FEED THE FUTURE
The U.S. Government's Global Hunger & Food Security Initiative

ОЗУҚАВОРӢ БА ХОТИРИ ОЯНДА ТОҶИКИСТОН 2015

Ҳисобот оид ба тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амали барнома Феврал-Марти 2015с.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

INTERNATIONAL FOOD POLICY RESEARCH INSTITUTE
IFPRI

Барои Агентии ИМА оид ба рушди байналмиллалӣ таҳия шудааст. Рақами грант USAID AID-BFS-G-11-00002

Истиноди тавсияшаванда:

Институти байналмиллалии тадқиқотии сиёсати озуқаворӣ (IFPRI). 2016. Озуқаворӣ ба хотири оянда дар Тоҷикистон, 2015. Ҳисобот оид ба тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амали барнома. Вашингтон, округи Колумбия.

Ташкилоти тадқиқотии "Z-Analytics" барои тарҷумаи ҳисобот ба забони тоҷики ӯҳдадор аст

Маълумот барои тамос бо IFPRI:
Комилҷон Акрамов, корманди илмӣ
2033 K Street, NW
Вашингтон, округи Колумбия 20006
Тел: (202) 862-5600, илов. 5623
Суроғаи электронӣ: k.akramov@cgiar.org

Аллен Парк, таҳлилгар-муҳаққиқ
2033 K Street, NW
Вашингтон, округи Колумбия 20006
Тел: (202) 862-5600, илов. 4688
Суроғаи электронӣ: a.park@cgiar.org

Маълумот барои тамос бо Z-Analytics:
Қосимов Абдуазиз, роҳбари шуъбаи таҳлили
ш.Душанбе, кӯчаи Пулоди 28. 734013.
Тел: (93) 572 10 08
Суроғаи электронӣ: abduaziz.kasymov@z-analytics.tj

Арзи сипос

Ҳисоботи мазкурро гурӯҳи кормандони Институти байналмилалии тадқиқотии сиёсати озуқаворӣ (IFPRI) ва мушовирон бо роҳбарии Комилҷон Акрамов (Хулосаи мухтасар, бобҳои 1, 4, 8 ва 10), аз ҷумла Аллен Парк (Хулосаи мухтасар, бобҳои 1-4 ва 10, таҳрир), Элизабет Бажент (бобҳои 5 ва 7), Янян Лю (боби 9) ва Хироюки Такэшима (бобҳои 6 ва 8) таҳия кардаанд. Қаҳрамон Бақозода, Гулнора Бекназарова, Абдуазиз Қосимов ва Руслан Набиев аз Маркази тадқиқоти иҷтимоии «Зеркало» дар методологияи тадқиқот ва таҳияи саволнома саҳми муҳим гузошта, корҳои саҳроиро дар сатҳи баланд ташкил намуданд. Мушовир Ҷейкоб Томпсон дар тадқиқоти саҳроӣ ва рамзикунонии тадқиқот дар планшет саҳми хуб гузошт.

Гурӯҳи IFPRI ба Татяна Пулидо аз Бюрои амнияти озуқавории Агентии ИМА оид ба рушди байналмилалӣ (USAID) барои роҳбарӣ ва саҳми арзандааш дар таҳияи ҳисобот миннатдорӣ баён менамояд. Барои дастгирию саҳми ҳадафи USAID дар Тоҷикистон ва лоиҳаҳои гуногун, ки аз тарафи USAID дастгирӣ карда мешаванд, арзи сипос баён карда мешавад.

Гурӯҳи IFPRI ба бисёр шахсони мансабдор ва муассисаҳои ҳукуматӣ, ки ба мо мавод пешниҳод карданд ва дар рафти таҳия ва иҷрои тадқиқоти мобайнии аҳолӣ ёрии бебаҳо расонданд, хусусан ба намояндагони Вазорати кишоварзӣ, Вазорати корҳои хориҷӣ ва Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон арзи сипос менамояд. Гурӯҳи IFPRI ба маъмурияти вилояти Хатлон ва маъмуриятҳои дувоздаҳ ноҳияи Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» барои додани маълумот ва шарҳу тафсир, инчунин расондани ёрии муфид дар ташкили кор дар маҳалҳо миннатдории хоса изҳор мекунад. Гурӯҳи мазкур инчунин аз мубоҳисаҳо бо намояндагони ташкилотҳои гуногуни байналмилалӣ, аз ҷумла Бонки ҷаҳонӣ, Ташкилоти озуқаворӣ ва кишоварзии СММ (ФАО), Хазинаи ёрӣ ба кӯдакони СММ (ЮНИСЕФ), Барномаи умумиҷаҳонии озуқавории СММ (БУО) ва Агентии Олмон оид ба ҳамкории байналмилалӣ (GIZ) як олам манфиат бардошт.

Мундарича

Хулосаи мухтасар 7
1. Заминаҳо 17
1.1 Шарҳи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» 17
1.2 Соҳаҳои минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» 18
1.2.1 Асосноккунии интихоби минтақаи амал 20
1.2.2 Демография дар Минтақаи амал 22
1.2.3 Хусусияти маҳалҳо 24
1.2.4 Кишоварзӣ дар Минтақаи амал 25
1.3 Мақсади ин ҳисобот 28
2. Истифодабарии усулҳо барои гирифтани маълумоти мобайнӣ оид ба нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» 29
2.1 Сарчашмаҳои маълумот 29
2.1.1 Маълумотҳои базавӣ: тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал дар Тоҷикистон 31
2.1.2 Маълумотҳои дуюмдараҷа 36
2.1.3 Муқоисаи сарчашмаҳои маълумоте, ки барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал истифода мешаванд 37
2.2 Истифодабарии тадбирҳо ва шартҳои ҳисоботдиҳӣ дар ин ҳисобот 39
2.2.1 Маълумотҳои стандартии ба гурӯҳҳо тақсимшуда 39
2.2.2 Шартҳои ҳисобот 43
3. Тадқиоти мобайнии аҳолӣ дар Минтақаи амал 44
3.1 Демография 44
3.2 Шароитҳои манзилӣ 47
3.3 Маълумот 49
4. Вазъи иқтисодии хонаводаҳо 51
4.1 Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ 53
4.2 Вусъат ва амиқии камбизоатӣ дар Минтақаи амал 56
4.2.1 Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ – рӯзе бо $1.25 57
4.2.2 Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ бо $1.90 59
4.2.3 Ҳадди ниҳоии миллии камбизоатӣ 61
4.2.4 Ҳадди ниҳоии миллии камбизоатии дараҷаи охирин 64
5. Васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ 67
5.1 Тавзеҳ 67
5.2 Истеҳсолоти кишоварзӣ ва даромад 70

5.3 Захираҳои истеҳсолӣ ... 74
5.4 Сарварӣ дар маҳал ... 76
5.5 Истифодаи вақт ... 78
6. Гуруснагӣ ва вояи ғизо ... 80
6.1 Гирифторшавии хонаводаҳо ба гуруснагӣ ... 80
6.2 Вояи ғизо ... 82
6.2.1 Гуногунии вояи ғизо дар байни занҳои синну солашон 15-49 сола ... 82
6.2.2 Ғизодиҳии тифлон ва кӯдакони хурдсол ... 88
6.2.3 Истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш ... 94
7. Вазъи ғизогирии занҳо ва кӯдакон ... 100
7.1 Индекси вазни бадани занҳои 15-49 сола ... 100
7.2 Қадпастӣ, лоғарӣ ва камвазнӣ дар байни кӯдакони то 5 сола ... 102
7.2.1 Қадпастӣ (қадронӣ мувофиқи синну сол) ... 102
7.2.2 Лоғарӣ (мувофиқати вазн бо қад) ... 105
7.2.3 Камвазнӣ (мувофиқати вазн бо синну сол) ... 108
8. Муҳоҷират ва маблағҳои интиқолӣ ... 111
8.1 Хонаводаҳо бо муҳоҷирон ... 111
8.2 Хусусиятҳои демографии муҳоҷирон ... 112
8.3 Давомнокии муҳоҷират ... 113
8.4 Сабабҳои муҳоҷират ... 114
8.5 Машғулият то муҳоҷират ва дар вақти муҳоҷират ... 114
8.6 Даромади соф аз муҳоҷират ... 115
8.7 Маблағи умумии маблағҳои интиқолӣ ... 116
8.8 Маблағҳои интиқолӣ ва даромади хонавода ... 117
8.9 Муҳоҷирони баргашта ... 122
8.10 Муҳоҷират, маблағҳои интиқолӣ ва ғизо ... 123
9. Кишоварзӣ ... 126
9.2 Хусусиятҳои заминҳои кишоварзӣ ... 127
9.3. Нишондиҳандаҳои парвариши зироатҳо ва хароҷот барои парвариши зироатҳои маъмули кишоварзӣ ва категорияҳои зироатҳои кишоварзӣ 136 ... 129
9.4. Истифодаи техникаи кишоварзӣ ... 130
9.5 Дороӣ (актив)-ҳои кишоварзии хонавода ... 132
9.6 Соҳибии ҳайвоноти кишоварзӣ ... 134
9.7 Истеҳсоли шир аз тарафи хонаводаҳо ... 135
10. Хулосаҳо ... 136
Рӯйхати адабиёти истифодашуда ... 142

Рӯйхати ҷадвалҳо

Ҷадвали 1.1. Аҳолии Минтақаи амал аз рӯи категорияҳо, Тоҷикистон, 2015 23
Ҷадвали 1.2. Миқдори хонаводаҳо мувофиқи категорияҳо дар Минтақаи амал, Тоҷикистон 2015 ... 24
Ҷадвали 2.1. Сарчашмаҳои маълумот ва санаҳои ҷамъоварии маълумот дар бораи нишондиҳандаҳои базавӣ ва мобайнии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» 30
Ҷадвали 2.2. Натиҷаҳои мусоҳиба бо хонаводаҳо ва шахсони воқеӣ барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал дар Тоҷикистон, соли 2015 36
Ҷадвали 2.3. Проблемаҳои мавсимие, ки ба муқоисаи нишондиҳандаҳо аз рӯи ҳамаи сарчашмаҳои маълумот таъсир мерасонанд 38
Ҷадвали 3.1. Хусусиятҳои демографии хонаводаҳо 45
Ҷадвали 3.2. Сифати фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд 46
Ҷадвали 3.3. Тавсифи шароитҳои манзилии хонаводаҳо 48
Ҷадвали 3.4. Мактабравӣ, дараҷаи маълумот ва саводнокӣ 50
Ҷадвали 4.1. Хароҷоти ҳамарӯза бар ҳар сар аҳолӣ аз рӯи хусусияти хонаводаҳо (бо ДИМА-и [1] соли 2010) 54
Ҷадвали 4.2.1. Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ дар сатҳи $ 1,25 (БҚХ 2005) [1] барои як одам дар як рӯз (ҳиссаи аҳолии камбизоат) 58
Ҷадвали 4.2.2. Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ дар сатҳи $ 1,90 (БҚХ 2011) [1] барои як одам дар як рӯз (ҳиссаи аҳолии камбизоат) 60
Ҷадвали 4.2.3. Камбизоатӣ дар ҳадди ниҳоии миллии камбизоатӣ бо 5.383 сомонӣ[1] (ҳиссаи аҳолии камбизоат) 63
Ҷадвали 4.2.4. Камбизоатӣ дар сатҳи ҳадди ниҳоии миллии камбизоатаии дараҷаи охирин бо 4.192 сомонӣ[1] (ҳиссаи аҳолии камбизоат) 66
Ҷадвали 5.1. Ба даст овардани мувофиқат аз рӯи нишондиҳандаҳои индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ [1] 70
Ҷадвали 5.2. Фаъолияти иқтисодӣ ва саҳм дар қабули қарорҳо оид ба истеҳсолот дар байни занони тадқиқшуда 72
Ҷадвали 5.3. Саҳм дар қабули қарорҳо оид ба истифодаи даромад дар байни занҳои тадқиқшуда 72
Ҷадвали 5.4. Қабули қарорҳо оид ба истеҳсолот дар байни занҳои тадқиқшуда 73
Ҷадвали 5.5. Соҳибӣ ва назорат кардан ба захираҳои истеҳсолӣ аз ҷониби занҳои тадқиқшаванда 74
Ҷадвали 5.6. Дастрасӣ ба қарз дар байни занҳои тадқиқшуда 76
Ҷадвали 5.7. Мансубият ба гурӯҳ дар байни занҳои тадқиқшуда 77
Ҷадвали 5.8. Тақсими вақт дар байни занҳои тадқиқшуда 79
Ҷадвали 6.1. Гирифтории хонаводаҳо ба гуруснагӣ 81
Ҷадвали 6.2. Нишондиҳандаи гуногунии вояи ғизои занҳо 84
Ҷадвали 6.3. Гуногунии ҳадди ақали вояи ғизои занҳо 86
Ҷадвали 6.5. Вусъатёбии ғизодиҳӣ танҳо бо роҳи додани шири сина дар байни кӯдакони то 6 моҳа 89
Ҷадвали 6.6. Ҳиссаи кӯдакони 6-23 моҳа, ки ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизоро истеъмол мекунанд .. 91
Ҷадвали 6.7. Компонентҳои ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизо дар байни кӯдакони синну солашон 6-23 моҳа 92
Ҷадвали 6.8. Истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш аз тарафи занҳо 97
Ҷадвали 6.9. Истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш аз тарафи кӯдакон 99
Ҷадвали 7.1. Вусъати камвазнӣ, вазни мӯътадил, вазни зиёдатӣ ва фарбеҳӣ дар байни занҳо 101

Ҷадвали 7.2. Қадпастӣ (қадронӣ мувофиқи синну сол) дар байни кӯдакони то 5 сола 104
Ҷадвали 7.3. Лоғарӣ (вазн барои ин қад) дар байни кӯдакони то 5 сола 107
Ҷадвали 7.4. Камвазнӣ (вазн нисбати синну сол) дар байни кӯдакони то 5 сола 110
Ҷадвали 8.1. Ҳиссаи фоизи хонаводаҳое, ки маблағҳои интиқолиро дар муддати 12 моҳи охир гирифта буданд 112
Ҷадвали 8.2. Ҳиссаи аъзоёни хонаводаҳо, ки дар муддати 12 моҳи охир ба муҳоҷират рафтаанд 113
Ҷадвали 8.3. Давомнокии муҳоҷират дар муддати 12 моҳи охир (бо фоизҳо) 113
Ҷадвали 8.4. Сабабҳои муҳоҷирати дохилӣ ва берунӣ (бо фоиз) 114
Ҷадвали 8.5. Машғулияти мардҳо-муҳоҷирон то муҳоҷирати якум (бо фоиз) 115
Ҷадвали 8.6. Машғулияти мардҳо-муҳоҷирон дар вақти муҳоҷирати байналхалқӣ (бо фоиз) 115
Ҷадвали 8.7. Даромади соф аз муҳоҷирати байналхалқӣ ва варианти эҳтиётии гирифтани даромад дар хона (бо сомонӣ 2014, бо ифодаи номиналӣ) 116
Ҷадвали 8.8. Ҳамагӣ маблағҳои интиқолӣ, ки аз тарафи хонаводаҳо дар муддати 12 моҳи охир гирифта шудаанд (бо сомонӣ 2014, бо ифодаи номиналӣ) 117
Ҷадвали 8.9. Саҳми маблағҳои интиқолӣ ба даромади хонаводаҳо 118
Ҷадвали 8.10. Истифодаи маблағҳои интиқолӣ дар сатҳи хонаводаҳо аз рӯи категория (тақсимот бо фоиз) 119
Ҷадвали 8.11. Маблағҳои интиқолӣ, ки ҳар як семоҳа гирифта мешаванд (сатҳи хонаводаҳо бо сомонӣ, 2014, номиналӣ) 120
Ҷадвали 8.12. Ҳиссаи фоизи хонаводаҳо аз рӯи тақсимот ба аъзоёни хонавода, ки маблағҳои интиқолиро назорат мекунанд 121
Ҷадвали 8.13. Фоизи муҳоҷироне, ки дар 6 моҳи охир аз хориҷа баргаштанд 122
Ҷадвали 8.14. Сабабҳои бозгашт аз хориҷа дар муддати 6 моҳи охир (бо фоизҳо) 123
Ҷадвали 8.15. Муҳоҷират, камбизоатӣ ва ғизо 124
Ҷадвали 8.16. Маблағҳои интиқолӣ, камбизоатӣ ва ғизо 125
Ҷадвали 9.1. Иштироки хонаводаҳо дар фаъолияти кишоварзӣ дар минтақаи амал 127
Ҷадвали 9.2. Хусусиятҳои қитъаҳои замин 128
Ҷадвали 9.3. Нишондиҳандаҳои парвариши зироат ва хароҷоти солона барои парвариши зироатҳои маъмули кишоварзӣ ва категорияҳои зироатҳои кишоварзӣ 130
Ҷадвали 9.4. Истифодаи техникаи кишоварзӣ дар хонавода 131
Ҷадвали 9.5. Доштани дороӣ (актив)-ҳои кишоварзӣ аз тарафи хонаводаҳо 133
Ҷадвали 9.6. Соҳибии ҳайвоноти кишоварзӣ аз тарафи хонаводаҳо 134
Ҷадвали 9.7. Истеҳсоли шир аз тарафи хонаводаҳо 135

Рӯйхати графикҳо

Графики 1.1. Харитаи Тоҷикистон: минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» 19
Графики 1.2. Харитаи минтақаи амал: Ҷои воқеъшавии хонаводаҳои интихобшуда.....20
Диаграммаи 4.1. Ҳиссаи истеъмолот ба як квинтил дар Минтақаи амали «Озуқаворӣ ба хотири оянда» 55

Рӯйхати замимаҳо

Замимаи 1. Маълумот ва рақамҳои иловагӣ 146
Замимаи 2. Методология 149
Замимаи 3. Олотҳои тадқиқот 160

Рӯихати ихтисорот

5 СВҲИ	Панҷ соҳаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо
ИВБ	Индекси вазни бадан
ИНИ	Индекси нархҳои истеъмолӣ
ТДТ	Тадқиқоти демографӣ ва тиббӣ
ҚН	Қитъаи номнависӣ
Робитаи мутақобилаи ОХО	Робитаи мутақобилаи Озуқаворӣ ба хотири оянда
НМОХО	Низоми мониторинги Озуқаворӣ ба хотири оянда
ДГХ	Дараҷаи гуруснагии хонаводаҳо
ИБГ	Индекси баробарии гендерӣ
IFPRI	Институти илмию тадқиқотии сиёсати озуқаворӣ
ВПМ	Воҳиди пули маҳаллӣ
ТМСЗ	Тадқиқот барои муайян кардани сатҳи зиндагӣ
ВҶҲА	Вояи ҷоизи ҳадди ақал
ГҲАВХЗ	Гуногунии ҳадди ақали вояи ғизои занон
ҲРҲ	Ҳадафҳои рушди ҳазорсола
ММО	Маҷмуи маълумоти ошкоро
ФЗҚҚМ	Фаъолзане, ки қарор қабул мекунад
ИСА	Истеъмолот ба ҳар сари аҳолӣ
ТА	Тадқиқоти аҳолӣ
БҚЗ	Баробарии қобилияти харидорӣ
ММҒБ	Маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири афзоиши арзиш
USAID	Агентии ИМА оид ба рушди байналмилалӣ
ДИМА	Доллари Иёлоти Муттаҳидаи Амрико
Ҳукумати ИМА	Ҳукумати Иёлоти Муттаҳидаи Амрико
WEAI	Индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ
МАБ	Минтақаи амали барнома

Хулосаи мухтасар

Ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар зери роҳбарии Агентии ИМА оид ба рушди байналмилалӣ (USAID) ба паст кардани сатҳи камбизоатӣ ва гуруснагӣ дар 19 мамлакати рӯ ба тараққӣ тавассути инкишофи босуръати бахши кишоварзӣ, бартараф намудани сабабҳои асосии гуруснагӣ ва кам кардани нобаробарии гендерӣ равона гардидааст. Дар чаҳорчӯбаи барномаи «Озуқаворӣ ба хотири оянда» мониторинги рафти иҷро бо роҳи давра ба давра гузарондани баҳодиҳии як қатор нишондиҳандаҳои стандартӣ амалӣ карда мешавад. Ин нишондиҳандаҳо маълумотҳоеро инъикос менамоянд, ки ҳангоми тадқиқи вазъи аҳолӣ дар як қатор ноҳияҳои ҷуғрофӣ ҷамъоварӣ гардидаанд – дар ноҳияҳое ки барои амалисозии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» таъйин шудаанд ва чун минтақаи амали барномаи «Озуқаворӣ ба хотири оянда» маълуманд. Ҳуҷҷати мазкур дар бораи натиҷаҳои тадқиқоти мобайнии якуми нишондиҳандаҳои тадқиқи аҳолӣ маълумот медиҳад. Тадқиқоти мобайнӣ ба натиҷаҳои тадқиқоти мобайнии вазъи аҳолӣ ки аз ҷониби ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» амалӣ карда мешавад, асос меёбад.

Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Тоҷикистон 12 ноҳияи вилояти Хатлонро дар бар мегирад, ки дар ҷанубу ғарбии мамлакт воқеъ шудаанд. Ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»-и USAID дар мамлакат ҳашт лоиҳаи амалкунанда дорад, ба монанди: «Фароҳам овардани шароит барои фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ», «Барномаи истеҳсолоти кишоварзӣ дар хоҷагиҳои деҳқонии оилавӣ», «Хизматрасонии машвараті ба деҳқонон», «Барномаи деҳқон ба деҳқон», «Лоиҳаи ҳифзи саломатии модару кӯдак», «Азнавсозии ташкилотҳои паҳнкунандаи дониш ва машваратдиҳӣ», «Хоҷагии қишлоқи сермаҳсул», «Лоиҳаи ислоҳоти замин ва таҷдиду такмили сохтории хоҷагии деҳқонӣ дар Тоҷикистон». Ғайр аз ин, ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар ҳамкорӣ бо дигар муассисаҳои Ҳукумати ИМА ва ташкилотҳои байналмилалӣ дар Тоҷикистон як қатор барномаҳои дахлдори дигарро низ дастгирӣ менамояд.

Тадқиқоти мобайнии якум ба шарикони байниидоравии ҳукумати ИМА, Бюрои амнияти озуқаворӣ (БАО) USAID, Миссияи USAID дар Тоҷикистон, ҳукумати мамлакати қабулкунанда, инчунин ба шарикон оид ба рушд дар бораи пешрафти кӯтоҳмуддати нишондиҳандаҳо дар Минтақаи амал маълумот медиҳад. Тадқиқот барои истифода ба сифати воситаи мониторинге, ки ба нишондиҳандаҳо аз нуқтаи назари оморӣ баҳои аниқ медиҳад, таъйин шудааст. Бо вуҷуди ин, ҳисобу китоби иинтихобии пешакӣ барои минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» бо мақсади хулосабарориҳо оид ба сабабу натиҷа ва салоҳияти барнома таъйин нашудааст, чи хеле ки арзёбии мобайнӣ барои андозагирии тағйиротҳо дар муқоиса бо сатҳи ибтидоӣ таъйин нагардидааст.

Нишондиҳандаҳои тадқиқоти мобайнӣ

Сенздаҳ нишондиҳандаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда», ки ба тадқиқоти мазкур дохил карда шудаанд, инҳо мебошанд: (1) Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ (ба сифати прокси нисбати даромад) дар ноҳияҳое, ки аз ҷониби ҳукумати ИМА кӯмак мегиранд; (2) Вусъати камбизоатӣ; (3) Амиқии камбизоатӣ; (4) Паҳншавии хонаводаҳое, ки ба гуруснагии таҳаммулпазир ё гуруснагии шадид гирифтор ҳастанд; (5) Гуногунии вояи ғизои занон; (6) Бартарии кӯдакони 6-23-моҳае, ки вояи то ҳадди ақал мувофиқи ғизоро истеъмол менамоянд; (7) Бартарии ғизодиҳӣ танҳо бо шири сина дар байни кӯдакони то 6-моҳа; (8) Бартарии занҳои синну соли репродуктивӣ, ки маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамоянд; (9) Бартарии кӯдакони аз 6 то 23-моҳае, ки маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамоянд; (10) Бартарии занҳои камвазн; (11) Паҳншавии кадпастии кӯдакони то 5-сола; (12) Паҳншавии лоғарии кӯдакони то 5-сола; (13) Бартарии кӯдакони камвазни то 5-сола.

Тадқиқоти мобайнии якум дар бораи холҳои индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзии (WEAI) ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» маълумот намедиҳад, вале аз даҳ нишондиҳанда дар бораи ҳашт нишондиҳандае маълумот медиҳад, ки WEAI-ро дар бар мегиранд. Ин маълумот дар Фасли васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзии ҳисоботи мазкур дарҷ гардидааст. Азбаски ҳангоми гузарондани тадқиқоти мобайнии якум дар Минтақаи амал ба дастури WEAI ислоҳот дохил карда шуда буданд, нусхаи навкардашудаи модули васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ истифода бурда шуд. Маълумоти пурра дар бораи WEAI соли 2017 ҳангоми гузарондани тадқиқоти мобайнии оянда ҷамъоварӣ карда мешавад.

Тадқиқоти мобайнӣ инчунин дар бораи ду нишондиҳандаи камхунии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» маълумот намедиҳад, зеро ба вуҷуд омадани тағйиротҳое, ки шояд бо чорабиниҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» алоқаманд бошанд, аз эҳтимол дур аст, хусусан агар фарогирӣ ва ба соҳаи ғизогирӣ нигаронида шудани барномаро дар ин лаҳза ба назар гирем. Ғайр аз ин, барои таҳлили нишондиҳандаҳои камхунӣ бодиққаттар ҷамъоварӣ намудани маълумот, зиёд кардани арзиши тадқиқот, зиёд намудани вақт ва мураккабии ҷамъоварии маълумот, инчунин маълумоти мазкурро дар мамлакат маъқул донистани Шӯрои назоратии ниҳодӣ зарур аст.

IFPRI барои гузарондани тадқиқоти мобайнии соли 2015 се модули нав илова намуд, ки иштироки хонаводаҳоро дар барномаҳои кӯмакрасонӣ, муҳоҷират, интиқоли маблағҳо, инчунин кишоварзиро дар бар мегиранд. Ин модулҳо дар асоси тадқиқотҳое, ки ташкилотҳои байналмилалӣ дар Тоҷикистон гузарондаанд, мутобиқ гардонда шуданд.

Кормандони IFPRI дар рафти таҳияи саволнома бо USAID ва дигар ташкилотҳои байналмилалие, ки дар Душанбе қарор доранд, маслиҳату машварат намуданд.

Сарчашмаҳои маълумоти тадқиқоти мобайнӣ

Маълумотҳо барои нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Минтақаи амал, ки дар ин тадқиқот истифода шудаанд, аз тадқиқоти мобайнии аҳолӣ дар Тоҷикистон, ки Институти байналмилалии илмию тадқиқотии сиёсати озуқаворӣ дар ҳамкорӣ бо шарикон – Маркази тадқиқоти иҷтимоии «Зеркало» дар Душанбе, Тоҷикистон гузарондааст, гирифта шудаанд. Корҳои саҳроӣ оид ба тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал аз 21 феврали соли 2015 то 17 марти соли 2015 гузаронда шуданд. Дар Минтақаи амал барои ҷамъоварии маълумот дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мобайнии аҳолӣ аз 100 қитъаи стандартии ҳисоб 2 000 хонавода тадқиқ карда шуд. Аз ин хонаводаҳо тақрибан 1,300 хонавода бо хонаводаҳое, ки дар тадқиқоти базавӣ иштирок кардаанд, аниқ мувофиқат мекунанд. Ҳамин тариқ, дар ин ҳисобот барои тавсифи натиҷаҳо ҳам маълумотҳои оморӣ ва ҳам маълумотҳое, ки дар натиҷаи мушоҳидаи дарозмуддат ҷамъоварӣ шуданд (маълумотҳои панелӣ) истифода бурда мешаванд. Ғайр аз ин, дар сатҳи ҷамоатҳо оид ба нархҳои истеъмолӣ ва инфрасохтори маҳаллӣ аз 100 қитъаи ҳисоб маълумот ҷамъ карда шуд.

Тавсифи мухтасари хулосаҳои асосӣ

Солҳои охир иқтисоди Тоҷикистон баъди рушди босуботи иқтисодӣ якбора бо мушкилоти мутобиқшавӣ ба нобасомониҳои берунӣ дучор гардид. Таназзули иқтисодӣ дар Россия, ки дар семоҳаи чоруми соли 2014 оғоз ёфт, инчунин пастравии нархи молҳои асосии содиротии Тоҷикистон ба нишондиҳандаҳои умумии иқтисодии мамлакат таъсири манфӣ расонданд. Сустшавии фаъолияти дигар шарикони муҳими иқтисодии Тоҷикистон (Чин ва Қазоқистон) низ ба иқтисоди мамлакат таъсири манфӣ расонд. Ин омилҳои берунӣ ба рушди умумии иқтисодӣ чандон таъсир нарасонда бошанд ҳам, аммо ба некӯаҳволии хонаводаҳо таъсири зиёди манфӣ расонданд. Таназзули иқтисодӣ ва қатъитар гардидани талаботи қонунгузории меҳнатӣ дар Россия имконияти корёбии муҳоҷирони меҳнатии тоҷикро якбора маҳдуд намуд. Ин якҷоя бо заифшавии рубли русӣ боиси хеле коҳиш ёфтани интиқоли пул аз Россия ба Тоҷикистон гардид.

Ҳаҷми умумии маблағҳое, ки муҳоҷирони меҳнатӣ аз Россия ба Тоҷикистон мефиристанд, дар семоҳаи чоруми соли 2014 ва семоҳаи якуми соли 2015 назар ба ҳамин семоҳаҳои солҳои пеш мувофиқан 27 ва 44 фоиз кам шуд. Умуман, интиқоли маблағ аз Россия ба

Тоҷикистон соли 2015 назар ба соли 2014 тақрибан ду маротиба кам гардид.[1] Якбора кам шудани интиқоли маблағҳо, ки 75 фоизи онро хонаводаҳои Тоҷикистон барои харидани маҳсулоти хӯрокворӣ[2] сарф мекунанд, ба некӯаҳволӣ ва амнияти озуқавории аҳолӣ таъсири манфӣ расонд. Тибқи баҳодиҳии Бонки ҷаҳонӣ, соли 2015 қобилияти харидории хонаводаҳои Тоҷикистон зиёда аз 10 фоиз коҳиш ёфт. Некӯаҳволии хонаводаҳои камбизоат якбора бад шуд, ки ин метавонад ба суръати пастшавии сатҳи камбизоатӣ дар мамлакат халал расонад[3].

Коҳиш ёфтани интиқоли маблағ ба қурби мубодилавии сомонии Тоҷикистон нисбати доллари ИМА таъсири манфӣ расонд. Аз моҳи октябри соли 2014 то моҳи марти соли 2015 сомонии тоҷикӣ зиёда аз 16% беқурб шуд, ки ин боиси болоравии нархи маҳсулоти хӯроквории воридотӣ гардид. Масалан, моҳи апрели соли 2015 нархи як килограмм орди гандум ба 3,76 сомонӣ расид.[4] Ғайр аз ин, фоизпулиҳо зиёд ва дастрасӣ ба қарзҳои бонкӣ душвор гардид, ки ин барои аҳолӣ ва корхонаҳо (хоҷагиҳои деҳқонӣ) дар рафъи таъсири манфии омилҳои берунӣ душвориҳои иловагӣ ба вуҷуд овард[5].

Маълумоте, ки соли 2015 дар рафти тадқиқи вазъи аҳолӣ ба даст оварда шудааст, махсусан аз он гувоҳӣ медиҳад, ки омилҳои берунӣ ба некӯаҳволии хонаводаҳои минтақаи амали барнома таъсири манфӣ расонданд. Умуман, аксарияти кулли (90%) одамони пурсидашуда дар деҳот зиндагӣ мекунанд. Ин аз он шаҳодат медиҳад, ки дар минтақаи амали барнома аҳолӣ ба деҳотиён ва шаҳриён тақсим карда мешавад. Аз ҳар панҷ хонаводаи пурсидашуда тақрибан ду хонавода иброз дошт, ки аз хориҷи кишвар пул мегирад. Ҳамин тариқ, якбора коҳиш ёфтани интиқоли маблағҳо бешубҳа ба некуаҳволии хонаводаҳо, пастшавии сатҳи камбизоатӣ ва беҳтаршавии ғизогирӣ таъсири калон мерасонад. Бо эҳтимоли қавӣ метавон гуфт, ки тадқиқоти миёнамуҳлате, ки дар давраи буҳрони шадиди иқтисодӣ гузаронда шуд, ба натиҷаҳои ин ҳисобот, аз ҷумла ба афзоиши нишондиҳандаҳои камбизоатӣ ва нишондиҳандаҳои дигар таъсир расонд.

---

[1] Ҳисобу китоби муаллифон бо истифода аз маълумоти Бонки марказии Федератсияи Россия. То 22 марти соли 2016.
http://www.cbr.ru/Eng/statistics/?PrtId=svs

[2] Барномаи умумиҷаҳонии озуқа. Низоми мониторинги амнияти озуқаворӣ дар Тоҷикистон, №15, июни с. 2015, Душанбе, Тоҷикистон.

[3] Бонки ҷаҳонӣ (2015). Сустшавии муътадили суръати рушди иқтисод ва якбора паст шудани қобилияти харидории аҳолӣ. Таҷдиди иқтисодӣ, № 2 (тирамоҳи с. 2015). Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

[4] Барномаи умумиҷаҳонии озуқа. Низоми мониторинги амнияти озуқаворӣ дар Тоҷикистон, №15, июни с. 2015, Душанбе, Тоҷикистон.

[5] Тибқи маълумоти Бонки миллии Тоҷикистон, меъёри маблағгузории иловагӣ аз моҳи июли соли 2014 то моҳи октябри соли 2014 аз 5,9% то 8% зиёд гардид. Фоизпулии миёна аз рӯи қарзҳо аз моҳи декабри соли 2014 то моҳи январи соли 2015 аз 20,23% то 26,52% зиёд шуд. То 22 марти с, 2016. http://www.nbt.tj/en/statistics/monetary_sector.php.

Вазъи иқтисодии хонаводаҳо

Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сари аҳолӣ (ба сифати прокси нисбати даромад) дар ноҳияҳое, ки аз ҷониби Ҳукумати ИМА кӯмак мегиранд:

- Хароҷоти миёнаи якрӯза ба ҳар сари аҳолӣ дар ҳамаи хонаводаҳои минтақаи амали барнома $ 4,42-ро ташкил дод (2010 ДИМА БҚХ).

- Квинтили аз ҳама паст 6,9 фоизи ҳаҷми умумии истеъмолотро ташкил дод. Ин назар ба квинтиле, ки Бонки ҷаҳонӣ соли 2009 дар тамоми мамлакат мушоҳида намудааст, 8,4 фоиз паст мебошад.[6] Ин ду сабаб дорад. Хонаводаҳои квинтилашон дар минтақаи амали барнома пасттарин назар ба хонаводаҳои қиёсшавандаи умуман Тоҷикистон метавонанд ҳиссаи боз ҳам камтари ҳаҷми умумии истеъмолотро ташкил диҳанд. Ба сифати алтернатива инчунин тахмин кардан мумкин аст, ки нобаробарии даромадҳо дар шаш соли охир зиёд гардидааст.

Вусъати камбизоатӣ: фоизи одамоне, ки дар як рӯз бо камтар аз $ 1,25 зиндагӣ мекунанд:

- Чӣ тавре ки мушоҳидаҳо нишон доданд, 10,4 фоизи одамон дар як рӯз бо камтар аз $ 1,25 зиндагӣ мекунанд. Азбаски маълумоти тадқиқотҳои базавӣ ва мобайнӣ якхела нест, мо андаке зиёд шудани дараҷаи камбизоатиро дар чаҳорчӯбаи ин меъёр мушоҳида мекунем. Сабаби ин шояд бад шудани шароити иқтисодӣ дар натиҷаи омилҳои манфии берунӣ ва сахтгирии сиёсати макроиқтисодии дохилӣ дар давраи ин тадқиқот бошад.

Вусъати камбизоатӣ бо истифода аз қиматҳои ҳадди ниҳоии алтернативӣ

- Муқаррар карда шуд, ки 33,0 фоизи одамон дар сатҳи ҳадди ниҳоии бознигаришудаи байналмилалие, ки Бонки ҷаҳонӣ соли 2015 ба андозаи $ 1,90 муқаррар намудааст, зиндагӣ мекунанд.

- Муқаррар карда шуд, ки 47,6 фоизи одамон дар сатҳи ҳадди ниҳоии камбизоатии миллӣ ва 33,5 фоизи одамон дар сатҳи ҳадди ниҳоии камбизоатии дараҷаи охирини миллӣ зиндагӣ мекунанд. Ин нишондиҳандаҳо назар ба баҳодиҳии Раёсати миллии омори вилояти Хатлон дар соли 2014 баландтаранд (мувофиқан 37,7% ва 21,6%). Сабаби ин давраи гузарондани тадқиқоти мобайнӣ (дар боло баррасӣ карда шуд) ва асосан интихоб намудани хонаводаҳои камбизоати деҳот мебошад (80% хонаводаҳои камбизоат дар деҳот зиндагӣ мекунад).

[6] Бонки ҷаҳонӣ. (2015). *Нишондиҳандаҳои ҷаҳонии рушд*. То 10 феврали с. 2016 http://databank.worldbank.org.

Амиқии камбизоатӣ: фоизи миёнаи фарқият нисбати ҳудуди камбизоатӣ (бо $ 1.25 дар як рӯз):

- Фарқияти мушоҳидашавандаи камбизоатӣ дар тамоми хонаводаҳои интихобшуда 2,7 фоизро ташкил дод.

Нишондиҳандаҳои индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ (WEAI)

- Занҳои ба меъёрҳо ҷавобгӯе, ки ҳангоми тадқиқот пурсида шуданд, нишондиҳандаҳои баландтарини индекси WEAI-ро аз нуқтаи назари назорат ба даромад (83,7%) ва нишондиҳандаҳои пасттаринро нисбати сарбории корӣ (1,2%) хабар доданд.

Гуруснагӣ ва вояи ғизоӣ

Паҳншавии хонаводаҳое, ки ба гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид гирифтор ҳастанд

- 14,1 фоизи хонаводаҳои пурсидашуда аз гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид хабар доданд.

Вояи ғизо

- Нишондиҳандаи миёнаи гуногунии вояи ғизои занҳо (WDDS) барои занҳои дар минтақаи амали лоиҳа интихобшуда 3,74-ро ташкил дод. Ин нишондиҳандаро чун нишондиҳандаи миёнаи гурӯҳҳои гуногуни маҳсулоти ғизоие, ки шахси воқеӣ истеъмол мекунад, маънидод кардан мумкин аст.

- Чӣ тавре ки аз гуфтаи сарпарастон ва аъзоёни оилаҳо маълум гардид, 69,2 фоизи кӯдакони то 6-моҳа фақат шири сина мехӯрданд.

- Чуноне мушоҳида карда шуд, танҳо 5,5 фоизи кӯдакони аз 6 то 23 моҳа вояи ҷоизи ҳадди ақали ғизоро истеъмол менамуданд.

- Дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мазкур се маҳсулоти асосие муайян карда шуд, ки дар занҷири афзоиши арзиш аз моддаҳои ғизоӣ бой мебошанд: мева, сабзавот ва маҳсулоти ширӣ. Меъёри истеъмолот барои занҳои синну соли репродуктивӣ (аз 15 то 49 сола) ташкил дод: мева - 21,2 фоиз, сабзавот - 75,9 фоиз ва маҳсулоти ширӣ - 54,5 фоиз.

- Чӣ тавре муқаррар карда шуд, 52,5 фоизи кӯдакони 6-23 моҳа ақалан як маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамуданд.

Вазъи ғизогирии занҳо ва кӯдакон

Индекси вазни бадан (ИВБ)-и занҳои 15-49 сола

- Барои занҳои 15-49 сола ИВБ-и миёна ба андозаи 24,4 муқаррар карда шуд. Чуноне маълум гардид, аксарияти занҳо вазни зиёдатӣ (35,5 %) ё фарбеҳӣ (12,6%) доштанд, на ин ки камвазнӣ (5,5%).

Қадпастӣ, лоғарӣ ва камвазнӣ дар байни кӯдакони то 5 сола

- Дар байни кӯдакони то 5 сола қадпастӣ, лоғарӣ ва камвазнӣ мувофиқан 29,3 фоиз, 9,2 фоиз ва 16,0 фоизро ташкил дод.

Нишондиҳандаҳои тадқиқот дар Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»: ТОҶИКИСТОН

Нишондиҳандаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»"	Сатҳи базавӣ (2013)			Сатҳи мобайнӣ (2015)		
	Нишонди-ҳандаи баҳодиҳӣ	95% ФБ[1]	n	Нишонди-ҳандаи баҳодиҳӣ	95% ФБ	n
Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ (ба сифати прокси нисбати даромад) дар ноҳияҳое, ки аз ҷониби ҳукумати ИМА кӯмак мегиранд (2010 ДИМА)[5]						
Ҳамаи хонаводаҳо **	3.32	3.20 – 3.44	1965	4.42	4.00 – 4.85	2000
Мардҳо ва занҳои калонсол**	3.31	3.19 – 3.43	1751	4.34	3.86 – 4.83	1857
Фақат занҳои калонсол **	3.35	3.04 – 3.66	204	5.35	3.90 – 6.81	141
Вусъати камбизоатӣ: фоизи одамоне, ки дар як рӯз бо камтар аз $ 1,25 зиндагӣ мекунанд (2005 БҚХ)[5]						
Ҳамаи хонаводаҳо	8.8	7.5 – 10.1	1965	10.4	7.1 – 13.7	2000
Мардҳо ва занҳои калонсол	8.7	7.3 – 10.1	1751	10.3	7.0 – 13.7	1857
Фақат занҳои калонсол	9.8	5.0 – 14.6	204	11.8	5.5 – 18.1	141
Амиқии камбизоатӣ: Фоизи миёнаи фарқи хароҷот нисбат ба хатти камбизоатӣ дар як рӯз бо $ 1.25 (2005 БҚХ)[5]						
Ҳамаи хонаводаҳо	1.7	1.4 – 2.1	1965	2.7	1.6 – 3.7	2000
Мардҳо ва занҳои калонсол	1.7	1.3 – 2.0	1751	2.6	1.6 – 3.6	1857
Фақат занҳои калонсол	2.2	0.7 – 3.6	204	3.8	1.2 – 6.4	141
Фоизи занҳое, ки ба нишондиҳандаҳои Индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ мувофиқ гардидаанд[2,3]						
Саҳм дар қарорҳои истеҳсолӣ	40.3	36.2 – 44.3	1811	44.3	40.5 – 48.2	1932
Соҳибӣ намудани дороиҳо (активҳо)	28.7	26.2 – 31.2	1825	24.4	21.8 – 27.0	1952
Харидан, фурӯхтан ё ба каси дигар додани дороиҳо**	28.0	24.6 – 31.3	1462	17.8	15.0 – 20.6	1638
Дастрасӣ ва қабули қарор оид ба гирифтани қарз (кредит)	13.0	11.1 – 14.8	1806	11.2	9.7 – 12.7	1952
Назорат ба истифодаи даромадҳо	84.6	81.9 – 87.3	1772	83.7	81.1 – 86.4	1952
Аъзои гурӯҳ **	33.6	29.2 – 38.0	1132	48.2	42.7 – 54.8	1885
Суханронии оммавӣ	54.4	51.0 – 57.8	1789	м/н	м/н	м/н
Сарбории корӣ	м/н	м/н	м/н	1.2	0.7 – 1.7	1906
Истироҳат **	96.5	95.4 – 97.6	1825	41.9	37.9 – 45.8	1952
Мустақилият дар истеҳсолот	25.5	21.7 – 29.2	1825	м/н	м/н	м/н
Паҳншавии хонаводаҳое, ки ба гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид гирифтор ҳастанд						
Ҳамаи хонаводаҳо	13.9	11.3 – 16.5	1965	14.1	12.0 – 16.2	2000
Мардҳо ва занҳои калонсол	13.4	10.5 – 16.2	1748	13.8	11.5 – 16.1	1857
Фақат занҳои калонсол	19.5	14.5 – 24.5	205	18.8	11.7 – 25.8	141
Гуногунии вояи ғизои занҳо: Миқдори миёнаи гурӯҳҳои маҳсулоти хӯрока, ки занҳои синну соли репродуктивӣ истеъмол мекунанд						
Ҳамаи занҳои синнашон аз 15 то 49-сола **	4.44	4.29 – 4.60	3195	3.74	3.60 – 3.88	3198

Нишондиҳандаҳои тадқиқот дар Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»: ТОҶИКИСТОН (идома)

Нишондиҳандаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»”	Сатҳи базавӣ (2013)			Сатҳи мобайнӣ (2015)		
	Нишонди-ҳандаи баҳодиҳӣ	95% ФБ[1]	n	Нишонди-ҳандаи баҳодиҳӣ	95% ФБ	n
Вусъати додани танҳо шири сина дар байни кӯдакони то 6 моҳа						
Ҳамаи кӯдакон**	38.5	31.6 – 45.5	180	69.2	62.1 – 76.2	219
Писарҳо**	36.0	25.6 – 46.5	86	70.3	59.8 – 80.8	106
Духтарҳо**	40.8	29.8 – 51.9	94	68.1	58.9 – 77.4	113
Вусъати миқдории кӯдакони 6-23 моҳае, ки вояи ҷоизи ҳадди ақали ғизоро истеъмол менамоянд						
Ҳамаи кӯдакон	7.7	5.4 – 10.0	606	5.5	3.6 – 7.4	697
Писарҳо	7.7	4.1 – 11.3	301	5.6	3.2 – 7.9	357
Духтарҳо	7.8	4.6 – 11.0	305	5.4	2.7 – 8.1	340
Вусъати занҳои синну соли репродуктивӣ, ки маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамоянд[4]						
МХСЗАА 1 (мева): Ҳамаи занҳои 15-49 сола	м/н	м/н	м/н	21.2	18.7 – 23.7	3198
МХСЗАА 2 (сабзавот): Ҳамаи занҳои 15-49 сола	м/н	м/н	м/н	75.9	73.3 – 78.4	3198
МХСЗАА 3 (маҳсулоти ширӣ): Ҳамаи занҳои 15-49 сола	м/н	м/н	м/н	54.5	51.6 – 57.5	3198
Вусъати занҳои синну соли репродуктивӣ, ки ақалан як маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамоянд [4]						
Ҳамаи занҳои 15-49 сола	м/н	м/н	м/н	87.7	85.8 – 89.6	3198
Вусъати кӯдакони 6-23 моҳае, ки ақалан як маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамоянд [4]						
МХСЗАА 1 (мева): Ҳамаи кӯдакон	м/н	м/н	м/н	9.8	7.0 – 12.7	697
МХСЗАА 2 (сабзавот): Ҳамаи кӯдакон	м/н	м/н	м/н	2.4	1.3 – 3.5	697
МХСЗАА 3 (маҳсулоти ширӣ): Ҳамаи кӯдакон	м/н	м/н	м/н	48.8	44.0 – 53.5	697
Вусъати кӯдакони 6-23 моҳае, ки ақалан як маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамоянд [4]						
Ҳамаи кӯдакон	м/н	м/н	м/н	52.5	47.9 – 57.2	697
Писарҳо	м/н	м/н	м/н	54.8	48.6 – 61.1	357
Духтарҳо	м/н	м/н	м/н	50.2	44.4 – 55.9	340
Вусъати занҳои камвазн						
Ҳамаи занҳои 15-49 солае, ки ҳомиладор нестанд	6.1	5.0 – 7.2	2929	5.5	4.6 – 6.4	2904

Нишондиҳандаҳои тадқиқот дар Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»: ТОҶИКИСТОН (идома)

Нишондиҳандаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»”	Сатҳи базавӣ (2013)			Сатҳи мобайнӣ (2015)		
	Нишонди-ҳандаи баҳодиҳӣ	95% ФБ[1]	n	Нишонди-ҳандаи баҳодиҳӣ	95% ФБ	n
Вусъати кадпастии кӯдакони то 5 сола						
Ҳамаи кӯдакон	30.7	27.4 – 34.0	1822	29.3	26.6 – 32.0	1632
Писарҳо	31.8	27.9 – 35.6	891	29.8	26.2 – 33.4	816
Духтарҳо	29.7	25.9 – 33.6	931	28.8	25.2 – 32.3	816
Вусъати лоғарии кӯдакони то 5 сола						
Ҳамаи кӯдакон	6.9	5.6 – 8.2	1822	9.2	7.5 – 10.8	1678
Писарҳо**	6.0	4.2 – 7.8	891	10.7	7.9 – 13.5	845
Духтарҳо	7.7	6.0 – 9.5	931	7.6	5.7 – 9.5	833
Вусъати кӯдакони камвазни то 5 сола						
Ҳамаи кӯдакон**	10.1	8.3 – 11.8	1822	16.0	13.2 – 18.8	1774
Писарҳо**	9.1	7.0 – 11.2	891	19.5	16.1 – 22.8	901
Духтарҳо	11.0	8.5 – 13.4	931	12.4	9.4 – 15.5	873

м/н – маълумот нест

** Фарқияти аз ҷиҳати оморӣ аҳамиятноки байни дараҷаи аввала ва интихоби мобайниро дар сатҳи саҳеҳии 95% нишон медиҳад

[1] фосилаҳои боварӣ (ФБ) эътимоднокии қиматҳои арзёбиро намоиш медиҳанд. Дар ҳоле, ки тадқиқотҳои мобайнӣ барои гирифтани маълумот оид ба тағйиротҳо бо гузашти вақт таъйин нашудаанд, ФБ-и якдигарро бурида нагузаранда дар ҳақиқат фарқиятҳои ҷиддии байни ин ду баҳодиҳиро нишон медиҳанд. Вале, агар ФБ якдигарро бурида гузаранд, хонанда наметавонад хулоса барорад, ки фарқияти ҷидии байни дараҷаи аввала ва арзёбиҳои мобайнӣ вуҷуд дорад ё вуҷуд надорад. Барои нишондиҳандаҳои зерин хулоса баровардан мумкин нест, ки дар баҳодиҳиҳо бо гузашти вақт фарқиятҳои ҷиддӣ ба вуҷуд омадаанд : [Рӯихати нишондиҳандаҳо дар мавриди зарурӣ).

[2] Нишондиҳандаи WEAI –ро пурра ҳисоб кардан имконнопазир аст, зеро маҷмуи пурраи маълумоти мобайнӣ фақат аз ҷониби занҳо ҷамъоварӣ карда шуд, ва нишондиҳандаи мустақилият паст гардид. Дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти дуюми мобайнӣ (2017) аз ҷониби занҳо ва мардҳо маҷмуи пурраи маълумот ҷамъоварӣ карда мешавад ва иттилоот оид ба WEAI дар ҳаҷми пурра пешниҳод мегардад.

[3] Ҳисоботи вазъияти ибтидоӣ ҳиссаи арзёбикунандаи аҳолиро нисбати дастоварди номувофиқи ин нишондиҳандаҳои васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо намоиш дод, дар ҳолате, ки ин ҳисоботи мобайнӣ на ҳиссаи арзёбикунандаи аҳолиро ҷиҳати дастоварди дахлдор нисбати давраи ҳисоботии чи ибтидоӣ ва чи мобайнӣ намоиш медиҳад. Ҳиссаи арзёбикунандаи аҳолӣ фоизи занҳое ба шумор меравад, ки аз ҳуқуқу имкониятҳо маҳруманд ва мувофиқатро (ё номувофиқатиро) аз рӯи ҳар як нишондиҳанда ба даст меоранд, дар ҳолате ки на ҳиссаи арзёбикунандаи аҳолӣ фоизи занҳоеро нишон медиҳад, ки мувофиқатро (ё номувофиқатиро) аз рӯи ҳар як нишондиҳанда новобаста аз васеъшавии ҳуқуқу имкониятҳо ба даст меоранд.

[4] Нишондиҳандаҳои истеъмоли маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизо аз ҷониби занону кӯдакон дар чаҳорчӯбаи гирдоварии маълумот дар марҳалаи (ибтидоӣ ҷамъоварӣ карда нашуданд.

[5] Миқдори мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷадвал ба миқдори хонаводаҳо (на одамон) дахл доранд ва фақат барои муқоиса бо натиҷаҳои ибтидоие, ки онҳо низ ба миқдори хонаводаҳо дахл доштанд, оварда шудаанд . Фасли 4 аз нуқтаи назари шахсони воқеӣ дорои нишондиҳандаҳои мазкур мебошад.

Сарчашмаҳо: Тадқиқоти базавии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Тоҷикистон, 2013, тадқиқоти мобайнии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Тоҷикистон, барои с. 2015.

I. Заминаҳо

Дар ин қисмат маълумоти муфассал оид ба ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Тоҷикистон, аз ҷумла тавсифи барнома ва минтақаи амали он, маълумоти демографӣ дар бораи аҳолии Минтақаи амали барнома, инчунин шарҳи мухтасари вазъияти соҳаи кишоварзӣ дар Минтақаи амал дарҷ ёфтаанд.

I.I Шарҳи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

То ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» кӯмакҳои донорӣ дар Тоҷикистон, хусусан кӯмакҳое, ки донорҳои дуҷониба, ба монанди ҳукумати ИМА, мерасонданд, одатан ба тамоми мамлакат паҳн мешуданд. Паҳну парешон сарф карда шудани захираҳо дастгирии лоиҳаҳои устуворро дар маҳалҳои аҳолинишине, ки ба онҳо лоиҳаҳои донории мазкур хизмат мерасонданд, душвор гардонд. Ғайр аз ин, чунин таҷриба хароҷотро барои кӯмакрасонӣ хеле зиёд кард ва истифодаи донишҳои андӯхташударо дар дигар лоиҳаҳо ва ноҳияҳои ҷуғрофии Тоҷикистон мушкил намуд. Стратегияи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» анъанаи васеъ паҳн намудани кӯмакҳоро барои беҳтар намудани амнияти озуқаворӣ дар ноҳияҳои вилояти Хатлон, ки бо парвариши пахта, гандум ва меваю сабзавот машғул мебошанд, вайрон кард.

Ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» кӯшиш менамояд, ки сатҳи камбизоатиро дар минтақаҳои зерҳадаф 20 фоиз паст намояд ва дараҷаи ақибмонии қадкашии кӯдакони то 5 соларо 20 фоиз кам кунад. Ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» барои ба даст овардани ин мақсадҳо соҳаҳои зеринро сармоягузорӣ менамояд: васеъ намудани бозорҳо, мустаҳкам кардани занҷири афзоиши арзиш дар боғдорӣ ва парвариши меваю сабзавот, баланд бардоштани ҳосилнокии хоҷагиҳои хурди деҳқонӣ, дастгирии ислоҳоти ҳукумат дар соҳаи кишоварзӣ ва озуқаворӣ, инкишоф додани нерӯи муассисаҳои маҳаллӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, дастгирии ташкилотҳои истифодабарандагони об, инчунин беҳтар намудани ғизогирӣ ва саломатии аҳолӣ.

Ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»-и USAID дар мамлакат ҳашт лоиҳаи амалкунанда дорад, ба монанди: фароҳам овардани шароит барои фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ, барномаи истеҳсолоти кишоварзӣ дар хоҷагиҳои оилавӣ, хизматрасонии машваратӣ ба деҳқонон, барномаи деҳқон ба деҳқон, лоиҳаи ҳифзи саломатии модару кӯдак, азнавсозии ташкилотҳои паҳнкунандаи дониш ва машваратдиҳӣ, хоҷагии қишлоқи сермаҳсул, лоиҳаи ислоҳоти замин ва таҷдиду такмили сохтории хоҷагии деҳқонӣ дар Тоҷикистон. Ғайр аз ин, ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар ҳамкорӣ бо дигар муассисаҳои Ҳукумати ИМА ва ташкилотҳои байналмилалӣ дар Тоҷикистон як қатор барномаҳои дахлдори дигарро низ дастгирӣ менамояд.

1.2 Соҳаҳои минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

Барномаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Тоҷикистон дар 12 ноҳия аз 24 ноҳияи қисми ҷанубу ғарбии мамлакат – вилояти Хатлон, ки дар графики 1.1 тасвир ёфтаанд, фаъолият менамоянд: Хуросон, Ёвон, Сарбанд, Ҷомӣ, Бохтар, Вахш, Румӣ, Ҷилликӯл, Қубодиён, Қумсангир, Шаҳритус ва Носири Хусрав. Минтақаи мазкур аз тарафи ғарб бо Ӯзбекистон ва аз тарафи ҷануб бо Афғонистон ҳамсарҳад мебошад. Дар ҳоле ки қисми зиёди Тоҷикистонро кӯҳсор ташкил медиҳад, вилояти Хатлон дар пастӣ ҷойгир шудааст. Он инчунин вилояти сераҳолитарини Тоҷикистон ба шумор меравад – дар вилоят зиёда аз 2,7 миллион нафар аҳолӣ зиндагӣ мекунад. Аз нишондиҳандаи умумии шумораи аҳолӣ 1,5 миллион нафар дар Минтақаи амали лоиҳа зиндагӣ мекунад[7]. Аз 2,000 хонаводаи дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мобайнӣ пурсидашуда 9 фоизашон дар шаҳрҳо зиндагӣ мекунанд. Ин шоҳиди он аст, ки аксарияти маҳалҳои 12 ноҳияи вилояти Хатлонро, ки ба Минтақаи амал дохил мешаванд, асосан қишлоқҷойҳо ташкил медиҳанд.

Баъди гузарондани тадқиқоти базавӣ дар соли 2013 дар Минтақаи амал ягон тағйирот рӯй надодааст.

[7] Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2012). *Mintaqoi Jumhurii Tojikiston*. Душанбе: Агентии омор.

Графики 1.1. Харитаи Тоҷикистон: минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

Сарчашма: USAID дар Тоҷикистон; Тасвири муаллифон.

Графики 1.2 ҷои воқеъшавии хонаводаҳои интихобшударо дар харитаи минтақаи амал инъикос мекунад. Ҳар як нуқтаи сурх дар харита хонаводаи алоҳидаеро нишон медиҳад, ки бо роҳи сабти маълумоти координати системаи глобалии муайянсозии ҷои воқеъшавӣ (GPS) муайян карда шудааст. Қариб ҳамаи хонаводаҳо дар ноҳияҳои обришавандаи пастии қисми ғарбии вилояти Хатлон воқеъ шудаанд.

Графики 1.2. Харитаи минтақаи амал: Ҷои воқеъшавии хонаводаҳои интихобшуда

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015; Тасвири муаллифон

1.2.1 Асосноккунии интихоби минтақаи амал

Вилояти Хатлон яке аз минтақаҳои камбизоаттарини Тоҷикистон ба шумор меравад. Мувофиқи маълумоти *Тадқиқот дар соҳаи демография ва тандурустӣ (ТДТ) дар Тоҷикистон* дар соли 2012, зиёда аз 63 фоизи аҳолӣ дар ду квинтили поёнии индекси миллии камбизоатӣ ҷойгир шуда буд.[8] Ин дар байни панҷ вилоят ва минтақаи Тоҷикистон нишондиҳандаи баландтарин аст.

Фарсудашавии инфрасохтори ирригатсионӣ ва кишоварзии обталаб, ки дар он чун анъана соҳаи пахтакорӣ бартарӣ дошт, вилояти Хатлонро барои гузарондани ислоҳоти об ва замин чун вилояти ояндааш дурахшон нишон медиҳанд. Минтақа бо тамоми қувва ҷидду ҷаҳд намуд, то ки мақому манзалати иқтисодии дар давраҳои шӯравӣ доштаи худро, ки он

[8] Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (АО), Вазорати тандурустии Тоҷикистон (ВТ) ва МКФ. (2013). *Муоинаи демография ва тандурустӣ дар Тоҷикистон (МДТ), соли 2012, Душанбе, Тоҷикистон ва* Калвертон, Мэриленд, ИМА: АС, Вазорати тандурустӣ ва МКФ. Дар иқтибосҳои оянда чун *МДТ дар Тоҷикистон дар с. 2012* зикр карда мешавад.

вақтҳо барои ҷумҳуриҳои шӯравӣ таъминкунандаи асосии пахта ба шумор мерафт, барқарор намояд.

Ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» бо мақсади иҷрои ислоҳоти кишоварзӣ ва таъмини амнияти озуқаворӣ якҷоя бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҲҶТ) кор мекунад. «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар ҳамкорӣ бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳри муттаҳид намудани саъю кӯшиши дигар муассисаҳои доноре, ки дар вилоят кор мекунанд, аз ҷумла Бонки ҷаҳонӣ ва Хазинаи байналмилалии рушди кишоварзӣ (IFAD) таҳти сарпарастии Созмони Милали Муттаҳид фаъолият менамояд.[9] Мусоидат ба истифодаи оқилонаи об ва гунгунсоҳа гардондани кишоварзӣ дар Минтақаи амал ба ду мақсад равона гардидааст: иваз намудани истеҳсоли камсамараи пахтаю гандум бо истеҳсоли меваю сабзавот, гӯшт ва маҳсулоти ширӣ имкон медиҳад, ки аҳолии маҳаллӣ бо маҳсулоти гуногуни хӯрокворӣ таъмин карда шавад. Даст кашидан аз якказироатӣ низ устувории иқтисоди маҳаллиро баланд бардошта, барои коргарон, хусусан занҳое, ки ба сифати коргарони каммаоши саҳроӣ дар хоҷагиҳои калон кор мекунанд, имкониятҳои хуб фароҳам меорад.

Мақсади охирин барои мамлакат, ки қисми зиёди қувваи кории мардонаро ба бозорҳои меҳнати хориҷӣ содир менамояд ва дар он таносуби маблағҳои фиристодаи муҳоҷирони меҳнатӣ тақрибан 42 фоизи маҷмуи маҳсулоти дохилиро ташкил медиҳад, хеле муҳим аст.[10] Тибқи маълумоти Бонки ҷаҳонӣ, шумораи хонаводаҳое, ки як ё якчанд аъзои оилаашон муҳоҷири меҳнатӣ мебошанд, дар вилояти Хатлон (38,9%) назар ба шумораи миёнаи онҳо дар мамлакат (35,7%) зиёдтар аст.11 Бо назардошти миқдори зиёди ин муҳоҷирон, ки дар натиҷаи таназзули иқтисодӣ ва номуайянии вазъи иқтисод аз Россия баргаштаанд, аниқ кардан лозим меояд, ки бозгашти онҳо ба нақши занон дар хонаводаҳо чӣ гуна таъсир мерасонад.

Ниҳоят, Иёлоти Муттаҳида дар ноҳияҳои минтақаи амал манфиатҳои худро дорад, ки аз доираи ёрии башардӯстона берун мебароянд. Ин ноҳияҳо дар наздикии сарҳади Тоҷикистон бо Афғонистон воқеъ гардидаанд. Вуҷуд надоштани амнияти озуқаворӣ дар ин минтақа метавонад боиси ноустувории сиёсию иҷтимоӣ гардад ва ин ноустуворӣ дар навбати худ метавонад ба тамоми Осиёи Марказӣ паҳн шавад.

---

[9] USAID n.d. *Бюллетени иттилоотии Тоҷикистон.*

[10] *Бонки ҷаҳонӣ.* (2015). *Сарчашмаи маълумот оид ба муҳоҷират ва интиқоли маблағҳо. Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.*

[11] *Бонки ҷаҳонӣ. (2013). Тоҷикистон – Фаъолгардонии рушд дар вилояти Хатлон. Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.*

1.2.2 Демография дар Минтақаи амал

Ҷадвалҳои 1.1 ва 1.2 нишондиҳандаҳои баҳодиҳандаро оид ба шахсони воқеӣ ва нишондиҳандаҳои баҳодиҳандаро оид ба хонаводаҳо дар Минтақаи амал дар соли 2012 тавсиф менамоянд. Шумораи умумии аҳолӣ, инчунин зергурӯҳҳои аҳолӣ дар Минтақаи амал баҳодиҳӣ карда шудаанд. Категорияҳои зергурӯҳҳои аҳолӣ бо зергурӯҳҳои гуногуни нишондиҳандаҳо ва нишондиҳандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшудаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» мувофиқат мекунанд (масалан, кӯдакони 6-23 моҳа, миқдори хонаводаҳо ва ғ.). Нишондиҳандаҳои баҳодиҳандаи минтақаи амал барои шумораи умумии аҳолӣ, инчунин барои хонаводаҳо ба намудҳои гендерии хонаводаҳо тақсим мешаванд.[12] Мувофиқи маълумоти Агентии омори Тоҷикистон, шумораи умумии аҳолии Тоҷикистон дар охири соли 2014 тақрибан 8,352,000 нафарро ташкил медод. Аҳолии деҳот бошад, 6,136,500 нафар ё 73,5 фоизи шумораи умумии аҳолиро ташкил менамуд. Аҳолии 12 ноҳияи вилояти Хатлон, ки ба минтақаи амали ташаббус дохил мешаванд, 19,1 фоизи шумораи аҳолии Тоҷикистон ё 23,5 фоизи шумораи умумии аҳолии деҳотро ташкил медиҳад. Тақрибан аз даҳ хонаводаи Минтақаи амал нӯҳ хонавода дар деҳот воқеъ шудааст.

[12] Нигаред ба Фасли 2.2.1 Маълумоти стандартии ба гурӯҳҳо тақсимнашуда барои муайян кардани ҳайати гендерии хонавода.

Ҷадвали 1.1. Аҳолии Минтақаи амал аз рӯи категорияҳо, Тоҷикистон, 2015

Категорияи одамон	Аҳолие, ки таҳқиқ карда мешавад
Шумораи умумии аҳолӣ	**1,598,800**
Шумораи умумии аҳолӣ мувофиқи зергурӯҳҳо	
Занҳои синну соли репродуктивӣ (15-49 сола)	439,500
Кӯдакони 0-59 моҳа	231,100
Кӯдакони 0-5 моҳа	24,270
Кӯдакони 6-23 моҳа	70,290
Кӯдакони 6-59 моҳа	206,830
Ҷавонони 15-29 сола	490,750
Шумораи умумии аҳолӣ мувофиқи маҳали истиқомат	
Шаҳрӣ	159,200
Деҳотӣ	1,439,600
Шумораи умумии аҳолӣ мувофиқи ҳайати гендерии хонаводаҳо	
Мардҳо ва занҳои калонсол	1,488,200
Танҳо занҳо	105,890
Танҳо мардҳои калонсол	4,710
Танҳо кӯдакон (бе калонсолон)	0
Занҳои синну соли репродуктивӣ, мувофиқи вазъи ҳомиладорӣ	
Ҳомиладорон	35,940
Онҳое, ки ҳомиладор нестанд	403,560
Кӯдакони 0-59 моҳа, мувофиқи ҷинси кӯдак	
Писар	117,860
Духтар	113,240
Кӯдакони 0-5 моҳа, мувофиқи ҷинси кӯдак	
Писар	12,250
Духтар	12,020
Кӯдакони 6-23 моҳа, мувофиқи ҷинси кӯдак	
Писар	36,220
Духтар	34,070
Кӯдакони 6-59 моҳа, мувофиқи ҷинси кӯдак	
Писар	105,610
Духтар	101,220
Ҷавонони 15-29 сола, мувофиқи ҷинс	
Ҷинси мард	242,710
Ҷинси зан	248,040

Сарчашма: *Аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон то 1 январи соли 2015.* Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон; муаллифон баъзе нишондиҳандаҳоро бо истифода аз маълумотҳои миллӣ дида баромадаанд.

Ҷадвали 1.2. Миқдори хонаводаҳо мувофиқи категорияҳо дар Минтақаи амал, Тоҷикистон 2015

Категорияи хонаводаҳо	Аҳолие, ки баҳодиҳӣ карда мешавад
Миқдори умумии хонаводаҳо дар Минтақаи амал	**222,270**
Миқдори хонаводаҳо мувофиқи тақсимоти гендерӣ	
Мардҳо ва занҳои калонсол	196,818
Танҳо занҳои калонсол	23,886
Танҳо мардҳои калонсол	1,566
Танҳо кӯдакон (бе калонсолон)	0

Сарчашма: Аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон то 1 январи соли 2015. Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

1.2.3 Хусусияти маҳалҳо

Гурӯҳи тадқиқотӣ дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мобайнӣ илова ба маълумот дар бораи хонаводаҳо ва шахсони воқеӣ аз намояндагони 99 маҳали интихобшуда дар бораи хусусиятҳои маҳалҳо маълумот ҷамъ кард. Ҳамаи иштирокчиёни тадқиқоти маҳалҳо аъзоёни бахшҳои маъмурии деҳот буданд; аксарияти кулли онҳо (95%) роҳбарон ё муовинони роҳбарони сатҳи маҳаллӣ буданд.

Мақсади ин тадқиқот ҷамъоварии маълумоти иловагӣ дар бораи вазъи маҳалҳое буд, ки дар онҳо тадқиқоти хонаводаҳо гузаронда шуданд. Аз рӯи ҷавобҳо, нишондиҳандаи миёнаи аҳолӣ дар маҳалҳои интихобшуда 1,746, яъне аз 110 то 24,760 нафар буд. Масофаи миёнаи деҳаҳо аз Душанбе 125 км, масофаи маҳали аз Душанбе аз ҳама дуртарин бошад, 250 километрро ташкил медиҳад.

Дар асоси ҷавобҳои пурсидашудагон гуфтан мумкин аст, ки инфрасохтори маҳалҳои тадқиқшуда ба талабот ҷавобгӯ нест. Аз се ду ҳиссаи посухдиҳандагон изҳор намуданд, ки роҳҳо дар маҳалҳои онҳо дар вазъияти ғайриқаноатбахш ё бад қарор доранд. Ба монанди ҳамин, дар аксарияти маҳалҳо обтаъминкунии марказӣ, газ ва инфрасохторҳои ахлотпартоӣ вуҷуд надоранд. Бо вуҷуди он ки 25 нафар посухдиҳанда дар бораи вуҷуд доштани обтаъминкунии марказӣ дар маҳали худ хабар дод, аз ин маҳалҳо ҳамагӣ дар 10 маҳал қисми зиёди хонаводаҳо ё ҳамаи хонаводаҳо ба системаи обтаъминкунии марказӣ дастрасӣ доштанд. Гази табиӣ танҳо дар ду маҳал, системаи канализатсионӣ бошад, дар чор маҳал вуҷуд дошт. Аз тарафи дигар, чӣ тавре ки хабар доданд, барқ дар ҳама ҷо вуҷуд дошт, фақат як нафар посухдиҳанда хабар дод, ки дар маҳали онҳо барқ нест.

Дар зиёда аз 90% маҳалҳои тадқиқшуда кишоварзӣ соҳаи асосии фаъолияти иқтисодӣ ба шумор меравад. Дар ин маҳалҳо бештар пахта ва гандум парвариш карда мешавад.

Аксарияти заминҳои кишоварзӣ барои хоҷагиҳои деҳқонӣ ҷудо карда мешаванд, гарчанде баъзе посухдиҳандагон хабар доданд, ки дар маҳали онҳо ҳоло ҳам хоҷагиҳои деҳқонии коллективӣ вуҷуд доранд (барои гирифтани маълумоти муфассал дар бораи хоҷагиҳои деҳқонии коллективӣ ниг. ба Фасли 1.2.4). Аксарияти посухдиҳандагон (60%) хабар доданд, ки дар маҳалҳои онҳо ассотсиатсияҳои истифодабарандагони об фаъолият мекунанд. Бо вуҷуди ин, кооперативҳои истеҳсолӣ ва хизматрасонӣ фақат дар қисми ками маҳалҳо дастрас мебошанд. Танҳо дар ду маҳал оид ба ҷамъоварии мобилӣ ё муқимии (статсионарии) шир хабар доданд.

Умуман, тадқиқот нишон дод, ки дар маҳалҳои тадқиқшуда аҳолӣ ба машғулиятҳои ғайрикишоварзӣ имконият ва дастрасӣ надорад. Тибқи маълумотҳо, сатҳи бекорӣ дар байни мардҳои қобили меҳнат 46 фоизро ташкил дод (нишондиҳандаи миёна 50 фоизро ташкил медиҳад). Шояд ин бисёриҳоро маҷбур намуд, ки барои ҷустуҷӯи кор ба ҷойҳои дигар раванд. Дар ин маҳалҳо, ба ҳисоби миёна, зиёда аз сеяки хонаводаҳо муҳоҷирони меҳнатиро ба хориҷи мамлакат фиристоданд. Муҳоҷирони меҳнатӣ асосан мардҳо мебошанд: роҳбарони маҳалҳо ҳисоб карда баромаданд, ки ба ҳисоби миёна, 38 фоизи мардҳо дар хориҷа кор кардаанд, дар муқоиса бо 3 фоизи занҳо. Ғайр аз ин, аксарияти роҳбарони маҳалҳо хабар доданд, ки вазъияти иқтисодӣ дар давоми дувоздаҳ моҳи охир бадтар шуд, на дар давоми се соли охир. Онҳо барои ин таъсири манфии буҳрони иқтисодии ба қарибӣ рӯйдодаро далел меоранд.

Лоиҳаҳое, ки USAID (35 маҳал) ва Барномаи умумиҷаҳонии озуқаворӣ (17 маҳал) маблағгузорӣ мекунанд, дар маҳалҳои тадқиқшуда, аз афташ, лоиҳаҳои нисбатан пешрафта ба шумор мераванд. Якчанд деҳа хабар дод, ки аз ҷониби донорҳои гуногун баъзе лоиҳаҳо оид ба расондани кӯмак амалӣ карда мешаванд. Аксарияти лоиҳаҳо ба соҳаҳои кишоварзӣ, маориф ва тандурустӣ равона гардидаанд ва маъмултарин шакли дастгирӣ ин тайёрии таълимӣ ва касбӣ мебошад.

1.2.4 Кишоварзӣ дар Минтақаи амал

Соҳаи кишоварзӣ дар Тоҷикистон 21,9 фоизи[13] маҷмуи маҳсулоти дохилиро ташкил дода, 45,1 фоизи қувваи кориро (то моҳи феврали соли 2015) бо кор таъмин мекунад.[14] Ҳосилнокии меҳнат дар бахши кишоварзӣ ниҳоят паст аст ва аз ин ҷиҳат дар байни дигар

[13] Агентии омори Тоҷикистон. (с. 2016). "Вазъияти иҷтимоию иқтисодии Тоҷикистон дар соли 2015" "Socio-economic position of Tajikistan in 2015."
http://stat.tj/ru/img/3c8b737e693be8769270f0f588a0a0e5_1455852583.pdf. То 15 марти с. 2016.

[14] Агентии омори Тоҷикистон. (2015). "Шуғл аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ." "Employment by Economic Activity." http://www.stat.tj/en/database/real-sector. То 1 октябри с. 2015.

бахшҳои иқтисоди ватанӣ ҷои охиринро ишғол мекунад. Азбаски қисми зиёди қувваи корӣ бо кишоварзӣ машғул аст, Тоҷикистон барои қонеъ гардондани талаботи дохилӣ чун пештара аз воридоти маҳсулоти хӯрокворӣ вобаста мебошад. Солҳои охир тақрибан 60 фоизи маҳсулоти ғаллагӣ ва қисми зиёди маҳсулоти хӯрокворӣ аз хориҷа ворид карда шуд. Маҳсулоти ғаллагӣ асосан аз Қазоқистон оварда мешавад. Вобастагии Тоҷикистон аз воридоти хӯрокворӣ эҳтимол аз сабаби маҳдуд будани дастрасии заминҳои кишт дар мамлакат минбаъд ҳам идома ёбад.

Соли 2009 Ҳукумати Тоҷикистон барномаи калони ислоҳоти кишоварзиро эълон намуд, ки он ба баланд бардоштани амнияти озуқавории мамлакат равона гардидааст. Ислоҳоти хоҷагии деҳқонӣ ва зиёд намудани номгӯи (диверсификатсияи) зироатҳо унсурҳои асосии ин стратегия ба шумор рафта, ба даст кашидан аз таҷрибаи давраи шӯравӣ ва самараноктар истифода бурдани афзалиятҳои табиии худ равона гардидаанд. Бо вуҷуди он ки соли 2009 қисми зиёди заминҳои кишоварзӣ аз колхозҳо ба хоҷагиҳои деҳқонӣ дода шуданд, бисёре аз ин хоҷагиҳо дар масъалаи идоракунӣ ва қарорҳои истеҳсолӣ аз рӯи одатҳои кӯҳна амал мекарданд. Ин "хоҷагиҳои коллективии деҳқонӣ" дар масъалаи ҳосилнокӣ ва даромаднокӣ аз хоҷагиҳои оилавӣ ва хоҷагиҳои ёрирасони шахсӣ ақиб мемонданд.[15]

Соли 2012 Ҳукумати Тоҷикистон Барномаи ислоҳоти кишоварзиро барои солҳои 2012 – 2020 қабул намуд. Дар он самту усулҳои стратегие муайян карда шудаанд, ки арзиши баланд ва кишоварзии ба содирот нигаронидашударо таъмин мекунанд. Барнома тағйиротҳои ҷиддиеро, ки солҳои охир дар иқтисоди ватанӣ ва бозори ҷаҳонӣ рӯй додаанд, ба эътибор гирифтааст. Барномаи ислоҳот ба он равона гардидааст, ки аз хоҷагиҳои деҳқонии коллективӣ даст кашида, механизмҳои бозории замин инкишоф дода шаванд. Ин механизмҳо имконият медиҳанд, ки ҳуқуқи истифодаи замин фурӯхта, ё замин барои гирифтани қарз аз бонкҳо ба сифати гарав истифода бурда шавад. Ғайр аз ин, ба Қонун дар бораи хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ) ислоҳот дароварда шуданд, то ки вазъи хоҷагиҳои деҳқониро беҳтар намуда, озодии онҳо дар пеш бурдани фаъолияти хоҷагидорӣ таъмин карда шавад, то ки саҳҳомон (аксионерҳо) тавонанд роҳбарони худро бе ягон дахолат аз ҷониби мақомоти ҳокимияти ҷумҳуриявӣ ё маҳаллӣ интихоб намоянд. Ислоҳот инчунин ҳуқуқи деҳқононро ба истеҳсоли маҳсулот ва ба ихтиёри худ бе ягон дахолати беруна фурӯхтани он мустаҳкам намуд.[16]

---

[15] Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2012). "*Ҳисобот дар бораи натиҷаҳои ислоҳоти аграрӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон*".

[16] Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2012). *Барномаи ислоҳоти кишоварзӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012 - 2020. Душанбе.* http://moa.tj/wp-content/Program_Taj_Rus_Eng_ready.pdf. То 11 декабри соли 2015.

Ислоҳоти хоҷагии деҳқонӣ, ки дар давраи гузарондани тадқиқоти базавӣ ҷараён дошт, дар соли 2015 низ идома ёфт. То охири соли 2014 дар Тоҷикистон 108,000 хоҷагии деҳқонии шахсӣ вуҷуд дошт, ки онҳо қариб 30 фоизи маҳсулоти умумии кишоварзиро истеҳсол менамуданд. Дар бахши кишоварзӣ хоҷагиҳои ёрирасони шахсӣ бартарият доранд. Онҳо зиёда аз 63 фоизи маҳсулоти кишоварзии мамлакатро истеҳсол менамоянд. Корхонаҳои кишоварзӣ бошанд, ҳамагӣ 6 фоизи ҳаҷми умумии маҳсулоти кишоварзиро истеҳсол мекунанд.[17]

Ҳукумати Тоҷикистон инчунин диверсификатсияи зироатҳои кишоварзиро ба сифати стратегияи вокуниш ба вуҷуд надоштани амнияти озуқаворӣ пеш гирифт. Солҳои охир миқёси истеҳсоли пахта, ки аз замонҳои шӯравӣ зироати асосии содиротӣ ба шумор мерафт, кам карда шуд. Соли 2014 барои пахта 178,000 гектар ҷудо карда шуд, ҳол он ки соли 2004 барои ин зироат 294,000 гектар ҷудо шуда буд. [18][19] Ба монанди ҳамин, истеҳсоли дохилии гандум низ кам карда, воридоти он аз Қазоқистон ба роҳ монда шуд. Ҳукумати Тоҷикистон ва донорҳои байналмилалӣ маҳсулоти меваю сабзавотро чӣ аз нуқтаи назари талаботи дохилӣ ва чӣ аз нуқтаи назари даромади содиротӣ ҳамчун самти нисбатан пешомаднок арзёбӣ намуданд.

Маълумотҳои воқеӣ гувоҳӣ медиҳанд, ки солҳои охир дар натиҷаи ислоҳоти хоҷагиҳои деҳқонӣ диверсификатсияи зироатҳои кишоварзӣ хеле вусъат ёфт. Тадқиқоти ба наздикӣ гузарондашуда нишон медиҳад, ки дар Тоҷикистон диверсификатсияи зироатҳои кишоварзӣ ба ҳисоби миёна аз 1,28 зироати соли 2007 дар солҳои 2014-2015 то 4,26 зироат зиёд гардид. Маълумотҳо инчунин аз хеле кам шудани якказироатӣ шаҳодат медиҳанд. Масалан, ҳиссаи хоҷагиҳое, ки танҳо пахта парвариш мекунанд, аз 51 фоизи соли 2007 дар солҳои 2014-2015 то 12 фоиз кам шуд. Чунин тамоюлро дар соҳаи гандумпарварӣ низ мушоҳида кардан мумкин аст. Дар баробари ин, истеҳсоли меваю сабзавот аз нуқтаи назари ҳиссаи фоизии хоҷагиҳое, ки онҳоро парвариш мекунанд, хеле зиёд гардид.[20]

Натиҷаҳои тадқиқоти мобайнӣ бо далелҳои дар боло зикршуда мувофиқат мекунанд. Дар хонаводаҳои тадқиқшуда зироати аз ҳама бештар парвариш кардашаванда картошка

[17] Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2015). "Тоҷикистон дар оинаи рақамҳо, соли 2015" http://stat.tj/ru/img/695c206e2b1ce86f333f33fdc268a469_1439617140.pdf. То 11 декабри соли 2015.

[18] Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2015). "Тақсимоти заминҳои кишоварзӣ дар солҳои 2011-2014" http://www.stat.tj/en/database/real-sector. То 1 октябри соли 2015.

[19] Ташкилоти озуқаворӣ ва кишоварзии Миллали Муттаҳид. (2015). *FAOSTAT*: http://faostat3.fao.org. То 1 октябри соли 2015.

[20] Аббат, Е. А. ва Н. Jain. 2016. Бо роҳи интихобкардаамон устуворона пеш меравем: тадқиқи 10-солаи натиҷаҳои низоми содакардашудаи бақайдгирии замин дар асоси GPS барои фермерҳои Тоҷикистон. Ҳуҷҷати ба конференсияи Бонки ҷаҳонӣ оид ба захираҳои замин ва камбизоатӣ пешниҳодшуда, соли 2016. Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ. 14-18 марти соли 2016.

мебошад. Ин намуди зироатро 39,8%, помидорро 25,3%, гандумро 22,0%, ҷуворимаккаро барои чорво 15,9%, юнучқаро 7,3% ва пахтаро 4.3 %-и хонаводаҳо парвариш мекунанд.

1.3 Мақсади ин ҳисобот

Мақсади тадқиқоти мобайнии мазкур аз ин иборат мебошад: маълумот додан ба шарикони байниидоравии ҳукумати ИМА, Бюрои амнияти озуқавории (БАО) USAID, Миссияи USAID дар Тоҷикистон, ҳукумати мамлакати қабулкунанда, инчунин ба шарикон оид ба рушд дар бораи нишондиҳандаҳои ҷорӣ дар Минтақаи амал. Баҳодиҳӣ барои истифода ба сифати воситаи мониторинг таъйин шуда, ба нишондиҳандаҳо аз нуқтаи назари оморӣ баҳои аниқ медиҳад. Бо вуҷуди ин, ҳисобу китоби интихобии пешакӣ барои минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» бо мақсади дастгирии хулосаҳо оид ба сабабу натиҷа ва салоҳияти барнома таъйин нашудааст, чӣ хеле ки тадқиқоти мобайнӣ барои андозагирии дақиқи тағйиротҳо дар муқоиса бо сатҳи базавӣ таъйин нагардидааст.

2. Истифодабарии усулҳо барои гирифтани маълумоти мобайнӣ оид ба нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

Дар ин қисм усулҳое баён гардидаанд, ки барои гирифтани нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» оид ба аҳолӣ истифода бурда мешаванд. Фасли мазкур инчунин дар бораи сарчашмаи маълумот иттилоъ дода, андозаю меъёрҳоеро тавсиф менамояд, ки дар тамоми ҳисобот истифода бурда мешаванд.

2.1 Сарчашмаҳои маълумот

Дар ҷадвали 2.1 сарчашмаҳои маълумот ва санаҳои ҷамъоварии маълумот дар бораи нишондиҳандаҳои базавӣ ва мобайнии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дарҷ гардидаанд.

Ҷадвали 2.1. Сарчашмаҳои маълумот ва санаҳои ҷамъоварии маълумот дар бораи нишондиҳандаҳои базавӣ ва мобайнии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

Нишондиҳанда	Базавӣ		Мобайнӣ	
	Сарчашмаи маълумот	Санаи ҷамъовариии маълумот	Сарчашмаи маълумот	Санаи ҷамъовариии маълумот
Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ (ба сифати прокси нисбати даромад) дар ноҳияҳое, ки аз ҷониби ҳукумати ИМА кӯмак мегиранд	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати камбизоатӣ: фоизи одамоне, ки рӯзе бо камтар аз $ 1,25 зиндагӣ мекунанд	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Амиқии камбизоатӣ: фоизи миёнаи фарқи хароҷот нисбат ба хатти камбизоатӣ рӯзе бо $ 1.25	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Нишондиҳандаҳои индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Паҳншавии хонаводаҳое, ки ба гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид гирифтор ҳастанд	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Гуногунии вояи ғизои занҳо: Миқдори миёнаи гурӯҳҳои маҳсулоти хӯрокворӣ, ки занҳои синну соли репродуктивӣ истеъмол мекунанд	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати додани танҳо шири сина дар байни кӯдакони то 6 моҳа	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати миқдории кӯдакони 6-23 моҳае, ки вояи то ҳадди ақал мувофиқи ғизоро истеъмол менамоянд	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати занҳои синну соли репродуктивӣ, ки маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамоянд	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати кӯдакони аз 6 то 23 моҳае, ки маҳсулоти асосии хӯрокаи серғизоро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол менамоянд	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати камвазнии занҳо	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати қадпастии кӯдакони то 5 сола	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати лоғарии кӯдакони то 5 сола	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015
Вусъати камвазнии кӯдакони то 5 сола	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Янв. 2013	[Тадқиқи интихобии аҳолӣ дар Минтақаи амал]	Марти 2015

2.1.1 Маълумотҳои базавӣ: тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал дар Тоҷикистон

Дар ин қисм тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал тавсиф намуда, дизайни интихобкунанда (аз ҷумла андозаи мақсадноки интихобкунанда), мувофиқгардонии саволнома, корҳои саҳроӣ, дараҷаи иштироки мусоҳибон ва маҳдудиятҳои тадқиқот муҳокима карда мешаванд.

Дизайни интихобкунандаи тадқиқот

Дастаи кормандони IFPRI андозаи тадқиқотро ба миқдори 2,000, ки дар рафти тадқиқоти базавӣ муайян шуда буданд, нигоҳ дошт. Интихобкунанда дар рафти тадқиқоти базавӣ таҳия карда шуд ва он барои чен кардани дараҷаи таъсири сармоягузории «Озуқаворӣ ба хотири оянда» ва мувофиқат намудан ба маҳдудиятҳои замонӣ ва буҷетӣ хеле васеъ буд. Дар асоси методологияи РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда», дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти базавӣ андозаи интихобкунанда ба миқдори 2,000 хонавода барои баҳодиҳии вусъатёбии қадпастӣ, 10,000 хонавода барои баҳодиҳии камвазнӣ, инчунин 850 хонавода барои баҳодиҳии камбизоатӣ, бо назардошти 15 фоиз радкунӣ ҳангоми тадқиқот муайян карда шуд. Ин рақамҳо бо ёрии ҷадвалҳои электронӣ ҳисоб карда шудаанд. Ҷадвалҳои мазкур дар чаҳорчӯбаи Лоиҳаи II оид ба пешниҳод намудани ёрии техникӣ дар соҳаи озуқаворӣ ва ғизо, ки USAID (FANTA-2 / FHI 360) маблағгузорӣ намудааст, таҳия карда шудаанд ва дар сатҳи панҷ фоиз аҳамиятнокӣ, бо дастгирии 80 фоиз ва 20 фоиз ё фарқияти бештари дараҷаи ибтидоӣ ва ниҳоӣ асос ёфтаанд.[21] Бинобар аз ҳад зиёд будани хароҷот барои таъминоти моддию техникии пурсиши 10,000 хонавода дар чаҳорчӯбаи РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда» қарор дода шуд, ки барои тадқиқ 2,000 хонавода интихоб карда шавад, ки ин барои баҳодиҳии ҳамаи нишондиҳандаҳо, ба истиснои камвазнии занон ва кӯдакон, комилан кофист.

Санҷиши интихобкунанда ба усулҳое асос ёфта буд, ки дастаи кормандони РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар тадқиқоти базавӣ истифода бурдаанд. Дастаи РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда» маълумоти аз Агентии омори назди Президенти ҶТ гирифтаашро истифода бурда, мизони интихобкунандаро бо назардошти инҳо ҳисоб кард: (1) миқдори аҳолӣ дар қитъаи стандартии ҳисоб, ки барои интихоб истифода бурда мешавад, (2) табақаҳои аҳолӣ, ки аз ҳисоби онҳо қитъаҳои стандартии ҳисоб ташкил карда шудаанд, (3) аҳолии қитъаҳои стандартии ҳисоб дар

[21] РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда». (2014). *Ҳисоботи тадқиқоти базавӣ дар Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда»*. Роквиль, MD: Вестат.

лаҳзаи бақайдгирӣ, (4) коэффитсиенти иштирок аз рӯи хонаводаҳо ва аз рӯи ҷинс.[22] Мизони интихобкунандаии тадқиқоти базавӣ барои давраи мобайнӣ нигоҳ дошта шуд.

Агентии омори назди Президенти ҶТ ба гурӯҳи РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда» рӯихати қитъаҳои стандартии ҳисобро, ки дар асоси барӯихатгирии миллии аҳолӣ дар соли 2010 тартиб дода шудааст, пешниҳод намуд. Мутаносибан бо андозаи интихобкунанда дар 12 ноҳия сад кластер интихоб карда шуд. Дар доираи ҳар як кластер бо истифода аз дафтари расмии бақайдгирӣ дар деҳот бист хонавода интихоб карда шуд. Тахминан дар сеяки деҳаҳо дафтарҳои бақайдгирӣ дастрас набуданд ё аз сабаби нодуруст муайян карда нашудани сарҳади маҳалҳо саҳеҳ набуданд. Хонаводаҳои ин деҳаҳо дар асоси тасодуфӣ интихоб карда шуданд.[23]

Барои тадқиқоти мобайнии соли 2015 дастаи IFPRI кӯшиш намуд, ки интихобкунандаи тадқиқоти базавиро бо мақсади таҳияи маълумотҳои панелӣ аз нав тарҳрезӣ намояд. Дастаи IFPRI ба иттилооти шахсӣ аз тадқиқоти гузашта дастрасӣ надошт, аммо ба ҳуҷҷатҳои маъмурии дохилии «Зеркало» такя намуд, то ки хонаводаҳои ҳарду тадқиқотро муқоиса намояд. То оғози санҷишҳои пешакии тестӣ ва машғулиятҳои таълимӣ ба ноҳияҳое, ки дар онҳо бо мақсади таъмини дастрасӣ ба ҳуҷҷатҳои барӯихатгирӣ дар мақомоти худидоракунии маҳаллӣ тадқиқотҳои базавӣ гузаронда шуда буданд, нозирон (супервайзерҳо) фиристода шуданд.

Нозирон номҳоро аз ҳуҷҷатҳои маъмурӣ бо рӯихатҳое, ки аз дафтарҳои бақайдгирии маҳаллӣ гирифтаанд, муқоиса намуданд. Барои кластерҳо, ки дар чаҳорчӯбаи онҳо хонаводаҳо дар тадқиқоти базавӣ дар асоси тасодуфӣ интихоб шуда буданд, нозирон бояд ба ҳуҷҷатҳои «Зеркало» такя намуда, бо роҳи ҷустуҷӯи хонаводаҳо онҳоро бо иттилооти пешниҳоднамудаи сокинони маҳаллӣ муқоиса мекарданд.

Дар ин ҳисобот барои тавсифи натиҷаҳо ҳам маълумотҳои чандтарафа (оморӣ) ва ҳам маълумотҳои панелӣ истифода шуданд. Маълумотҳои панелӣ бо роҳи муқоиса намудани маълумоти демографӣ ва маълумоти хонаводаҳо, ки дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти базавӣ ва мобайнӣ ҷамъоварӣ гардидаанд, таҳия карда шуданд. Ғайр аз ин, нозирони «Зеркало» моҳи январи с. 2015 дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти пешакӣ маълумот пешниҳод намуданд; дар ин маълумот ҳолатҳои зерин мухтасар шарҳ дода шудаанд: иштироки хонаводаҳо дар тадқиқоти базавӣ, оё онҳо иштирок намудан дар тадқиқоти мобайниро рад карданд, ё дастрас набуданд барои он ки ба ҷои дигар кӯчидаанд ё онҳоро пайдо кардан мумкин нашуд. Баъди муқоисаи хонаводаҳо тақрибан 1300 хонаводае ошкор карда шуд, ки

[22] РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда». (2014).
[23] РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда». (2014).

муқоисашаванда буданд; яъне маълумоти тадқиқотҳои базавӣ ва мобайнӣ аз он гувоҳӣ медод, ки хонавода дар ҳарду тадқиқот иштирок намудааст.

Таҳияи саволнома

Саволномае, ки барои тадқиқоти мобайнӣ истифода шудааст, баъди тадқиқоти базавии гурӯҳи РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда» хеле мутобиқ гардонда шуд. Соли 2015 IFPRI оид ба масъалаҳои иштирок дар барномаҳои кӯмакрасонӣ, муҳоҷират ва интиқоли маблағ, инчунин кишоварзӣ се модули нав илова намуд. Ин модулҳо ба дизайни тадқиқотҳое, ки ба қарибӣ ташкилотҳои байналмилалӣ дар мамлакат гузарондаанд, аз ҷумла тадқиқоти сатҳи зиндагӣ дар Тоҷикистон ва тадқиқоти истеъмолот, муҳоҷират, малакаҳои касбӣ, шуғл дар Тоҷикистон, ки Бонки ҷаҳонӣ гузарондааст, асос ёфтаанд. Кормандони IFPRI моҳи октябри соли 2014 дар рафти боздиди аввалаи худ бо мақсади гирифтани маълумот барои таҳияи саволнома бо USAID ва ташкилотҳои байналмилалие, ки дар Душанбе қарор доранд, якчанд машварат гузаронданд.

Гурӯҳи IFPRI чунин мешуморад, ки дар тадқиқоти базавӣ вуҷуд надоштани қисми муҳоҷират ва интиқоли маблағҳо имконияти аз даст рафтае буд барои ҷамъоварии маълумот оид ба яке аз шахсони асосие, ки дар масъалаи даромади аҳолӣ ва амнияти озуқавории Тоҷикистон саҳми муҳим мегузоранд. Модули нав инчунин якчанд масъалаеро дар бар мегирад, ки бо муҳоҷирон вобастаанд, хусусан бо муҳоҷироне, ки дар натиҷаи буҳрони иқтисодӣ ва маҳдудиятҳои торафт афзоянди муҳоҷират ба Россия ба Тоҷикистон баргаштаанд. Модули барномаи кӯмакрасонӣ барои он дохил карда шуд, ки оид ба хусусиятҳои иштироки хонаводаҳо дар лоиҳаҳои байналмилалии кӯмакрасонӣ, равшании фаъолияти лоиҳаҳои мазкур, инчунин таъсири ин лоиҳаҳо умуман ба ҷомеа тасаввурот пайдо карда шавад.

Гурӯҳи IFPRI ба тадқиқот инчунин қисми кишоварзиро дохил намуд, то ки дар бораи ин бахши муҳими иқтисодии деҳот маълумот ба даст оварда шавад.

Саволнома ба забонҳои тоҷикӣ ва ӯзбекӣ тарҷума карда шуд. Танҳо нусхаи тоҷикии он дар шакли электронӣ таҳия шудааст. Дар нақшаҳои аввала пешбинӣ шуда буд, ки тадқиқот бо истифода аз планшети ба забони ӯзбекӣ тарҷумашуда гузаронда мешавад, вале маълум гардид, ки ин барои саволдиҳандагоне, ки забони ӯзбекиро қисман медонанд, душворӣ ба миён меорад. Бинобар ин, саволдиҳандагон, ки дар хонаводаҳои ӯзбекзабон мусоҳиба мегузаронанд, саволномаро дар шакли чопкардашуда гирифтанд. Онҳо метавонистанд саволномаро дар вақти мусоҳиба бо нусхаи электронии тоҷикӣ муқоиса намоянд. 17,4% мусоҳибаҳо ба забони ӯзбекӣ гузаронда шуданд, асосан дар ноҳияҳои ҷанубу ғарбии Шаҳритус ва Қубодиён, ки бо Ӯзбекистон ҳамсарҳад мебошанд.

Корҳои саҳроӣ

Корҳои саҳроӣ дар Тоҷикистон аз 21 феврали соли 2015 то 17 марти соли 2015 гузаронда шуданд. Маркази тадқиқоти иҷтимоии «Зеркало», ки дар Душанбе қарор дорад, якҷоя бо мушовири IFPRI барои гузарондани корҳои саҳроӣ масъул буд. Ҳар кадоме аз даҳ нозир ба дастаи панҷнафараи саволдиҳандагон ва як мутахассиси антропометрия мутасаддӣ буд. Ду роҳбари тадқиқот ва мушовири IFPRI дар маркази вилояти Хатлон – шаҳри Қӯрғонтеппа қарор гирифта буданд. Кормандони идораи асосии «Зеркало» дар Душанбе мониторинги фаъолиятро гузаронда, маълумотҳои дар чаҳорчӯбаи корҳои саҳроӣ ба даст овардашударо ба кормандони IFPRI, ки дар Вашингтон, округи Колумбия қарор доранд, пешниҳод намуданд. Мутахассисони технологияҳои иттилоотии «Зеркало» дар рафти тадқиқотҳои саҳроӣ ёрии техникӣ расонданд.

Тайёрӣ ба корҳои саҳроӣ аз моҳи декабри соли 2014 сар шуд. Тахминан дар ҳамин вақт IFPRI ва «Зеркало» ба гузарондани машваратҳо оид ба дизайни тадқиқот оғоз намуданд. Баъди маъқулёбӣ аз ҷониби мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ нозирони «Зеркало» дар охири моҳи январ ба раванди барӯйхатгирӣ ва муайян намудани хонаводаҳое, ки соли 2013 иштирок карда буданд, инчунин ҳангоми зарурат ба интихоб намудани хонаводаҳои нав шуруъ карданд. Нозироне, ки ба тадқиқоти мобайнӣ ҷалб карда шуданд, дар амалисозии лоиҳаҳои «Зеркало» таҷрибаи хуб доштанд ва аксарияташон дар тадқиқоти базавӣ иштирок намуданд. Нозирон инчунин дар тестҳои пеш аз тадқиқотӣ бо истифода аз нусхаҳои коғазии саволнома иштирок карданд.

Саволдиҳандагон як ҳафта пеш аз оғози таълими понздаҳрӯза интихоб карда шуданд. Саволдиҳандагон дар асоси дастрасии пурраашон дар рафти корҳои саҳроӣ, таҷрибаи пештараашон дар гузарондани тадқиқотҳои калон, қобилияти арифметикӣ, маҳорати кор бо смартфон ё планшет, инчунин малакаҳои забондониашон интихоб карда шуданд. Аз 60 нафар саволдиҳандагони интихобшуда 50 нафарашон занҳо буданд. Ҳангоми интихоб намудани занҳои саволдиҳанда барои идоракунии моделҳо (амсилаҳо) ҷанбаҳои гендерӣ ба назар гирифта шуданд. Машғулиятҳои таълимӣ аз 13 феврали с. 2015 то 17 феврали с. 2015 дар Қӯрғонтеппа гузаронда шуданд.

Тадқиқоти мобайнӣ дар компютерҳои планшетӣ бо ёрии CS Pro барномасозӣ шуда буд. «Зеркало» дар соҳаи тадқиқотҳои электронӣ аз лаҳзаи аввалин маротиба истифода бурдани муоинаи электронӣ дар тадқиқоти базавии «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар соли 2013 таҷрибаи калон андӯхтааст. Системаи мобилии фиристодани маълумот дар ноҳияҳои деҳотии вилояти Хатлон ноустувор бошад ҳам, хизматрасонии мазкур дар Қӯрғонтеппа ва шаҳрҳои минтақавӣ боваринок буд, бинобар ин маълумотҳо аз ҳамин шаҳрҳо фиристода шуданд. Маълумотҳо шабона ба папкаи Dropbox партофта шуданд ва

онҳоро мутахассисони ТИ-и «Зеркало» якҷоя бо гурӯҳи IFPRI мавриди коркард қарор доданд.

Маҳдудиятҳои тадқиқот

Тадқиқот дар моҳҳои феврал ва март, яъне дар давраи нисбатан вуҷуд надоштани корҳои кишоварзӣ, гузаронда шуд. Дар ин давраи мушаххаси вақт захираҳои озуқавории хонаводаҳо низ то мавсими нави кишт ба охир мерасанд. Ғайр аз ин, тадқиқотҳои саҳроӣ ба вақте мононда шуданд, ки ба иди Наврӯз, ки ҳар сол 21 март ҷашн гирифта мешавад, рост наояд, чунки тайёрӣ ба ин ид метавонад маълумотро оид ба хароҷотҳо таҳриф намояд. Аз худи аввали марҳалаи банақшагирии тадқиқотҳои саҳроӣ равшан шуд, ки оқибатҳои Наврӯзро пешгирӣ намудан душвор аст, зеро бисёр хонаводаҳо молҳоро пешакӣ мехаранд, то ки дар вақти ид нархҳо қимат нашаванд. Дар қисми хароҷот барои маҳсулоти хӯрокворӣ саволи иловагӣ дохил карда шуд, то ки харидҳои махсус барои Наврӯз кардашуда аз харидҳои дигар ҷудо карда шавад.

Ҳиссаи мусоҳибон ҳангоми тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал

Дар ҷадвали 2.2 ҳиссаи мусоҳибон ҳангоми тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал дар Тоҷикистон нишон дода шудааст. Ҷузъҳо ва ҳиссаи мусоҳибон ҳангоми тадқиқот доир ба хонаводаҳои интихобшуда, занҳои синну солӣ репродуктивӣ (15-49 сола), фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд (барои модули васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ), инчунин кӯдакони то 5 сола муаррифӣ гардидааст. Нишондиҳандаи мусоҳибон ҳангоми тадқиқот дар деҳот ва шаҳрҳо, инчунин ҳамагӣ дар маҳалҳои интихобшуда пешниҳод гардидааст.

Ҷадвали 2.2. Натиҷаҳои мусоҳиба бо хонаводаҳо ва шахсони воқеӣ барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал дар Тоҷикистон, соли 2015

Ҳисасаи мусоҳибон ҳангоми тадқиқот ва ҷузъҳои таркибӣ	Истиқомат		
	Шаҳрҳо	Деҳот	Ҳамагӣ
Хонаводаҳо			
Хонаводаҳои интихобшуда	180	1820	2000
Хонаводаҳои маскуншуда	180	1820	2000
Хонаводаҳои пурсидашуда	180	1820	2000
Ҳиссаи посухдодагон ҳангоми тадқиқи хонаводаҳо[1]	100.0	100.0	2000
Занҳои синну соли репродуктивӣ (15-49 сола)			
Миқдори занҳое, ки ба меъёрҳои пурсиш ҷавобгӯ мебошанд	345	3923	4268
Миқдори занҳои пурсидашудае, ки ба меъёрҳои пурсиш ҷавобгӯ мебошанд	252	2974	3226
Ҳиссаи посухдодагон ҳангоми тадқиқи занҳое, ки меъёрҳои гузошташударо қонеъ мегардонанд[2]	73.0	75.8	75.6
Фаъолзаноне, ки қарор қабул менамоянд (18+ сола)			
Миқдори занҳое, ки меъёрҳои гузошташударо қонеъ мегардонанд	179	1819	1998
Миқдори занҳои пурсидашудае, ки меъёрҳои гузошташударо қонеъ мегардонанд	176	1776	1952
Ҳиссаи посухдодагон ҳангоми тадқиқи фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд[2]	98.3	97.6	97.7
Кӯдакони то 5 сола			
Миқдори кӯдаконе, ки меъёрҳои гузошташударо қонеъ мегардонанд	176	2251	2427
Миқдори сарпарастони пурсидашудаи кӯдакон, ки меъёрҳои гузошташударо қонеъ мегардонанд	140	1834	1974
Ҳиссаи кӯдакони ҳангоми тадқиқот посухдодае, ки меъёрҳои гузошташударо қонеъ мегардоданд[2]	79.5	81.5%	81.3%

[1] Ҳиссаи хонаводаҳои ҳангоми тадқиқот посухдода (коэффитсиенти вокуниш) дар асоси рамзи натиҷаи модули С, феҳристи хонаводаҳо ҳисоб намуда, чун миқдори хонаводаҳои пурсидашуда, ки ба миқдори хонаводаҳои дорои шуғл тақсим карда шудааст, муайян карда мешавад. Хонаводаҳое, ки озод буданд, на воҳидҳои истиқоматӣ ё хонаводаҳои вайроншуда, хонаводаҳои шуғл надошта эътироф намуда, аз коэффитсиенти вокуниш хориҷ карда шуданд.

[2] Ҳиссаи шахсони воқеии ҳангоми тадқиқот посухдода (коэффитсиенти вокуниш) дар асоси натиҷаи рамз дар модулҳои дахлдори шахсони воқеӣ, яъне модулҳои G, H ва I ҳисоб карда шудааст. Ин нишондиҳандаҳо чун шумораи шахсони пурсидашудаи ба меъёрҳо ҷавобгӯе, ки ба шумораи шахсони ба меъёрҳо ҷавобгӯ тақсим карда шудааст, муайян карда мешаванд. Мувофиқат ба талаботҳо дар модулҳои G, H ва I муайян карда мешавад. (Ба он эътибор диҳед, ки барои кӯдакони то 5-сола [Модули I] ба сифати посухдиҳандагон сарпарастони асосии кӯдакон хизмат кардаанд, на бевосита худи кӯдакон)

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

2.1.2 Маълумотҳои дуюмдараҷа

Ҳамаи маълумотҳо аз тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал гирифта шудаанд. Барои ҳисоб кардани нишондиҳандаҳо дар Минтақаи амали «Озуқаворӣ ба хотири оянда» ягон хел маълумотҳои такрорӣ истифода нашудаанд. Бо вуҷуди ин, маълумоти сарчашмаҳои гуногун, аз ҷумла Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии

Тоҷикистон, Бонки марказии федератсияи Россия, Бонки ҷаҳонӣ ва Барномаи умумиҷаҳонии озуқаворӣ барои таъмини эътимоднокии ҳисоботи мазкур истифода шудаанд.

2.1.3 Муқоисаи сарчашмаҳои маълумоте, ки барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал истифода мешаванд

Дар ин қисм муқоисаи сарчашмаҳои маълумот барои тадқиқоти мобайнӣ баррасӣ карда мешавад.

Мавсимият

Маълумот аз рӯи ҳамаи нишондиҳандаҳо дар рафти тадқиқоти мобайнӣ, ки аз моҳи феврал то моҳи марти соли 2015 ҷараён дошт, ҷамъоварӣ карда шуд. Тадқиқот дар давраи сустшавии фаъолияти кишоварзӣ дар Тоҷикистон, вақте ки хонаводаҳои деҳот аз сабаби сардии ҳаво бо корҳои деҳқонӣ машғул нестанд, рост омад. Ғайр аз ин, чунин мавсим барои оилаҳои тоҷик мавсими беҳосилист, захираҳои хӯроквории хонаводаҳо дар давоми зимистон тамом мешаванд, баъзе зироатҳои кишоварзӣ бошанд, дар бозорҳои маҳаллӣ дастрас нестанд. Ҷанбаҳои мазкури мавсимият метавонанд ба маълумотҳо оид ба истеъмолот, аз ҷумла маҳсулоти хӯрокворӣ таъсир расонанд.

Тадқиқот то Наврӯз, ки барои оилаҳои тоҷик яке аз идҳои муҳимтарин ба шумор меравад, гузаронда шуд. Оилаҳо одатан дар хонаҳояшон ин идро бо тантана ҷашн мегиранд, ки ин бе хароҷот намешавад. Хароҷоти ҷашни Наврӯз танҳо ба истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ таъсир мерасонад.

Ҷадвали 2.3. Проблемаҳои мавсимие, ки ба муқоисаи нишондиҳандаҳо аз рӯи ҳамаи сарчашмаҳои маълумот таъсир мерасонанд

Нишондиҳанда	Мавсими ҷамъоварии маълумот барои тадқиқоти мобайнӣ
Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Вусъати камбизоатӣ	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Амиқии камбизоатӣ	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Вусъати хонаводаҳое, ки ба гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид гирифтор ҳастанд	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Гуногунии вояи ғизои занон	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Вусъати додани танҳо шири сина дар байни кӯдакони то 6 моҳа	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Вусъати кӯдакони 6-23 моҳае, ки вояи то ҳадди ақал мувофиқи ғизоро истеъмол менамоянд	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Вусъати камвазнии кӯдакони то 5 сола	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Вусъати қадпастии кӯдакони то 5 сола	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Вусъати лоғарии кӯдакони то 5 сола	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз
Вусъати камвазнии занҳо	Феврал – март, мавсими беҳосилӣ, Наврӯз

Масъалаҳои дигари муқоисаи сарчашмаҳои маълумот

Тадқиқоти мобайнии соли 2015 дар вақти буҳрони иқтисодие гузаронда шуд, ки дар натиҷаи тамоюлҳои глобалӣ, хусусан дар иқтисоди Россия, ба вуҷуд омад. Бисёр муҳоҷирони меҳнатӣ дар ин вақт бо сабаби зиёд шудани маҳдудиятҳо дар бозори меҳнат аз моҳи январи соли 2015 сар карда аз Россия баргаштанд. Азбаски моҳҳои охири зимстон барои муҳоҷирони меҳнатии тоҷик мавсими кор нест, ин омил мумкин аст ба баъзе маълумотҳои дар фасли муҳоҷират ва интиқоли маблағ ҷамъоваришуда таъсир расонад. Ғайр аз ин, якбора поён фуромадани қурби пули Россия дар семоҳаи чоруми соли 2014 ба тамоми Осиёи Марказӣ низ таъсир намуд ва арзиши асъорро дар минтақа поён фуровард. Дар давоми се моҳи аввали соли 2015 қурби сомонии тоҷикӣ 13 фоиз паст шуд ва таваррум (инфлятсия) дар охири моҳи феврали соли 2015 дар муқоиса бо моҳи феврали соли гузашта 6,3 фоизро ташкил дод.

2.2 Истифодабарии тадбирҳо ва шартҳои ҳисоботдиҳӣ дар ин ҳисобот

2.2.1 Маълумотҳои стандартии ба гурӯҳҳо тақсимшуда

Маҷмуи стандартии маълумотҳои тағйирёбандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда дар ҷадвалҳои ҳисоботи мазкур истифода мешавад. Дар ин қисм ҳар кадоме аз маълумотҳои стандартии тағйирёбандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда номбар карда шуда, таърифи ҳисобкунии онҳо дода мешавад.

Синни кӯдакон бо моҳҳо

Синни кӯдакон бо моҳҳо дар чаҳорчӯбаи модули саволнома, ки ба ғизогирии кӯдакон равона гардидааст, ҷамъ оварда мешавад, на дар феҳристи хонаводаҳо, то ки яке аз волидони кӯдак ё сарпарасти асосии он тавонад дар бораи синни кӯдак маълумоти аниқ диҳад. Синни кӯдакон бо моҳҳо дар гурӯҳҳои синну солӣ аз рӯи моҳҳо, вобаста ба вазъи вояи хӯроки кӯдакон ва ҷадвалҳои антропометрӣ нишон дода шудааст. Масалан, барои ҷадвали вояи то ҳадди ақал мувофиқ (ВҲАМ) (ҷадвали 6.6), ки дар он нишондиҳанда барои кӯдакони 6-23 моҳа зикр гардидааст, синни кӯдак ба гурӯҳҳои синну солии шашмоҳаи зерин тақсим карда шудааст: 6-11 моҳа, 12-17 моҳа ва 18-23 моҳа. Барои ҷадвалҳои антропометрии кӯдакон (ҷадвалҳои 7.2, 7.3 ва 7.4), ки вусъатёбии қадпастӣ, лоғарӣ ва камвазнии ҳамаи кӯдакони то 5 соларо нишон медиҳад, синни кӯдак ба гурӯҳҳои синну солии дувоздаҳмоҳаи зерин тақсим карда шудааст: 0-11 моҳа, 12-23 моҳа, 24-35 моҳа, 36-47 моҳа ва 48-59 моҳа.

Синну сол бо солҳо

Маълумот дар бораи синну соли мусоҳиб дар феҳристи хонаводаҳо ҷамъ карда мешавад. Маълумотҳои муфассал дар бораи синну соли занҳои 15-49 сола ва кӯдакони то 5 сола дар модулҳои минбаъдаи саволнома ҷамъоварӣ карда шуданд, то ки ҳуқуқи ҷавоб додан ба саволҳои модул собит карда шавад. Ин маълумотҳои муфассал дар бораи синну сол истифода бурда мешаванд, агар чунин маълумотҳо вуҷуд дошта бошанд. Синну сол чун қоида дар ҷадвалҳои гурӯҳҳои синну солии синни 5 ё 10 сола нишон дода шудааст.

Ҷинси кӯдак

Ҷинси кӯдак – мард ё зан – ин гурӯҳбандии стандартӣ барои ҷадвалҳое мебошад, ки нишондиҳандаҳои кӯдакон, масалан, нишондиҳандаҳои антропометрии кӯдаконро муаррифӣ мекунанд (ҷадв. 7.2, 7.3 ва 7.4).

Дараҷаи маълумот (хонаводаҳо)

Чӣ тавре ки дар феҳристи хонаводаҳои саволнома хабар дода шуда буд, дараҷаи маълумоти хонаводаҳо дараҷаи баландтарини маълумотеро, ки ҳар кадоме аз аъзоёни хонавода гирифтааст, инъикос мекунад. Ин маълумот дар ҷадвалҳое, ки дар сатҳи хонаводаҳо маълумот медиҳанд, истифода бурда мешавад ва аз се категория иборат аст: умумӣ / ибтидоӣ / вуҷуд надоштани маълумот (хонаводаҳои ақалан дорои як нафар аъзои оила, ки дараҷаи баландтарини маълумоташ миёнаи нопурра ё маълумоти аз ин пасттар буда, ба синфи 9 ё аз ин пасттар мувофиқат мекунад); миёна (хонаводаҳои ақалан дорои як нафар аъзои оила, ки дараҷаи баландтарини маълумоташ миёнаи пурра мебошад); ва маълумоти олӣ (хонаводаҳои ақалан дорои як нафар аъзои оила, ки дараҷаи баландтарини маълумоти олияш ин ё он шакли маълумоти олист). Хонаводаҳо танҳо аз рӯи яке аз ин се категория тасниф карда мешаванд. Категорияҳои дар ин ҳисобот истифодашаванда бо назардошти дараҷаи нисбатан баланди маълумотнокӣ дар Тоҷикистон ислоҳ карда шуданд. Дар Тоҷикистон хеле каманд оилаҳое, ки дар онҳо маълумоти ибтидоӣ дараҷаи баландтарини маълумот бошад.

Маълумоти мактабӣ дар Тоҷикистон то 16 солагӣ ҳатмӣ мебошад ва қариб ҳама ба мактаб мераванд. Дар ҳоле ки фоизи тарки мактаб назар ба дигар мамлакатҳои минтақа зиёдтар аст, ин тамоюл то вақте ки таълими ибтидоӣ ё синфи 4 анҷом наёбад, зоҳир намегардад.[24] Ҳамин тариқ, каманд ҳодисаҳое, ки аъзои маълумоти олидори оила ҳамагӣ маълумоти ҷузъии ибтидоӣ дошта бошад. Табақабандии дақиқтар метавонист фарқияти байни хонаводаҳои дорои аъзои оилаеро, ки ин ҳадди таълими ибтидоиро гузаштааст, аз онҳое, ки ин ҳадди таълими ибтидоиро нагузаштаанд, нишон диҳад. Ғайр аз ин, маълумоти олӣ (маълумоти олии касбию техникӣ, техникӣ ё илмӣ) ҳатто дар ноҳияҳои деҳотии Тоҷикистон низ бисёр вомехӯрад. Категорияи алоҳидае, ки хонаводаҳои маълумоти олидорро тавсиф менамояд, барои он илова карда шуд, ки дар ин самт низ тадқиқи минбаъда давом дода шавад.

Сатҳи маълумот (инфиродӣ)

Сатҳи маълумоти шахсӣ дар феҳристи хонаводаҳои саволномаи дахлдор дараҷаи баланди маълумотеро инъикос мекунад ки аъзоёни алоҳидаи хонавода гирифтаанд. Категорияҳои дар ин ҳисобот истифодашаванда бо назардошти хусусиятҳои системаи маорифи Тоҷикистон ислоҳ карда шуданд. Ин маълумот аз се категория иборат аст: маълумоти ибтидоӣ ё маълумоти аз ин ҳам пасттар (онҳое, ки синфи 4-ро ё синфи аз ин поёнтарро

[24] ЮНИСЕФ. (2013). *Ташаббуси глобалии гузарондани тадқиқоти кишварӣ дар Тоҷикистон оид ба кӯдаконе, ки ба мактаб намераванд*. Душанбе: ЮНИСЕФ. (2013).

тамом кардаанд; инчунин онҳоеро дар бар мегирад, ки фақат маълумоти динӣ гирифтаанд ё онҳоро аъзоёни калонсоли оила таълим додаанд, миёна ё маълумоти умумӣ (онҳое, ки синфҳои аз 5 то 10-ро тамом кардаанд); ва маълумоти олӣ (онҳое, ки маълумоти олӣ гирифтаанд).

Тақсимоти гендерии хонаводаҳо

Ҷилди 6 Дастур оид ба мониторинг ва баҳодиҳии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» таъсири гендериро андозагирӣ намуда, таъкид мекунад, ки нишондиҳандаҳои хонаводаҳо бояд «аз рӯи ҳайати гендерӣ тақсим карда шаванд», яъне: 1) хонаводаҳое, ки дар онҳо аъзоёни оила ҳам мардҳо ва ҳам занҳоро дар бар мегиранд; калонсолон шахсони 18 сола ва аз 18 сола боло ба шумор мераванд, 2) хонаводаҳое, ки дар онҳо аъзоёни оила мард(ҳо)-ро дар бар мегиранд, на занҳоро, 3) хонаводаҳое, ки дар онҳо аъзоёни оила зан(ҳо)-ро дар бар мегиранд, на мардҳоро, 4) хонаводаҳое, ки аъзоёни оилаашон то 18-солаанд (кӯдаконанд), яъне оилаҳое, ки ба ҳайати онҳо танҳо кӯдакон, бе аъзоёни калонсоли оила дохил мешаванд. Чунин усули ба намудҳо тақсим намудани хонаводаҳо аз усули стандартии «сардори оила» фарқ мекунад. Усули стандартии «сардори оила» метавонад боиси қувват гирифтани нобаробарии иҷтимоӣ ва муайян намудани бартариятнокии уҳдадориҳои хонагӣ гардида, ба занҳо зарар расонад (USAID 2014: 1).[25]

Ин тағирёбанда бо истифода аз маълумот дар бораи синну сол ва ҷинс, ки дар феҳристи хонаводаҳои саволномаи тадқиқот ҷамъоварӣ шудааст, ҳисоб карда мешавад. Дар байни хонаводаҳои Минтақаи амал набуданд хонаводаҳое, ки фақат аз кӯдакон иборат бошанд, бинобар ин категорияи мазкур аз аксарияти ҷадвалҳо хориҷ карда шуд.

Гуруснагии хонаводаҳо

Чӣ тавре ки дар қисми 6.1 ҳамин ҳисобот муфассалтар гуфта шудааст, дараҷаи гуруснагии хонаводаҳо (ДГХ) хонаводаҳоро аз рӯи се категорияи вазнинии гуруснагӣ тавсиф менамояд: гуруснагии ночиз ё вуҷуд надоштани гуруснагӣ дар хонавода, гуруснагии таҳаммулпазири хонавода ва гуруснагии шадиди хонавода. Барои тақсим намудани гуруснагӣ ба дараҷаҳои алоҳида ДГХ ба ченаки дихотомӣ (дученакӣ) табдил дода мешавад. Ин ченак хонаводаҳоеро инъикос менамояд, ки дар бораи гуруснагии ночиз ё вуҷуд надоштани гуруснагӣ хабар медиҳанд, инчунин хонаводаҳоеро инъикос мекунад, ки ба гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид гирифтор ҳастанд.

[25] Агентии рушди байналмилалии ИМА (USAID). (2014). Дастур оид ба мониторинги ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда». Ҷилди 6: Андозагирии таъсири гендерии ОХО, март. То 27 марти с. 2015 дар http://www.feedthefuture.gov/resource/volume-6-feed-future-measuring-gender-impact-guidance.

Ҳаҷми хонаводаҳо

Барои тадқиқот дар Минтақаи амал ҳаҷми хонаводаҳо чун шумораи умумии одамоне, ки 1), чӣ тавре хабар медиҳанд, аъзои оила мебошанд 2), дар давоми шаш моҳи охир дар хонавода шаб гузарондаанд, муайян карда мешавад. Хонаводаҳо аз рӯи чунин андозагирӣ ба категорияҳои зерин тақсим карда мешаванд: хонаводаҳои хурд (1-5 нафар аъзои оила), хонаводаҳои миёна (6-10 нафар аъзои оила), инчунин хонаводаҳои калон (11 нафар ё шумораи аз ин зиёди аъзои оила). Ба он таваҷҷӯҳ намоед, ки барномаҳои дигари тадқиқоти хонаводаҳо метавонанд таърифи каме дигари аъзои хонаводаро истифода баранд, ки он аз таърифе, ки ҳангоми тадқиқот дар Минтақаи амал истифода мешавад, фарқ дорад.

2.2.2 Шартҳои ҳисобот

Ҳисоботҳои кишварии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Минтақаи амал пеш аз ҳама хусусияти тавсифӣ доранд. Дар ин қисм шартҳое тавзеҳ дода шудааст, ки дар ҳисоботи натиҷаҳои тавсифӣ истифода бурда мешаванд.

- Дар ҷадвалҳои ин ҳисобот андозаи арзёбиҳои дақиқ санҷидашуда ва интихобкунандаҳои санҷиданашуда нишон дода шудаанд (бо «Н» ишора карда мешаванд).

- Аксарияти баҳодиҳиҳо бо як адади аломатҳои ашъорӣ ишора шудаанд, ба истиснои хароҷот ба ҳар сари аҳолӣ ва нишондиҳандаҳои гуногунии вояи ғизои занон, ки бо ду адади аломатҳои ашъорӣ нишон дода шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандаи санҷиданашуда дар ҳамаи ҷадвалҳо ва нишондиҳандаҳои арзёбии аҳолӣ дар ҷадвалҳои 1.1 ва 1.2 дар шакли ададҳои бутун нишон дода шудаанд.

- Дар ҷадвалҳо қиматҳо фишурда мешаванд, вақте ки ҳаҷми интихобкунандаи санҷиданашуда барои ҳисоб кардани арзёбии дақиқи объективӣ кофӣ нест (n<30); ин бо истифода аз рамзи “^” дар сатри ишорашуда ва эзоҳи поварақ нишон дода мешавад.

Муносибатҳои дуандозагӣ бо ёрии табулятсияи омехта тавсиф намуда, дараҷа ва самти муносибатҳо бо истифода аз тестҳои оморӣ арзёбӣ карда мешаванд. Таҳлилҳо дар Stata барои коркарди параметрҳои маълумоте, ки аз ҳисоби истифодаи дизайнҳои мураккаби тадқиқот, аз ҷумла мизони интихобкунанда, интихоби кластерӣ ва табақабандӣ ҷамъоварӣ шудаанд, бо ёрии фармони ‘svy’ иҷро карда мешаванд.

Дараҷаи омории аҳамиятнокӣ (p <0,05) бо ҳарфҳои мувофиқашудаи болоисатрӣ, ки ба сарлавҳаҳои қатор (одатан, маълумотҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда) ва сутун вобаста карда шудаанд, ишора карда мешавад. Эзоҳҳои поварақ баъди ҳар як ҷадвал мазмуни мухтасари меъёрҳои аҳамиятнокиро аниқ мекунанд ва муносибатҳои аз ҷиҳати оморӣ аҳамиятнок дар қисми тавсифии тамоми матни ҳисобот нишон дода мешаванд.

3. Тадқиоти мобайнии аҳолӣ дар Минтақаи амал

Дар ин боб сифатҳои ибтидоии аҳолӣ дар Минтақаи амал бо истифода аз маълумотҳои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал тавсиф карда мешаванд.

3.1 Демография

Ҷадвали 3.1 хусусиятҳои демографии хонаводаҳоро дар Минтақаи амал нишон медиҳад. Қиматҳо оид ба ҳамаи хонаводаҳо, инчунин аз рӯи категорияҳои ҳайати гендерии хонаводаҳо дода шудаанд. Ин ҷадвал ҳаҷми хонаводаҳо, инчунин шумораи миёнаи занону кӯдаконро дар хонаводаҳо инъикос менамояд. Маълумоти хонаводаҳо ҳам, ки чун дараҷаи баландтарини маълумоти ҳар кадоме аз аъзоёни хонавода муайян карда шудааст, дар ҳамин ҷадвал инъикос ёфтааст.

Ҳаҷми миёнаи хонавода дар интихобкунандаи тадқиқот 7.86 нафарро ташкил дод. Нишондиҳандаи мазкур ҳамаи шахсонеро дар бар мегирад, ки дар лаҳзаи гузарондани тадқиқот дар хонавода ҳузур доштанд. Инчунин нишондиҳандаи мазкур шахсонеро дар бар мегирад, ки ҳоло дар лаҳзаи гузарондани тадқиқот дар хона зиндагӣ мекунанд. Нишондиҳанда инчунин шахсони ғоиббудаеро дар бар мегирад, ки хонаро доимӣ тарк накардаанд, балки соли гузашта дар давоми 6 моҳ ё камтар дар хона набуданд. Аз 2,000 хонаводае, ки дар тадқиқот иштирок намудаанд, 1,857 (92,9%) хонавода ақалан аз як марди калонсол ва як зани калонсол иборат буд, дар 141 (7,1%) хонавода фақат занҳои калонсол буданд, дар 2 хонавода (0,1%) фақат мардҳои калонсол буданд. Хонаводаҳое, ки фақат аз кӯдакон иборат бошанд, дар байни хонаводаҳои интихобшуда набуданд.

Ҷадвали 3.1 инчунин нишон медиҳад, ки аксарияти кулли хонаводаҳо ақалан дар бораи як аъзои оила, ки камаш маълумоти миёна дорад ва дар Тоҷикистон синфи 10 ё 11-ро тамом кардааст, сарфи назар аз намуди дипломаш[26] хабар доданд. 89,8 фоизи ҳамаи калонсолони хонаводаҳо аз интихобкунанда дар бораи ақаллан маълумоти миёна ё умумӣ доштанашон хабар доданд; барои занҳо ин нишондиҳанда 85,1 фоизро ташкил дод. 5,0 фоизи ҳамаи калонсолон дар бораи маълумот надоштанашон хабар доданд; 83,8 фоизи онҳо занҳо буданд.

[26] *Тадқиқоти демографӣ ва тадқиқот дар соҳаи тандурустӣ дар Тоҷикистон, 2012.*

Ҷадвали 3.1. Хусусиятҳои демографии хонаводаҳо

Хусусиятҳо	Ҳамаи хонаводаҳо (миқдори одамон)	Аз рӯи тақсимоти гендерии хонаводаҳо			
		Мардону занони калонсол	Фақат занҳои калонсол	Фақат мардҳои калонсол	Фақат кӯдакон
Ҳаҷми миёнаи хонавода	7.86	8.15	4.20	^	-
Миқдори миёнаи занҳо, аъзоёни хонавода [1,2]	2.38	2.44	1.70	^	-
Шумораи миёнаи кӯдакон (<2-сола)[1]	0.55	0.58	0.18	^	-
Шумораи миёнаи кӯдакон (0-4-сола)[1]	1.21	1.27	0.46	^	-
Шумораи миёнаи кӯдакон (5-17-сола)[1]	2.26	2.28	2.04	^	-
Фоизи миёнаи занҳо[1,2]	54.1	52.9	100.0	^	-
Дараҷаи баландтарини маълумот (шумораи хонаводаҳо)					
Маълумоти ибтидоӣ/ягон хел маълумот надоранд	101	67	34	0	-
Миёна/умумӣ	1382	1281	99	2	-
Олӣ	517	509	8	0	-
n[3]	**2000**	**1857**	**141**	**2**	**0**

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n<30.

[1] Ҳисоб ба аъзоёни синну соли муайяни хонавода асос ёфтааст.

[2] "Озуқаворӣ ба хотири оянда" калонсолонро чун шахсони 18-сола ва аз ин боло муайян мекунад. Аз рӯи ин меъёр духтарони 15-17-солаи синни репродуктивӣ калонсол ҳисоб карда намешаванд.

[3] Интихобкунандаи *n* ҳисоби санҷиданашудаи ҳамаи хонаводаҳое, ки дар тадқиқот иштирок намудаанд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Ҷадвали 3.2 сифатҳои фаъолзанонеро, ки дар хонаводаҳои интихобшудаи Минтақаи амал қарор қабул мекунанд, нишон медиҳад. Фаъолзанони калонсоле, ки қарор қабул мекунанд, занҳо – аъзои хонаводаи 18-сола ва аз ин калонтаре мебошанд, ки дар модули G чун занҳои дар хонавода аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол муайян гардидаанд. Маълумот дар бораи фаъолмардоне, ки қарор қабул мекунанд, дар рафти ин давраи тадқиқот гирд оварда нашуд. Ҷадвали 3.2 гурӯҳи синнусолӣ, саводнокӣ ва дараҷаи маълумоти ин аъзоёни хонаводаро нишон медиҳад. Ин сифатҳо барои ҳамаи калонсолони фаъоле, ки қарор қабул мекунанд, сарфи назар аз ҷинсашон, оварда шудаанд.

Ҷадвали 3.2. Сифати фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд

Сифатҳо	Ҳамагӣ (Ҳамаи фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд)	
	Фоиз	n[2]
Синну сол		
18-24	6.8	136
25-29	8.4	168
30-39	24.4	489
40-49	29.7	593
50-59	21.9	439
60+	8.7	173
Саводнокӣ		
Фоизи саводнокӣ [1]	90.9	1816
Дараҷаи маълумот		
Ибтидоӣ ё аз ин пасттар	10.8	215
Миёна ё умумӣ	86.1	1721
Маълумоти олӣ	3.1	62

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n<30.

[1] Фоизи шахсони саводнок онҳоеро дар бар мегирад, ки хонда ва навишта метавонем мегӯянд.

[2] Шумораи мушоҳидаҳо (n) ба миқдори фаъолзанони калонсоле дахл дорад, ки қарор қабул мекунанд ва ба ҳар як категория мувофиқ меоянд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

3.2 Шароитҳои манзилӣ

Ҷадвали 3.3 шароитҳои манзилии хонаводаҳоро дар Минтақаи амал тавсиф менамояд. Бисёре аз ин тадбирҳо бо таърифҳои Ҳадафҳои рушди ҳазорсола (ҲРҲ) 2015 (БРСММ 2003) алоқаманд мебошанд. Дар ҷадвал фоизи хонаводаҳое, ки ба сарчашмаҳои беҳтар кардашудаи обтаъминкунӣ, шароитҳои беҳтар кардашудаи санитарӣ, барқ ва намудҳои сахти сӯзишворӣ барои хӯрокпазӣ дастрасӣ доранд, нишон дода шудааст. Инчунин миқдори миёнаи одамон дар хонаи хоб, масолеҳе, ки барои бом, деворҳои берун ва фарш истифода мешаванд, нишон дода шудаанд. Қиматҳо барои ҳамаи хонаводаҳо оварда шудаанд.

Ҷадвали 3.3 нишон медиҳад, ки 65,2 фоизи хонаводаҳои интихобшуда ба сарчашмаҳои беҳтар кардашудаи обтаъминкунӣ барои оббозӣ, шустушӯ ва тайёр кардани хӯрок дастрасӣ доранд. 33,7 фоизи хонаводаҳо ба сифати сарчашмаи асосии об дарёҳо, ҳавзҳо ва ҷӯйҳои табииро номбар карданд. Хонаводаҳои деҳот (63,8%) назар ба онҳое, ки дар ноҳияҳои шаҳрӣ зиндагӣ мекунанд (78,9%), дар бораи истифодаи сарчашмаҳои беҳтаркардашудаи обтаъминкунӣ камтар хабар доданд. Мувофиқи маълумоти Тадқиқот дар соҳаи демография ва тандурустии соли 2012, рақамҳои мазкур дар Минтақаи амал назар ба тамоми мамлакат, чӣ дар шаҳрҳо (94,6%) ва чӣ дар деҳот (70,7%), хурдтаранд.

1,3 фоизи хонаводаҳо дар бораи истифодаи иншоотҳои беҳтаркардашудаи санитарию техникӣ хабар доданд. Нишондиҳандаи мазкур ҳама гуна чуқуриҳои кофташударо дар бар намегирад. Тадқиқотчиёни IFPRI чунин мешуморанд, ки маълумотҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда оид ба ҳоҷатхонаҳо, аз афташ, тасаввуроти нодуруст медиҳанд, чунки дар бисёр мусоҳибон фарқи байни намудҳои гуногун дар рафти марҳалаи пешакии санҷиши тестӣ аз байн рафт. Танҳо 1,0 фоизи хонаводаҳо дар муқоиса бо 4,2 фоиз дар худи ҳамон Минтақаи амал мувофиқи баҳодиҳии соли 2013-и «Озуқаворӣ ба хотири оянда» ва 20,0 фоизи омори миллӣ мувофиқи тадқиқот дар соҳаи демография ва тандурустӣ дар соли 2012 оид ба истифодаи чуқурии бодкашдори беҳтар кардашуда хабар доданд . 6,0 фоизи хонаводаҳо (5,8% хонаводаҳои деҳот) дар бораи истифодаи ҳоҷатхонаҳои умумӣ ё ҳоҷатхонаҳои ҷамъиятӣ хабар доданд.

Дар хонаводаҳои интихобшуда шифер бомпӯши маъмултарин (88,4%) ба ҳисоб меравад. Масолеҳи тайёр, аз ҷумла лавҳаҳои металлӣ, керамикӣ ва бетонӣ аксарияти кулли масолеҳи бомпӯширо ташкил медиҳанд. Бар хилофи ин, аксарияти деворҳои берунӣ аз лой ё хишти хом сохта шудаанд (54,5% ҳамаи хонаводаҳо). Дар аксарияти хонаводаҳо (72,9%) фаршҳо аз масолеҳи тайёр, ба монанди тахтаҳои рангкардашуда ва бетон сохта шудаанд. Хонаводаҳои боқимонда дар бораи рӯйкаши табиии фарш хабар доданд.

Ҷадвали 3.3. Тавсифи шароитҳои манзилии хонаводаҳо

Тавсиф	Ҳамагӣ (ҳамаи хонаводаҳо)	
	Нишондиҳандаи баҳодиҳанда	n[8]
Фоизи сарчашмаҳои беҳтар кардашудаи обтаъминкунӣ [1]	67.7	1354
Фоизи иншоотҳои беҳтар кардашудаи санитарию техникӣ[2]	1.3	26
Миқдори миёнаи одамон дар хонаи хоб[3]	2.1	-
Фоизи одамоне, ки ҳама гуна чуқуриҳои кандашударо ба сифати ҳоҷатхона истифода мебаранд	92.6	1851
Фоизи одамоне, ки сӯзишвории сахтро барои хӯрокпазӣ истифода мебаранд[4]	79.2	1583
Фоизи одамоне, ки ба барқ дастрасӣ доранд	99.7	1993
Масолеҳи бомпӯшӣ дар хонаводаҳо (%)[5]		
Табиӣ	1.5	30
Рудиментарӣ	0.0	0
Тайёр	98.5	1970
Масолеҳе, ки дар хонаводаҳо барои сохтани деворҳои берунӣ истифода мешавад (%)[6]		
Табиӣ	29.1	582
Рудиментарӣ	54.7	1093
Тайёр	16.3	325
Масолеҳе, ки дар хонаводаҳо барои фарш истифода мешавад (%)[7]		
Табиӣ	27.2	543
Рудиментарӣ	0.0	0
Тайёр	72.9	1457

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n<30.

[1] Сарчашмаҳои беҳтаркардашудаи обтаъминкунӣ инҳоро дар бар мегиранд: *водопровод дар хонаҳо, водопровод дар ҳавлӣ, ҷумаки (крани) ҷамъиятӣ / лӯла, чоҳ, чоҳи шахтавии муҳофизатшуда, шохаи муҳофизатшудаи водопровод ва оби борон* (СУТ ва ЮНИСЕФ 2006). Ҳиссаи аҳолие, ки ба сарчашмаҳои беҳтар кардашудаи об дастрасии доимӣ дорад, нишондиҳандаи № 30 мебошад, ҲРҲ 2015 (БРСММ 2003); Аммо, чун дар аксарияти барномаҳои калони тадқиқотии байналмилалӣ, нишондиҳандаи дар ин ҷо зикршуда танҳо дастрасиро ба сарчашмаҳои беҳтар кардашудаи об инъикос мекунад, на доимӣ будани ин дастрасиро.

[2] Шароитҳои беҳтар кардашудаи санитарӣ ҳоҷатхонаҳо мебошанд ва категорияи *бо системаи канализатсионии водопровод баробар, бо иншооти таҳшинкунанда, бо ташноб баробар, ҳоҷатхонаи компостӣ, чуқуриҳои беҳтар кардашудаи бодравдор, чуқуриҳои кандашуда барои қазои ҳоҷат, чуқуриҳои кандашудаи бо лавҳа (плита) пӯшондашударо* дар бар мегиранд. Азбаски иншоотҳои санитарию техникии умумӣ ва ҷамъиятӣ назар ба шахсӣ камтар гигиенӣ мебошанд, онҳо чун иншоотҳои беҳтар кардашуда ҳисоб карда намешаванд (СУТ ва ЮНИСЕФ, 2006). Ҳиссаи аҳолие, ки ба шароитҳои беҳтар кардашудаи санитарӣ дастрасӣ дорад, нишондиҳандаи № 31 мебошад, ҲРҲ 2015 (БРСММ 2003).

[3] Миқдори одамон дар хонаи хоб нишондиҳандаи умумии ғунҷавии одамон мебошад (БРСММ 2003).

[4] Сӯзишвории сахт инҳо ба шумор мераванд: *ангишти чӯб, ҳезум, саргини чорво ва боқимондаҳои зироатҳои кишоварзӣ*. Ҳиссаи одамоне, ки аз аз сӯзишвории сахт истифода мебаранд, нишондиҳандаи ҲРҲ # 29 мебошад (БРСММ 2003). Категорияи *дигар* ва *вуҷуд надоштани хӯроке, ки дар хонаводаҳо тайёр карда мешаванд,* аз фоизҳо хориҷ карда шуданд.

[5] Бомпӯши табиӣ инҳоро дар бар мегирад *вуҷуд надоштани бом, пахолӣ/барги нахл ва ғ.* Бомпӯши рудиментарӣ инҳоро дар бар мегирад: *боми чӯбин, нахл/бамбук, тахтачӯб ва картон*. Бомпӯшҳои тайёр аз металл, чӯб, пахолпоя (каламин)/семент, тахтачаҳои керамикӣ, семент ва тахтачаҳои бомпӯшӣ иборатанд. Категорияи *дигар* аз фоизҳо хориҷ карда шуд.

[6] Фаршҳои табиӣ хок/рег ва поруи чорворо дар бар мегиранд. Фаршҳои рудиментарӣ тахтачӯб ва нахл/бамбукро дар бар мегиранд. Фаршҳои тайёр паркет / тахтаҳои суфташуда ё қабати асфалт, тахтачаҳои керамикӣ, семент ва қолинро дар бар мегиранд. Категорияи *дигар* аз фоизҳо хориҷ карда шуд.

[7] Шумораи мушоҳидаҳо (n) ба шумораи хонаводаҳое дахл дорад, ки ба ҳар як зеркатегория мувофиқ меоянд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

3.3 Маълумот

Ҷадвали 3.4 дар бораи ба мактаб рафтани аъзоёни хонавода, дараҷаи маълумот ва саводнокӣ дар Минтақаи амал маълумот медиҳад. Дар ҷадвал фоизи мардҳо, занҳо ва ҳамаи аъзоёни то 25 солаи оила, ки ҳоло ба мактаб мераванд, оварда шудааст. Ҷадвал инчунин фоизи аъзоёни аз 9 сола болои хонаводаро, ки маълумоти ибтидоӣ гирифтаанд, инчунин фоизи аъзоёни хонаводаро, ки чун саводнок нишон дода шудаанд, инъикос мекунад. Таносуби ҷинсҳо дар мактабравӣ, гирифтани маълумоти ибтидоӣ ва саводнокӣ низ дар ҷадвал нишон дода шудааст. Ин нишондиҳандаҳо бо нишондиҳандаҳои ҲРҲ мувофиқат мекунанд.

Дар Тоҷикистон таҳсилоти ибтидоӣ чун бинои синфҳои 1-4-и мактаби миёна фаҳмида мешавад. Барои мақсадҳои тадқиқот аз мусоҳибон хоҳиш карда шуд, ки синф ё дараҷаи маълумоти гирифташударо тавсиф намоянд. Ғайр аз ин, онҳое, ки танҳо маълумоти динӣ гирифтаанд, дар ҷадвал чун шахсоне, ки ба мактаб мераванд, ҳисоб карда нашуданд. Дар сарчашмаи маълумот ин фақат ба як нафар дахл дорад.

Ҷадвали 3.4 нишон медиҳад, ки то 15 солагӣ дараҷаи мактабравӣ баланд аст. Таҳсил дар мактаб барои кӯдакони аз 7 то 15 сола ройгон ва ҳатмист. Ин таҳсилоти ибтидоӣ (синфои 1-4) ва таҳсилоти умумиро (синфҳои 5-9) дар бар мегирад. Вале тибқи маълумоти тадқиқот, танҳо 90,7 фоизи талабагони 10-14 сола ба мактаб мераванд. Ин бо дигар тадқиқотҳое, ки онҳо низ ба синфи 5 тарки мактаб кардани талабагонро нишон медиҳанд, мувофиқат мекунад. [27] Зиёда аз ин, духтарҳои аз 9 сола боло дар ҳамаи гурӯҳҳои синнусолӣ назар ба писарҳо мактабро бештар тарк менамоянд. 50,2 фоизи духтарҳои аз 15 то 19 сола ба мактаб мераванд, ҳол он ки мактабравии писарҳои ҳамин гурӯҳи синнусолӣ 70,2 фоизро ташкил медиҳад.

94,0 фоизи шахсони қобили меҳнати аз 15 то 64 сола пурра саводнок буда, хонда ва навишта метавонанд. Дар ҳамаи гурӯҳҳои синнусолии 15 сола ва аз ин боло дараҷаи саводнокӣ дар байни занон (89,4% дар синни 15 солагӣ ва аз ин боло) назар ба мардҳо (96,9%) хеле пасттар буд. Дараҷаи саводнокӣ барои ҳарду ҷинс дар синни таҳсилоти умумӣ ва миёна хеле баланд аст. Нишондиҳандаҳои саводнокии шахсони аз 35 то 54 сола, ки дар бораи қобилияти хондан ва навиштани худ хабар доданд, дар муқоиса бо аҳолии умумии интихобшуда хеле баланд мебошад. Ин аз он гувоҳӣ дода метавонад, ки солҳои охир сифати системаи таҳсилот паст шудааст.

[27] ЮНИСЕФ. (2013). *Ташаббуси глобалии тадқиқоти кишварӣ дар Тоҷикистон оид ба кӯдаконе, ки ба мактаб намераванд*. Душанбе: ЮНИСЕФ.

Ҷадвали 3.4. Мактабравӣ, дараҷаи маълумот ва саводнокӣ

Тавсиф	Фоиз			Таносуби занҳо ва мардҳо			n[4]
	Мактабравӣ[1]	Маълумоти ибтидоӣ[2]	Саводно-кӣ[3]	Мактабравӣ[1]	Маълумоти ибтидоӣ[2]	Савод-нокӣ[3]	
Гурӯҳи синнусолӣ							
5-9	41.1	м/н[1]	42.2	1.02	м/н[1]	1.06	1866
10-14	90.7	94.2	95.3	0.99	1.00	0.99	1602
15-19	60.1	96.7	97.0	0.72	0.98	0.97	1643
20-24	8.7	95.5	93.9	0.19	0.94	0.93	1660
25-29	м/н[2]	92.6	90.1	м/н[2]	0.89	0.88	1489
30-34	м/н[2]	95.1	91.3	м/н[2]	0.95	0.91	1035
35-54	м/н[2]	97.8	95.7	м/н[2]	0.98	0.96	2629
55+	м/н[2]	90.5	85.6	м/н[2]	0.88	0.83	1385
Занҳо							
Гурӯҳи синнусолӣ							
5-9	41.4	n/a[1]	43.5	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	917
10-14	90.0	94.1	95.0	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	802
15-19	50.2	95.8	95.8	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	830
20-24	3.1	93.1	91.0	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	959
25-29	м/н[2]	87.7	84.5	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	780
30-34	м/н[2]	92.6	87.3	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	542
35-54	м/н[2]	96.8	93.8	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	1441
55+	м/н[2]	84.9	78.0	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	715
Мардҳо							
Гурӯҳи синнусолӣ							
5-9	40.8	м/н[1]	40.9	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	949
10-14	91.4	94.3	95.6	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	800
15-19	70.2	97.5	98.3	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	813
20-24	16.3	98.7	97.7	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	701
25-29	м/н[2]	98.0	96.3	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	709
30-34	м/н[2]	97.8	95.7	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	493
35-54	м/н[2]	99.0	98.1	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	1188
55+	м/н[2]	96.4	93.7	м/н[3]	м/н[3]	м/н[3]	670

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n<30.

м/н[1] – Кӯдакони 5-9-сола ҳанӯз чандон калон нестанд, ки маълумоти ибтидоӣ гиранд.

м/н [2] – мактабравӣ танҳо ба кӯдакони синни мактабӣ ва наврасони 5-24-сола дахл дорад.

м/н [3] – таносуби занҳо ва мардҳоро фақат барои маълумотҳо ба ҷинси мард ва ҷинси зан тақсим кардан мумкин нест.

[1] Тадқиқоти мобайнӣ дар давоми соли таҳсили 2015 гузаронда шуд.

[2] Мақсадҳои таъмини таҳсилоти умумӣ ва таъмини баробарии гендерии мардҳо ва занҳо дар соҳаи маориф аз рӯи якчанд нишондиҳандаи ҲРҲ, одатан, бо истифода аз маълумоти маъмурияти мактабҳо арзёбӣ карда мешаванд. Дар ин ҷадвал мактабравӣ аз рӯи маълумотҳои мусоҳибон нишон дода шудааст, маълумоти ибтидоӣ ва саводнокӣ, инчунин таносуби миқдори мардҳо ва занҳо аз рӯи ҳамин нишондиҳанда нишон дода шудаанд (БРСММ 2003).

[3] Нишондиҳандаҳои ҲРҲ оид ба таъмини таҳсилоти ибтидоии умумӣ ва баробарии гендерӣ дар таҳсилот аз рӯи дараҷаи саводнокӣ (нишондиҳандаи # 8 ҲРҲ) ва таносуби мардҳо ва занҳои саводнок (нишондиҳандаи # 10 ҲРҲ) дар байни ҷавонони 5-24-сола арзёбӣ карда мешаванд. (БРСММ 2003).

[4] Шумораи мушоҳидаҳо (n) ба шумораи шахсоне дахл дорад, ки ба ҳар як зеркатегория мувофиқ меоянд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

4. Вазъи иқтисодии хонаводаҳо

Ин қисм муҳокимаи камбизоатии монетарӣ дар Тоҷикистон, аз ҷумла мантиқи Тадқиқот оид ба муайянсозии сатҳи зиндагӣ (ТМСЗ)[28] ва методологияи хароҷот барои истеъмолотро дар бар мегирад.

Феҳристи хонаводаҳо ва модули хароҷоти хонаводаҳо барои истеъмолот дар саволнома барои ҳисоб кардани хароҷот ба ҳар сар аҳолӣ ва нишондиҳандаҳои вусъатёбии камбизоатӣ истифода шудаанд. Модули хароҷоти хонаводаҳо барои истеъмолот бо ТМСЗ якхела буда, дар чаҳорчӯбаи он истеъмоли молҳои гуногуни истеъмолӣ ва ғайриистеъмолӣ дар хонаводаҳо андозагирӣ карда мешавад, то ки дар бораи даромад ва некӯаҳволии хонавода хулоса пешниҳод карда шавад. Сипас хароҷот ба ҳар сар аҳолӣ бо роҳи тақсим намудани маблағи умумии хароҷот ба миқдори аъзоёни хонавода ҳисоб карда мешавад. Дар асоси ин маълумотҳо хароҷоти умумии хонаводаҳо ҳисоб карда, ба сифати прокси нисбати даромади хонавода истифода бурда мешавад, зеро истеъмоли хонавода бо даромади он робитаи зич дорад. Аз сабаби душвории аниқ чен кардани даромад ҳангоми андозагирии камбизоатӣ истеъмол ва хароҷоти хонаводаҳо назар ба даромад аксар вақт афзалиятноктаранд. Ба қавли Дитон, маълумотҳо оид ба хароҷот камтар таҳриф меёбанд, онҳоро ба ёд овардан осонтар аст ва онҳо назар ба маълумотҳо дар бораи даромад дар назди вақт устувортаранд.[29]

Дар Тоҷикистон аз солҳои 1900-ум хеле паст рафтани камбизоатӣ мушоҳида карда шуд, вақте ки ҷанги шаҳрвандӣ мамлакатро фаро гирифта, боиси марги 50 000 одам ва муҳоҷирати миқёсан калони аҳолӣ гардид. Созишномаи сулҳ, ки ба ҷанг хотима бахшид, ба ҳукумат имкон дод, ки ба рушди иқтисод рӯ орад. Ин ба давраи дарозмуҳлати рушди босуръат ибтидо гузошт, ки дар рафти он афзоиши миёнаи солонаи ММД дар давраи байни солҳои 2000-2014 тақрибан 8 фоизро ташкил дод[30]. Илова ба суботи сиёсӣ ва

[28] Грош, Маргарет ва Пол Глевве. (1995). "Дастур оид ба гузарондани тадқиқот дар бораи чен кардани нишондиҳандаҳои сатҳи зиндагӣ ва маҷмуи маълумотҳо." (*Grosh, Margaret and Paul Glewwe. (1995). "A Guide to Living Standards Measurement Study Surveys and Their Data Sets."*) Гурӯҳ барои гузарондани тадқиқот оид ба чен кардани сатҳи зиндагӣ. Ҳуҷҷати кории № 120. Бонки ҷаҳонӣ, Вашингтон, округи Колумбия.

[29] Дитон, А. (2008). Таҳлили баҳодиҳии хонаводаҳо: муносибати микроиқтисодӣ нисбати сиёсат дар соҳаи рушд. Балтимор: Пресса Университети Ҷон Хопкинс. (*Deaton, A. (2008). The Analysis of Household Surveys: A microeconomic approach to development policy. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.*)

[30] Акрамов, К. ва Шридар Г. (2012). "Рушди иқтисодӣ, нобасомониҳои берунӣ ва амнияти озуқаворӣ дар Тоҷикистон." *(Akramov, K. and G. Shreedhar. (2012). "Economic Development, External Shocks, and Food Security in Tajikistan.")* Мавод барои муҳокимаи IFPRI 01163. Институти байналмилалии илмию тадқиқотии сиёсати озуқаворӣ, Вашингтон, округи Колумбия ва ҳисобу китоби муаллифон бо истифода аз маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

вазъияти мусоиди хориҷӣ интиқоли торафт афзояндаи маблағи муҳоҷирони меҳнатӣ ба рушди босуръати иқтисод дар ин давра мусоидат намуд. Тоҷикистон аз нуқтаи назари интиқоли маблағ дар муқоиса бо ММД-и мамлакат дар ҷаҳон мунтазам яке аз рейтингҳои баландтаринро соҳиб мешавад. Суръати баланди рушди иқтисод ва интиқоли маблағи муҳоҷирони меҳнатӣ некӯаҳволии хонаводаҳоро аз ҳисоби паст шудани сатҳи камбизоатӣ хеле беҳтар намуданд.

Бо вуҷуди ин, таназзули иқтисодӣ, ки бо он шарикони муҳимтарини Тоҷикистон, хусусан Россия, дучор шуданд, инчунин паст шудани нархи молҳои асосии содиротии Тоҷикистон ба нишондиҳандаҳои умумии иқтисодии мамлакат таъсири манфӣ расонданд. Ин омилҳо ба рушди умумии иқтисодӣ чандон таъсир нарасонда бошанд ҳам, аммо ба некӯаҳволии хонаводаҳо таъсири зиёди манфӣ расонданд. Таназзули иқтисодӣ ва қатъитар гардидани танзими бозори меҳнат дар Россия имконияти корёбии муҳоҷирони меҳнатии тоҷикро якбора маҳдуд намуд. Ин якҷоя бо заифшавии рубли русӣ дар ду соли охир боиси хеле коҳиш ёфтани интиқоли пул аз Россия ба Тоҷикистон гардид.

Ҳаҷми умумии маблағҳое, ки муҳоҷирони меҳнатӣ аз Россия ба Тоҷикистон мефиристанд, дар семоҳаи чоруми соли 2014 ва семоҳаи якуми соли 2015 назар ба ҳамин семоҳаҳои солҳои пеш мувофиқан 27 ва 44 фоиз кам шуд. Умуман, интиқоли маблағ аз Россия ба Тоҷикистон соли 2015 назар ба соли 2014 тақрибан ду маротиба кам гардид[31]. Якбора кам шудани интиқоли маблағ, ки қисми зиёди онро хонаводаҳои Тоҷикистон барои харидани маҳсулоти хӯрокворӣ[32] сарф мекунанд, ба қобилияти харидории аҳолӣ таъсири манфӣ расонд. Маълумотҳо аз он шаҳодат медиҳанд, ки соли 2015 қобилияти харидории хонаводаҳои Тоҷикистон зиёда аз 10 фоиз коҳиш ёфт. Қобилияти харидории аҳолӣ пеш аз ҳама дар байни хонаводаҳои камбизоат паст шуд, ки ин метавонад ба суръати пастшавии сатҳи камбизоатӣ дар мамлакат халал расонад[33].

Коҳиш ёфтани интиқоли пул ба қурби мубодилавии сомонии Тоҷикистон нисбати доллари ИМА таъсири манфӣ расонд. Аз моҳи октябри соли 2014 то моҳи марти соли 2015 сомонии тоҷикӣ зиёда аз 16% беқурб шуд, ки ин боиси болоравии нархи маҳсулоти хӯроквории воридотӣ гардид. Масалан, моҳи апрели соли 2015 нархи як килограмм орди гандум ба 3,76 сомонӣ расид[34]. Умуман, нобасомониҳои берунӣ, коҳиш ёфтани интиқоли маблағи

[31] Ҳисобу китоби муаллифон бо истифода аз маълумоти Бонки марказии Федератсияи Россия. То 22 марти соли 2016 http://www.cbr.ru/Eng/statistics/?PrtId=svs

[32] Барномаи умумиҷаҳонии озуқаворӣ. Системаи мониторинги амнияти озуқаворӣ дар Тоҷикистон, № 15, июни с. 2015. Душанбе, Тоҷикистон.

[33] Бонки ҷаҳонӣ. (2015). Маълумотҳои навкардашудаи иқтисодии № 2 (тирамоҳи с. 2015). Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

[34] Барномаи умумиҷаҳонии озуқаворӣ. Системаи мониторинги амнияти озуқаворӣ дар Тоҷикистон, № 15, июни с. 2015. Душанбе, Тоҷикистон.

муҳоҷирони меҳнатӣ, инчунин болоравии нархҳо ба некӯаҳволии хонаводаҳо ва амнияти озуқавории Тоҷикистон таъсири зиёди манфӣ расонданд.

4.1 Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ

Ҷадвали 4.1 хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ – нишондиҳандаи «Озуқаворӣ ба хотири оянда»-ро инъикос менамояд, ки он хароҷоти миёнаи ҳамарӯзаро ба ҳар сар аҳолӣ дар минтақаи амал бо доллари ИМА (ДИМА)-и соли 2010 баъди ислоҳ намудани баробарии қобилияти харидорӣ (БҚХ)-и соли 2005 чен мекунад. Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ ба сифати прокси нисбати даромад хизмат мекунад. Ҷадвали мазкур хароҷоти миёнаро ба ҳар сар аҳолӣ, иттилоотро дар бораи тақсимот, инчунин ҳиссаи истеъмоли квинтили камбағалтарини аҳолиро дар бар мегирад. Просентилҳо барои маълумот оид ба тақсими хароҷот пешниҳод гардидаанд. Нишондиҳандаҳои тадқиқоти мазкур номутаносибии мусбат доранд, яъне қисми зиёди аҳолие, ки хеле кам истеъмол/хароҷот мекунад, ва қисми ками аҳолӣ, ки хеле зиёдтар истеъмол менамояд. Ҳиссаи истеъмолот, ки ба квинтили пасттарин (пасттар аз 20 фоиз) мансуб дониста мешавад, арзёбии нобаробарӣ ба шумор меравад.

Дар ҷадвали 4.1 нишондиҳандаҳои баҳодиҳанда барои ҳамаи хонаводаҳо, инчунин бо тақсим намудан аз рӯи хусусиятҳои хонаводаҳо, аз ҷумла аз рӯи ҳайати гендерии хонавода, андозаи хонавода ва дараҷаи маълумоти аъзоёни хонавода оварда шудаанд. Ҳайати гендерӣ аз модули феҳристи хонаводаҳо (модули С) муқаррар шуда буд, на аз рӯи маълумоте, ки мусоҳиб дар аввали тадқиқот додаст (модули А). Категорияи дараҷаи маълумоти хонаводаҳо махсус барои он таҳия шуда буд, ки мувофиқат бо системаи миллии маорифи Тоҷикистон таъмин карда шавад. Маълумоти асосӣ/ибтидоӣ/ маълумот надоштан ба маълумоти миёнаи нопурра ё дараҷаи аз ин пасттари маълумот мансуб дониста мешавад, ҳол он ки маълумоти миёна вобаста ба намуди дараҷаи маълумот ба синфҳои 10 ё 11 нисбат дорад. Таҳсилоти мактабӣ дар Тоҷикистон то синни 15-солагӣ ҳатмӣ мебошад ва дараҷаи мактабравӣ, одатан, баланд аст, гарчанде ки фоизи мактабро тарк намудани талабагон назар ба мамлакатҳои собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ зиёд мебошад. Бо ин усул тақсим кардани дараҷаи маълумот ба муқоисаи нисбатан дақиқтар мусоидат менамояд.

Ҷадвали 4.1 нишон медиҳад, ки хароҷоти миёнаи ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ 4,42 доллари соли 2010-и ИМА-ро ташкил медиҳад. Хароҷоти миёнаи шабонарӯзӣ ба ҳар сари аҳолӣ барои ҳамаи хонаводаҳо дар доираи $3,16 ба қайд гирифта шуд. Хонаводаҳое, ки ба ҳайати онҳо мардону занони калонсол дохил мешаванд, дар байни хонаводаҳои интихобшуда аксарияти куллро ташкил доданд, бинобар ин нишондиҳандаҳои миёнаи ба гурӯҳҳо тақсимшудаи онҳо ба нишондиҳандаҳои умумӣ наздиканд. Хонаводаҳое, ки аз

занҳои калонсол иборатанд, дар бораи хароҷоти камтари ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ хабар доданд. Хароҷоти ҳамарӯза ба ҳар сар аҳолӣ ба ҳисоби миёна барои хонаводаҳои хурд назар ба хонаводаҳои миёна ($ 3,75) ё хонаводаҳои калон ($ 3,24) зиёдтар буд ($ 6,44). Ин гуна вобастагӣ нисбати хонаводаҳое низ мушоҳида карда шуд, ки аъзоёни оилаашон маълумоти олӣ доранд ($ 4,96), дар муқоиса бо хонаводаҳое, ки маълумоти асосӣ ($ 3,11) ё миёна ($ 4,32) дараҷаи баландтарини маълумоти хонавода буд.

Ҷадвали 4.1. Хароҷоти ҳамарӯза бар ҳар сар аҳолӣ аз рӯи хусусияти хонаводаҳо (бо ДИМА-и [1] соли 2010)

Хусусияти хонаводаҳо	Нишондиҳандаҳои баҳодиҳанда (санҷидашуда)						
	Нишондиҳандаи миёна	Просентил					n[2]
		10th	25th	50th	75th	90th	
Ҳамагӣ (ҳамаи хонаводаҳо)	**4.42**	**1.30**	**1.97**	**3.16**	**4.82**	**7.46**	**2000**
Ҳайати гендерии хонаводаҳо							
Мардҳо ва занҳои калонсол	4.34	1.30	1.96	3.15	4.78	7.36	1857
Танҳо занҳои калонсол	5.35	1.23	2.00	3.23	5.23	11.08	141
Танҳо мардҳои калонсол	^	^	^	^	^	^	2
Ҳаҷми хонаводаҳо							
Хурд (1-5 нафар дар оила)	6.44	1.50	2.53	4.07	6.59	11.05	550
Миёна (6-10 нафар дар оила)	3.75	1.30	1.90	3.02	4.51	6.64	1045
Калон (11+ нафар дар оила)	3.24	1.14	1.67	2.53	3.54	5.71	405
Дараҷаи маълумоти хонаводаҳо							
Умумӣ/ибтидоӣ/маълумот надоранд	3.11	0.93	1.58	2.24	3.70	5.61	101
Миёна	4.32	1.26	1.89	3.02	4.57	6.96	1382
Олӣ	4.96	1.51	2.40	3.62	6.05	10.00	517

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n<30.

[1] Хароҷот ба ҳар сар аҳолӣ, ки бо асъори маҳаллӣ чен карда мешавад, бо истифода аз индекси нархҳои истеъмолӣ (ИНИ) ва индекси баробарии қобилияти харидорӣ (БҚХ), ки онҳоро Бонки ҷаҳонӣ ҳисоб намудааст, ба доллари соли 2010-и ИМА баргардонда шуд. Барои баргардондан формулаи зерин истифода бурда шуд: (2005 ИНИ ЕМВ/ 2015 ИНИ ЕМВ)*1/(БҚХ 2005)* (ИНИ ДИМА 2010/ ИНИ ДИМА 2005) где ЕМВ БҚХ 2005 = 0.93, 2015 ИНИ ЕМВ = 245.35, 2005 ИНИ ЕМВ = 107.1, ИНИ ДИМА 2010 =111.65, ва ИНИ ДИМА 2005 = 100. Коэффитсиенти конверсия 0,52 буд.

[2] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Дар графики 4.1 ҳиссаи истеъмоли умумӣ ба як квинтил дар Минтақаи амал нишон дода шудааст. Квинтилҳо бо роҳи ҳисоб кардани истеъмоли умумии ҳар як хонавода ташаккул дода, ба миқдори аъзоёни оила тақсим карда шудаанд. Ҳиссаи камбағалтарин квинтил дар ҳаҷми умумии истеъмолот 6,9 фоизро ташкил дод. Соли 2009 Бонки ҷаҳонӣ нишондиҳандаро дар 8,4 фоиз барои ҳамин гуна нишондиҳанда дар миқёси миллӣ

муқаррар намуд. [35] Ҳиссаи қашшоқтарин қисми аҳолӣ дар сохтори истеъмолоти миллӣ нишондиҳандаи Ҳадафҳои рушди ҳазорсола (ҲРҲ) аст, ки он дар бораи нобаробарии даромадҳо иттилоъ дода буд (БРСММ 2003).

Ҳадафҳои рушди босубот, ки онҳоро соли 2002 Созмони Милали Муттаҳид бо мақсади идома додани мероси ҲРҲ ҷорӣ карда буд, таваҷҷӯҳро ба нобаробарии даромадҳо бо роҳи фарогирии ду квинтили поёнӣ зиёд намуд.36 Аз рӯи ин ченак 40 фоизи поёнии хонаводаҳои барои тадқиқот дар Минтақаи амал интихобшуда 19,2 фоизи даромадро ташкил доданд.

Диаграммаи 4.1. Ҳиссаи истеъмолот ба як квинтил дар Минтақаи амали «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

Сарчашма: Нишондиҳанаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Таджикистан 2015.

[35] Бонки ҷаҳонӣ. (2015). *Нишондиҳандаҳои рушди глобалӣ*. То 10 феврали с. 2016. http://databank.worldbank.org

[36] Созмони Милали Муттаҳид. (2015). *Ҳадафҳои рушди устувор*. То 11 феврали 2016. http://www.un.org/sustainabledevelopment/inequality

4.2 Вусъат ва амиқии камбизоатӣ дар Минтақаи амал

Вусъати камбизоатӣ, ки баъзан онро дараҷаи камбизоатӣ низ меноманд, бо роҳи муайян кардани фоизи шахсоне, ки пасттар аз ҳадди ниҳоии камбизоатӣ зиндагӣ мекунанд, чен карда мешавад.[37] Арзёбии вусъати камбизоатӣ ба ҳадди ниҳоии камбизоатӣ, ки барои ошкор намудани табақаҳои қашшоқи аҳолӣ истифода бурда мешавад, ҳассос мебошад. Ҳадди ниҳоии стандартишудаи камбизоатӣ ба андозаи $1,25 дар як рӯз барои як одам ба ҳисоби ДИМА-и соли 2005[38] барои назорат кардан ба тағйиротҳои глобалӣ дар соҳаи камбизоатӣ дар мамлакатҳои гуногун ва бо мурури вақт бо мақсади мониторинги пешрафт дар иҷрои ҳадафҳои байналмилалӣ, ба монанди ҲРҲ баҳри решакан намудани камбизоатӣ ва гуруснагии шадид истифода бурда мешаванд. Нишондиҳандаи $ 1.25 ба як одам дар як рӯз дар ҳақиқат ҳадди ниҳоии камбизоатии дараҷаи охирин мебошад, ки барои қашшоқтарин мамлакатҳои дунё хос аст. [39] Арзёбии камбизоатиро инчунин нисбати ҳадди ниҳоии камбизоатии дараҷаи охирин ва камбизоатӣ дар ин ё он мамлакати алоҳида татбиқ кардан мумкин аст.

Дар он ҷое, ки вусъати камбизоатӣ ба он далолат мекунад, ки чӣ қадар одамон зери таъсири камбизоатӣ мондаанд, гуфта намешавад, ки чӣ қадар одамон зери таъсири камбизоатӣ мемонанд. Амиқии камбизоатӣ, ки аксар вақт онро тафовути камбизоатӣ меноманд, арзёбии фоиданоки камбизоатӣ мебошад, зеро он камбизоатии дараҷаи охиринро инъикос мекунад. Ин арзёбӣ тафовути миёнаи байни дараҷаи истеъмолот ва хатти камбизоатиро нишон медиҳад. Дар он табақаҳои камбизоат набудаи аҳолӣ чун табақаҳое шумурда мешаванд, ки тафовуташон баробари сифр аст. Ин ченак дар шакли ҳиссае аз ҳудуди камбизоатӣ ифода карда мешавад. Амиқии камбизоатӣ ё тафовути камбизоатӣ тамоми аҳолии Минтақаи амалро муаррифӣ менамояд. Нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолот дар байни табақаҳои камбизоати аҳолӣ, баръакс, танҳо нисбати онҳое арзёбӣ карда мешавад, ки берун аз хатти камбизоатӣ зиндагӣ мекунанд.

---

[37] Ба он диққат диҳед, ки маълумот дар бораи хароҷотҳо дар сатҳи инфиродӣ ҷамъоварӣ карда мешавад, на дар сатҳи хонавода; сипас хароҷотҳои инфиродӣ ба ҳар сар аҳолӣ бо роҳи тақсим кардани маблағи умумии хароҷоти хонаводаҳо ба миқдори аъзоёни хонавода ҳисоб карда мешавад.

[38] Мувофиқи тағйир ёфтани баробарии қобилияти харидорӣ(БҚХ) ислоҳот дароварда мешаванд. Ин тағйиротҳоро Бонки ҷаҳонӣ барои он муқаррар мекунад, ки асъор дар байни мамлакатҳо барои муайян кардани он ки одам дар ин ё он мамлакат чӣ қадар маҳсулот харида метавонад, муқоиса карда шавад. $ 1,25 БҚХ-и соли 2005 маънои онро дорад, ки одам дар мамлакати дигар ба $ 1,25 чи қадар мол харида метавонад, чӣ хеле ки ба $ 1.25 дар Иёлоти Муттаҳида дар соли 2005 ҳамон қадар мол харида метавонистанд.

[39] Бонки ҷаҳонӣ. (2011). Маълумотҳои камбизоатӣ ва баробарӣ. Саволҳо ва ҷавобҳо. http://go.worldbank.org/PYLADRLUN0. То 15 апрели соли 2015.

4.2.1 Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ – рӯзе бо $1.25

Ҷадвали 4.2.1 баҳодиҳии камбизоатиро дар ҳадди ниҳоии рӯзе бо $ 1,25 муқаррар мекунад [БҚХ 2005]. Вусъати камбизоатӣ ва амиқии камбизоатӣ дар сатҳи рӯзе бо $ 1.25 нишондиҳандаҳои «Озуқаворӣ ба хотири оянда» мебошанд. Ба монанди ҷадвали хароҷот ба ҳар сар аҳолӣ, дар ин ҷадвал низ баҳодиҳии камбизоатӣ барои ҳамаи хонаводаҳои Минтақаи амал, инчунин бо тақсим намудан аз рӯи хусусиятҳои хонаводаҳо, аз ҷумла аз рӯи ҳайати гендерии хонавода, андозаи хонавода ва дараҷаи маълумоти аъзоёни хонавода оварда шудаанд.

Вусъати камбизоатӣ. 10,4 фоизи одамон дар Минтақаи амал пасттар аз ҳадди ниҳоии камбизоатӣ, рӯзе бо $ 1.25 зиндагӣ мекунанд. Ин рақам барои хонаводаҳои калон, ки дар ҳайаташон камаш 11 аъзо доранд (13,6 фоиз), хонаводаҳое, ки ба ҳайаташон танҳо занҳои калонсол дохил мешаванд (11,8%), инчунин хонаводаҳое, ки дар онҳо дараҷаи баландтарини маълумот маълумоти асосӣ (17,2%) ё миёна (11,5%) аст, боз ҳам зиёдтар мебошад.

Амиқии камбизоатӣ. Амиқии камбизоатӣ дар Минтақаи амал 2,7 фоиз, тафовути миёнаи байни дараҷаҳои истеъмоли аҳолӣ ва хатти камбизоатӣ бошад, $ 0,32-ро ташкил медиҳад.

Амиқии камбизоатӣ миқдори захираҳоеро нишон медиҳад, ки агар ин захираҳоро ба хонаводаҳои камбизоат диҳанд, хонаводаҳоеро, ки поёнтар аз хатти камбизоатӣ воқеъ шудаанд, болотар аз хатти камбизоатӣ баровардан мумкин аст. Ба аҳолии Минтақаи амал, ки шумораш 1,5 миллион нафар, ҳадди ниҳоии камбизоатиаш $ 1,25 дар як рӯз [2005 БҚХ] ва тафовути камбизоатиаш 2,7 фоиз мебошад, бояд $ 480,000 / рӯз дода шавад, то ки даромаду хароҷоти камбизоатҳо аз ҳадди ниҳоии камбизоатӣ болотар барояд.

Нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолӣ. Дар Минтақаи амал камбизоати миёна дар сатҳи 74,4 фоизи хатти камбизоатӣ ё 25,6 фоиз поёнтар аз хатти камбизоатӣ зиндагӣ мекунад. Қимати миёнаи истеъмолоти одами камбизоат $ 0,93 [БҚХ 2005] дар як рӯзро ташкил медиҳад.

Ҷадвали 4.2.1 Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ дар сатҳи $ 1,25 (БҚХ 2005) [1] барои як одам дар як рӯз (ҳиссаи аҳолии камбизоат)

Хусусият	Вусъати камбизоатӣ[2]		Амиқии камбизоатӣ [3]		Норасоии миёнаи истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолӣ [4]		
	Фоизи аҳолӣ	n[5,6]	Фоиз аз хатти камбизоа-тӣ	n[5,6]	Бо ДИМА БҚХ 2005	Фоиз аз хатти камбизоа-тӣ	n[5,6]
Ҳамагӣ (Ҳамаи хонаводаҳо)	**10.4**	**15725**	**2.7**	**15725**	**0.32**	**25.6**	**15725**
Ҳайати гендерии хонаводаҳо							
Мардҳо ва занҳои калонсол	10.3	15130	2.6	15130	0.32	25.3	15130
Танҳо занҳои калонсол	11.8	592	3.8	592	0.40	32.1	592
Танҳо мардҳои калонсол	^	3	^	3	^	^	3
Ҳаҷми хонавода							
Хурд (1-5 нафар)	6.6	2268	2.1	2268	0.40	32.1	2268
Миёна (6-10 нафар)	9.4	7912	2.4	7912	0.32	25.6	7912
Калон (11+ нафар)	13.6	5545	3.3	5545	0.30	24.2	5545
Дараҷаи маълумоти хонаводаҳо							
Асосӣ/ибтидоӣ/маълу-мот надоранд	17.2	608	5.1	608	0.37	29.5	608
Миёна	11.5	10529	2.9	10529	0.32	25.2	10529
Олӣ	7.1	4588	1.8	4588	0.32	25.8	4588

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n <30.

[1] Нишондиҳандаҳои камбизоатии «Озуқаворӣ ба хотири оянда» ба ҳадди ниҳоии камбизоатӣ - $ 1.25 БҚХ 2005 ба як одам дар як рӯз асос ёфтаанд.

[2] Вусъати камбизоатӣ ин фоизи одамонест, ки дар як рӯз бо $ 1.25 зиндагӣ мекунанд (2005 БҚХ). Вусъати камбизоатӣ баъзан миқёси камбизоатӣ ё дараҷаи камбизоатӣ номида мешавад.

[3] Амиқии камбизоатӣ ё тафовути камбизоатӣ ин нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолот мебошад, ки ба вусъати камбизоатӣ зарб зада шудааст.

[4] Нишондиҳандни миёнаи норасоии истеъмоли табақаҳои камбизоати аҳолӣ ин маблағи миёнаи поёнтар аз ҳадди ниҳоии камбизоатии одам дар шароити қашшоқӣ мебошад. Ин қимат танҳо дар байни шахсоне арзёбӣ карда мешавад, ки дар оилаҳои поёнтар аз ҳадди ниҳоии камбизоатӣ қарордошта зиндагӣ мекунанд.

[5] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад.

[6] Шумораи мушоҳидаҳо (n) ба шумораи шахсоне дахл дорад, ки дар хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория мувофиқ меоянд, зиндагӣ мекунанд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

4.2.2 Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ бо $1.90

Моҳи октябри соли 2015 Бонки ҷаҳонӣ хатти байналмилалии камбизоатиро ба ҳар сар аҳолӣ дар муқоиса бо хатти пештараи $ 1.25 дар як рӯз то $ 1,90 баланд бардошт. Тибқи маълумоти Бонки ҷаҳонӣ, сабаби нав кардани хатти камбизоатӣ бо зарурати инъикос намудани хароҷоти торафт афзояндаи ҳадди ақали зиндагӣ дар тамоми ҷаҳон алоқаманд буд. Рақами нав сабати молҳои истеъмолиро дар асоси нархҳои соли 2011 таҷассум менамояд.[40]

Дар ҷадвали 4.2.2 баҳодиҳии камбизоатӣ дар ҳадди ниҳоии рӯзе бо $ 1,90 [БҚХ 2011] нишон дода шудааст. Вусъати камбизоатӣ ва амиқии камбизоатӣ дар хатти камбизоатии рӯзе бо $ 1,90 нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» мебошанд. Ба монанди ҷадвали хароҷот ба ҳар сар аҳолӣ, дар ин ҷадвал низ баҳодиҳиҳои камбизоатӣ барои ҳамаи хонаводаҳои Минтақаи амал, инчунин бо тақсим намудан аз рӯи хусусиятҳои хонаводаҳо, аз ҷумла аз рӯи ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва дараҷаи маълумоти аъзоёни хонавода оварда шудаанд.

Вусъати камбизоатӣ. 31,5 фоизи одамон дар Минтақаи амал пасттар аз ҳадди ниҳоии байналмилалии камбизоатӣ, рӯзе бо $ 1.90 зиндагӣ мекунанд. Ин рақам барои хонаводаҳои калон, ки дар ҳайаташон камаш 11 аъзо доранд (37,9 фоиз), хонаводаҳое, ки ба ҳайаташон танҳо занҳои калонсол дохил мешаванд (11,8%), инчунин хонаводаҳое, ки дар онҳо дараҷаи баландтарини маълумот маълумоти асосӣ (50,3%) ё миёна (34,9%) аст, боз ҳам зиёдтар мебошад.

Амиқии камбизоатӣ. Амиқии камбизоатӣ дар Минтақаи амал 20,2 фоиз, тафовути миёнаи байни дараҷаҳои истеъмолоти аҳолӣ ва хатти камбизоатӣ бошад, $ 1,22-ро ташкил медиҳад.

Амиқии камбизоатӣ миқдори захираҳоеро нишон медиҳад, ки агар ин захираҳоро ба хонаводаҳои камбизоат диҳанд, ҳамаи онҳоеро, ки поёнтар аз хатти камбизоатӣ воқеъ шудаанд, то хатти камбизоатӣ баровардан мумкин аст. Ба аҳолии Минтақаи амал, ки шумораш 1,5 миллион нафар, ҳадди ниҳоии камбизоатиаш $ 1,90 дар як рӯз [БҚХ 2011] ва тафовути камбизоатиаш 20,2 фоиз мебошад, бояд $ 1,830,000 / рӯз дода шавад, то ки даромад ё хароҷоти онҳо то ҳадди ниҳоии камбизоатӣ расад.

[40] Бонки ҷаҳонӣ. (2015). http://www.worldbank.org/en/topic/poverty/brief/global-poverty-line-faq. То 2 ноябри с. 2015.

Нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолӣ. Дар Минтақаи амал камбизоати миёна дар сатҳи 35,9 фоизи хатти камбизоатӣ ё 64,1 фоиз поёнтар аз хатти камбизоатӣ зиндагӣ мекунад.

Ҷадвали 4.2.2 Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ дар сатҳи $ 1,90 (БҚХ 2011) [1] барои як одам дар як рӯз (ҳиссаи аҳолии камбизоат)

Хусусият	Вусъати камбизоатӣ [2]		Амиқии камбизоатӣ [3]		Норасоии миёнаи истеъмоли табақаҳои камбизоати аҳолӣ [4]		
	Фоизи аҳолӣ	n[5,6]	Фоиз аз хатти камбизо-атӣ	n[5,6]	Бо ДИМА БҚХ 2011	Фоиз аз хатти камбизо-атӣ	n[5,6]
Ҳамагӣ (Ҳамаи хонаводаҳо)	**31.5**	**15725**	**20.2**	**15725**	**1.22**	**64.1**	**15725**
Ҳайати гендерии хонавода							
Мардҳо ва занҳои калонсол	31.5	15130	20.2	15130	1.22	64.1	15130
Танҳо занҳои калонсол	32.3	592	21.3	592	1.25	65.9	592
Танҳо мардҳои калонсол	^	3	^	3	^	^	3
Ҳаҷми хонавода							
Хурд (1-5 нафар)	19.8	2268	12.9	2268	1.24	65.1	2268
Миёна (6-10 нафар)	30.8	7912	19.6	7912	1.21	63.8	7912
Калон (11+ нафар)	37.9	5545	24.4	5545	1.22	64.4	5545
Дараҷаи маълумоти хонавода							
Асосӣ/ибтидой/маълумот надоранд	50.3	608	32.8	608	1.24	65.1	608
Миёна	34.9	10529	22.4	10529	1.22	64.1	10529
Олӣ	21.2	4588	13.5	4588	1.21	63.9	4588

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] То 1 октябри соли 2015 нишондиҳандаҳои камбизоатии Бонки ҷаҳонӣ ба ҳадди ниҳоии камбизоатӣ $ 1,90 БҚХ соли 2011 барои як одам дар як рӯз асос ёфтаанд.

[2] Вусъати камбизоатӣ ин фоизи одамонест, ки берун аз ҳудуди камбизоатӣ зиндагӣ мекунанд. Вусъати камбизоатӣ баъзан миқёси камбизоатӣ ё дараҷаи камбизоатӣ номида мешавад.

[3] Амиқии камбизоатӣ ё тафовути камбизоатӣ ин нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмол мебошад, ки ба вусъати камбизоатӣ зарб зада шудааст.

[4] Нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмоли табақаҳои камбизоати аҳолӣ ин маблағи миёнаи поёнтар аз ҳадди ниҳоии камбизоатии одам дар шароити қашшоқӣ мебошад. Ин қимат танҳо дар байни шахсоне арзёбӣ карда мешавад, ки дар оилаҳои поёнтар аз ҳадди ниҳоии камбизоатӣ қарордошта зиндагӣ мекунанд.

[5] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад.

[6] Шумораи мушоҳидаҳо (n) ба миқдори шахсоне дахл дорад, ки дар хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория мувофиқ меоянд, зиндагӣ мекунанд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

4.2.3 Ҳадди ниҳоии миллии камбизоатӣ

Дар ҷадвали 4.2.3 баҳодиҳии камбизоатӣ дар сатҳи ҳадди ниҳоии миллии камбизоатӣ дар Тоҷикистон инъикос ёфтааст. Ба монанди ҷадвали дараҷаи камбизоатӣ рӯзе бо $ 1,25, дар ин ҷадвал баҳодиҳиҳои камбизоатӣ барои ҳамаи хонаводаҳои Минтақаи амал, инчунин бо тақсим намудан аз рӯи хусусиятҳои хонаводаҳо, аз ҷумла аз рӯи ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва дараҷаи маълумоти аъзоёни хонавода оварда шудаанд.

Ҳадди ниҳоии камбизоатӣ барои Тоҷикистон дар *Андозагирии камбизоатӣ дар Тоҷикистон: қайдҳои методологӣ,* ки Агентии омор моҳи июни соли 2015 нашр карда буд, баён ёфтааст. Барои соли 2014 хатти миллии камбизоатӣ дар сатҳи 158,71 сомонӣ дар як моҳ муқаррар шуда буд, ки он ба сомонӣ барои килокалория, хароҷоти имконпазир барои хӯрок, меъёри тасбитшуда барои хароҷотҳои ғайрихӯрокворӣ, инчунин 2,250 килокалорияи пешбинишуда дар як рӯз асос ёфтааст. Нишондиҳандаи тағйирдодашуда дар як рӯз тақрибан ба 5.217 сомонӣ ба ҳар сар аҳолӣ дар як рӯз баробар аст. [41] Бо назардошти таваррум, чунки нишондиҳандаи дар боло зикршуда ба нишондиҳандаи миёнаи соли 2014 асос ёфта буд, ҳадди ниҳоии миллии камбизоатӣ дар охири моҳи феврали соли 2015-ум 5,383 сомониро бар ҳар сар аҳолӣ дар як рӯз ташкил дод.

Хатти миллии камбизоатӣ ба ҳар сар аҳолӣ дар як рӯз аз ҳадди ниҳоии $1,25 бар ҳар сар аҳолӣ дар як рӯз, ки дар фасли 4.2.1 истифода шудааст, баландтар мебошад. Бинобар ин, вусъати камбизоатӣ аз ин лиҳоз баландтар аст (47,6 фоиз дар муқоиса бо 10,4 фоиз). Тамоюлҳои дученакӣ бо истифода аз ҳама гуна ҳадди ниҳоии камбизоатӣ бетағйир мемонанд.

Вусъати камбизоатӣ. Чӣ тавре, ки дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мобайнӣ ошкор карда шуд, 47,6 фоизи одамон дар ҳадди ниҳоии миллии камбизоатӣ зиндагӣ мекунанд. Агар ин шумораро ба сатҳи хонаводаҳо гузаронем, 43,0 фоизи миёнаи хонаводаҳо дар сатҳи 5.383 сомонӣ ба ҳар сар аҳолӣ дар як рӯз зиндагӣ менамоянд. Ин мушоҳидаҳо бо тамоюле, ки ба оилаҳои калон хос аст, мувофиқат намуда, истеъмоли камтарро ба ҳар сар аҳолӣ нишон медиҳанд. Мувофиқи маълумоти агентии миллии омор, сатҳи камбизоатии хонаводаҳо дар вилояти Хатлон соли 2014-ум 37,7 фоизро ташкил дод. Маълумоти зикршуда фақат барои пурра намудани ҳисобот оварда шуд; онро бевосита муқоиса намудан аз имкон берун аст, зеро хонаводаҳои дар Минтақаи амал интихобшуда фақат як қисми вилояти Хатлонро дар бар мегиранд. Ғайр аз ин, ин сатҳи камбизоатӣ дар соли 2014 барои ҳама сатҳи миёна аст. Ва, ниҳоят, буҳрони ба қарибӣ рӯйдодаи асъорӣ ва таваррум дар

[41] Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2015). " Андозагирии камбизоатӣ дар Тоҷикистон: қайдҳои методологӣ ." Душанбе: Агентии омор

Тоҷикистонро, ки баъди соли нав ва дар вақти корҳои саҳроии тадқиқот ҷой доштанд, қайд кардан лозим аст.

Амиқии камбизоатӣ. Амиқии камбизоатӣ барои ин тадқиқот ба андозаи 31,9 фоиз аз ҳудуди миллии камбизоатӣ муқаррар карда шудааст. Ин рақам барои хонаводаҳое, ки ба ҳайати онҳо танҳо занҳои калонсол дохил мешаванд, зиёдтар буд (33,0%), назар ба хонаводаҳое, ки ба ҳайати онҳо ҳам мардон ва ҳам занони калонсол дохил мешаванд (31,8%). Хонаводаҳои калон низ назар ба хонаводаҳои миёна (30,8%) ва хурд (20,0%) амиқии зиёдтари камбизоатиро нишон доданд (39,0%). Ғайр аз ин, нишондиҳандаи мазкур барои хонаводаҳое, ки дар онҳо дараҷаи маълумоти аъзоёни хонавода аз ибтидоӣ (47,0%) ё миёна (34,4%) боло нест, хеле баланд буд, дар муқоиса бо хонаводаҳое, ки аъзёни онҳо дар ягон соҳа маълумоти олӣ гирифтаанд (23,9%).

Нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолӣ. Нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолоти шахсоне, ки дар хатти камбизоатӣ қарор доранд (бо роҳи аз нав ҳисоб кардан бо ДИМА БҚХ 2005), $ 1,65-ро ташкил медиҳад. Робитаи байни андозаи хонавода ва нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолӣ, бар хилофи нишондиҳандаҳои пештар зикршуда, яқин нест. Аз тарафи дигар, дараҷаи баландтарини маълумоти хонаводаҳо робитаи баръаксро бо нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолот нишон медиҳад.

Ҷадвали 4.2.3. Камбизоатӣ дар ҳадди ниҳоии миллии камбизоатӣ бо 5.383 сомонӣ[1] (ҳиссаи аҳолии камбизоат)

Хусусият	Вусъати камбизоатӣ[2]		Амиқии камбизоатӣ [3]		Норасоии миёнаи истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолӣ[4]		
	Фоизи аҳолӣ	n[5,6]	Фоиз аз хатти камбизо-атӣ	n[5,6]	Бо ДИМА БҚХ 2005	Фоиз аз хатти камбизо-атӣ	n[5,6]
Ҳамагӣ (Ҳамаи хонаводаҳо)	**47.6**	**15725**	**31.9**	**15725**	**1.65**	**67.0**	**15725**
Ҳайати гендерии хонаводаҳо							
Мардҳо ва занҳои калонсол	47.6	15130	31.8	15130	1.65	66.9	15130
Танҳо занҳои калонсол	48.5	592	33.0	592	1.68	68.1	592
Танҳо мардҳои калонсол	^	3	^	3	^	^	3
Ҳаҷми хонавода							
Хурд (1-5 нафар)	29.7	2268	20.0	2268	1.66	67.3	2268
Миёна (6-10 нафар)	46.0	7912	30.8	7912	1.65	66.9	7912
Калон (11+ нафар)	58.3	5545	39.0	5545	1.65	66.9	5545
Дараҷаи маълумоти хонаводаҳо							
Асосӣ/ибтидоӣ/маълу-мот надоранд	68.4	608	47.0	608	1.70	68.7	608
Миёна	51.1	10529	34.4	10529	1.66	67.3	10529
Олӣ	36.6	4588	23.9	4588	1.61	65.4	4588

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] 5,383 сомонӣ ин нишондиҳандаест бо назардошти таваррум ва ҳадди ниҳоӣ бо 5.217, ки соли 2014 Агентии омори Тоҷикистон дар «Андозагирии камбизоатӣ дар Тоҷикистон: қайдҳои методологӣ» тавсиф намудааст.

[2] Вусъати камбизоатӣ ин фоизи одамонест, ки берун аз хатти камбизоатӣ зиндагӣ мекунанд. Вусъати камбизоатӣ баъзан миқёси камбизоатӣ ё дараҷаи камбизоатӣ номида мешавад.

[3] Амиқии камбизоатӣ ё тафовути камбизоатӣ ин нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолот мебошад, ки ба вусъати камбизоатӣ зарб зада шудааст.

[4] Нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмоли табақаҳои камбизоати аҳолӣ ин маблағи миёнаи поёнтар аз ҳадди ниҳоии камбизоатии одам дар шароити қашшоқӣ мебошад. Ин қимат танҳо дар байни шахсоне арзёбӣ карда мешавад, ки дар оилаҳои поёнтар аз ҳадди ниҳоии камбизоатӣ қарордошта зиндагӣ мекунанд.

[5] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад.

[6] Шумораи мушоҳидаҳо (n) ба миқдори шахсоне дахл дорад, ки дар хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория мувофиқ меоянд, зиндагӣ мекунанд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

4.2.4 Ҳадди ниҳоии миллии камбизоатии дараҷаи охирин

Дар ҷадвали 4.2.4 нишондиҳандаҳои баҳодиҳандаи камбизоатӣ дар сатҳи ҳадди ниҳоии камбизоатии дараҷаи охирин барои Тоҷикистон нишон дода шудаанд. Ба монанди хароҷотҳо ва ҷадвалҳои камбизоатии пештара, дар ин ҷадвал нишондиҳандаҳои баҳодиҳандаи камбизоатӣ барои ҳамаи хонаводаҳои Минтақаи амал, инчунин бо тақсим намудан аз рӯи хусусиятҳои хонаводаҳо, аз ҷумла аз рӯи ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва дараҷаи маълумоти аъзоёни хонавода оварда шудаанд.

Ҳадди ниҳоии камбизоатии дараҷаи охирин дар Тоҷикистон аз ҷониби Агентии омори миллӣ бо истифода аз худи ҳамон усули ҳисобкунии ҳадди ниҳоии миллии камбизоатӣ, ки дар фасли 4.2.2 баён шудааст, муайян карда мешавад. Бар хилофи ин ҳадди ниҳоӣ хатти камбизоатии дараҷаи охирин хароҷотҳои ғайри хӯрокворирo дар бар намегирад. Ҳадди ниҳоии 123,57 сомонӣ ба ҳар сар аҳолӣ дар як моҳ бо 4.062 сомонӣ ба ҳар сар аҳолӣ дар як рӯз баробар буда, нишондиҳандаи миёнаи соли 2014 ба шумор меравад. Бо назардошти таваррум дар лаҳзаи пурсиш, ин ҳадди ниҳоӣ тақрибан 4,192 сомониро ба ҳар сар аҳолӣ дар як рӯз ташкил медиҳад. Ин нишондиҳандаро агар ба ДИМА БҚХ 2005 гардонем, тахминан ба $ 1,51 дар як рӯз баробар мешавад.

Вусъати камбизоатӣ. Чӣ тавре муқаррар карда шуд, 33,5 фоизи одамон дар Минтақаи амали тадқиқот дар сатҳи ҳадди ниҳоии камбизоатии дараҷаи охирин – 4.192 сомонӣ ба ҳар сар аҳолӣ дар як рӯз зиндагӣ мекунанд. Ин нишондиҳанда бо истифода аз худи ҳамон ҳадди ниҳоӣ ба ҳисоби миёна 30,0 фоизи хонаводаҳоро дар бар мегирад. Мувофиқи маълумоти Агентии омори Тоҷикистон, соли 2014 дар Хатлон 21,6 фоизи хонаводаҳо дар шароити камбизоатии дараҷаи охирин зиндагӣ мекарданд. Чӣ тавре дар қисми гузашта зикр карда шуд, маълумотҳои ду нишондиҳанда аз сабаби гуногун будани хусусиятҳои аҳолӣ бевосита муқоисашаванда нестанд. Хароҷоти хонаводаҳои камбзоаттарин пеш аз ҳама бо таъсири он буҳронҳое алоқаманд мебошад,[42] ки Тоҷикистон аз охири соли 2014 то аввали соли 2015 бо онҳо дучор омадааст.

32,8 фоизи хонаводаҳое, ки ба ҳайати онҳо танҳо занҳои калонсол дохил мешаванд,, тибқи мушоҳидаҳо, дар сатҳи ҳадди ниҳоии 4.192 сомонӣ зиндагӣ мекунанд. Ин нишондиҳанда назар ба дараҷаи миёнаи умумӣ (33,5%) пасттар аст. Ин мушоҳидаи хеле муҳим аст, агар ба назар гирем, ки ин гурӯҳ дар сатҳи ҳадди ниҳоии баланди 5.383 сомонӣ вусъати бештари камбизоатӣ дошт. Ғайр аз ин, одамоне, ки дар оилаҳои калон зиндагӣ мекунанд (40,8%), дар шароити камбизоатии дараҷаи охирин зиндагӣ мекарданд, назар ба хонаводаҳои миёна (32,7%) ё хурд (20,3%). Ва, ниҳоят, одамоне, ки дар хонаводаҳои дорои

[42] ЮНИСЕФ. (2009).

ақалан як аъзои маълумоти олидор зиндагӣ мекунанд, камтар дар шароити камбизоатии дараҷаи охирин қарор доранд (23,0%), назар ба он хонаводаҳое, ки дар онҳо дараҷаи баландтарини маълумот маълумоти асосӣ/ибтидоӣ (51,9%) ё миёна (37,0%) мебошад.

Амиқии камбизоатӣ. Тафовути камбизоатӣ, ки робитаи мутақобилаи байни вусъати камбизоатӣ ва нишондиҳандаи миёнаи истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолиро тавсиф менамояд, ба андозаи 21,7 фоизи камбизоатии дараҷаи охирин муқаррар шуда буд. Ин рақам барои шахсоне, ки дар хонаводаҳои хурд зиндагӣ мекунанд, камтар буд (13,4%). Нишондиҳандаи мазкур барои хонаводаҳои калон (26,4%), инчунин барои хонводаҳое, ки дар онҳо дараҷаи баландтарини маълумоти ҳар кадом аъзои оила маълумоти асосӣ/ибтидоӣ (34,3%) ё миёна (24,0%) буд, баландтар аст.

Норасоии миёнаи истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолӣ. Муқаррар шуда буд, ки норасоии миёнаи истеъмолоти табақаҳои камбизоати аҳолӣ дар тадқиқоти интихобӣ дар Минтақаи амал $ 1,25-ро ташкил медиҳад. Норасоӣ барои хонаводаҳои хурд ($ 1,27) назар ба хонаводаҳои калон ($ 1,25) бештар буд. Ин аз он шаҳодат медиҳад, ки хонаводаҳои хурд умуман камтар дар шароити камбизоатии дараҷаи охирин зиндагӣ мекунанд, вале онҳое, ки дар сатҳи ҳадди ниҳоии камбизоатӣ зиндагӣ мекунанд, аз онҳо дида қашшоқтаранд. Ғайр аз ин, хонаводаҳои камбизоате, ки ба ҳайати онҳо танҳо занҳои калонсол дохил мешаванд ($ 1,29), ба ҳисоби миёна назар ба хонаводаҳои интихобшуда бештар норасоии истеъмолотро нишон медиҳанд.

Ҷадвали 4.2.4. Камбизоатӣ дар сатҳи ҳадди ниҳоии миллии камбизоатаии дараҷаи охирин бо 4.192 сомонӣ[1] (ҳиссаи аҳолии камбизоат)

Хусусият	Вусъати камбизоатӣ [2]		Амиқии камбизоатӣ[3]		Норасоии миёнаи истеъмолоти камбизоатҳо [4]		
	Фоизи аҳолӣ	n[5,6]	Фоиз аз хатти камбизоатӣ	n[5,6]	Бо ДИМА БҚХ 2005	Фоиз аз хатти камбизоатӣ	n[5,6]
Ҳамагӣ (Ҳамаи хонаводаҳо)	**33.5**	**15725**	**21.7**	**15725**	**1.25**	**64.7**	**15725**
Ҳайати гендерии хонавода							
Мардҳо ва занҳои калонсол	33.5	15130	21.7	15130	1.24	64.6	15130
Танҳо занҳои калонсол	32.8	592	22.0	592	1.29	67.1	592
Танҳо мардҳои калонсол	^	3	^	3	^	^	3
Ҳаҷми хонавода							
Хурд (1-5 нафар)	20.3	2268	13.4	2268	1.27	66.2	2268
Миёна (6-10 нафар)	32.7	7912	21.1	7912	1.24	64.4	7912
Калон (11+ нафар)	40.8	5545	26.4	5545	1.25	67.8	5545
Дараҷаи маълумоти хонавода							
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надоранд	51.9	608	34.3	608	1.27	66.2	608
Миёна	37.0	10529	24.0	10529	1.25	64.8	10529
Олӣ	23.0	4588	14.8	4588	1.23	64.2	4588

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n<30.

[1] 4.192 сомонӣ ин нишондиҳандаест бо назардошти таваррум ва ҳадди ниҳоӣ бо 4.152, ки соли 2014 Агентии омори Тоҷикистон дар «Андозагирии камбизоатӣ дар Тоҷикистон: қайдҳои методологӣ» тавсиф намудааст.

[2] Вусъати камбизоатӣ ин фоизи одамонест, ки пасттар аз хатти миллии камбизоатии дараҷаи охирин зиндагӣ мекунанд. Вусъати камбизоатӣ баъзан миқёси камбизоатӣ ё дараҷаи камбизоатӣ номида мешавад.

[3] Амиқии камбизоатӣ ё тафовути камбизоатӣ ин нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмолот мебошад, ки ба вусъати камбизоатӣ зарб зада шудааст.

[4] Нишондиҳандаи миёнаи норасоии истеъмоли табақаҳои камбизоати аҳолӣ ин маблағи миёнаи поёнтар аз ҳадди ниҳоии камбизоатии одам дар шароити қашшоқӣ мебошад. Ин қимат танҳо дар байни шахсоне баҳодиҳӣ карда мешавад, ки дар оилаҳои поёнтар аз ҳадди ниҳоии камбизоатӣ қарордошта зиндагӣ мекунанд.

[5] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад.

[6] Шумораи мушоҳидаҳо (n) ба миқдори шахсоне дахл дорад, ки дар хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория мувофиқ меоянд, зиндагӣ мекунанд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

5. Васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ

Бо вуҷуди он ки занҳо дар соҳаи кишоварзӣ нақши муҳим мебозанд, онҳо доимо бо маҳдудиятҳои иқтисодию иҷтимоӣ дучор меоянд. Аз ин рӯ, васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон мақсади асосии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» мебошад. Васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон хусусан барои ба даст овардани ҳадафҳои «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар соҳаи рушди фарогир (инклюзивӣ) дар бахши кишоварзӣ ва беҳтар намудани вазъи таъминот бо озуқаворӣ хеле муҳим аст. Индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ (WEAI) барои он таҳия шуда буд, ки тағйирёбии ҳуқуқу имкониятҳои занон, ки дар натиҷаи дахолати бавосита ё бевоситаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» ва ба сифати омили барномавӣ барои ошкор ва бартарафсозии монеаҳои иштироки пурраи занон дар бахши кишоварзӣ ба амал меоянд, зери назорат гирифта шавад[43]. Барои гирифтани маълумоти иловагӣ саволнома ва дастури WEAI-ро аз Интернет пайдо карда метавонед.[44]

5.1 Тавзеҳ

WEAI васеъшавии ҳуқуқу имкониятҳоро дар панҷ соҳа андозагирӣ менамояд. Дар соҳаи *истеҳсолот* қобилияти саҳмгузории одамон ва мустақилона қарор қабул намудани онҳо оид ба истеҳсолоти кишоварзӣ арзёбӣ карда мешавад. Соҳаи *захираҳо* назоратро ба дастрасии захираҳои истеҳсолӣ аз ҷониби шахсони воқеӣ инъикос менамояд. Соҳаи *даромад* ба қобилияти одамон дар идора намудани захираҳои молиявие, ки дар натиҷаи истеҳсолоти кишоварзӣ ё манбаъҳои дигар ба даст оварда шудаанд, назорат мекунад. Соҳаи *сарварӣ* аҳамияти иҷтимоӣ ва маҳорати шахсони воқеиро дар суханрониҳои оммавӣ дар маҳалҳои худ инъикос менамояд. Соҳаи *вақт* сарбории корӣ ва қаноатмандии одамонро аз вақти фориғ аз кор инъикос мекунад. WEAI маълумотеро, ки оид ба ҳар кадоме аз ин соҳаҳо ҷамъоварӣ карда шудаанд, ба нишондиҳандаи умумии васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон муттаҳид менамояд.

Индекс аз ду зериндекс иборат аст: панҷ соҳаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо (5ОР), ки васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занонро дар панҷ соҳаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо чен мекунанд, ва индекси баробарии гендерӣ (ИБГ), ки васеъкунии нисбии ҳуқуқу имкониятҳои мардону занонро дар хонавода чен мекунад. Дар чаҳорчӯбаи саволномаи WEAI оид ба мардону занони фаъол, ки дар ҳар як хонавода қарор қабул

[43] Alkire, S. Malapit, H., et al. (2013).
[44] IFPRI. (2013). http://feedthefuture.gov/lp/womens-empowerment-agriculture-index

мекунанд, саволҳо дода, соҳаҳои занону мардон аз рӯи 5OP дар ҳар як хонавода муқоиса карда мешавад. Одамони фаъоле, ки қарор қабул мекунанд, шахсони 18-сола ва аз ин болое мебошанд, ки худро чун мардон ё занони фаъоле, ки дар рафти ҷамъоварии маълумот барои феҳристи хонаводаҳо қарор қабул мекунанд, муайян кардаанд. [45] Нишондиҳандаи WEAI чун ҷамъи 5OP ва GPI дар сатҳи Минтақаи амал ҳисоб карда мешавад.

Дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал аз 10 нишондиҳанда фақат аз рӯи 8 нишондиҳанда ва танҳо оид ба занҳои фаъоле, ки қарор қабул мекунанд, маълумот ҷамъ карда шуд, на оид ба мардҳои фаъоле, ки қарор қабул мекунанд. Маълумотҳои дар рафти тадқиқоти мобайнии соли 2015 ҷамъоваришуда имкон медиҳанд, ки аз 10 нишондиҳандаи инфиродии васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занҳои фаъоле, ки қарор қабул мекунанд, ҳашт нишондиҳанда ҳисоб карда шавад. Ин ба «Озуқаворӣ ба хотири оянда» имконият медиҳад, ки тағйирёбии нишондиҳандаҳои алоҳида ё маҳдудиятҳоеро, ки ба васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар Минтақаи амали мамлакат таъсир мерасонанд, арзёбӣ намояд. Дар ин боб натиҷаҳои ҳашт нишондиҳандаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо нишон дода шудаанд.

Азбаски маълумотҳоро мардҳо ҷамъоварӣ накардаанд ва нишондиҳандаи «мустақилият дар истеҳсолот» истисно карда мешавад, нишондиҳандаи WEAI-ро наметавон барои тадқиқоти мобайнӣ истифода бурд. Ҷамъоварии маълумоти мобайнии WEAI барои он ба тартиб дароварда шуд, ки ҳаҷми умумии модул ва саволномаи тадқиқоти WEAI кам карда, проблемаҳои асоснокии зермодули мустақилият дар истеҳсолот, ки дар тадқиқоти базавӣ истифода мегардад, ҳал карда шаванд. Дар чаҳорчӯбаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» барои аз нав дида баромадани модул оид ба масъалаи мустақилият дар истеҳсолот ҳамкорӣ бо шарикон ҳоло ҳам давом дорад. Маълумотҳо барои ҳисоб кардани WEAI-и пурра дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мобайнӣ дар соли 2017 ҷамъ карда мешаванд.

Дар ҷадвали 5.1 панҷ соҳаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо, таърифи онҳо дар чаҳорчӯбаи WEAI, 10 нишондиҳандаи дахлдор ва фоизи занҳое, ки аз рӯи нуҳ нишондиҳандаи дар чаҳорчӯбаи тадқиқот арзёбишаванда мувофиқат ба даст меоранд, нишон дода шудаанд. Барои ҳисоб кардани он ки ҳуқуқу имкониятҳои занон дар асоси маҷмуи пурраи нишондиҳандаҳое, ки 5OP-ро дар бар мегиранд, васеъ карда шуд ё не, имконият набуд. Бинобар ин, фоизҳои дар ҷадвали 5.1 нишон додашуда ҳиссаи ҳамаи занҳои тадқиқшудаеро инъикос мекунанд, ки аз рӯи нишондиҳандаҳои алоҳида, сарфи назар аз вазъи васеъшавии ҳуқуқу имкониятҳояшон, мувофиқат ба даст овардаанд (яъне

[45] Шахсоне, ки ба саволномаи WEAI посух медиҳанд, шахсони фаъоле мебошанд, ки дар хонавода қарор қабул мекунанд, барои ҳамин намояндагони тамоми мардону занони ноҳияи тадқиқшуда ба шумор рафта наметавонанд.

шумораи сензуранашуда), на ҳиссаи занҳои пурсидашудаеро, ки беҳуқуқ мебошанд ва аз рӯи нишондиҳандаҳои алоҳида мувофиқат ба даст овардаанд (яъне шумораи сензурашуда)[46]

Дар байни панҷ соҳаи васеъкунии ҳуқуқу имкониятҳо ба даст овардани мувофиқат нисбати даромадҳо аз ҳама баландтарин аст. Мувофиқат дар соҳаи даромадҳо талаб мекунад, ки зан, ғайр аз хароҷотҳои на чандон калони хонавода, ақалан дар ҳалли масъалаи чӣ тавр сарф кардани даромадҳо ягон хел саҳм гузорад. Дар Минтақаи амал 83,7 фоизи занҳо дар ин соҳа мувофиқат ба даст меоранд. 48,2 фоиз дар бораи аъзои гурӯҳҳои занон будани худ хабар доданд, ки дар қисми 5.4 муфассал баррасӣ карда мешаванд. Ба даст овардани мувофиқат дар соҳаи захираҳо аз ҳама паст аст. Камтар аз чоряки занҳо дар масъалаҳои соҳибӣ кардани захираҳои истеҳсолӣ (24,4%), идора кардани захираҳои истеҳсолӣ (17,8%), инчунин дастрасӣ ба қарзҳо ва қабули қарорҳо (11,2%) мувофиқат ба даст овардаанд. Ба дараҷаи паст ба даст овардани мувофиқат хусусан ба ҳаҷми кори занон дахл дорад. Мувофиқати дахлдор чун кори камаш 10,5 соата дар як рӯз муқаррар карда мешавад. Ин мувофиқатро ҳамагӣ 1,2 фоизи занҳои пурсидашуда ба даст овардаанд. Дар айни замон, мувофиқат дар масъалаи вақти озод, ки аз рӯи дараҷаи қаноатмандӣ аз вақти барои истироҳат ҷудошуда муайян карда шудааст, каме бештар, дар сатҳи 41,9 фоиз аст. Аз вақт истифода бурдани занон дар қисми 5.5 муфассалтар муҳокима карда мешавад.

[46] Барои гирифтани маълумот дар бораи маҳакҳои ба даст овардани мувофиқат аз рӯи ҳар як нишондиҳандаи WEAI нигаред ба Замимаи 2.3.

Ҷадвали 5.1. Ба даст овардани мувофиқат аз рӯи нишондиҳандаҳои индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занон дар соҳаи кишоварзӣ [1]

Соҳа	Таърифи соҳа	Нишондиҳандаҳо	Фоизи ба даст овардани мувофиқат	N
Истеҳсолот	Ба таври инфиродӣ ё якҷоя қабул намудани қарорҳо оид ба истеҳсоли молу маҳсулоти ғизоии кишоварзӣ, чорводорӣ ва хоҷагии моҳипарварӣ, инчунин мустақилият дар истеҳсолоти кишоварзӣ	Саҳм дар қабули қарорҳо оид ба истеҳсолот	44.3	1932
		Мустақилият дар истеҳсолот	n/a	n/a
Захираҳо	Соҳибӣ, дастрасӣ ва ваколат дар қабули қарорҳо оид ба захираҳои истеҳсолӣ, ба монанди замин, чорво, таҷҳизоти кишоварзӣ, молҳои истеъмолии истифодаашон дарозмуддат, инчунин қарз (кредит)	Ҳуқуқи моликияти захираҳо	24.4	1952
		Харидан, фурӯхтан ё ба каси дигар додани дороиҳо	17.8	1638
		Дастрасӣ ва қабули қарорҳо оид ба қарз (кредит)	11.2	1952
Даромад	Ба таври инфиродӣ ё якҷоя назорат кардан ба даромаду хароҷот	Назорат ба истифодаи даромадҳо	83.7	1952
Сарварӣ	Узвият дар гурӯҳҳои иқтисодӣ ё иҷтимоӣ ва суханронии оммавии озодона	Аъзои гурӯх	48.2	1885
		Суханронии оммавӣ	n/a	n/a
Вақт	Ҷудо кардани вақт барои кори истеҳсолӣ ва хонагӣ, қаноатмандӣ аз вақти барои истироҳат ҷудошуда	Сарбории корӣ	1.2	1906
		Истироҳат	41.9	1952

м/н – Маъумотҳо оид ба ин нишондиҳандаи васеъ кардани ҳуқуқу имкониятҳо барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал ҷамъоварӣ нашуда буданд.

[1] Тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал варианти ихтисоршудаи василаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳоро дар бар мегирад ва тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал маълумотро дар бораи чен кардани мустақилияти занон дар истеҳсолоти кишоварзӣ дар бар намегирад. Бо сабаби ҳамин камбудӣ шумораи сензуришуда ва панҷ соҳаи индекси васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо (5OP) ҳисоб карда намешаванд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

5.2 Истеҳсолоти кишоварзӣ ва даромад

Се ҷадвали зерини ин қисм маълумоте медиҳанд, ки ба ду нишондиҳандаи WEAI саҳм мегузоранд. Саҳм дар қарорҳои истеҳсолӣ – яке аз нишондиҳандаҳои соҳаи истеҳсолот – бо дараҷае чен карда мешавад, ки дар он одамон қарор қабул мекунанд ё чунин мешуморанд, ки онҳо оид ба фаъолияти кишоварзӣ қарор қабул карда метавонанд. Ин саҳм дар се ҷадвал номбар карда шудааст. Соҳаи даромад пурра аз як нишондиҳандае иборат аст, ки назоратро ба истифодаи даромад чен мекунад. Ин нишондиҳанда қобилияти одамонро дар қабули қарорҳое, ки бо даромади аз фаъолияти истеҳсолӣ

гирифтаашон алоқаманданд ё дараҷаеро, ки дар он одамон чунин мешуморанд, ки дар бораи хароҷот ва даромади хонавода қарор қабул карда метавонанд, инъикос мекунад.

Ҷадвали 5.2 фаъолияти иқтисодиро (аз ҷумла фаъолияти кишоварзиро) дар байни занҳои тадқиқшуда нишон медиҳад. Дар ин ҷадвал фоизи занҳои пурсидашудае, ки дар фаъолияти кишоварзӣ (парвариши зироатҳои хӯрокӣ ва/ё молии кишоварзӣ, чорводорӣ, ё ҳоҷагии моҳипарварӣ), фаъолияти иқтисодии ғайрикишоварзӣ, инчунин шуғли музднок иштирок мекунанд, нишон дода шудааст.

Дар ҷадвали мазкур инчунин фоизи занҳое, ки дар қабули қарорҳо оид ба намудҳои мушаххаси фаъолият саҳм мегузоранд, инъикос гардидааст.

Аксарияти кулли занҳои дар Минтақаи амал пурсидашуда дар фаъолияти иқтисодӣ (79,8%) иштирок кардаанд ва занҳои боз ҳам зиёдтар (85,3%) хабар доданд, ки дар ҳалли масъалаҳои фаъолияти хоҷагӣ, ақалан ягон саҳм гузоштаанд. Дараҷаи баландтарини иштироки занҳо дар парвариши зироатҳои кишоварзӣ ва рушди чорводорӣ мувофиқан 74,3 ва 53,0 фоизро ташкил медиҳад. Тақрибан 24,7 фоизи занҳо дар парвариши зироатҳои кишоварзии молӣ иштирок мекунанд, дар ҳоле ки 17,8 фоизи занҳо бо меҳнати музднок машғул мебошанд. Ин рақамҳо аз он шаҳодат медиҳанд, ки иштироки занҳо дар фаъолияти иқтисодӣ дар бахши кишоварзӣ то андозае маҳдуд аст. Дар ҳамаи соҳаҳои фаъолият, ба шарти иштирок дар ин намудҳои фаъолият, дараҷаи саҳми занон дар қабули қарорҳо нисбатан монанд аст – аз 80,3 фоиз дар соҳаи чорводорӣ то 86,6 фоиз дар намудҳои ғайрикишоварзии фаъолияти иқтисодӣ.[47] Ин аз он гувоҳӣ медиҳад, ки аз 13 то 20 фоизи занон дар фаъолияти иқтисодӣ иштирок кунанд ҳам, вале дар қабули қарорҳо оид ба чунин фаъолият хеле кам саҳм мегузоранд.

[47] Оид ба саҳми занон дар фаъолияти иқтисодӣ, ки худи онҳо дар ин фаъолият иштирок накардаанд, маълумот ҷамъоварӣ нашудааст.

Ҷадвали 5.2. Фаъолияти иқтисодӣ ва саҳм дар қабули қарорҳо оид ба истеҳсолот дар байни занони тадқиқшуда

Фаъолият	Иштирок дар фаъолият		Саҳмгузорӣ дар қабули қарорҳо оид ба фаъолият	
	Фоиз	n[2]	Фоиз	n[2,3]
Ҳамагӣ (ҳамаи занҳои тадқиқшуда)	**79.8**	**1952**	**85.3**	**1609**
Намуди фаъолияти кишоварзӣ				
Парвариши зироатҳои хӯрокии кишоварзӣ	74.3	1952	83.0	1451
Парвариши зироатҳои молии кишоварзӣ	24.7	1952	82.4	487
Чорводорӣ	53.0	1952	80.3	1067
Хоҷагии моҳипарварӣ ё парвариши моҳӣ дар ҳавзи моҳипарварӣ	1.3	1952	85.2	31
Намудҳои ғайрикишоварзии фаъолияти иқтисодӣ	6.0	1952	86.6	121
Меҳнати музднок	17.8	1952	85.2	372

м/н - Маълумотҳо оид ба нишондиҳандаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал ҷамъоварӣ нашудаанд.

[1] Саҳмгузорӣ маънои онро дорад, ки зан оид ба гузоштани саҳм дар қабули, ақалан баъзе қарорҳо оид ба фаъолият хабар медиҳад.

[2] Нишондиҳандаҳои арзёбикунанда хонаводаҳоеро, ки дар онҳо фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд, нестанд ё дар бораи онҳо маълумот вуҷуд надорад/нопурра аст, истисно менамоянд. Шумораи мушоҳидаҳо (n) шахсони воқеиеро ифода мекунад, ки ба савол ҷавоб додаанд. Як зан дар як хонавода интихоб карда шуд, агар ӯ дар хонавода ҳузур дошт.

[3] Занҳое, ки дар фаъолият иштирок накардаанд, ё хабар додаанд, ки қарор қабул нашудааст, аз ин фоизҳо хориҷ карда шуданд .

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Ҷадвали 5.3. Саҳм дар қабули қарорҳо оид ба истифодаи даромад дар байни занҳои тадқиқшуда

Фаъолият	Саҳмгузорӣ[1] дар истифодаи даромад аз фаъолият	
	Фоиз	n[2,3]
Ҳамагӣ (ҳамаи занҳои тадқиқшуда)	**84.6**	**1609**
Намуди фаъолияти кишоварзӣ		
Парвариши зироатҳои хӯрокии кишоварзӣ	81.6	1451
Парвариши зироатҳои молии кишоварзӣ	81.2	487
Чорводорӣ	79.2	1067
Хоҷагии моҳипарварӣ ё парвариши моҳӣ дар ҳавзи моҳипарварӣ	88.6	31
Намудҳои ғайрикишоварзии фаъолияти иқтисодӣ	84.5	121
Меҳнати музднок	84.5	372

м/н - Маълумотҳо оид ба нишондиҳандаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал ҷамъоварӣ нашудаанд.

[1] Саҳмгузорӣ маънои онро дорад, ки зан оид ба гузоштани саҳм дар қабули, ҳеҷ набошад, баъзе қарорҳо оид ба фаъолият хабар медиҳад.

[2] Нишондиҳандаҳои баҳодиҳандаи хонаводаҳоеро, ки дар онҳо фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд, нестанд ё дар бораи онҳо маълумот вуҷуд надорад/нопурра аст, истисно менамоянд. Шумораи мушоҳидаҳо (n) шахсони воқеиеро ифода мекунад, ки ба савол ҷавоб додаанд. Як зан дар як хонавода интихоб карда шуд, агар ӯ дар хонавода ҳузур дошта бошад.

[3] Занҳое, ки дар фаъолият иштирок накардаанд, ё хабар додаанд, ки қарор қабул нашудааст, аз ин фоизҳо хориҷ карда шуданд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Илова ба қарор қабул кардани занҳо оид ба доираи васеи фаъолияти кишоварзӣ ва иқтисодӣ, модули WEAI дар бораи дараҷаи саҳме, ки занон дар фаъолияти мушаххаси кишоварзӣ ва иқтисодӣ гузошта метавонанд, маълумот ҷамъ мекунад. **Дар ҷадвали 5.4** фоизи имконияти эҳтимолии занҳои тадқиқшаванда дар масъалаи саҳмгузорӣ дар қабули қарорҳо оид ба намудҳои гуногуни фаъолият нишон дода шудааст. Сатрҳои дорои фоиз ҷамъулҷамъ ба 100 фоиз баробаранд.

Ҷадвали 5.4. Қабули қарорҳо оид ба истеҳсолот дар байни занҳои тадқиқшуда

Фаъолият	Андозае, ки дар он мусоҳибон чунин мешуморанд, ки метавонанд қарорҳои худро қабул кунанд (фоиз)[1,2]				n[1]
	Ба ягон андоза	Ба андозаи на чандон зиёд	Ба андозаи миёна	Ба андозаи зиёд	
Гирифтани захираҳо барои истеҳсолоти кишоварзӣ	15.3	42.4	39.0	3.3	1411
Намуди зироатҳои парваришшаванда	11.3	39.6	44.7	4.4	1315
Фурӯши зироатҳои парваришшуда дар бозор	16.8	42.7	36.1	4.5	716
Чорводорӣ	10.6	43.6	42.4	3.3	1141
Шуғли муздноки шахсии занҳо	10.5	48.4	37.8	3.4	783
Хароҷоти асосии хонаводаҳо	11.9	39.2	45.8	3.1	1391
Хароҷоти андаки хонаводаҳо	8.1	41.7	42.4	7.8	1170

[1] Нишондиҳандаҳои баҳодиҳанда хонаводаҳоеро, ки дар онҳо фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд, нестанд ё дар бораи онҳо маълумот вуҷуд надорад/нопурра аст, истисно менамоянд. Занҳое, ки дар фаъолият иштирок накардаанд, ё хабар додаанд, ки қарор қабул нашудааст, аз ин фоизҳо хориҷ карда шуданд Шумораи мушоҳидаҳо (n) шахсони воқеиеро ифода мекунад, ки ба савол ҷавоб додаанд. Як зан дар як хонавода интихоб карда шуд, агар ӯ дар хонавода ҳузур дошта бошад.

[2] Агар фаъолзане, ки қарор қабул мекунад, хабар дода бошад, ки танҳо ӯ оид ба фаъолияти номбурда қарор қабул мекунад, дигар ба ӯ ягон савол надоданд ва дар рафти таҳлил ҳуро чун зане тасниф намуданд, ки қарори худро «ба андозаи зиёд» қабул мекунад. Агар ӯ хабар диҳад, ки оид ба намудҳои номбаршудаи фаъолият якҷоя бо дигарон қарор қабул мекунад, ба ӯ дар бораи андозае, ки дар он ӯ чунин мешуморад, ки метавонад қарорҳои худро қабул кунад, бо ҷавобҳои имконпазири «ба ягон андоза», «ба андозаи на чандон зиёд», «ба андозаи миёна ва «ба андозаи зиёд» саволҳои иловагӣ дода шуданд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Зиёда аз 50 фоизи занҳо аз он хусус хабар доданд, ки онҳо метавонанд қарорҳои худро оид ба хароҷоти андак дар хонавода ё ба андозаи миёна, ё ба андозаи зиёд қабул кунанд. Барои ҳамаи намудҳои боқимондаи фаъолият зиёда аз нисфи занҳо хабар доданд, ки барои қабул кардани қарор имконият надоранд ё фақат ба андозаи на чандон зиёд имконият доранд. Имконият надоштани занон дар қабули қарор хусусан оид ба қарорҳое равшан зоҳир мегардад, ки бо фурӯши ҳосил дар бозор ва шуғли муздноки худи занҳо алоқаманд мебошанд. Ин ҷамъулҷамъ тақрибан 59 фоизи имконияти на чандон зиёд ё барои қабули қарор имконият надоштанро ташкил медиҳад.

5.3 Захираҳои истеҳсолӣ

Яке аз 10 нишондиҳандаи WEAI соҳибӣ ба захираҳои истеҳсолӣ мебошад. Қобилияти занҳо дар қабули қарор оид ба истифодаи захираҳои истеҳсолӣ нишондиҳандаи дуюми соҳаи захираҳо ба шумор меравад. **Ҷадвали 5.5** дар бораи захираҳои истеҳсолиро соҳибӣ кардани хонаводаҳо дар асоси иттилооте, ки аз занҳои пурсидашуда гирифта шудааст, маълумот медиҳад. Ҷадвали 5.5 инчунин фоизи занҳоеро нишон медиҳад, ки оид ба харид ё фурӯш, супурдан ё ба иҷора додани захираҳои худӣ қарор қабул карда метавонанд. Занҳо барои қабули қарор имкониятдошта ҳисоб карда мешаванд, агар тавонанд, ки худашон танҳо ё якҷоя бо дигарон, ба ҳар андозае бошад, қарор қабул кунанд.

Ҷадвали 5.5. Соҳибӣ ва назорат кардан ба захираҳои истеҳсолӣ аз ҷониби занҳои тадқиқшаванда

Намуди захираҳо	Аъзои хонавода, ки ба захираҳо соҳибӣ мекунад		Зан метавонад дар бораи хариди захираҳо қарор қабул намояд		Зан метавонад дар бораи фурӯш/ба каси дигар додан/ба иҷора додани захираҳо қарор қабул намояд	
	Фоиз	n[1]	Фоиз	n[1]	Фоиз	n[1]
Заминҳои таъйиноти кишоварзӣ	65.6	1952	30.0	1323	28.5	1323
Чорвои калони шохдор	58.0	1952	38.1	1168	36.6	1168
Чорвои хурди хонагӣ	15.7	1952	35.8	315	35.0	315
Мурғ, мурғобӣ, мурғи марҷон ва кабутар	33.8	1952	54.7	691	51.9	691
Техникаи механикониданашудаи кишоварзӣ	18.2	1952	41.0	396	39.4	396
Техникаи механиконидашудаи кишоварзӣ	2.8	1952	18.7	61	18.7	61
Таҷҳизоти истеҳсолии ғайрикишоварзӣ	0.5	1952	n/a	n/a	n/a	n/a
Хона ё иншооти дигар	8.0	1952	n/a	n/a	n/a	n/a
Молҳои калони истеъмолии истифодаашон дарозмуддат	90.4	1952	n/a	n/a	n/a	n/a
Молҳои хурди истеъмолии истифодаашон дарозмуддат	62.6	1952	n/a	n/a	n/a	n/a
Телефони мобилӣ	97.1	1952	n/a	n/a	n/a	n/a
Заминҳои ғайрикишоварзӣ	4.9	1952	n/a	n/a	n/a	n/a
Воситаҳои нақлиёт	54.4	1952	n/a	n/a	n/a	n/a

м/н - Маълумотҳо оид ба нишондиҳандаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал ҷамъоварӣ нашудаанд.

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) шахсони воқеиеро ифода мекунад, ки ба ин савол ҷавоб додаанд. Як зан дар як хонавода интихоб карда шуд, агар ӯ дар хонавода ҳузур дошта бошад. Баҳодиҳӣ хонаводаҳоеро, ки дар онҳо фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд, нестанд ё дар бораи онҳо маълумоти модули G вуҷуд надорад/нопурра аст, истисно менамоянд. Онҳое, ки «қобили татбиқ нест» гуфта ҷавоб доданд, аз баҳодиҳӣ хориҷ карда шуданд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Захираҳое, ки аксар вақт занҳо ба онҳо соҳибӣ мекунанд, инҳо мебошанд: телефонҳои мобилӣ (97,1%), молҳои калони истеъмолии истифодаашон дарозмуддат (90,4%), заминҳои кишоварзӣ (65,6%), молҳои на чандон калони истеъмолии истифодаашон дарозмуддат (62,6%), чорвои калони шохдор (58,0%) ва воситаҳои нақлиёт (54,4 %). Захираҳое, ки занҳо ба онҳо камтар соҳибӣ мекунанд, инҳо ба шумор мераванд: таҷҳизоти истеҳсолии ғайрикишоварзӣ (0,5%), техникаи механиконидашудаи кишоварзӣ (2,8%), инчунин заминҳои таъйиноти ғайрикишоварзӣ (4,9%). Умуман, камтар аз нисфи занҳо ба дороиҳои (активҳои) истеҳсолӣ назорат мекунанд. Дар ҳоле, ки танҳо 33,8 фоизи хонаводаҳо паррандаи хонагӣ доранд, занҳо ба онҳо дар муқоиса бо дигар захираҳои истеҳсолӣ бештар соҳибӣ менамоянд. 54,7 фоизи занҳо гуфтанд, ки онҳо метавонанд дар бораи харидани парранда ва 51,9 фоизи занҳо – дар бораи фурӯш ё ба каси дигар додани парранда қарор қабул кунанд. Занҳо инчунин дар бораи соҳибӣ кардани таҷҳизоти механиконидаашудаи кишоварзӣ (18,2 фоизи хонаводаҳо соҳиби чунин техника мебошанд) хабар медиҳанд, 41,0 фоизи занҳо метавонанд дар бораи хариди чунин захираҳо, 39,4 фоизи занҳо дар бораи фурӯш, ба иҷора додан ё ба каси дигар додани онҳо қарор қабул кунанд.

Ҷадвали 5.6 нишондиҳандаи сеюми соҳаи захираҳо – дастрасӣ ба қабули қарорҳо оид ба қарз (кредит)-ро инъикос мекунад. Дар ҷадвал фоизи занҳое нишон дода шудааст, ки чунин хабар медиҳанд: аъзои хонавода дар давоми 12 моҳи охир ё дар шакли натуралӣ (масалан, маҳсулоти хӯрокворӣ ё ашёи хом) ва ё бо маблағи нақд ягон хел қарз гирифт. Ин категория якдигарро истисно намекунанд. Ғайр аз ин, барои занҳое, ки дар хонаводаашон яке аз аъзоёни хонавода қарз гирифтааст, ҷадвал фоизеро нишон медиҳад, ки ба саҳмгузорӣ дар қабули қарор оид ба гирифтани қарз ва сипас чи тавр истифода бурдани қарз ишора менамояд. Ин нишондиҳандаҳо аз рӯи сарчашмаи қарз тақсим карда шудаанд.

Дастрасии занҳо ба қарз дар Минтақаи амал хеле маҳдуд аст. Камтар аз 30 фоизи занҳо хабар доданд, ки қарз гирифтаанд ва аксарияти ин қарзҳо аз манбаъҳои ғайрирасмӣ – аз дӯстон, хешу таборон ё дар асоси маблағгузории хурд гирифта шудаанд. Танҳо 6,8 фоизи занҳо аз ташкилоти қарздиҳии расмӣ қарз гирифтаанд. Қарзҳо одатан дар шакли пул буданд, на дар шакли мол, яъне натуралӣ. Аз даҳ нафар ҳамагӣ як нафар зан хабар дод, ки дар ҳалли масъалаи гирифтан ё нагирифтани қарз ва чӣ тавр истифода бурдани он иштирок кардааст. Ин аз он гувоҳӣ медиҳад, ки тахминан 20 фоизи занҳо қарзро гирифта, фикр намекунанд, ки оё онро гирифтан зарур буд ва акнун қарзро чӣ тавр истифода баранд.

Ҷадвали 5.6. Дастрасӣ ба қарз дар байни занҳои тадқиқшуда

Баҳодиҳӣ	Ҳама гуна манбаъ (фоиз)	Манбаи қарз (ба ҳисоби фоиз) [1]				
		Ташкилоти ғайриҳуку-матӣ	Қарзди-ҳандаи ғайрирас-мӣ	Қарзди-ҳандаи расмӣ	Дӯстон ё хешован дон	Маблағгу зории хурд дар заминаи гурӯҳ
Ҷамъи ҳама гуна қарзҳои гирифташуда (Ҳамаи занҳои тадқиқшуда)	**29.5**	**1.7**	**1.0**	**6.8**	**13.0**	**7.8**
Намуди қарз						
Қарз дар шакли натуралӣ	2.3	0.3	0.2	0.0	1.6	0.2
Қарз бо маблағи нақд	27.4	1.8	1.0	6.8	13.5	7.9
Ҷамъи саҳмгузорӣ дар қабули қарор оид ба қарзгирӣ (Ҳамаи занҳои тадқиқшуда)	11.2	0.9	0.6	2.0	5.7	3.4
Намуди қарор						
Гирифтани қарз	10.3	0.9	0.6	1.8	5.1	3.2
Чӣ тавр истифода бурдани қарз	10.6	0.8	0.6	1.8	5.4	3.2
n[2]	1949	1949	1949	1949	1949	1949

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n <30.

[1] Таносуби фоизӣ зиёда аз 100-ро ташкил медиҳад, зеро қарзро аз якчанд манбаъ гирифтан мумкин аст.

[2] Шумораи мушоҳидаҳо (n) шахсони воқеиеро ифода мекунад, ки ба ин савол ҷавоб додаанд. Як зан дар як хонавода интихоб карда шуд, агар ӯ дар хонавода ҳузур дошта бошад. баҳодиҳиҳо хонаводаҳоеро, ки дар онҳо фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд, нестанд ё дар бораи онҳо маълумот вуҷуд надорад/нопурра аст, истисно менамоянд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

5.4 Сарварӣ дар маҳал

Соҳаи сарварӣ таъсир ва ҷалби шахси воқеиро ба ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва проблемаҳоеро, ки ба ҷомеа таъсир мерасонанд, чен мекунад. Нишондиҳандаи якуми соҳа суханронии оммавии озодона мебошад, ки дар бораи он дар тадқиқоти мобайнӣ маълумот ҷамъ карда нашудааст.

Нишондиҳандаи дуюми соҳаи сарварӣ ин иштироки одамон дар ташкилотҳои ҷамъиятӣ мебошад. **Ҷадвали 5.7** фоизи занҳои пурсидашудаеро, ки дар бораи вуҷуд доштани ташкилоти ҷамъиятӣ дар маҳалашон хабар додаанд, ва фоизи занҳоеро, ки аъзои фаъоли ин ташкилот мебошанд, нишон медиҳад.

Қариб ҳамаи занҳо (94,2%) хабар доданд, ки дар маҳали онҳо камаш як гурӯҳ вуҷуд дорад, қариб нисфи занҳо (48,0%) хабар доданд, ки ақалан дар кори як гурӯҳ иштирок мекунанд.

21,4 фоизи занҳо хабар доданд, ки дар фаъолияти динӣ иштирок мекунанд Фаъолияти динӣ дар маҳалҳо гурӯҳи аз ҳама маъмултарин аст. Бояд шарҳ диҳем, ки аз сабаби дар мамлакат тобиши манфӣ ва сиёсӣ доштани истилоҳи «гурӯҳҳои динӣ», ҳангоми савол додан ба мусоҳибон ба ҷои он истилоҳи «фаъолияти динӣ» истифода бурда шуд. Боз як шарҳи дигар бо маслиҳати мушовирони маҳаллӣ: иштирок дар фаъолияти динии маҳал (масалан, барои намозхонӣ ба масҷид рафтан) маънои аъзои гурӯҳ буданро надорад, чӣ хеле ки дар Иёлоти Муттаҳидаи Амрико чунин маънӣ дошта метавонад.

Дар байни занҳо ғайр аз иштирок дар фаъолияти динӣ иштирок дар гурӯҳҳои худидоракунии маҳаллӣ аз ҳама зиёд мушоҳида карда мешавад ва ҳиссаи чунин занҳо дар байни хонаводаҳои интихобшуда 27,6 фоизро ташкил медиҳад. Гурӯҳҳои дараҷаи иштирокашон аз ҳама паст гурӯҳҳои истифодабарандагони ҷангал ва гурӯҳҳои истеҳсолкунандаи маҳсулоти кишоварзӣ буданд. Зиёда аз 10 фоизи занҳо хабар доданд, ки дар маҳали онҳо гурӯҳҳои қарздиҳии хурд вуҷуд доранд, вале танҳо 1,5 фоизи занҳо дар гурӯҳҳо иштирок кардаанд. Ин аз он шаҳодат медиҳад, ки дастрасии умумӣ ба қарз, хусусан барои занҳо вуҷуд надорад.

Ҷадвали 5.7. Мансубият ба гурӯҳ дар байни занҳои тадқиқшуда

Намуди гурӯҳ	Мувофиқи маълумотҳо, гурӯҳи мавҷудбуда (ба ҳисоби фоиз)	Мувофиқи маълумотҳо, иштироки фаъолона дар гурӯҳ (фоиз[1])
Ҳамагӣ (Ҳама гуна намуди гурӯҳ)	**94.2**	**48.0**
Намуди гурӯҳ		
Гурӯҳи истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзӣ	6.1	2.1
Гурӯҳи истифодабарандагони об	30.6	18.1
Гурӯҳи истифодабарандагони ҷангал	2.1	0.7
Қарз ё гурӯҳи молиявии хурд	10.7	1.5
Ёрии ҳамдигарӣ ё гурӯҳи суғурта	21.2	12.9
Ассотсиатсияҳои тиҷоратӣ ё соҳибкорӣ	14.1	4.2
Гурӯҳи шаҳрвандӣ ё хайриявӣ	10.5	7.7
Худидоракунии маҳаллӣ	80.4	27.6
Гурӯҳи динӣ	84.4	21.4
Дигар гурӯҳҳои занон	3.1	1.5
Дигар	0.8	0.5
n[2]	1991	1878

[1] Махраҷи ин фоиз ҳамаи занҳои пурсидашударо, ҳатто занҳоеро дар бар мегирад, ки ба фикри онҳо чунин гурӯҳҳо нестанд ё онҳо дар бораи вуҷуд доштани гурӯҳ дар маҳаллашон хабар надоранд . Занҳое, ки ба фикри онҳо чунин гурӯҳо нестанд ё онҳо дар бораи ин гурӯҳо чизе намедонанд, чун шахсоне ба қайд гирифта мешаванд, ки ба ин нишондиҳанда мувофиқ нестанд.

[2] Шумораи мушоҳидаҳо (n) шахсони воқеиеро ифода мекунад, ки ба ин савол ҷавоб додаанд. Як зан дар як хонавода интихоб карда шуд, агар ӯ дар хонавода ҳузур дошта бошад. Баҳодиҳӣ хонаводаҳоеро, ки дар онҳо фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд, нестанд ё дар бораи онҳо маълумот вуҷуд надорад/нопурра аст, истисно менамоянд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015

5.5 Истифодаи вақт

Соҳаи охирини WEAI истифодаи вақт мебошад. Ин соҳа сарбории кории занонро, ки бевосита дар дафтари тақсимоти вақт чен карда мешавад, инчунин қаноатмандии зани тадқиқшударо аз вақти холигии худ арзёбӣ мекунад. **Ҷадвали 5.8** тақсимоти фоизӣ ва миқдори миёнаи соатҳои ҷалб будани занҳоро бо намудҳои гуногуни фаъолият ва корҳое, ки занон аксар вақт иҷро мекунанд, нишон медиҳад. Ҳиссаи заноне, ки дар фаъолият иштирок мекунанд, фоизи занҳоеро нишон медиҳад, ки дар бораи иҷро намудани фаъолият дар давоми 24 соати охир, сарфи назар аз давомнокии вақти иҷрои фаъолият, хабар додаанд. Соати миёна барои иҷрои фаъолият сарфшуда ин нишондиҳандае мебошад, ки ба ҳамаи занҳо дахл дорад, лекин барои занҳое, ки ба фаъолият ҷалб нашудаанд, соат ба сифр баробар аст. Дар ҷадвали 5.8. фаъолияти асосӣ ва дуюмдараҷа нишон дода шудааст. Дар Минтақаи амал 42 фоизи занҳо хабар доданд, ки аз вақти холигии худ қаноатманданд.

Ҷадвали 5.8. Тақсими вақт дар байни занҳои тадқиқшуда

Фаъолият	Фаъолияти асосӣ		Фаъолияти дуюмдараҷа [1]	
	Фоизи занҳо	Вақти ба ҳисоби миёна сарфшуда (соат)	Фоизи занҳо	Вақти ба ҳисоби миёна сарфшуда (соат)
Хоб ва истироҳат	97.0	7.81	6.1	0.17
Хӯрдан ва нӯшидан	96.1	2.79	9.9	0.21
Нигоҳубини худ	76.7	0.71	1.8	0.02
Мактаб ва корҳои хона	7.4	0.11	0.9	0.01
Кор ба сифати корманди кироя	8.8	0.30	0.6	0.01
Соҳибкории (бизнеси) хусусӣ	4.0	0.11	0.5	0.00
Кишоварзӣ /чорводорӣ/моҳидорӣ	41.4	0.98	1.3	0.02
Харид /истифода аз хизматҳо	7.1	0.09	0.5	0.00
Бофандагӣ, дӯзандагӣ, нигоҳубини текстил	14.9	0.30	1.2	0.02
Хӯрокпазӣ	81.3	1.80	5.4	0.10
Корҳои хона (барои об, маҳсулоти хӯрокворӣ рафтан)	80.6	2.60	6.1	0.17
Нигоҳубини кӯдакон / калонсолон /пирон	47.4	1.46	10.4	0.54
Ҳар рӯз ба кор рафтан ва аз кор баргаштан	9.2	0.18	0.7	0.02
Телевизор тамошо кардан/радио гӯш кардан/хондан	85.4	2.68	22.4	0.88
Машғул шудан бо тарбияи ҷисмонӣ	3.8	0.03	0.6	0.01
Фаъолияти ҷамъиятӣ, хобби	8.1	0.13	0.7	0.01
Фаъолияти динӣ	57.3	1.50	1.9	0.02
Дигар	4.8	0.12	0.5	0.01
n[2]	1944	1944	1944	1944

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n <30.

[1] Ба мусоҳибон иҷозат шуда буд, ки дар бораи ду намуди фаъолият дар соҳаи истифодаи вақт (15 дақиқа) дар 24 соати гузашта хабар диҳанд. Агар дар бораи ду намуди фаъолият хабар диҳанд, як фаъолият чун фаъолияти асосӣ, фаъолияти дуюм бошад, чун фаъолияти дуюмдараҷа муқаррар карда шуд. Баъзе занҳо эҳтимол дар давоми ҳар 15 дақиқа дар бораи фаъолияти дуюмдараҷа хабар надода бошанд.

[2] Шумораи мушоҳидаҳо (n) шахсони воқеиеро ифода мекунад, ки ба ин савол ҷавоб додаанд. Як зан дар як хонавода интихоб карда шуд, агар ӯ дар хонавода ҳузур дошта бошад. Баҳодиҳӣ хонаводаҳоеро, ки дар онҳо фаъолзаноне, ки қарор қабул мекунанд, нестанд ё дар бораи онҳо маълумот вуҷуд надорад/нопурра аст, истисно менамоянд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Миқдори аз ҳама зиёди вақте, ки миқдори миёнаи занҳо барои як фаъолият сарф намудаанд, ба 7,8 соат баробар аст, ки он бо хоб, истироҳат ва хӯрдану нӯшидан (2,8 соат) гузаронда мешавад. Ҳар рӯз камтар аз як соат барои корҳои деҳқонӣ сарф карда мешавад, дар ҳоле ки ба телевизион, радио ва мутолиа 2,7 соат ҷудо карда мешавад. Шояд сабаб дар он бошад, ки тадқиқот ба вақти суст шудани фаъолияти кишоварзӣ рост омада буд. Хӯрокпазӣ ба ҳисоби миёна 1,8 соат, корҳои умумии хона бошад, 2,6 соатро мегиранд. Эътибор диҳед, ки на ҳамаи занҳо ба ҳамаи намудҳои фаъолият ҷалб гардидаанд. Бинобар ин, нишондиҳандаҳои миёнаи мазкур онҳоеро дар бар мегиранд, ки вақти сарфкардаашон ба сифр баробар аст, инчунин онҳоеро, ки миқдори бениҳоят зиёди вақтро барои якчанд намуди фаъолият сарф мекунанд.

6. Гуруснагӣ ва вояи ғизо

Дар боби мазкур натиҷаҳо вобаста ба гуруснагӣ дар Минтақаи амал, инчунин ғизои занон ва кӯдакони хурдсол, оварда шудааст.

6.1 Гирифторшавии хонаводаҳо ба гуруснагӣ

Дараҷаи гуруснагии хонаводаҳо (ДГХ) барои ҳисоб кардани сатҳи хонаводаҳое, ки дар минтақаи амал дар Тоҷикистон қарор доранду ба гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид гирифтор ҳастанд, истифода бурда мешавад. ДГХ дар чорчӯбаи II-юм Лоиҳаи расонидани кӯмаки техникӣ дар соҳаи маҳсулоти хӯрока ва ғизо, ки USAID (FANTA-2 / FHI 360) маблағгузорӣ мекунад, дар ҳамбастагӣ бо Созмони ғизо ва кишоварзии СММ (ФАО) тарҳрезӣ карда шудааст. Барои истифода дар фарҳангҳои гуногун тафтиш карда шудааст, то ки барои муқоисаи заминаҳои гуногуни набудани амнияти озуқаворӣ имконият пайдо шавад. ДГХ барои муайян кардан, аз ҷиҳати ҷуғрофӣ ба назар гирифтан, мониторинг ва баҳодиҳии минтақаҳое, ки дар зери хатари озуқаворӣ қарор доранд, истифода бурда мешавад. ДГХ барои муайян кардани фоизи хонаводаҳое, ки гирифтори се дараҷаи шадидияти гуруснагӣ шудаанд, истифода бурда мешавад: аз гуруснагии ночиз то амалан набудани гуруснагӣ дар хонавода (дараҷаи 0-1 ДГХ); гуруснагии таҳаммулпазир дар хонавода (дараҷаи 2-3 ДГХ); ва гуруснагии шадид дар хонавода (дараҷаи 4-6 ДГХ). ДГХ бояд барои муайянкунии гуруснагӣ ҳар сол дар як вақт, хубтараш дар фасли осебпазиртарини сол (масалан, айнан пеш аз ғунучини ҳосил, ҳангоми мавсими хушкӣ ва ғ.)[48,49] истифода бурда шавад.

Дар Тоҷикистон мавсими беҳосилӣ то оғози мавсими ғунучини ҳосил, яъне аз фасли зимистон то охири фасли баҳор ҳукмфармо аст. Маълумот барои ДГХ дар моҳҳои феврал-март ба даст оварда шудааст.

Дар **Ҷадвали 6.1** нишондиҳандаҳои баҳодиҳандаи гуруснагӣ барои ҳамаи хонаводаҳо, инчунин аз рӯи хусусияти хонаводаҳо, ҳайати гендерии хонаводаҳо, ҳаҷм ва дараҷаи маълумоти хонаводаҳо оварда шудааст.

Тавре, ки дар ҷадвали 6.1 нишон дода шудааст, тахминан 13,5 фоизи хонаводаҳо, ки дар он мардҳо ва занҳо зиндагонӣ мекунанд, аз гуруснагии таҳаммулпазир (11,3%) ё шадид

[48] Deitschler, Ballard, Swindale, & Coates (2011).

[49] Барои тасвири нишондиҳандаи дараҷаи гуруснагии хонавода ва ҳисобу китоби он, лутфан нигаред ба Феҳристи Нишондиҳандаи «Озуқаворӣ ба хотири оянда», ки дар сомонаи http://feedthefuture.gov/resource/feed-future-handbook-indicator-definitions дастрас аст.

(2,2%) хабар медиҳанд. Дар хонаводаҳое, ки аъзои болиғи онҳо танҳо занҳо ҳастанд, дараҷаи гуруснагӣ дар хонавода баландтар аст, ки дар 18,8% хонаводаҳо ба назар мерасад. Дар байни хонаводаҳои хурд дараҷаи гуруснагӣ баландтар аст. Тақрибан 16,7 фоизи хонаводаҳои хурд дар муқоиса бо 13,3 фоиз хонаводаҳои миёна ва 12,4 фоиз хонаводаҳои калон аз гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид азият мекашанд. Инчунин дар байни хонаводаҳое, ки аъзоёнашон маълумоти миёна надоранд, дараҷаи гуруснагӣ бештар аст. Дар байни ин хонаводаҳо қариб 22,1 фоизашон гуруснагии таҳаммулпазир ё шадидро аз сар гузаронидаанд, ки нисбат ба хонаводаҳои маълумоти асосӣ ва ибтидоӣ дошта, ки 15,6 фоизро ташкил мекунанд, баланд аст. Инчунин нисбат ба хонаводаҳои маълумоти миёнаю олӣ дошта, ки 8,7 фоизро ташкил мекунанд, зиёдтар аст.

Ҷадвали 6.1. Гирифтории хонаводаҳо ба гуруснагӣ

Хусусиятҳо	Фоиз			n[1]
	Набудани гуруснагӣ/ гуруснагии ночиз	Гуруснагии таҳаммулпазир	Гуруснагии шадид	
Ҳамагӣ (ҳамаи хонаводаҳо)	**85.9**	**11.7**	**2.4**	**2000**
Ҳайати гендерии хонаводаҳо				
Мардҳо ва занҳо	86.5	11.3	2.2	1857
Танҳо занҳо	81.2	16.6	2.2	141
Танҳо мардҳо	^	^	^	2
Ҳачми хонавода				
Хурд (1-5 аъзо)	83.3	12.7	4.0	550
Миёна (6-10 аъзо)	86.7	11.6	1.7	1045
Калон (11+ аъзо)	87.6	10.5	1.9	405
Дараҷаи маълумоти хонаводаҳо				
Асосӣ / ибтидоӣ /маълумот надоранд	77.9	19.2	2.9	101
Миёна	84.5	12.7	2.9	1382
Олӣ	91.3	7.7	1.0	517

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи муқаррарӣ дар як маҷмӯъ буда наметавонад. Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

6.2 Вояи ғизо

Дар қисми мазкур маълумот дар бораи гуногунии вояи ғизои занҳои синну соли репродуктивӣ ва ғизодиҳии тифлон ва кӯдаконе, ки барвақт хӯрок дода мешаванд, дар минтақаи амал оварда шудааст.

6.2.1 Гуногунии вояи ғизо дар байни занҳои синну солашон 15-49 сола

Занҳое, ки дар синну соли репродуктивӣ (15-49 сола) қарор доранд, ба хатари норасоии микроэлементҳои сершумор гирифтор ҳастанд, ки чунин ҳолат метавонад ба саломатӣ ва ба қобилияти нигоҳубини кӯдак ва иштироки онҳо дар фаъолияти иқтисодӣ, ки даромад меорад, таҳдид орад (c.f. Darnton-Hill et al. 2005). Нишондиҳандаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» оид ба гуногунии вояи ғизои занҳо нишондиҳандаест, ки кифоягии микроэлементҳоро дар ғизои занҳо ифода мекунад. Нишондиҳандаи гуногунии вояи ғизо оид ба як рӯз пеш истеъмол шудани миқдори миёнаи гурӯҳи маҳсулоти хӯрока аз тарафи занҳое, ки ҳомиладор нестанду дар синну соли репродуктивӣ қарор доранд, маълумот медиҳад.

Барои тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал ду нишондиҳандаи гуногунии вояи ғизои занҳо ҳисоб карда мешавад: Нишондаҳандаи гуногунии вояи ғизои занҳо (НГВҒЗ) ва Гуногунии ҳадди ақали вояи ғизои занҳо (ГҲАВҒЗ).

Нишондиҳандаи гуногунии вояи ғизои занҳо (НГВҒЗ)

Нишондиҳандаи ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» оид ба гуногунии вояи ғизои занҳо, ки дар ҷадвали 6.2 оварда шудааст, аз нӯҳ гурӯҳи маҳсулоти хӯрока асос ёфтааст: (1) ғалладонагиҳо, бехмевагиҳо; (2) лӯбиёгиҳо ва донагиҳо; (3) маҳсулоти ширӣ; (4) зермаҳсулот; (5) тухм; (6) маҳсулоти гӯштӣ ва протеинҳои ҳайвоноти хурд; (7) сабзавоти баргаш сабзи баланд, ки аз витамини А бой аст; (8) дигар сабзавоту меваҳое, ки бой аз витамини А мебошанд; ва (9) дигар меваю сабзавот. Миқдори гурӯҳи хӯрокаи истеъмолшуда, дар интихобкунанда дар байни тамоми занҳои синну соли репродуктивӣ, ки нисбати онҳо барои ба даст овардани НГВҒЗ оид ба ба гуногунии вояи ғизо маълумот ҷамъ карда шудааст, ба ҳисоби миёна дида баромада шудааст.

Ҷадвали 6.2 нишондиҳандаҳои миёна ва медианаи НГВҒЗ-ро барои ҳамаи занҳои синну соли репродуктивӣ дар минтақаи амал ва аз рӯи хусусиятҳои индивидуалӣ ва хусусиятҳои хонаводагӣ нишон медиҳад. Нишондиҳандаи миёнаи НГВҒЗ ин нишондиҳандаи дараҷаи олии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» мебошад. Ба хусусиятҳои индивидуалӣ гурӯҳи синнусолӣ ва дараҷаи маълумоти занҳо дохил мешавад. Хусусиятҳои хонаводагӣ

категорияи ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва гирифтории хонавода ба гуруснагиро дар бар мегирад.

Нишондиҳандаи миёнаи НГВҒЗ, одатан, дар гурӯҳҳои гуногуни синнусолӣ доимӣ аст (фарқияти ночизи оморӣ), лекин ин нишондиҳанда дар байни занҳои синну солашон аз 35 то 39 сола андаке паст аст, ки нишондиҳандаи миёнаи НГВҒЗ барои ин гурӯҳ ба 3,52 баробар аст нисбат ба (3,70) дигар занҳои синну солашон 15-49 сола. Нишондиҳандаи нисбатан баланди НГВҒЗ инчунин аз дараҷаи баландтари маълумотнокӣ, ҳангоми аҳамияти оморӣ 1% будан, вобастагӣ дорад. Занҳои хонаводаҳое, ки маълумоти олӣ доранд, нишондиҳандаи нисбатан баландтари НГВҒЗ, ки ба 4,51 баробар аст, доранд. Ҳамзамон занҳои хонаводаҳое, ки дараҷаи маълумотнокиашон пасттар аст, холи миёнаи НГВҒЗ доранд, ки он баробар аст ба 3,50 (танҳо маълумоти ибтидоӣ) ва 3,87 (танҳо маълумоти миёна). Тақсимоти НГВҒЗ аз рӯи ҳайати гендерии хонаводаҳо фарқияти калон надорад. Холи баландтари НГВҒЗ инчунин бо хонаводаҳои калон вобастагӣ дорад (аҳамияти оморӣ дар сатҳи 1%). Занҳои синну солашон 15-49 сола аз хонаводаҳои калон дорои НГВҒЗ-и миёна ва медианӣ мебошанд, ки он мувофиқан баробар аст ба 4,00 ва 4,00. Ҳамзамон нишондиҳандаи мазкур дар хонаводаҳои миёнҳаҷм мувофиқан ба 3,72 ва 4,00, дар хонаводаҳои хурдҳаҷм ба 3,41 ва 3,00 баробар аст. Ва ниҳоят нишондиҳандаи миёна ва медиании НГВҒЗ (аҳамияти оморӣ дар сатҳи 1%) дар хонаводаҳое, ки гуруснагии ночиз ҳукмфармо аст ё гуруснагӣ комилан вуҷуд надорад, баланд аст (мувофиқан 3,88 ва 4,00), нисбат ба он хонаводаҳое, ки ба гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид гирифтор ҳастанд (мувофиқан 2,85 ва 3,00).

Ҷадвали 6.2. Нишондиҳандаи гуногунии вояи ғизои занҳо

Хусусият	Миёна	Медианӣ	n[1]
Ҳамагӣ (Ҳамаи занҳои 15-49 сола)	**3.74**	**3.00**	**3198**
Синну сол			
15-19	3.82	3.00	519
20-24	3.79	4.00	725
25-29	3.76	4.00	585
30-34	3.71	4.00	408
35-39	3.52	3.00	343
40-44	3.70	3.00	309
45-49	3.77	3.00	309
Дараҷаи маълумот			
Асосӣ / ибтидоӣ /маълумот надорад	3.50	3.00	1326
Миёна	3.87	4.00	1787
Олӣ	4.51	4.00	84
Ҳайати гендерии хонавода			
Мардҳо ва занҳо	3.77	4.00	3027
Танҳо занҳо	3.24	3.00	171
Ҳаҷми хонавода			
Хурд (1-5 аъзо)	3.41	3.00	581
Миёна (6-10 аъзо)	3.72	4.00	1631
Калон (11+ аъзо)	4.00	4.00	986
Гирифтории хонавода ба гуруснагӣ			
Набудани гуруснагӣ/гуруснагии ночиз	3.88	4.00	2783
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	2.85	3.00	415

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад. Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Гуногунии ҳадди ақали вояи ғизои занҳо (ҒҲАВҒЗ)

Нишондиҳандаи ҒҲАВҒЗ-и «Озуқаворӣ ба хотири оянда» ин ченаки нав аст, ки ба тадқиқоти мобайнӣ ворид карда шуда, 10 гурӯҳи маҳсулоти хӯрокаи зеринро дар бар мегирад: (1) ғалладонагиҳо, бехмевагиҳо; (2) лӯбиёгиҳо; (3) донагиву тухмӣ; (4) маҳсулоти ширӣ; (5) тухм; (6) маҳсулоти гӯштӣ, инчунин зермаҳсулотҳо ва дигар протеинҳои ҳайвоноти хурд; (7) сабзавоти баргаш сабзи баланд, ки аз витамини А бой аст; (8) дигар

сабзавоту меваҳое, ки аз витамини А бой аст; (9) меваҳои дигар; ва (10) сабзавоти дигар.[50] Ноил гардидан ба гуногунии ҳадди ақали вояи ғизои занҳо ҳамчун истеъмоли панҷ маҳсулоти хӯрока аз 10 гурӯҳи маҳсулоти хӯрока дар давоми 24 соати охир муайян карда мешавад. Ҳамин тавр нишондиҳандаи мазкур тағйирёбандаи дихотомикӣ буда, занҳое, ки ба гуногунии ҳадди ақали вояи ғизо ноил мегарданд, бо ҳисоби фоиз дида баромада мешаванд.[51]

Ҷадвали 6.3 фоизи тамоми занҳои синну соли репродуктивиро дар Минтақаи амал, ки ба ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо ноил гардидаанд аз рӯи хусусиятҳои индивидуалӣ ва хусусиятҳои хонаводагӣ нишон медиҳад. Ба хусусиятҳои индивидуалӣ гурӯҳи синнусолӣ ва дараҷаи маълумотнокии занҳо дохил мешавад. Хусусиятҳои хонаводагӣ категорияи ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва гирифтории хонавода ба гуруснагиро дар бар мегирад.

Фоизи занҳое, ки ба ҒҲАВҒЗ ноил гардидаанд, вобаста ба гурӯҳҳои синнусолӣ бо аҳамияти омории 10% фарқ мекунад. Аз ҷумла, танҳо 23,0 фоизи занҳои синну солашон аз 35 то 39 сола ба ҒҲАВҒЗ ноил гардидаанд, дар он вақте, ки тақрибан 28,0 фоиз ё зиёда аз он занҳои дигари синну солашон 15-49 сола ба ҒҲАВҒЗ ноил мегарданд. Ҳиссаи занҳои синну солашон 15-49 сола, ки ба ҒҲАВҒЗ ноил гардидаанд, инчунин аз нуқтаи назари аҳамияти оморӣ аз рӯи дараҷаи маълумоти хонавода фарқ мекунад. Дар байни хонаводаҳое, ки маълумоти олӣ доранд, 50,2 фоиз занҳои пурсишшуда ба ҒҲАВҒЗ ноил гардидаанд. Ҳамзамон нишондиҳандаи мазкур барои шахсоне, ки маълумоти миёна (32,4%) ё аз он пасттар (25,9%) доранд, пасттар аст. Нишондиҳандаи ноил гардидан ба ҒҲАВҒЗ дар байни занҳои 15-49 сола инчунин бо аҳамияти оморӣ (1%) вобаста ба ҳаҷми хонавода ва вазъи гуруснагии хонавода фарқ мекунад. Дар он вақте, ки 35,0 фоизи занҳои синну солашон 15-49 сола дар хонаводаҳои калон ба ҒҲАВҒЗ ноил мегарданд, танҳо 25,3 ва 29,5 фоизи занҳои синну солашон 15-49 сола дар хонаводаҳои хурд ва миёна ба ҒҲАВҒЗ ноил мегарданд.

Ҳамин тавр, дар он вақте, ки 33,0 фоизи занҳои синну солашон 15-49 сола аз хонаводаҳои гирифтори гуруснагии ночиз ё хонаводаҳое, ки дар он гуруснагӣ комилан вуҷуд надорад,

[50] Ба фарқияти байни нӯҳ гурӯҳи маҳсулоти хӯрока, ки барои НГВҒЗ истифода мешаванд (ҷадвали 6.2), нишондиҳандаи стандартии FTFMS ва 10 гурӯҳи маҳсулоти хӯрока, ки барои ченаки нави НГВҒЗ (ҷадвали 6.3) истифода мешаванд, дохил мешаванд: (1) лӯбиёгиҳо аз донагиву тухмигиҳо ҷудо карда мешаванд; (2) Гӯшт (маҳсулоти гӯштӣ) ва зермаҳсулот ба як гурӯҳ дохил карда мешаванд; ва (3) меваҳои дигару сабзавоти дигар ба ду гурӯҳ ҷудо карда мешаванд.

[51] Барои гирифтани маълумоти иловагӣ нигаред ба Томи 11: Дастурамал оид ба нишондиҳандаҳо дар сатҳи аҳолии Тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амали «Озуқаворӣ ба хотири оянда» (октябри соли 2014), қисми 4.2, ки дар сомонаи зерин барои боргирӣ дастрас аст: http://www.feedthefuture.gov/sites/default/files/resource/files/ftf_guidanceseries_vol11_interimassessment_oct2014.pdf.

ба ҒҲАВҒЗ ноил мегарданд, танҳо 12,8 фоизи занҳои синну солашон 15-49 сола аз хонаводаҳои гирифтори гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид ба ҒҲАВҒЗ ноил мегарданд. Нишондиҳандаи ноил гардидан ба ҒҲАВҒЗ дар хонаводаҳое, ки аъзоёни он танҳо аз занҳо иборат аст, нисбат ба хонаводаҳое, ки аъзои ҳам мард дораду ҳам зан баландтар аст (21,4 бар муқобили 30,8 фоиз).

Ҷадвали 6.3. Гуногунии ҳадди ақали вояи ғизои занҳо

Хусусиятҳо	Фоиз	n[1]
Ҳамагӣ (Ҳамаи занҳои 15-49 сола)	**30.3**	**3198**
Синну сол		
15-19	33.4	519
20-24	32.8	725
25-29	30.1	585
30-34	30.7	408
35-39	23.0	343
40-44	28.7	309
45-49	28.9	309
Дараҷаи маълумот		
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надорад	25.9	1326
Миёна	32.4	1787
Олӣ	50.2	84
Ҳайати гендерии хонавода		
Мардҳо ва занҳо	30.8	3027
Танҳо занҳо	21.4	171
Ҳаҷми хонавода		
Хурд (1-5 аъзо)	25.3	581
Миёна (6-10 аъзо)	29.5	1631
Калон (11+ аъзо)	35.0	986
Гуруснагии хонавода		
Набудани гуруснагӣ /гуруснагии ночиз	33.0	2783
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	12.8	415

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад. Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Ҷадвали 6.4 дорои маълумот оид ба фоизи занҳои синну солашон 15-49 сола мебошад, ки онҳо аз ҳар 10 гурӯҳ маҳсулоти хӯрокаро бо роҳи муайянкунии вазъи расидан ба гуногунии вояи ғизо истеъмол мекунанд. Ин 10 гурӯҳи маҳсулоти хӯрока бо нишондиҳандаи ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо вобаста мебошанд. Фоизи занҳое, ки ба гуногунии ҳадди ақали вояи ғизо ноил гардидаанд ва занҳое, ки ба гуногунии ҳадди ақали вояи ғизо ноил нагардидаанд, дар ҷадвал оварда шудааст.

Ҳиссаи (%) занҳое, ки гурӯҳи муайяни маҳсулоти хӯрокаро истеъмол мекунанд, дар байни онҳое, ки ба ҒҲАВҒЗ ноил гардидаанд аз рӯи ҳамаи гурӯҳҳои маҳсулоти хӯрока баландтар аст (аҳамияти оморӣ дар сатҳи 1%). Ҳиссаи занҳо инчунин аз рӯи гурӯҳи маҳсулоти хӯрока фарқ мекунад (аҳамияти оморӣ дар сатҳи 1%). Аксарияти занҳои синну солашон 15-49 сола, ки ба ҒҲАВҒЗ ноил гардидаанд, ғалладонагӣ, дигар сабзавоту меваҳое, ки аз витамини А бой ҳастанд, бехмевагиҳо ва инчунин маҳсулоти ширӣ истеъмол мекунанд. Зиёда аз нисф, лекин камтар аз 80 фоизи занҳои синну солашон 15-49 сола, ки ба ҒҲАВҒЗ ноил гардидаанд, лӯбиёгӣ, гӯшт ва зермаҳсулоти гӯштӣ, тухм, сабзавоти баргаш сабзи баланд, ки аз витамини А бой мебошад ва дигар меваҳоро истеъмол мекунанд ва ҳадди ақал аз се як ҳиссаи ин занҳо сабзавоти дигарро истеъмол мекунанд. Танҳо донагӣ ва тухмиҳоро нисбатан ҳиссаи ками ин занҳо (15,7%) истеъмол мекунанд. Аз тарафи дигар ғалладонагӣ ва бехмевагиҳо ягона гурӯҳест, ки аксарияти занҳои синну солашон 15-49 сола, ки ба ҒҲАВҒЗ ноил нагардидаанд, истеъмол мекунанд. Ҳиссаи ин занҳо, ки дигар гурӯҳҳои маҳсулоти хӯрокаро ба ғайр аз дигар сабзавоту меваҳое, ки аз витамини А бой ҳастанд ва инчунин ба ғайр аз маҳсулоти ширӣ истеъмол мекунанд, одатан аз 30 фоиз камтар аст. Дар асоси вазъи ноил гардидан ба ҒҲАВҒЗ, фарқият дар ҳиссаи занҳое, ки гурӯҳи муайяни маҳсулоти хӯрокаро истеъмол мекунанд, нисбат ба маҳсулоти лӯбиёгӣ, маҳсулоти ширӣ, гӯшт ва зермаҳсулоти гӯштӣ, тухм, сабзавоти баргаш сабзи баланд, ки аз витамини А бой аст, дигар меваҳо махсусан баланд аст.

Ҷадвали 6.4. Истеъмоли маҳсулоти хӯрока мувофиқи вазъи гуногунии ҳадди ақали вояи ғизои занҳо

Категория	Фоизи занҳое, ки ба гуногунии ҳадди ақали вояи ғизо ноил гардидаанд	
	Ноил гардидаанд	Ноил нагардидаанд
Занҳое, ки гурӯҳи муайяни маҳсулоти хӯрокаро истеъмол мекунанд		
Ғалладона, бехмеваҳо	99.9	98.7
Лӯбиёгиҳо	59.4	18.6
Донагию тухмӣ	15.7	1.5
Маҳсулоти ширӣ	85.4	41.1
Гӯшт ва зермаҳсулоти гӯштӣ	64.3	15.7
Тухм	60.8	15.2
Сабзавоти баргаш сабзи баланд, ки аз витамини А бой аст	56.3	11.0
Дигар сабзавоту меваҳое, ки аз витамини А бой ҳастанд	89.8	60.0
Дигар меваҳо	37.2	6.8
Дигар сабзавот	48.6	6.3
n	**1002**	**2196**

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, n <30.

Сарчашма: Нишондиҳандаи Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

6.2.2 Ғизодиҳии тифлон ва кӯдакони хурдсол

Дар қисми мазкур тадбирҳои ғизодиҳии кӯдакони хурдсол, аз ҷумла нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» оид ба додани танҳо шири сина дар байни тифлони 0-5 моҳа ва нишондиҳандаи ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизои (ҲАҶВҒ) дар байни кӯдакони 6-23 моҳа оварда шудааст.

Ғизодиҳӣ танҳо бо роҳи додани шири сина

Додани танҳо шири сина ба саломатии хуб ва манфиати ғизоии кӯдакон, аз ҷумла ба ҳимоя аз сироятҳои меъдаю рӯда мусоидат карда, хатари фавт аз сабабҳои касалиҳои сироятиро паст мегардонад. Додани танҳо шири сина маънои онро дорад, ки тифл шири синаро (аз ҷумла шири ҷӯшидашудаи сина ё шири синаи доя) ва шояд маҳлули намаки регидрон, витаминҳо, минералҳо ва / ё доруворирo истеъмол мекунад ва дигар намуди хӯрок ё моеъро қабул намекунад. Ин нишондиҳанда фоизи кӯдакони 0-5 моҳаеро, ки дар давоми як рӯзи пеш аз тадқиқот танҳо шири сина истеъмол кардаанд, ҳисоб мекунад.

Ҷадвали 6.5 вусъатёбии додани танҳо шири синаро дар байни кӯдакони 0-5 моҳаи Минтақаи амал нишон медиҳад. Баҳодиҳӣ барои тамоми кӯдакон, инчунин аз рӯи тақсимоти ҷинсӣ ва дараҷаи маълумоти сарпарасти асосии кӯдак оварда шудааст. Ба категорияи дараҷаи маълумоти сарпараст маълумоти асосӣ / ибтидоӣ / надоштани

маълумот, маълумоти миёна ва олӣ дохил мешавад. Диққат диҳед, ки маълумот нисбати «сарпарасти асосӣ»-и худмуайянкардашуда ҷамъ оварда мешавад, на ин ки нисбати танҳо модари биологии кӯдак (ба ҳар ҳол аксари вақт ин ҳарду як одам аст).

Ҳиссаи писарчаҳои 0-5 моҳа, ки танҳо шири сина истеъмол мекунанд, 70,3 фоизро ташкил медиҳад. Нишондиҳандаи мазкур нисбат ба духтарчаҳо (68,1%) баланд аст, лекин шояд аз сабаби нисбатан хурд будани ҳаҷми интихобкунанда, фарқият аҳамияти оморӣ надорад. Нисбати кӯдакони 0-5 моҳа, ки сарпарасти онҳо маълумоти миёна дорад, нишондиҳандаи мазкур 70,9 фоизро ташкил медиҳад, дар он ҳолате, ки нишондиҳандаҳо нисбати сарпарастони дараҷаи маълумоташон пасттар андаке фарқ мекунад. Боз ҳам, шояд аз сабаби хурд будани ҳаҷми интихобкунанда фарқият дар ҳамаи гурӯҳҳо аҳамияти оморӣ надорад.

Ҷадвали 6.5. Вусъатёбии ғизодиҳӣ танҳо бо роҳи додани шири сина дар байни кӯдакони то 6 моҳа

Хусусиятҳо	Фоиз	n[1]
Ҳамагӣ (Ҳамаи кӯдакони то 6 моҳа)	**69.2**	**219**
Ҷинси кӯдак		
Мард	70.3	106
Зан	68.1	113
Дараҷаи маълумоти сарпараст [2]		
Асосӣ/ибтидоӣ/ маълумот надорад	65.7	103
Миёна	70.9	107
Олӣ	^	9

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад. Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

[2] Тадқиқоти мобайнӣ дар минтақаи амал сарпарасти асосии ҳар як кӯдаки гурӯҳи мувофиқи синнусолиро муайян мекунад. Ин шахс, эҳтимолан, на ин ки ҳатман модари биологии кӯдак аст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизо (ҲАҶВҒ)

Вусъатёбии кӯдакони 6-23 моҳа, ки ҲАҶВҒ-ро қабул/истеъмол мекунанд, ҳиссаи кӯдакони хурдсолеро, ки ба ғайр аз шири сина боз ҲАҶВҒ-ро истеъмол мекунанд, ҳисоб мекунад. Ин нишондиҳандаи таркибӣ ҳам ҳадди ақали зудии ғизодиҳиро ва ҳам ҳадди ақали гуногунии вояро аз рӯи ахбороти сарпараст оид ба зудие, ки кӯдакро дар давоми 24 соати охир хӯрок додаанд ва кадом намуди маҳсулот дар давоми 24 соати охир истеъмол карда шудааст, ҳисоб мекунад. Ҷадвалбандии нишондиҳанда оид ба синну соли кӯдак бо ҳисоби моҳҳо,

ҳолати маккондани шири сина, гуногунии ғизо, миқдори хӯроки нимсахт ё хӯроки сахт, миқдори шири додашуда маълумот талаб мекунад.

Ҷадвали 6.6 нишондиҳандаи ҲАҶВҒ-ро нисбати кӯдакони Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» нишон медиҳад. Нишондиҳандаҳои баҳодиҳанда барои ҳамаи кӯдакон аз рӯи хусусияти кӯдакон, сарпарастон ва хонаводаҳо оварда шудаанд. Ба хусусияти кӯдакон ҷинси кӯдакон ва гурӯҳи синнусолӣ дохил мешавад. Хусусияти сарпарастон категорияҳоро аз рӯи синну сол ва ҷинс, инчунин дараҷаи маълумоти онҳо дар бар мегирад. Ба хусусияти хонавода ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода, инчунин гуруснагии хонавода дохил мешавад.

Ҳиссаи кӯдакони 6-23 моҳа, ки ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизоро истеъмол мекунанд, паст аст (ҳамагӣ қариб 5,5 фоиз). Бо вуҷуди он, ки нишондиҳанда барои писарчаҳо (5,6%) нисбат ба духтарчаҳо (5,4%) андаке баланд аст, фарқият аҳамияти оморӣ надорад. Ҳисса махсусан барои кӯдакони синну соли хурди 6-11 моҳа (0,3%) ва 12-17 моҳа (4,3%) нисбат ба кӯдакони 18-23 моҳа (7,2%) паст аст. Бори дигар бояд қайд кард, ки ин фарқиятҳо аз ҷиҳати оморӣ аҳамият надоранд. Нишондиҳандаҳо инчунин кам вале ба таври мусбӣ бо дараҷаи маълумоти сарпарастон вобаста ҳастанд, лекин аҳамияти оморӣ надоранд. Ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизо дар байни кӯдакони 6-23 моҳа, ки сарпарастонашон маълумоти олӣ доранд, 16,5 фоизро ташкил дод; ин нишондиҳанда барои кӯдаконе, ки сарпарастонашон дараҷаи пасттари маълумотро доро ҳастанд, паст аст. Ин фарқиятҳо аз рӯи ҳайати гендерии хонавода низ аҳамияти оморӣ надоранд. Оид ба хонаводаҳое, ки ҳаҷми гуногун доранд, кӯдакони 6-23 моҳа, ки дар интихобкунанда дар хонаводаҳои хурд зиндагӣ мекунанд, ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизоро истеъмол накардаанд. Ҳамзамон ин нишондиҳанда барои хонаводаҳои миёнаю калон 5,6 ва 6,4 фоизро ташкил мекунад. Бо вуҷуди ин фарқиятҳои мазкур аз ҷиҳати оморӣ аҳамият надоранд.

Ҷадвали 6.6. Ҳиссаи кӯдакони 6-23 моҳа, ки ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизоро истеъмол мекунанд

Хусусият	Фоиз	n[1]
Ҳамагӣ (ҳамаи кӯдакони 6-23 моҳа)	**5.5**	**697**
Ҷинси кӯдак		
Мард	5.6	357
Зан	5.4	340
Синну соли кӯдак		
6-11 моҳа	0.3	228
12-17 моҳа	4.3	275
18-23 моҳа	7.2	194
Дараҷаи маълумоти сарпараст [2]		
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надорад	2.8	290
Миёна	6.4	374
Олӣ	16.5	32
Ҳайати гендерии хонавода		
Мардҳо ва занҳо	5.6	681
Танҳо занҳо	^	16
Ҳаҷми хонавода		
Хурд (1-5 аъзо)	0.0	50
Миёна (6-10 аъзо)	5.6	335
Калон (11+ аъзо)	6.4	312
Гуруснагии хонавода		
Гуруснагӣ вуҷуд надорад/гуруснагии ночиз	5.7	616
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	3.9	81

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад. Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

[2] Тадқиқоти мобайнӣ дар минтақаи амал сарпарасти асосии ҳар як кӯдаки гурӯҳи мувофиқи синнусолиро муайян мекунад. Ин шахс, эҳтимолан, на ин ки ҳатман модари биологии кӯдак аст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Ҷадвали 6.7 фоизи кӯдаконеро, ки ба компоненти ҲАҶВҒ ноил гардидаанд (масалан, ҳадди ақали зудии ғизодиҳӣ, ҳадди ақали гуногунии воя) ва кӯдаконеро, ки ҳамаи гурӯҳҳои маҳсулоти хӯрокаро мувофиқи нишондиҳандаи ҳадди ақали гуногунии ғизо истеъмол мекунанд, нишон медиҳад. Барои ҳамаи кӯдакон, инчунин гурӯҳҳои муайяни синнусолӣ таҳлил гузаронида шуда, барои кӯдаконе, ки танҳо шири сина истеъмол мекунанд ва кӯдаконе, ки шири сина истеъмол намекунанд алоҳида маълумот оварда шудааст.

Ҷадвали 6.7. Компонентҳои ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизо дар байни кӯдакони синну солашон 6-23 моҳа

Компонентҳои ҲАҶВҒ ва гурӯҳи маҳсулоти хӯрока	Фоиз			
	Ҳамаи кӯдакон	Аз рӯи синну соли кӯдак (бо ҳисоби моҳҳо)		
		6 то 11	12 то 17	18 то 23
Кӯдаконе, ки шири сина истеъмол мекунанд				
Ноил гардидан ба ҳадди ақали зудии истеъмоли хӯрок	15.9	11.4	22.0	13.7
Ноил гардидан ба ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо	10.4	3.0	11.0	24.7
Истеъмолот:				
Ғалладонагиҳо, бехмевагиҳо	52.7	24.3	64.8	89.0
Лӯбиёгиҳо ва донагиҳо	8.3	2.2	9.1	19.5
Маҳсулоти ширӣ	43.3	24.4	54.1	62.3
Маҳсулоти гӯштӣ	6.4	1.2	5.7	18.4
Тухм	6.4	2.6	7.1	13.3
Меваю сабзавоти аз витамини А бой	24.8	10.3	28.5	48.1
Меваю сабзавоти дигар	18.3	3.8	21.9	20.0
n[1]	**463**	**193**	**180**	**90**
Кӯдаконе, ки шири сина истеъмол намекунанд				
Ноил гардидан ба ҳадди ақали зудии истеъмоли хӯрок	43.1	32.4	41.3	48.2
Ноил гардидан ба ҳадди ақали зудии истеъмоли шир	83.5	95.1	78.6	84.2
Ноил гардидан ба ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо	10.0	0.0	10.1	13.1
Истеъмолот:				
Ғалладонагиҳо, бехмевагиҳо	85.4	53.1	89.8	91.9
Лӯбиёгиҳо ва донагиҳо	16.4	5.0	15.8	20.5
Маҳсулоти ширӣ	60.3	50.2	64.5	59.7
Маҳсулоти гӯштӣ	16.5	2.5	17.9	19.7
Тухм	17.9	7.9	14.4	24.3
Меваю сабзавоти аз витамини А бой	41.8	4.9	46.0	49.9
Меваю сабзавоти дигар	8.1	2.8	8.4	16.3
n[1]	**234**	**35**	**95**	**104**

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

ҲАҶВҒ барои кӯдакони синну солашон 6-23 моҳа дар байни кӯдаконе, ки шири сина истеъмол мекунанд ва кӯдаконе, ки шири сина истеъмол намекунанд фарқ мекунад (Нишондиҳандаи FTF, мафҳум дар феҳрист, саҳ.24). Кӯдаконе, ки шири сина мемаканду ба ҲАҶВҒ ноил гардидаанд, дар давоми рӯзи гузашта бояд ақалан ҳадди ақали вояи ғизо ва ҳадди ақали зудии истеъмоли ғизо дошта бошанд. Кӯдаконе, ки шири сина намемаканду ба ҲАҶВҒ ноил гардидаанд, дар давоми рӯзи гузашта бояд ақалан 2 маротиба шир хӯрда бошанд ва ақалан ҳадди ақали гуногунии вояи ғизоро бе назардошти истеъмоли шир ва ҳадди ақали зудии истеъмоли ғизо дошта бошанд. Ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо барои кӯдакони ширмаки 6-23 моҳа ҳамчун истеъмоли маҳсулоти хӯрока аз чор ё зиёда гурӯҳи маҳсулоти хӯрока, ки дар ҷадвали 6.7 оварда шудааст, муайян карда мешавад. Барои кӯдаконе, ки шири сина намемаканд, ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо ҳамчун истеъмоли маҳсулоти хӯрока аз чор ё зиёда аз 6 гурӯҳи маҳсулоти хӯрока, ғайр аз маҳсулоти ширӣ (шир, йогурт, панир), аз 7 гурӯҳи маҳсулоти хӯрокаи дар боло қайдшуда, муайян карда мешавад. Ҳадди ақали зудии ғизодиҳии кӯдакони ширмак ҳамчун ду ё зиёда аз он маротиба додани хӯроки сахт, нимсахт ё мулоим барои кӯдакони 6-8 моҳа ва се ё зиёда аз он маротиба додани хӯроки сахт, нимсахт ё мулоим барои кӯдакони 9-23 моҳа муайян карда мешавад. Барои кӯдакони 6-23 моҳа, ки шири сина истеъмол намекунанд, ҳадди ақали зудии истеъмоли хӯрок ҳамчун чор ё зиёда аз он маротиба додани хӯроки сахт, нимсахт, мулоим ё истеъмоли шир ба шарте, ки ақалан ду маротибаи ин ғизодиҳӣ аз хӯроки ширдор иборат аст, муайян карда мешавад.

Тахминан 15,9 фоиз ва 10,4 фоизи кӯдакони ширмаки 6-23 моҳа ба ҳадди ақали зудии истеъмоли хӯрок ва мувофиқан ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо ноил гардидаанд. Ин нишондиҳандаҳо дар гурӯҳҳои синнусолии гуногун фарқ мекунанд ва умуман бо мурури рушди синнусолӣ фарқияти мусбӣ пайдо мекунанд (аҳамияти оморӣ дар сатҳи 1%). Аз ҳама нишондиҳандаҳои пасттарини ноилгардӣ дар байни кӯдакони 6-11 моҳа буда, он 11,4% ва 3,0% ноилгардӣ ба ҳадди ақали зудии истеъмоли хӯрок ва мувофиқан ҳадди ақали гуногунии вояи ғизоро ифода мекунад. Тахминан нисфи кӯдакони ширмаки 6-23 моҳа ғалладонагӣ, бехмевагӣ, инчунин маҳсулоти шириро як рӯз пеш истеъмол кардаанд. Аз 10 фоиз камтари онҳо лӯбиёгӣ/донагӣ, маҳсулоти гӯштӣ, тухм ва дигар меваю сабзавот, меваю сабзавоти аз витамини А бойро истеъмол кардаанд. Ҳиссаи ин кӯдаконе, ки аз ҳар гурӯҳи маҳсулоти хӯрока маҳсулот истеъмол мекунанд, зиёд мешавад, зеро онҳо калонтар мешаванд (аҳамияти оморӣ дар сатҳи 1%), ба ғайр аз дигар меваю сабзавоте, ки аҳён-аҳён истеъмол карда мешаванд. Фарқияти калони ҳиссаи гурӯҳҳои синнусолӣ дар ғалладонагиҳо, бехмевагиҳо, маҳсулоти ширӣ, меваю сабзавоти аз витамини А бой дида мешавад.

Дар байни кӯдакони 6-23 моҳа, ки шири сина истеъмол намекунанд, 43,1 фоизашон ба ҳадди ақали зудии истеъмоли хӯрок ноил гардидаанд. Нишондиҳандаи мазкур нисбат ба

кӯдакони ширмак баландтар аст (аҳамияти омори дар сатҳи 1%), дар ҳоле, ки ҳиссаи онҳое, ки ба ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо ноил гардидаанд, 10,0 фоизро ташкил медиҳад ва аз кӯдакони ширмак қариб фарқ намекунад. Тақрибан 83,5 фоизи кӯдаконе, ки шири сина истеъмол намекунанд, ба дараҷаи ҳадди ақал шир истеъмол кардаанд. Ба монанди кӯдакони ширмак, ҳиссаи кӯдаконе, ки шири сина истеъмол намекунанду ба ҳадди ақали зудии истеъмоли хӯрок ва гуногунии вояи ғизо ноил гардидаанд, бо вуҷуди калоншавии кӯдакон, зиёд мешавад, лекин танҳо ҳадди ақали гуногунии вояи ғизо аз ҷиҳати оморӣ мазмун дорад. Фарқият дар ҳиссаи ноилгардӣ ба зудии истеъмоли шир дар ҳамаи гурӯҳҳои синнусолӣ инчунин аҳамияти оморӣ надорад.

Нисбат ба кӯдакони ширмак ҳиссаи зиёди кӯдаконе, ки шири сина истеъмол намекунанд, рӯзи гузашта гурӯҳҳои гуногуни маҳсулоти хӯрокаро истеъмол кардаанд (аҳамияти оморӣ барои ҳамаи гурӯҳҳои маҳсулоти хӯрока дар сатҳи 1% аст). Тахминан 85,4 ва 60,3 фоизи кӯдакон як рӯз пеш ғалладонагӣ, бехмевагӣ ва маҳсулоти ширӣ истеъмол кардаанд. Бо вуҷуди ин ҳиссаи онҳое, ки лӯбиёгӣ, донагӣ, маҳсулоти гӯштӣ, тухм ва меваю сабзавоти аз витамини А бойро истеъмол мекунанд, мисли пештара аз 20 фоиз камтар аст. Монанди кӯдакони ширмак зиёдшавии ҳиссаи кӯдаконе, ки шири сина истеъмол намекунанду аз ҳар гурӯҳи маҳсулоти хӯрока маҳсулот истеъмол мекунанд, бо вуҷуди гузаштан ба гурӯҳҳои синнусолии калонтар, ба назар мерасад.

6.2.3 Истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш

Ин барнома аз тарафи ҳукумати ИМА маблағгузорӣ карда шуда, дахолат ба занҷири афзоиши арзиши[52] маҳсулоти муҳими кишоварзиро барои ноил шудан ба ҳадафи дучанд дар баланд бардоштани ҳам натиҷаҳои иқтисодӣ ва ҳам натиҷаҳои соҳаи ғизо дастгирӣ мекунад. Тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» ҳисоб мекунад, ки то чӣ дараҷа мусоҳибон дар минтақаи амал маҳсулоти хӯрокаи серғизо ё маҳсулоти аз молҳои ашёи хом тайёршударо, ки аз моддаҳои ғизоӣ бой

[52] Мартин Уэббер ва Патрик Лабасте, "Баланд бардоштани рақобатпазирӣ дар соҳаи кишоварзии Африка: дастурамал барои консепсия ва замимаҳои занҷири афзоиши арзиш, ("Building competitiveness in Africa's agriculture : a guide to value chain concepts and applications,"), ки аз тарафи Бонки ҷаҳонӣ нашр шудааст: "Мафҳуми занҷири афзоиши арзиш ҳамаи паҳлӯҳои фаъолияти занҷири афзоиши арзишро тасвир мекунад, ки он барои гузаштани маҳсулот ё хизматрасонӣ аз этапҳои гуногуни истеҳсолот, аз ҷумла хариди ашёи хом ва дигар масолеҳ, насбкунӣ, дигаргунсозии ҷисмонӣ, ба даст овардани хизматҳои лозима ба монанди нақлиёт ё хунуккуӣ ва ниҳоят барои ҷавобгӯ будан ба талаботи харидорон лозим аст. (Каплински ва Моррис (2002), "Маълумотнома барои тадқиқот дар соҳаи занҷири афзоиши арзиш (Handbook for Value Chain Research)", саҳ. 46-47)."

(МХСЗАА) асту аз тарафи ин фаъолият дар соҳаи занҷири афзоиши арзиш дастгирӣ карда мешавад, истеъмол мекунанд.

Се меъёре вуҷуд дорад, ки маҳсулоти хӯрока ҳамчун МХСЗАА ҳисобида шавад:

1) Афзоиши истеҳсоли мол бояд тавассути фаъолият дар соҳаи занҷири афзоиши арзиш, ки аз тарафи Ҳукумати Иёлоти Муттаҳидаи Амрико маблағгузорӣ карда мешавад, суръат гирад.

2) Маҳсулот дар занҷираи афзоиши арзиш бояд барои мақсадҳои таъмини озуқаворӣ ҳамчун илова ба ҳама гуна мушкилиҳои паст кардани сатҳи камбизоатӣ ва ё рушди иқтисодӣ интихоб карда шавад.

3) Маҳсулот бояд ҳамчун маҳсулоти бой аз моддаҳои ғизоӣ дида баромада шавад, агар ба яке аз меъёрҳои зерин ҷавобгӯ бошад: маҳсулоти хӯрокае, ки аз моддаҳои биологӣ ғанӣ гардонида шудаанд; лӯбиёгиҳо, донагиҳо ва тухмиҳо; маҳсулоти хӯрокае, ки аз чорво гирифта шудааст, аз ҷумла маҳсулоти ширӣ (шир, йогурт, панир), тухм, зермаҳсулот, маҳсулоти гӯштӣ ва дигар протеинҳои ҳайвоноти хурд (масалан, кирмак, ҳашарот); бехмевагиҳои сергӯшти рангаш зарди баланд ё норинҷӣ; ё меваю сабзавот, ки 100 грамми он «сарчашмаи баланд»-и мавҷудияти як ё якчанд микроэлементҳои ғизоӣ мебошад.

Дар ин қисми ҳисобот натиҷаҳои тадқиқоти мобайнӣ оид ба истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш дар Минтақаи амал дар байни занҳои 15-49 сола ва кӯдакони 6-23 моҳа оварда шудааст. Ба маҳсулоти хӯрокаи мақсаднок дар Тоҷикистон дохил мешавад: меваҳо, сабзавот ва маҳсулоти ширӣ.

Истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш аз тарафи занҳо

Ҷадвали 6.8 истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизоро аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш аз тарафи занҳо нишон медиҳад. Нишондиҳандаҳои таҳлилӣ барои ҳамаи занҳои 15-49 сола, инчунин алоҳида барои занҳо ва аз рӯи хусусияти хонавода оварда шудааст. Хусусиятҳои индивидуалии занҳо синну сол ва дараҷаи маълумотро дар бар мегирад. Ба хусусияти хонавода ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода, инчунин гирифтории хонавода ба гуруснагӣ дохил мешавад.

Умуман, 21,2, 75,9 ва 54,5 фоизи занҳои аз 15 то 49 сола мева, сабзавот ва мувофиқан маҳсулоти ширӣ истеъмол кардаанд. Фоизҳои мазкур одатан аз рӯи гурӯҳҳои синнусолӣ нисбати меваю сабзавот бетағйир ҳастанд, лекин шахсони аз 35 сола боло нисбатан камтар маҳсулоти шириро истеъмол мекунанд. Фоизҳои мазкур аз дараҷаи маълумот вобаста аст. Нишондодҳои фоизӣ барои меваю маҳсулоти ширӣ дар байни хонаводаҳое, ки аъзояшон мардҳо ва занҳо мебошанд нисбат ба хонаводаҳое, ки аъзояшон танҳо аз занҳо иборат ҳастанд, баландтар аст. Нишондиҳандаҳо инчунин бо ҳаҷми хонавода вобастагии мусбӣ доранд, махсусан барои маҳсулоти ширӣ. Нишондиҳандаҳо бо дараҷаи гуруснагии хонавода вобастагии манфӣ доранд.

Ҷадвали 6.8. Истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш аз тарафи занҳо

Хусусиятҳо	Фоиз				n[1]
	Ҳама гуна маҳсулоти хӯрокаи мақсаднок	Меваҳо	Сабзавот	Маҳсулоти ширӣ	
Ҳамагӣ (ҳамаи занҳои 15-49 сола)	**87.7**	**21.2**	**75.9**	**54.5**	**3198**
Синну сол					
15-19	87.4	22.2	76.0	56.0	519
20-24	88.5	22.7	76.7	55.3	725
25-29	86.5	19.2	75.6	55.0	585
30-34	88.5	20.0	75.1	59.0	408
35-39	86.5	20.0	73.3	51.4	343
40-44	88.5	22.1	77.3	52.9	309
45-49	87.7	21.7	76.9	48.9	309
Дараҷаи маълумот					
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надорад	86.2	17.5	74.7	52.5	1326
Миёна	88.4	23.5	76.2	55.5	1787
Олӣ	93.7	27.6	86.2	63.7	84
Ҳайати гендерии хонавода					
Мардҳо ва занҳо	88.1	21.2	76.3	55.1	3027
Танҳо занҳо	80.0	21.0	69.4	45.6	171
Ҳаҷми хонавода					
Хурд (1-5 аъзо)	82.6	19.5	71.0	43.5	581
Миёна (6-10 аъзо)	89.0	21.4	76.9	54.4	1631
Калон (11+ аъзо)	88.6	22.1	77.3	62.1	986
Гуруснагии хонавода					
Набудани гуруснагӣ/гуруснагии ночиз	89.1	23.5	78.1	57.1	2783
Гуруснагии таҳаммулпазир/шадид	78.8	6.5	66.3	37.9	415

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад. Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

Истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш аз тарафи кӯдакон

Ҷадвали 6.9 истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизоро аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш аз тарафи кӯдакон нишон медиҳад. Нишондиҳандаҳои таҳлилӣ барои ҳамаи кӯдакони 6-23 моҳа, инчунин аз рӯи хусусиятҳои кӯдакон, сарпарастон ва хонавода оварда шудааст. Хусусиятҳои кӯдакон ҷинс ва синну сол, инчунин хусусиятҳои сарпарастон дараҷаи маълумотро дар бар мегирад. Ба хусусияти хонавода ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода, инчунин гирифтории хонавода ба гуруснагӣ дохил мешавад.

Тахминан нисфи (52,5%) кӯдакони 6-23 моҳа маҳсулоти ширӣ истеъмол кардаанд, дар он ҳолате, ки танҳо 9,8 ва 2,4 фоизи онҳо дар давоми як рӯз пеш аз мусоҳиба меваю сабзавот истеъмол кардаанд. Писарчаҳо нисбат ба духтарчаҳо (54,8 бар зидди 50,2 фоиз) барои истеъмоли маҳсулоти ширӣ андаке зиёдтар имконият доштанд, лекин фарқияти онҳо дар таносуби фоизӣ нисбати меваю сабзавот пасттар мебошад. Истеъмоли ин маҳсулоти хӯрока бо синну соли кӯдак зич алоқаманд аст. 15,6, 5,4 ва 61,0 фоизи кӯдакони 18-23 моҳа мева, сабзавот ва маҳсулоти ширӣ истеъмол кардаанд, дар он вақте, ки танҳо 3,7, 0,0 ва 28,0 фоизи кӯдакони 6-11 моҳа ин маҳсулотҳои хӯрокаро истеъмол кардаанд. Умуман, нишондиҳандаҳо бо дараҷаи маълумоти сарпарастон вобастагии мусбӣ дорад.

Нишондиҳандаҳо инчунин аз рӯи ҳайати гендерии хонаводаҳо фарқ мекунад, лекин бо роҳи мураккаб. Нишондиҳандаҳо нисбати истеъмоли меваҳо дар байни хонаводаҳое, ки аъзояшон мардҳо ва занҳо мебошанд (9,7%) нисбат ба дигар намуди хонаводаҳо (16,3%) пасттар буда, ҳиссаи маҳсулоти ширӣ дар байни ин хонаводаҳо (49,1%) нисбат ба дигар намуди хонаводаҳо баландтар мебошад. Нишондиҳандаҳои маҳсулоти ширӣ бо ҳаҷми хонавода вобастагии мусбӣ дорад, аммо чунин моделҳо нисбати меваю сабзавот андаке заифтар мебошанд. Нишондиҳандаҳо дар байни хонаводаҳое, ки дар он гуруснагии ночиз ҳаст/умуман гуруснагӣ нест, нисбат ба хонаводаҳое, ки дар он гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид ба назар мерасад, баланд мебошад.

Ҷадвали 6.9. Истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш аз тарафи кӯдакон

Хусусиятҳо	Фоиз				n[1]
	Ҳама гуна маҳсулоти хӯрокаи мақсаднок	Меваҳо	Сабзавот	Маҳсулоти ширӣ	
Ҳамагӣ (Ҳамаи кӯдакони 6-23 моҳа)	**52.5**	**9.8**	**2.4**	**48.8**	**697**
Ҷинси кӯдак					
Мард	54.8	12.1	2.0	51.4	357
Зан	50.2	7.6	2.9	46.1	340
Синну соли кӯдак					
6-11 моҳа	29.5	3.7	0.0	28.0	228
12-17 моҳа	60.8	10.9	2.3	57.6	275
18-23 моҳа	68.1	15.6	5.4	61.0	194
Дараҷаи маълумоти сарпараст [2]					
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надорад	50.5	9.3	1.7	48.0	290
Миёна	53.9	9.6	2.5	48.9	374
Олӣ	52.1	16.4	7.2	52.1	32
Ҳайати гендерии хонавода					
Мардҳо ва занҳо	52.8	9.7	2.5	49.1	681
Танҳо занҳо	^	^	^	^	16
Ҳаҷми хонавода					
Хурд (1-5 аъзо)	54.5	12.2	0.0	43.8	50
Миёна (6-10 аъзо)	51.8	11.5	2.8	47.1	335
Калон (11+ аъзо)	53.0	7.6	2.5	51.6	312
Гуруснагии хонавода					
Набудани гуруснагӣ /гуруснагии ночиз	53.4	10.8	2.6	49.5	616
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	46.0	3.1	0.9	43.0	81

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хорич карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад. Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

[2] Тадқиқоти мобайнӣ дар минтақаи амал сарпарастони асосии ҳар як кӯдаки синну соли мувофиқро муайян мекунад. Ин сарпараст эҳтимолан, на ин ки ҳатман модари биологии кӯдак мебошад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

7. Вазъи ғизогирии занҳо ва кӯдакон

Дар қисми мазкур натиҷаҳо вобаста ба нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» оид ба камвазнии занҳо ва нишондиҳандаҳои антропометрӣ (қаду вазн)-и кӯдакон оварда шудааст.

7.1 Индекси вазни бадани занҳои 15-49 сола

Дар ҷадвали 7.1 индекси вазни миёнаи бадани занҳо (ИВБ), инчунин категорияи камвазнии ИВБ (ИВБ <18,5), вазни мӯътадил (18,5 ≤ ИВБ <25,0), вазни зиёдатӣ (25,0 ≤ ИВБ <30,0) ва фарбеҳӣ (ИВБ ≥ 30,0) оварда шудааст. Нишондиҳандаҳои баҳодиҳанда барои ҳамаи занҳои 15-49 солае, ки ҳомиладор нестанд, инчунин аз рӯи хусусиятҳои индивидуалӣ ва хонаводагии онҳо оварда шудаанд. Ба хусусиятҳои индивидуалӣ синну сол ва дараҷаи маълумот дохил мешавад. Хусусиятҳои хонаводагӣ ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва гирифтории хонавода ба гуруснагиро дар бар мегирад.

Вазни зиёдатӣ ва фарбеҳӣ дар мамлакатҳои сатҳи даромаднокиашон миёна мушкилии авҷгиранда буда, Тоҷикистон низ аз ин мушкилӣ эмин нест, ки фоизи зиёди занҳои вазни зиёдатидошта (35,5%) ё занҳои фарбеҳ (12,6%) нисбат ба занҳои камвазнӣ дошта (5,5%) аз он шаҳодат медиҳад. Тақрибан аз се як ҳиссаи занҳое, ки вазни зиёдатӣ доранд, аз ҷиҳати техникӣ ба фарбеҳӣ гирифтор ҳастанд. Нисбати ИВБ-и миёна аз рӯи зергурӯҳҳои занҳо фарқияти начандон калон ба назар мерасад, ба истиснои гурӯҳҳои синну солие, ки дар он ИВБ аз 21,6 барои занҳои аз ҳама ҷавон то 27,8 барои занҳои калонсол тағйир меёбад. ИВБ-и миёна барои занҳои 30 сола ва аз он боло аз ҳадди вазни зиёдатӣ баланд аст. Мувофиқи ин сохтори умумӣ ҳиссаи занҳои 15-19 сола, ки вазни баданашон кам аст, нисбат ба занҳои 20-24 сола се баробар зиёд аст. Ҳиссаи занҳои аз ҳама ҷавони камвазн нисбат ба гурӯҳи синну солии занҳои калонсол даҳ маротиба зиёд аст. Ҳамин тавр, ҳиссаи занҳои аз ҳама калонсол, ки аз фарбеҳӣ азият мекашанд, нисбат ба гурӯҳи занҳои аз ҳама ҷавон 25 маротиба зиёд аст. Ин мисолҳо дар бораи тамоюлҳое шаҳодат медиҳанд, ки бо синну сол, тақсимоти сарбории меҳнат дар дохили хонавода, истеъмоли калория ва эҳтимолияти баланди он, ки занҳои ҷавони камвазн дар як замони ҳаёти худ аз фарбеҳӣ азият мекашанд, вобаста мебошад. Хатари зарар ба саломатӣ вобаста ба камвазнӣ ва вазни зиёдатӣ барои занҳои Минтақаи амал мушкилии ҷиддӣ пеш меорад. Дар байни категорияҳои дигар, тақсимоти вазни зиёдатӣ ва камвазнии занҳо на он қадар назаррас аст.

Ҷадвали 7.1. Вусъати камвазнӣ, вазни мӯътадил, вазни зиёдатӣ ва фарбеҳӣ дар байни занҳо

Хусусият	ИВБ-и миёна	Категорияҳои индекси вазни бадан (ИВБ) (фоиз)				n[1]
		Камвазнӣ	Вазни мӯътадил	Вазни зиёдатӣ	Фарбеҳӣ	
Ҳамагӣ (Ҳамаи занҳои 15-49 сола)	**24.4**	**5.5**	**58.8**	**35.7**	**12.6**	**2904**
Синну сол						
15-19	21.6	14.3	76.1	9.6	1.4	490
20-24	22.5	4.3	75.2	20.5	2.2	587
25-29	23.5	5.4	65.0	29.6	5.3	503
30-34	25.1	3.5	54.2	42.3	14.0	380
35-39	26.5	3.4	41.9	54.7	21.0	331
40-44	27.2	3.0	36.2	60.8	28.5	304
45-49	27.8	1.4	39.4	59.3	34.8	309
Дараҷаи маълумот						
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надорад	24.0	6.8	60.5	32.7	10.8	1201
Миёна	24.6	4.7	58.3	37.1	13.8	1624
Олӣ	24.8	4.8	53.8	41.4	12.0	78
Ҳайати гендерии хонавода						
Мардҳо ва занҳо	24.3	5.6	59.4	35.0	12.2	2736
Танҳо занҳо	25.2	4.4	53.6	42.0	18.3	168
Танҳо мардҳо	^	^	^	^	^	2
Ҳаҷми хонавода						
Хурд (1-5 аъзо)	25.0	5.7	54.1	40.1	17.2	538
Миёна (6-10 аъзо)	24.3	5.4	60.0	34.6	12.5	1494
Калон (11+ аъзо)	24.1	5.6	60.6	33.9	9.5	872
Гуруснагии хонавода						
Набудани гуруснагӣ /гуруснагии ночиз	24.3	5.5	59.1	35.4	12.0	2530
Гуруснагии таҳаммулпазир/шадид	24.8	5.7	58.3	36.0	16.1	374
Вазъи камбизоатӣ (истеъмолот бар ҳар сари аҳолӣ дар як рӯз)						
Аз хатти камбизоатӣ боло бо $1.90	24.4	5.7	58.5	35.8	13.0	2011
Аз хати камбизоатӣ поён бо $1.90	24.3	5.0	60.3	34.7	11.7	893

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гуруҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад. Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ дорад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

7.2 Қадпастӣ, лоғарӣ ва камвазнӣ дар байни кӯдакони то 5 сола

Дар ин қисми ҳисобот маълумот дар бораи се параметрҳои антропометрии камғизоӣ (гипотрофия) дар байни кӯдакони то 5 сола дар Минтақаи амал: қадпастӣ (қадронӣ мувофиқи синну сол) лоғарӣ (таносуби вазну қад), инчунин камвазнӣ (таносуби вазну синну сол) оварда шудааст.

7.2.1 Қадпастӣ (қадронӣ мувофиқи синну сол)

Қадпастӣ нишонаи сустшавии қадронии хаттӣ буда, аксари вақт аз сабаби муддати зиёд нагирифтани ғизои кофӣ ва харобии вазъи саломатӣ сар мезанад. Пастшавии вусъатёбии қадпастӣ дар байни кӯдакон, аз ҷумла дар синну соли 0-23 моҳагӣ, аҳамияти муҳим дорад, чунончӣ норасоии қадронии хаттӣ, ки дар солҳои аввали ҳаёт гирифта мешавад, бо нуқсонҳои ақлию зеҳнӣ, сустӣ дар хониш ва пастшавии маҳсулнокии меҳнат дар синни камолот вобастагӣ дорад (c.f. Black et al. 2008, Victora et al. 2008). Қадпастӣ ин параметри қадронӣ мувофиқи синну сол буда, камғизоии музминро инъикос мекунад. Ин нишондиҳанда фоизи кӯдакони 0-59 моҳаро, ки қадпаст ҳастанд, ҳисоб мекунад ва бо нишондиҳандаи – Z, таносуби қаду вазнро бо зиёда аз ду инҳирофи стандартӣ, ки поёнтар аз меъёри миёнаи Меъёри Рушди Кӯдак, ки аз тарафи Созмони ҷаҳонии беҳдошт соли 2006 муайян карда шудааст, ифода мекунад (<-2SD).[53] Параметрҳои қадпастӣ, ки дар поён оварда шудаанд, дар худ нишондиҳандаи омехтаи қадпастии мӯътадил ё назарраси ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» (<-2SD), инчунин нишондиҳандаи қадпастии назаррас (<-3SD)-ро дар бар мегирад. Нишондиҳандаҳои миёнаи - Z низ нишон дода шудаанд.

Ҷадвали 7.2 вусъати қадпастӣ, қадпасии назаррас, нишондиҳандаи миёнаи – Z-ро барои кӯдакони то 5 сола дар Минтақаи амал дар бар мегирад. Нишондиҳандаҳои баҳодиҳанда барои ҳамаи кӯдакон ва аз рӯи хусусияти кӯдакон, сарпарастон ва хонаводаҳо оварда шудаанд. Ба хусусияти кӯдакон ҷинс ва синну сол дохил мешавад. Ба хусусияти сарпарастон дараҷаи маълумот дохил мешавад. Хусусияти хонаводагӣ ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва инчунин гирифтории хонаводаро ба гуруснагӣ дар бар мегирад.

Қайд кардан зарур аст, ки на ҳамаи кӯдакони интихобкунандаи хонаводаҳо арзёбӣ (баҳо) карда шудаанд. Кӯдакони аз ҳама фаъол, кӯдакони солим, эҳтимолан барои арзёбӣ дар вақти тадқиқот дар хона набуданд. Ҳамзамон кӯдакони бемор шояд албатта дар хона буданд ва то он дараҷае, ки натиҷаҳои антропометрӣ бо беморихо ва дигар маҳдудиятҳои

[53] СҶБ. (2006).

кӯдакон вобаста ҳастанд, маълумотҳои баҳодиҳандаи мазкур ба боло гузаронида мешаванд. Аз кӯдаконе, ки ба меъёрҳои гузаронидани арзёбӣ мувофиқ буданд, тахминан аз чор як ҳиссаашон арзёбӣ нашудаанд ва 11 фоизи иловагиро ақалан як маротиба арзёбӣ кардаанд, ки ин аз ҳадди диапазони имконпазир берун буд, бинобар ин нишондиҳандаҳои антропометрии -Z ҳисоб карда нашудаанд.

Дар минтақаи амал 29,3 фоизи кӯдакони то 5 сола аз қадронӣ ақиб мондаанд, 14,2 фоизи онҳо қадпастии назаррас доранд. Нишондиҳандаҳои –Z барои занҳо нисбат ба мардҳо аз ҷиҳати оморӣ хеле баланд мебошанд.[54] Қадпастии назаррас дар байни кӯдакони 24-35 моҳа дар сатҳи 17,9 фоиз аз ҳама баланд аст. Ба монанди нишондиҳандаи дараҷаи маълумоти сарпараст, хонаводаҳое, ки аз гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид азият мекашанд, зоҳиран нишондиҳандаи –Z-и пасттар ва сатҳи баландтари қадпастӣ доранд, лекин дар асл ин фарқиятҳо аҳамияти оморӣ надоранд.

[54] Санҷишҳои аҳамияти оморӣ ҳангоме, ки тамоюлҳо ба хонанда дар ҳол муайян намешаванд ё дар он ҷое, ки тамоюлҳои маълум аҳамияти оморӣ надоранд, қайд карда мешаванд. Фарқиятҳои миёна дар байни категорияҳои бо истифода аз тарозуи тадқиқот санҷида шудаанд ва аҳамиятнокӣ ҳангоми $p<0.05$ чен карда шудаанд.

Ҷадвали 7.2. Қадпастӣ (қадронӣ мувофиқи синну сол) дар байни кӯдакони то 5 сола

Хусусиятҳо	% онҳое, ки аз қадронӣ ақиб мондаанд (<-2 SD)[a]	% қадпастии назаррас (<-3 SD)[b]	Нишондиҳандаи миёнаи Z [c]	n[1]
Ҳамагӣ (Ҳамаи кӯдакони то 5 сола)	**29.3**	**14.2**	**-1.17**	**1632**
Ҷинси кӯдак				
Мард	29.8	15.3	-1.26	816
Зан	28.8	13.0	-1.08	816
Синну соли кӯдакон[ac]				
0-11 моҳа	21.6	13.4	-0.55	342
12-23 моҳа	34.3	16.3	-1.12	386
24-35 моҳа	32.3	17.9	-1.39	303
36-47 моҳа	29.2	10.2	-1.47	302
48-59 моҳа	29.0	12.6	-1.44	299
Дараҷаи маълумоти сарпараст[2]				
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надорад	28.2	13.1	-1.18	790
Миёна	30.1	14.5	-1.16	769
Олӣ	31.2	21.9	-1.18	72
Ҳайати гендерии хонавода [3]				
Мардҳо ва занҳо	29.5	14.2	-1.16	1581
Танҳо занҳо	23.9	13.9	-0.82	51
Танҳо мардҳо	^	^	^	0
Ҳаҷми хонавода				
Хурд (1-5 аъзо)	26.2	15.5	-1.02	130
Миёна (6-10 аъзо)	28.8	13.1	-1.13	786
Калон (11+ аъзо)	30.5	15.2	-1.24	716
Гуруснагии хонавода				
Набудани гуруснагӣ /гуруснагии ночиз	28.9	14.3	-1.14	1442
Гуруснагии таҳаммулпазир /шадид	32.0	13.3	-1.35	190
Вазъи камбизоатӣ (истеъмолот бар ҳар сари аҳолӣ дар як рӯз)				
Аз хати камбизоати боло бо $1.90	28.4	14.9	-1.12	1049
Аз хати камбизоати поён бо $1.90	30.9	12.9	-1.26	583

^ ^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад.

[2] Тадқиқоти мобайнӣ дар Минтақаи амал сарпарасти асосии ҳар як кӯдаки синну соли мувофиқро муайян мекунад. Ин шахс эҳтимолан, на ин ки ҳатман модари биологии кӯдак мебошад.

[3] Барои баҳодиҳии боэътимоди ҳамаи категорияҳо, ба ғайр аз хонаводаҳое, ки аъзояшон мардҳо ва занҳо буданд ва хонаводаҳое, ки аъзояшон танҳо занҳо буданд, шумораи мушоҳидаҳо кофӣ нестанд (п <30) .

[a-e] Индексии болоӣ дар сарлавҳаи сутун муҳимияти санҷишҳоро нишон медиҳад, ки барои вобастагии нишондиҳандаи сарлавҳаи сутун ва ҳар як тағйирёбандаи сатр гузаронида шуда буданд. Масалан, санҷиш байни ИВБ ва синну соли зан гузаронида шуд. Вақте, ки вобастагӣ дар байни тағйирёбандаи индикатории сутун ва сатр дорои аҳамият аст (р <0,05), индекси болоӣ барои индикатори сарлавҳаи сутун дар назди сатри тағйирёбанда қайд карда мешавад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

7.2.2 Лоғарӣ (мувофиқати вазн бо қад)

Лоғарӣ нишонаи камғизогии шадид мебошад. Кӯдаконе, ки ба лоғарӣ гирифтор ҳастанд, барои қади худ ниҳоят хароб мебошанд ва нисбат ба кӯдаконе, ки лоғар нестанд, ба хатарҳои калони фавт дучор мешаванд. Ин нишондиҳанда фоизи кӯдакони 0-59 моҳаро, ки хеле лоғар ҳастанд, ҳисоб мекунад ва бо нишондиҳандаи – Z, таносуби қаду вазнро бо зиёда аз ду инҳирофи стандартӣ, ки поёнтар аз меъёри миёнаи Меъёри Рушди Кӯдак, ки аз тарафи Созмони ҷаҳонии беҳдошт соли 2006 муайян карда шудааст, ифода мекунад. Параметрҳои лоғарӣ, ки дар поён оварда шудаанд, дар худ нишондиҳандаи омехтаи лоғарии мӯътадил ё назарраси ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» (<-2SD), инчунин нишондиҳандаи лоғарии шадидро (<-3SD), инчунин фоизи кӯдакони вазни зиёдатидошта ё фарбеҳ (> - 2SD)-ро ва танҳо фарбеҳ (> -3SD)-ро дар бар мегирад. Нишондиҳандаҳои миёнаи - Z низ нишон дода шудаанд.

Ҷадвали 7.3 вусъатёбии лоғарӣ, лоғарии шадид, вазни зиёдатӣ, фарбеҳӣ ва нишондиҳандаҳои миёнаи –Z-ро барои кӯдакони то 5 сола дар Минтақаи амал нишон медиҳад. Нишондиҳандаҳои баҳодиҳанда барои ҳамаи кӯдакон ва аз рӯи хусусиятҳои кӯдакон, сарпарастон ва хонаводаҳо оварда шудаанд. Хусусияти кӯдакон ҷинс ва синну соли онҳоро дар бар мегирад. Ба хусусиятҳои сарпарастон дараҷаи маълумоти онҳо дохил мешавад. Ба хусусиятҳои хонаводагӣ ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва инчунин гуруснагии хонавода дохил мешавад.

Таҳлили нишондиҳандаҳои лоғарӣ нишон медиҳад, ки 9,2 фоизи ҳамаи кӯдакони то 5 сола лоғар ҳастанд ва 4,7 фоизи онҳо ба таври ҷиддӣ лоғар ҳастанд. Мардҳо нисбат ба занҳо мувофиқи омор эҳтимолияти калони лоғарӣ доранд, ки 10,7 фоизи писарчаҳо ва мувофиқан 7,6 фоизи духтарчаҳо лоғар ҳастанд. Кӯдакони 0-11 моҳа нисбат ба кӯдакони 12 моҳа ва аз он калонтар бо эҳтимолияти калонтар ба лоғарӣ (22,1%) ва лоғарии шадид (13,0%) гирифтор ҳастанд. Сабабҳои ин нишондод номаълуманд, лекин фарқияти калон ба мушкилиҳое равона месозад, ки бо ғизогирӣ дар овони хурдсолӣ дар Минтақаи амал вобаста ҳастанд[55]. Фарқиятҳое, ки аз ҷиҳати оморӣ муҳим ҳастанд, дар вобастагии лоғарӣ бо дараҷаи маълумоти сарпараст ва вазъи гуруснагии хонавода ба назар намерасанд. Хонаводаҳои хурд (мувофиқан 9,1 ва 5,2 фоиз) нисбат ба хонаводаҳои калон (мувофиқан 8,7 ва 3,6 фоиз) зиёдтар бо лоғарӣ ва лоғарии назаррас рӯ ба рӯ мешаванд.

Сатҳи умумии вазни зиёдатӣ дар байни кӯдакон дар Минтақаи амал қариб 11,7 фоизро ташкил медиҳад ва 3,9 фоизи кӯдакон аз фарбеҳӣ азият мекашанд. Ҳамзамон, сатҳи лоғарӣ дар байни кӯдакони хеле хурдсол баланд мебошад, сатҳи вазни зиёдатӣ ва

[55] ЮНИСЕФ дар Тоҷикистон иброз дорад, ки камғизоии кӯдаконе, ки аз шири модар ба хӯроки муқаррарӣ мегузаранд, хеле баланд аст.

фарбеҳӣ низ дар байни ин гурӯҳ хеле баланд аст, 13,8 фоизи кӯдакони 0-11 моҳа вазни зиёдатӣ доранд ва 6,1 фоиз кӯдакон аз фарбеҳӣ азият мекашанд. Ғайр аз он, дар хонаводаҳои калон сатҳи вазни зиёдатӣ ва фарбеҳи пасттар аст, дар он ҳолате, ки дар хонаводаҳои хурд сатҳи ин нишондиҳандаҳо баландтар аст. Ин сарбории камғизоӣ (гипотрофия) – камвазнӣ ва вазни зиёдатии аҳолӣ, дар ин ҳолат дар байни кӯдакон, барои бисёр кишварҳои сатҳи даромадашон миёна хос буда, барои тандурустии ҷамъиятии Минтақаи амал мушкилӣ пеш меорад.

Ҷадвали 7.3. Лоғарӣ (вазн барои ин қад) дар байни кӯдакони то 5 сола

Хусусият	% лоғарӣ (<-2 SD)[a]	% лоғарии шадид (<-3 SD)[b]	% вазни зиёдатӣ (> +2SD)[c]	% Фарбеҳӣ (> +3SD)[d]	Нишонд иҳандаи миёнаи - Z[e]	n[1]
Ҳамагӣ (ҳамаи кӯдакони то 5 сола)	**9.2**	**4.7**	**11.7**	**3.9**	**0.21**	**1678**
Ҷинси кӯдак [b]						
Мард	10.7	5.9	12.1	4.0	0.19	845
Зан	7.6	3.5	11.3	3.9	0.24	833
Синну соли кӯдак [abcde]						
0-11 моҳа	22.1	13.0	13.8	6.1	-0.29	346
12-23 моҳа	8.8	4.4	13.0	4.2	0.30	406
24-35 моҳа	2.3	1.3	12.1	2.6	0.55	306
36-47 моҳа	5.2	1.3	7.8	1.1	0.28	312
48-59 моҳа	5.5	2.1	11.1	5.4	0.28	308
Дараҷаи маълумоти сарпараст [2c]						
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надорад	8.2	4.5	10.5	4.8	0.24	801
Миёна	10.0	5.0	12.1	3.3	0.18	807
Олӣ	9.9	2.1	19.5	2.5	0.28	69
Ҳайати гендерии хонавода [3]						
Мардҳо ва занҳо	9.2	4.6	11.8	3.9	0.2	1628
Танҳо занҳо	8.0	6.4	8.3	4.2	0.2	50
Танҳо мардҳо	^	^	^	^	^	0
Ҳаҷми хонавода [bcd]						
Хурд (1-5 аъзо)	9.1	5.2	13.3	7.3	0.43	129
Миёна (6-10 аъзо)	9.5	5.5	12.2	4.0	0.18	804
Калон (11+ аъзо)	8.7	3.6	10.9	3.2	0.21	745
Гуруснагии хонавода						
Набудани гуруснагӣ /гуруснагии ночиз	9.2	4.6	12.2	3.9	0.22	1484
Гуруснагии таҳаммулпазир/шадид	8.5	4.8	8.2	3.9	0.20	194
Вазъи камбизоатӣ (истеъмолот бар ҳар сари аҳолӣ дар як рӯз)						
Аз хатти камбизоатӣ боло бо $1.90	9.4	4.7	12.7	4.4	0.23	1104
Аз хатти камбизоатӣ поён бо $1.90	8.8	4.6	9.7	3.0	0.18	574

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад.

[2] Тадқиқоти мобайнӣ дар минтақаи амал сарпарасти асосии ҳар як кӯдаки синну соли мувофиқро муайян мекунад. Ин шахс эҳтимолан, на ин ки ҳатман модари биологии кӯдак мебошад.

[3] Барои баҳодиҳии боэътимоди ҳамаи категорияҳо, ба ғайр аз хонаводаҳое, ки аъзояшон мардҳо ва занҳо буданд ва хонаводаҳое, ки аъзояшон танҳо занҳо буданд, шумораи мушоҳидаҳо кофӣ нестанд (п <30) .

[a-e] Индексии болоӣ дар сарлавҳаи сутун муҳимияти санҷишҳоро нишон медиҳад, ки барои вобастагии нишондиҳандаи сарлавҳаи сутун ва ҳар як тағйирёбандаи сатр гузаронида шуда буданд. Масалан, санҷиш байни ИВБ ва синну соли зан гузаронида шуд. Вақте, ки вобастагӣ дар байни тағйирёбандаи индикатории сутун ва сатр дорои аҳамият аст (р <0,05), индекси болоӣ барои индикатори сарлавҳаи сутун дар назди сатри тағйирёбанда қайд карда мешавад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

7.2.3 Камвазнӣ (мувофиқати вазн бо синну сол)

Камвазнӣ бо роҳи ченкунии вазн барои синну соли мазкур муайян карда мешавад ва инъикоскунандаи камғизоии шадид ва/ё музмин мебошад. Ин нишондиҳанда фоизи кӯдакони 0-59 моҳаро, ки камвазн ҳастанд, ҳисоб мекунад ва бо нишондиҳандаи – Z, вазнро барои ин синну сол бо зиёда аз ду инҳирофи стандартӣ, ки поёнтар аз меъёри миёнаи Меъёри Рушди Кӯдак, ки аз тарафи Созмони ҷаҳонии беҳдошт соли 2006 муайян карда шудааст, ифода мекунад. Параметрҳои камвазнӣ, ки дар поён оварда шудаанд, дар худ нишондиҳандаи омехтаи камвазнии мӯътадил ё назарраси ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» (<-2SD), инчунин нишондиҳандаи камвазнии шадидро (<-3SD)-ро дар бар мегирад. Нишондиҳандаҳои миёнаи - Z низ нишон дода шудаанд.

Ҷадвали 7.4 вусъатёбии камвазнӣ, камвазнии шадид ва нишондиҳандаҳои миёнаи –Z-ро барои кӯдакони то 5 сола дар Минтақаи амал нишон медиҳад. Нишондиҳандаҳои баҳодиҳанда барои ҳамаи кӯдакон ва аз рӯи хусусиятҳои кӯдакон, сарпарастон ва хонаводаҳо оварда шудаанд. Хусусияти кӯдакон ҷинс ва синну соли онҳоро дар бар мегирад. Ба хусусиятҳои сарпарастон дараҷаи маълумоти онҳо дохил мешавад. Ба хусусиятҳои хонаводагӣ ҳайати гендерии хонавода, ҳаҷми хонавода ва инчунин гуруснагии хонавода дохил мешавад.

Дар Минтақаи амал 16,0 фоизи кӯдакони то 5 сола ба камвазнӣ гирифтор ҳастанд, ки қариб нисфи онҳо аз камвазнии шадид азият мекашанд. Мувофиқи таҳлилҳои пешинаи қадпастӣ ва лоғарӣ, сатҳи қамвазнӣ дар байни мардҳо нисбат ба занҳо 19,5 фоиз барои мардҳо ва 12,4 фоиз барои занҳо баланд аст. Нишондиҳандаҳо барои кӯдакони аз ҳама хурдсоли 0-11 моҳа низ баланд аст, ки аз онҳо 24,9 фоизи онҳо камвазнӣ доранд ва 12,2 фоизашон хеле сахт лоғар ҳастанд, инчунин нишондиҳанда барои хонаводаҳои хурд, ки дар он 8,9 фоизи кӯдакон камвазнӣ доранд, нисбат ба 6,6 фоизи кӯдакони хонаводаҳои калон баланд аст. Дараҷаи маълумоти сарпараст зоҳиран ба вазъи камвазнӣ, инчунин вазъи гуруснагии хонавода ҳеҷ гуна вобастагӣ надорад.

Мо фарқияти калонро дар масъалаи лоғарӣ ва камвазнӣ аз рӯи ҷинс мушоҳида кардем, ки писарчаҳо дар ҳар ду ҳолат ҳам нишондиҳандаҳои аз ҷиҳати оморӣ баланд доштанд. Мо ин вобастагии мутақобиларо муфассал дида баромадем ва якчанд тамоюлҳоро, аз ҷумла

махсусан калон будани фарқиятро дар синни то як солагӣ, 1-3 солагӣ, мушоҳида кардем. Инчунин нишондиҳандаи лоғарӣ барои духтарчаҳо аз оилаҳое, ки дар он писарчаҳо нестанд, баланд аст. Хатогии систематикӣ дар ченкунии вазн хусусияти ҳам камвазнӣ ва ҳам лоғарӣ буда, ба чунин тамоюлҳо мусоидат карданаш мумкин аст, лекин тасаввур кардан мушкил аст, ки чӣ ба чунин хатогии систематикӣ оварда расониданаш мумкин аст. Мо инчунин фарқияти систематикиро дар ғизодиҳии кӯдакон вобаста ба ҷинси онҳо таҳлил кардем, лекин ягон чизеро, ки чунин фарқияти назаррасро шарҳ медиҳад, наёфтем.

Дар ҷамъбасти Боби 7, мо бартарияти назарраси қадпастӣ, лоғарӣ ва камвазниро дар байни кӯдакони то 5 солаи Минтақаи амал ва аз ҷумла кӯдакони 0-11 моҳаю занҳои 15-19 соларо қайд кардем. Ғизогирии номусоид дар байни кӯдакони хурдсол на танҳо ба ташаккули ҷисмонӣ, балки инчунин ба ташаккули зеҳнии онҳо низ таъсир мерасонад, ки он бо зарарҳои бисёри дарозмуддат вобастагӣ дорад. Дар навбати худ, ғизогирии номусоид дар байни занҳои синни таваллуд бо бисёрии ин таъсироти манфӣ, ки кӯдакони ин занҳо дучор мешаванд, вобастагӣ дорад. Ҳамзамон мо сатҳи баланди вазни зиёдатӣ ва фарбеҳиро махсусан дар байни кӯдакони 0-11 моҳа ва занҳои калонсол мушоҳида мекунем. Умуман, хулоса аз ин боб нишон медиҳад, ки минтақаи амал айни замон дар соҳаи сиёсати тандурустӣ бо мушкилиҳое рӯ ба рӯ мешавад, ки бо мавҷудияти ҳамзамони шумораи зиёди аҳолии гирифтори камғизоӣ, камвазнӣ ва вазни зиёдатӣ вобаста ҳастанд.

Ҷадвали 7.4. Камвазнӣ (вазн нисбати синну сол) дар байни кӯдакони то 5 сола

Хусусиятҳо	% Камвазнӣ (<-2 SD)[a]	% Камвазнии назаррас (<-3 SD)[b]	Нишондиҳандаи миёнаи -Z-[c]	n[1]
Ҳамагӣ (Ҳамаи кӯдакони то 5 сола)	**16.0**	**7.0**	**-0.67**	**1774**
Ҷинси кӯдак [ab]				
Мард	19.5	8.6	-0.74	901
Зан	12.4	5.3	-0.59	873
Синну соли кӯдак [abc]				
0-11 моҳа	24.9	12.2	-0.78	383
12-23 моҳа	14.8	7.5	-0.50	429
24-35 моҳа	12.3	5.2	-0.48	323
36-47 моҳа	11.0	4.6	-0.75	316
48-59 моҳа	15.2	3.9	-0.87	323
Дараҷаи маълумоти сарпараст [2]				
Асосӣ/ибтидоӣ/маълумот надорад	15.3	6.3	-0.65	840
Миёна	17.0	7.6	-0.69	875
Олӣ	11.1	6.6	-0.60	58
Ҳайати гендерии хонаводаҳо [3]				
Мардҳо ва занҳо	15.9	6.9	-0.68	1722
Танҳо занҳо	19.7	8.1	-0.45	52
Танҳо мардҳо	^	^	^	0
Ҳаҷми хонавода [b]				
Хурд (1-5 аъзо)	19.9	8.9	-0.71	137
Миёна (6-10 аъзо)	15.0	7.0	-0.67	840
Калон (11+ аъзо)	16.4	6.6	-0.67	797
Гуруснагии хонавода				
Набудани гуруснагӣ /гуруснагии ночиз	15.9	6.9	-0.65	1571
Гуруснагии таҳаммулпазир /шадид	16.4	7.4	-0.82	203
Вазъи камбизоатӣ (истеъмолот бар ҳар сари аҳолӣ дар як рӯз)[c]				
Аз хатти камбизоатӣ боло бо $1.90	15.2	6.8	-0.62	1174
Аз хатти камбизоатӣ поён бо $1.90	17.5	7.3	-0.76	600

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Қайди маълумотҳои намерасидагӣ барои тағйирёбандаҳои ба гурӯҳҳо тақсимшуда аз баҳодиҳии муфассал хориҷ карда шудаанд. Ҳаҷми интихобкунандае, ки санҷида нашудааст, талафоти мазкурро дар мушоҳидаҳо инъикос мекунад; бинобар ин ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимшуда бо ҳаҷми интихобкунандаи ба гурӯҳҳо тақсимнашуда дар як маҷмӯъ буда наметавонад.

[2] Тадқиқоти мобайнӣ дар минтақаи амал сарпарасти асосии ҳар як кӯдаки синну соли мувофиқро муайян мекунад. Ин шахс эҳтимолан, на ин ки ҳатман модари биологии кӯдак мебошад.

[3] Барои баҳодиҳии боэътимоди ҳамаи категорияҳо, ба ғайр аз хонаводаҳое, ки аъзояшон мардҳо ва занҳо буданд ва хонаводаҳое, ки аъзояшон танҳо занҳо буданд, шумораи мушоҳидаҳо кофӣ нестанд (п <30) .

[a-e] Индексии болоӣ дар сарлавҳаи сутун муҳимияти санҷишҳоро нишон медиҳад, ки барои вобастагии нишондиҳандаи сарлавҳаи сутун ва ҳар як тағйирёбандаи сатр гузаронида шуда буданд. Масалан, санҷиш байни ИВБ ва синну соли зан гузаронида шуд. Вақте, ки вобастагӣ дар байни тағйирёбандаи индикатории сутун ва сатр дорои аҳамият аст (р <0,05), индекси болоӣ барои индикатори сарлавҳаи сутун дар назди сатри тағйирёбанда қайд карда мешавад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон 2015.

8. Муҳоҷират ва маблағҳои интиқолӣ

Дар боби мазкур тадқиқот оид ба муҳоҷират ва маблағҳои интиқолӣ дар Минтақаи амали ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» пешкаш шудааст. Модули мазкур барои давлати муайян бо мақсади дида баромадани яке аз омилҳои асосие таҳия шудааст, ки ба даромади аҳолӣ дар Тоҷикистон мусоидат мекунад ва ҳиссаи он дар ММД яке аз баландтарин дар байни аксарияти давлатҳои гуногун, ки аз маблағҳои интиқолӣ вобастагӣ доранд, ташкил медиҳад. Гӯруҳи IFPRI модули муҳоҷират ва маблағҳои интиқолиро барои даври мобайнии тадқиқот илова намуд; ин маълумот дар доираи тадқиқоти базавӣ ҷамъ карда нашуда буд. Тадқиқот дар вақте гузаронида шуда буд, ки аксарияти муҳоҷирони тоҷик ба давлат дар натиҷаи бадтаршавии шароити иқтисодӣ дар Русия баргашта буданд ва шарҳи онро пешкаш мекунад, ки ин тағйироти макроиқтисодӣ ба хонаводаҳои алоҳида дар Минтақаи амал таъсир мерасонад.

8.1 Хонаводаҳо бо муҳоҷирон

Ҷадвали 8.1 аз ҳиссаи фоизи хонаводаҳое, ки маблағҳои интиқолӣ мегиранд ва аз тақсимот аз рӯи намудҳои гуногуни хонавода иборат мебошад. Умуман, тақрибан 37,8 фоизи хонаводаҳо маблағҳои интиқолӣ гирифта буданд. Нишондиҳандаҳои хонаводаҳое, ки ба гуруснагии ночиз / набудани гуруснагӣ гирифтор шудаанд, назар ба хонаводаҳое, ки гуруснагии таҳаммулпазир / шадид доранд, каме баландтар мебошанд. Нишондиҳандаҳо ҳамчунин байни хонаводаҳое, ки таркиби он танҳо аз занҳо иборат мебошад, назар ба хонаводаҳои иборат аз мард ва зан баландтар мебошанд ва дар байни хонаводаҳои калон назар ба хонаводаҳои миёна ва хурд баландтар мебошанд.

Ҷадвали 8.1. Ҳиссаи фоизи хонаводаҳое, ки маблағҳои интиқолиро дар муддати 12 моҳи охир гирифта буданд

	Ҳисоби миёна барои он хонаводаҳое, ки маблағҳои интиқолии ҳақиқӣ доранд n1	n[1]
Ҳамагӣ	**37.8**	**2000**
Гуруснагии хонавода		
Набудани гуруснагӣ / гуруснагии ночиз	38.3	1727
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	35.0	273
Ҳайати гендерии хонаводаҳо		
Мардҳо ва занҳо	37.4	1857
Танҳо занҳо	41.7	142
Ҳаҷми хонаводаҳо		
Хурд (1-5 аъзо)	32.3	550
Миёна (6-10 аъзо)	39.1	1045
Калон (11+ аъзо)	42.7	405

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Ду (2) хонаводае, ки таркиби он танҳо аз мард иборат буд, ба ин ҷадвал дохил карда нашуданд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.2 Хусусиятҳои демографии муҳоҷирон

Ҷадвали 8.2 таносуби фоизии аъзоёни хонаводаҳоеро дар доираи интихобкунанда, ки дар муҳоҷират буданд, ҳадди ақал дар муддати як моҳ ё дар хориҷа ё дар дохили Тоҷикистон буданд, ҳамчунин вариатсияҳои онҳоро аз рӯи гурӯҳҳои синнусолӣ ё ҷинс дар бар мегирад. Тақрибан аз чор як аъзои марди хонавода дар синну соли аз 15 сола калонтар (23,6%) дар муқоиса бо танҳо 1,7% занҳои аъзоёни хонавода дар муҳоҷират буд. Муҳоҷирати байналхалқӣ зиёда аз 90 фоизи ҳамаи муҳоҷиратро (22,3% муҳоҷирати байналхалқӣ нисбати 23,6% муҳоҷирати умумӣ) ташкил медиҳад.

Ҷадвали 8.2. Ҳиссаи аъзоёни хонаводаҳо, ки дар муддати 12 моҳи охир ба муҳоҷират рафтаанд

Гурӯҳҳои синну солӣ	Муҳоҷирати умумӣ	Муҳоҷирати дохилӣ	Муҳоҷирати байналхалқӣ	n[1]	Муҳоҷирати умумӣ	Муҳоҷирати дохилӣ	Муҳоҷирати байналхалқӣ	n[1]
	Мардҳо				Занҳо			
15-19	13.4	2.3	11.1	877	0.9	0.7	0.2	837
20-24	33.4	3.4	30.2	854	2	0.4	1.4	971
25-29	33.4	1.2	32.5	814	2.3	0.4	1.9	786
30-34	32.6	0.4	32.3	561	2.8	0.5	2.3	552
35-39	30.2	0.7	29.5	380	2.7	0.3	2.4	406
40-44	29.6	0.5	29.1	333	1.9	0.3	1.6	351
45-49	23.6	0.5	23.4	324	0.9	0	0.9	365
50+	6.3	0.4	5.9	949	1.1	0.5	0.6	1042
Ҳамагӣ	**23.6**	**1.4**	**22.3**	**5092**	**1.7**	**0.4**	**1.3**	**5310**

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.3 Давомнокии муҳоҷират

Ҷадвали 8.3 таносуби фоизии ҳиссаи муҳоҷиронро бо шумораи умумии моҳҳои муҳоҷират дар муддати 12 моҳи охир ва нишондиҳандаҳои миёна, ки ба муҳоҷирати байналхалқӣ ва дохилӣ тақсим шудаанд, дар бар мегирад. Ба ҳисоби миёна муҳоҷирон 6,8 моҳро берун аз хонаи худ дар доираи муҳоҷирати дохилӣ ва 7,5 моҳро дар доираи муҳоҷирати берунӣ сарф карданд. Давомнокии муҳоҷират дигаргуниҳои нисбатан васеъро дорад; қариб нисфи муҳоҷирон дар муҳоҷират ё танҳо дар муддати 1-3 моҳ ё танҳо дар муддати 10-12 моҳ буданд.

Ҷадвали 8.3. Давомнокии муҳоҷират дар муддати 12 моҳи охир (бо фоизҳо)

Давомнокӣ	Дохилӣ	Байналхалқӣ
1 - 3 моҳ	23.6	16.5
4 - 6 моҳ	32.3	26.1
7 - 9 моҳ	17.4	25.4
10 - 12 моҳ	26.7	32.1
Миқдори миёнаи моҳҳо	6.8	7.5
n[1]	**93**	**1189**

Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд.
Мушоҳидаҳо танҳо он шахсонеро дарбар мегирад, ки доир ба давомнокии муҳоҷирати худ маълумот доданд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.4 Сабабҳои муҳоҷират

Ҷадвали 8.4 рӯйхати сабабҳои асосии муҳоҷирати дохилӣ ва байналхалқиро дар бар мегирад. Барои муҳоҷирати байналхалқӣ кофтукоби ҷои кор сабаби бартаридошта мебошад, ки он 81,8 фоизро ташкил медиҳад. Сабабҳои дигари номбаршуда инҳоро дар бар мегирад: сабабҳои оилавӣ, кофтукоби тарзи ҳаёти боз ҳам осонтар ё ҷои кори нав. Барои муҳоҷирати дохилӣ кофтукоби ҷои кор мисли пешина сабаби аз ҳама муҳим мебошад, ки 46,8 фоизро ташкил медиҳад. Бо вуҷуди ин, сабабҳои дигар, ба монанди таҳсил ва сабабҳои оилавӣ, ҳамчунин ҳиссаи калонро ташкил медиҳанд.

Ҷадвали 8.4. Сабабҳои муҳоҷирати дохилӣ ва берунӣ (бо фоиз)

Сабабҳо	Муҳоҷирати дохилӣ	Муҳоҷирати байналхалқӣ
Кофтукоби ҷои кор	46.8	81.8
Таҳсил	17.9	1.2
Сабабҳои оилавӣ	12.0	8.5
Тарзи ҳаёти боз ҳам осонтар	4.9	4.5
Ҷои кори нав	2.9	2.1
Намедонам	1.8	0.2
Гузариш ба кор	1.7	0.3
Табобати тиббӣ	1.3	0.6
Таҳсил ва омӯзиш	1.1	0.1
Низоъ	0.4	0.1
Дигар	9.3	0.8
n[1]	**208**	**1189**

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.5 Машғулият то муҳоҷират ва дар вақти муҳоҷират

Ҷадвали 8.5 ва 8.6 аз маълумот дар бораи навъҳои машғулият то муҳоҷирати якум, ҳамчунин машғулияти муҳоҷирон дар вақти муҳоҷират иборат мебошад. Тақрибан 40% мардҳо - муҳоҷирони байналхалқӣ то муҳоҷирати якум ягон кор надоштанд. Ин ҳисса махсусан дар байни муҳоҷирони ҷавон бисёртар вомехурд. Ҳатто дар байни муҳоҷирони калонсол тақрибан 30 ва зиёда фоиз то муҳоҷирати якум ҷои кор надоштанд. Онҳое, ки ҷои кор доштанд, асосан бо кишоварзӣ, корҳои сохтмон ё таҳсил машғул буданд.

Дар вақти муҳоҷирати байналахалқӣ тақрибан 40 фоизи мардҳо-муҳоҷирон дар сохтмон / корҳои сохтмонӣ новобаста аз синну сол банд буданд. Намуди дигари нисбатан маъмул ин кор ба сифати прораб (одатан дар байни муҳоҷирони калонсол), боркунанда, фурӯшанда, фарроши ҳавлӣ (одатан дар байни муҳоҷирони ҷавон) мебошанд, вале намудҳои дигари фаъолият, ба ғайр аз сохтмон, хеле гуногун мебошанд. Тақрибан 4 фоизи мардҳо-

муҳоҷирон ҳамчунин дар вақти муҳоҷират бекор буданд ва ин ҳисса махсусан дар байни муҳоҷирони ҷавон баланд буд.

Ҷадвали 8.5. Машғулияти мардҳо-муҳоҷирон то муҳоҷирати якум (бо фоиз)

Гурӯҳи синну солӣ	n[1]	Надоштани кор	Таҳсил	Корҳои сохтмон	Кишоварзӣ / деҳқонӣ	Коргари кироя	Дигар
Ҳама	**1189**	**42.9**	**14.3**	**8.8**	**11.2**	**7.0**	**15.7**
15 - 19	118	48.0	28.4	3.6	4.1	4.3	11.6
20 - 24	283	43.2	25.2	8.6	7.2	5.1	10.7
25 - 29	267	47.1	12.6	7.3	12.6	6.7	13.7
30 - 34	178	54.0	7.1	10.4	8.8	7.1	12.6
35 - 39	111	36.2	3.1	11.2	26.6	6.1	16.9
40 - 44	97	38.5	3.4	12.0	12.8	11.1	22.3
45 - 49	74	22.1	1.0	11.0	15.5	7.8	42.6
50+	61	27.5	0.0	8.9	9.7	16.2	37.7

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

Ҷадвали 8.6. Машғулияти мардҳо-муҳоҷирон дар вақти муҳоҷирати байналхалқӣ (бо фоиз)

Гурӯҳи синну солӣ	n[1]	Сохтмончӣ	Прораб	Боркунанда	Фурӯшанда	Фарроши ҳавлӣ	Посбон	Бекор	Дигар
Ҳама	**1125**	**45.4**	**6.2**	**4.9**	**3.0**	**2.4**	**2.3**	**3.9**	**31.9**
15 - 19	99	41.5	0.0	4.3	2.5	6.5	n.a.	7.8	37.3
20 - 29	517	45.4	4.2	5.6	3.0	2.4	2.1	4.7	32.5
30 - 39	284	47.1	8.4	5.2	2.7	1.7	3.3	2.0	29.7
40 - 49	168	46.4	12.4	3.6	3.9	1.7	1.0	3.0	28.0
50+	57	39.8	4.6	2.2	1.5	1.7	7.7	3.2	39.4

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.6 Даромади соф аз муҳоҷират

Ҷадвали 8.7 муқоисаи даромади софро аз муҳоҷират ба воситаи камкунии хароҷот барои сафар ба ду тараф аз даромади умумӣ бо варианти эҳтиётии гирифтани даромад дар хона хулосабарорӣ менамояд. Варианти эҳтиётии гирифтани даромадҳо ин маблағҳои фарзие мебошанд, ки мусоҳиб онҳоро метавонист кор кардан, агар ба ҷои ба муҳоҷират рафтан дар хонаи худ меистод. Ин маълумот аз тарафи мусоҳибон гирифта шуд. Бо мақсади нигоҳдории қиёспазирӣ ин рақамҳо танҳо дар асоси интихобкунандае гирифта шудаанд, ки дар доираи он тамоми маълумот ба даст оварда шуда буд (даромадҳо, хароҷоти нақлиёт, ҳамчунин варианти эҳтиётии гирифтани даромад дар хона). Ба ҳисоби миёна даромади соф назар ба варианти эҳтиётии гирифтани даромад зиёда аз 2 маротиба

калонтар мебошад (4,800 сомони дар муқоиса бо 2,000 сомони). Даромади соф дар натиҷаи давомнокии муҳоҷират ба монанди фарқият байни маблағи даромади соф ва варианти эҳтиётии гирифтани даромад дар хона зиёд шудан мегирад. Барои онҳое, ки дар муҳоҷират дар муддати 1-3 моҳ қарор доранд, даромади соф хеле кам мебошад назар ба ҳолатҳои варианти эҳтиётии гирифтани даромад (35 сомонӣ нисбати 600 сомонӣ), вале ҳаҷми интихобкунанда барои ин гурӯҳ на он қадар калон мебошад. Барои онҳое, ки дар муҳоҷират дар муддати 4-6 моҳ қарор доранд, даромади соф назар ба варианти эҳтиётии гирифтани даромад зиёдтар мебошад (3,400 сомонӣ нисбати 1,500 сомонӣ), вале фарқият назар ба онҳое, ки дар муҳоҷират дар муддати 7-9 ё 10-12 моҳ мебошанд, камтар мебошад. Ин мушоҳидаҳо бо фарзияи қарор оид ба муҳоҷират ва давомнокии муҳоҷират ба андозаи хеле калон дар имкониятҳои гирифтани даромад мувофиқа карда мешаванд.

Ҷадвали 8.7. Даромади соф аз муҳоҷирати байналхалқӣ ва варианти эҳтиётии гирифтани даромад дар хона (бо сомонӣ 2014, бо ифодаи номиналӣ)

Давомнокии муҳоҷират	Даромади соф (баъди камкунии хароҷотҳо барои сафар ба ду тараф)	Варианти эҳтиётии гирифтани даромад дар хона	Хароҷот барои сафар ба ду тараф (аз ҷумла барои онҳое, ки оид ба даромади соф маълумот доданд)	n[1]
1 - 3 моҳ	35	600	3500	18
4 - 6 моҳ	3400	1500	3400	59
7 - 9 моҳ	6600	2000	3400	54
10 - 12 моҳ	7100	3000	3200	58
Ҳамагӣ	**4800**	**2000**	**3400**	**189**

[1] Дар доираи интихобкунандаи мушоҳидаҳо маълумот оид ба воридот (пул), хароҷоти нақлиёт, вариантҳои эҳтиётии даромад Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.7 Маблағи умумии маблағҳои интиқолӣ

Дар ҷадвали 8.8 суммаи маблағҳои интиқолие оварда шудаанд, ки аз тарафи хонаводаҳое, ки оид ба маблаг ба мо ахборот доданд, гирифта шудаанд. Бо сабаби он, ки маблағҳои интиқолии гирифташуда одатан ё аз будаш паст нишон дода шудааст ё дар бораи он умуман маълумот нест, мо оид ба нишондиҳандаҳои баҳодиҳӣ, ки дар асоси маблағҳои интиқолие асос ёфтаанд, ки аз тарафи аъзоёни муҳоҷири хонавода равон карда мешаванд, маълумот медиҳем. Дар ҷадвали оянда нишондиҳандаҳои баҳодиҳие, ки танҳо дар асоси маълумоти аз тарафи хонаводаҳо гирифташуда асос ёфтаанд, оварда шудаанд.

Дар байни хонаводаҳое, ки суммаи маблағҳои интиқолии онҳоро метавон баҳогузорӣ кард, дар асоси маълумоти шахси равонкунанда суммаҳои миёна ва медианнии он 13,202 ва 6 000 сомонӣ (маълумотҳои номиналии соли 2014 сол, соли ҳисоботдиҳӣ)-ро ташкил медиҳанд. Аммо фарқиятҳо дида мешаванд: маблағҳо дар байни хонаводаҳое, ки ба

гуруснагӣ гирифтор нашудаанд / гуруснагии ночиз доранд, назар ба хонаводаҳои бо гуруснагии таҳаммулпазир / шадид баландтар мебошанд ва ин дар байни хонаводаҳое, ки ба таркиби он танҳо занҳо дохил мешаванд, назар ба хонаводаҳое, ки ба таркиби он занҳо ва мардҳо дохил мешаванд, баландтар мебошанд.

Ҷадвали 8.8. Ҳамагӣ маблағҳои интиқолӣ, ки аз тарафи хонаводаҳо дар муддати 12 моҳи охир гирифта шудаанд (бо сомонӣ 2014, бо ифодаи номиналӣ)

	Ҳисоби миёна дар байни шахсоне, ки маблағҳои интиқолиашон муайян карда шудааст	Ҳисоби медианӣ дар байни шахсоне, ки маблағҳои интиқолиашон муайян карда шудааст	n[1]
Ҳама	**13202**	**6000**	**606**
Гуруснагии хонаводаҳо			
Набудани гуруснагӣ / ночиз	13745	6000	533
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	9352	5000	73
Ҳайати гендерии хонаводаҳо			
Мардҳо ва занҳо	12931	6000	555
Танҳо занҳо	16823	6000	49
Ҳаҷми хонаводаҳо			
Хурд (1-5 аъзо)	15512	5260	143
Миёна (6-10 аъзо)	12782	6000	325
Калон (11+ аъзо)	11755	6000	138

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Ин маълумот танҳо барои хонаводаҳое, ки оид ба суммаи маблағҳои интиқолиашон маълумот додаанд, оварда шудааст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.8 Маблағҳои интиқолӣ ва даромади хонавода

Ҷадвали 8.9 саҳми тақрибии маблағҳои интиқолии гирифташударо ба даромади хонаводаҳо дар асоси фоиз ҷамъбаст мекунад. Барои ҳамаи хонаводаҳо дар интихобкунанда воридоти маблағҳои интиқолӣ умуман 22,9 фоизро аз ҳаҷми умумии воридот ташкил намуд. Бо вуҷуди он, ин рақам дар худ бисёр хонаводаҳоеро дар бар мегирад, ки доир ба воридоти маблағҳои интиқолӣ хабар надоданд. Дар байни хонаводаҳое, ки амалан оид ба воридоти маблағҳои интиқолӣ хабар доданд, маблағҳои интиқолӣ 70 фоизро аз даромади умумии хонаводаҳо ташкил медиҳад. Ин қисми даромад ба хонаводаҳои намудҳои гуногун дар асоси вазъи бехатарии озуқаворӣ, демография ва вазъи камбизоатии хонавода бо сатҳи ҳаддии 1,25 доллари амрикӣ дар як рӯз ва 1,90 доллари амрикӣ дар як рӯз паҳн мегардад.

Ҷадвали 8.9. Саҳми маблағҳои интиқолӣ ба даромади хонаводаҳо

	Ҳамаи интихобкунанда		Дар байни онҳое, ки оид ба маблағҳои интиқолии гирифташуда маълумот доданд	
	%	n[1]	%	n[1]
Ҳамаи хонаводаҳо	**22.9**	**1987**	**69.2**	**653**
Гуруснагии хонаводаҳо				
Набудани гуруснагӣ / гуруснагии ночиз	23.2	1717	69.5	566
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	21.4	270	67.3	87
Ҳайати гендерии хонаводаҳо				
Мардҳо ва занҳо	22.4	1845	68.2	595
Танҳо занҳо	29.4	140	81.4	56
Ҳаҷми хонаводаҳо				
Хурд (1-5 аъзо)	20.8	546	72.6	160
Миёна (6-10 аъзо)	23.7	1040	69.0	349
Калон (11+ аъзо)	24.2	401	65.7	144
Вазъи камбизоатӣ (истеъмол ба ҳар сари аҳолӣ дар як рӯз)				
Аз хатти камбизоатӣ боло бо $1.90	22.7	578	69.5	187
Аз хатти камбизоатӣ поён бо $1.90	23.0	1409	69.1	466

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Ин маълумот танҳо барои хонаводаҳое, ки оид ба саҳми маблағҳои интиқолиашон ба даромади хонавода маълумот додаанд, оварда шудааст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

Дар ҷадвали 8.10 нишондиҳандаҳои миёнаи тақсимоти маблағҳои интиқолӣ (бо фоиз), ки барои мақсадҳои гуногун дар хонаводаҳои гуногун истифода мешаванд, оварда шудаанд. Новобаста аз намуди хонавода тақрибан 60 фоиз барои истеъмоли маҳсулоти хӯрока истифода мешавад. Бо вуҷуди на он қадар калон будани интихобкунанда, ин ҳиссаҳо дар байни хонаводаҳои гирифтори гуруснагии таҳаммулпазир / шадид ё хонаводаҳое, ки ба ҳайати он танҳо занҳо дохил мешаванд, чанде баландтар мебошанд. Тақрибан 10 фоиз барои хизматрасониҳои тиббӣ, 7 фоиз барои молҳои ғайрихӯрокаи истифодаи кӯтоҳмуддат ва 4 фоиз барои таҳсил, дороӣ (актив)-ҳо ва амонатҳои истеҳсолӣ истифода мешаванд. Хонаводаҳои калон одатан барои хизматрасониҳои тиббӣ ва дороӣ (актив)-ҳои истеҳсолӣ андаке зиёдтар сарф мекунанд ва камтар сарфа мекунанд.

Ҷадвали 8.10. Истифодаи маблағҳои интиқолӣ дар сатҳи хонаводаҳо аз рӯи категория (тақсимот бо фоиз)

Намуди хонавода	Маҳсулоти хурока	Молҳои ғайрихурокаи истифодаи кӯтоҳмуддат	Молҳои истифодаи дарозмуддат (мошинҳо, асбобу бисоти хона ва ғ.)	Дороӣ (актив)-ҳои истеҳсолӣ (тракторҳо, ҳайвоноти хоҷагии қишлоқ, Киштзорҳои хоҷагии қишлоқ ва ғ.)	Таҳсил	Хизматрасониҳои тиббӣ	Амонатҳо	Пардохти қарз / кредитҳо	Дигар	n[1]
Ҳама	**61.9**	**6.9**	**2.7**	**4.2**	**4.5**	**9.8**	**4.3**	**3.6**	**2.4**	**411**
Гуруснагии хонавода										
Набудани гуруснагӣ / гуруснагии ночиз	61.4	7.0	2.8	4.5	4.7	9.5	4.4	3.5	2.5	354
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	64.9	6.7	2.0	2.5	2.9	11.4	3.7	4.2	2.0	57
Ҳайати гендерии хонаводаҳо										
Мардҳо ва занҳо	61.3	6.7	2.9	4.4	4.6	10.0	4.2	3.5	2.5	372
Танҳо занҳо	69.0	7.9	0.2	2.0	3.8	7.3	4.9	5.2	0.0	37
Ҳаҷми хонаводаҳо										
Хурд (1-5 аъзо)	60.8	6.9	3.2	2.8	3.7	7.5	6.8	5.3	3.0	106
Миёна (6-10 аъзо)	61.8	6.4	2.2	3.6	5.3	10.5	4.1	3.7	2.4	224
Калон (11+ аъзо)	63.6	7.5	3.1	7.8	3.2	10.7	1.6	1.0	1.7	81

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Ин маълумот танҳо барои хонаводаҳое, ки оид ба истифодаи маблағҳои интиқолиашон дар хароҷоти хонавода маълумот додаанд, оварда шудааст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

Ҷадвали 8.11 ҳаҷми миёна ва медианнии маблағҳои интиқолиеро, ки дар ҳар як семоҳа гирифта шудаанд, хулосабарорӣ менамояд. Ба ҷадвал хонаводаҳое дохил шудаанд, ки маблағҳои интиқолӣ гирифтаанд ва доир ба маблағи худ дар ҳамаи чор семоҳа маълумот додаанд. Маблағи умумӣ тақрибан 8,600 сомониро ташкил медиҳад, ки он аз маблағи

ҳисобшуда дар ҷадвали 8.8 камтар мебошад. Ин шояд аз сабаби камшавии маблағҳои интиқолии гирифташуда бармеояд. Одатан суммаи маблағҳои интиқолии гирифташуда ба тамоми сол паҳн мегардад, вале сумма дар семоҳаи якум андаке камтар мебошад (суммаи миёна - 1,682 сомонӣ ва суммаи мединаӣ - 530 сомонӣ). Бояд қайд кард, ки ин маълумотро бояд бо эҳтиёт пешкаш намуд, чунки мубодилаи асъор дар муддати соли 2014 доимо ноустувор буд.

Ҷадвали 8.11. Маблағҳои интиқолӣ, ки ҳар як семоҳа гирифта мешаванд (сатҳи хонаводаҳо бо сомонӣ, 2014, номиналӣ)

	Янв – март	Апр – Июн	Июл – Сент	Окт –Дек	n[1]
Ҳисоби миёна (ҳама)	**1682**	**2100**	**2556**	**2267**	**659**
Ҳисоби медианнӣ (ҳама)	**530**	**1000**	**1000**	**1000**	**659**
Гуруснагии хонавода					
Набудани гуруснагӣ / гуруснагии ночиз	600	1000	1200	1000	569
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	500	600	600	600	90
Ҳайати гендерии хонаводаҳо					
Мардҳо ва занҳо	500	1000	1000	1000	600
Танҳо занҳо	820	1000	1100	1100	57
Ҳаҷми хонаводаҳо					
Хурд (1-5 аъзо)	600	1000	1000	1000	163
Миёна (6-10 аъзо)	500	1000	1000	1000	350
Калон (11+ аъзо)	750	1000	1025	800	146

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Ин маълумот танҳо барои хонаводаҳое, ки оид ба тақсимоти мавсимии маблағҳои интиқолии гирифташуда маълумот додаанд, оварда шудааст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

Ҷадвали 8.12 ҳиссаи намудҳои гуногуни хонаводаҳоро дар асоси он хулосабарорӣ менамояд, ки кӣ дар навбати аввал истифодаи маблағҳои интиқолии гирифташударо назорат мекунад. Дар тақрибан 76,5 фоизи хонаводаҳо сардори хонавода истифодаи маблағҳои интиқолиро назорат мекунад. Дар 15,7 фоизи хонаводаҳо завҷа (зан) истифодаи маблағҳои интиқолиро назорат мекунад. Танҳо 5,5 фоизи хонаводаҳо оид ба назорати якҷоя аз тарафи сардор ва завҷаи хонавода хабар доданд. Завҷаҳо дар хонаводаҳои хурд назар ба хонаводаҳои калон барои назорати истифодаи маблағҳои интиқолӣ имкониятҳои зиёдтар доранд.

Ҷадвали 8.12. Ҳиссаи фоизи хонаводаҳо аз рӯи тақсимот ба аъзоёни хонавода, ки маблағҳои интиқолиро назорат мекунанд

Намуди хонавода	Сардори хонавода	Завҷа	Сардор ва завҷаи сардори хонавода	Аъзоёни хонавода ба ғайр аз сардори хонавода	n[1]
Ҳамагӣ	**76.5**	**15.7**	**5.5**	**2.3**	**666**
Гуруснагии хонавода					
Набудани гуруснагӣ / гуруснагии ночиз	75.9	16.6	5.2	2.3	576
Гуруснагии таҳаммулпазир / шадид	79.7	10.0	7.4	2.8	90
Ҳайати гендерии хонаводаҳо					
Мардҳо ва занҳо	77.1	15.4	5.6	1.9	607
Танҳо занҳо	67.9	19.8	4.8	7.5	57
Ҳаҷми хонаводаҳо					
Хурд (1-5 аъзо)	65.8	22.1	9.2	2.9	154
Миёна (6-10 аъзо)	78.5	14.2	4.6	2.8	354
Калон (11+ аъзо)	83.8	11.9	3.7	0.7	148

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Ин маълумот танҳо барои хонаводаҳое, ки оид ба аъзоёни хонавода, ки маблағҳои интиқолии гирифташударо назорат мекунанд, маълумот додаанд, оварда шудааст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.9 Муҳоҷирони баргашта

Ҷадвали 8.13 ҳиссаи муҳоҷиронро дар гурӯҳҳои гуногуни синнусолӣ, ки дар муддати 6 моҳ то саршавии тадқиқот аз хориҷа баргаштанд, нишон медиҳад. Умуман 38,4 фоизи муҳоҷирони байналхалқӣ дар муддати 6 моҳ аз хориҷа баргаштанд. Нишондиҳандаҳо дар байни муҳоҷирони калонсол баландтар мебошанд. Танҳо 14,1 фоизи шахсони 15-19 сола дар муддати 6 моҳи охир аз хориҷа баргаштанд, Дар байни шахсони аз 35 сола боло бошад, зиёда аз 40 фоиз дар муддати 6 моҳи охир аз хориҷа баргаштанд.

Ҷадвали 8.13. Фоизи муҳоҷироне, ки дар 6 моҳи охир аз хориҷа баргаштанд

Гурӯҳи синнусолӣ	%	n[1]
Ҳама	**38.4**	**1189**
15 – 19	14.1	100
20 – 24	37.5	270
25 – 29	39.8	274
30 – 34	35.9	188
35 – 39	44.1	116
40 – 44	44.5	101
45 – 49	49.3	77
50+	48.1	63

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (n) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Ин маълумот танҳо барои онҳое, ки оид ба баргаштани худ аз хориҷа дар давоми шаш моҳи охир маълумот додаанд, оварда шудааст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

Дар ҷадвали 8.14 тақсимоти сабабҳои баргаштани муҳоҷирон дар муддати 6 моҳи охир оварда шудааст. Сабабҳои асосӣ инҳо мебошанд: сабабҳои оилавӣ (28,9%), барҳамхурии мӯҳлати амали иҷозатнома (25,6%), бо сабаби саломатӣ (11,3%) ва рухсатии доимӣ (8,6%). Бо вуҷуди ин, 18,0 фоизи мусоҳибон гумкунии корро ба сифати сабаби баргаштан қайд карданд. Дар якҷоягӣ бо рухсатии маҷбуршудаи пардохтнашуда (1,7%) ва муфлисӣ (0,9%) тақрибан 20 фоизи мусоҳибон бо сабаби гумкунии кор ё тиҷорат баргаштанд. Ин тамоюлот дар гурӯҳҳои гуногуни синнусолӣ андаке фарқ дорад. Шахсоне, ки бо сабаби гумкунии кор ё тиҷорат баргаштанд, дар байни шахсони 20-24 сола камтар мебошад ва дар байни муҳоҷирони калонсол андаке зиёдтар мебошад.

Дар он вақте, ки гумкунии даромадро, ки дар натиҷаи баргаштан бо сабаби гумкунии кор ё тиҷорат ба вуҷуд омадааст, баҳогузорӣ кардан мушкил аст, баъзе нишондиҳандаҳоро метавон бо ёрии муқоисаҳои тахминӣ гирифт. Онҳое, ки бояд аз муҳоҷират дар 6 моҳи охир бо сабаби гумкунии кор ё тиҷорат бармегаштанд, ба ҳисоби миёна дар муддати 6,65 моҳ дар давлати муҳоҷир истода буданд, ки ин аз ҷиҳати оморӣ фосилаи хеле кӯтоҳи вақт (1 фоизи муҳимияти оморӣ) буд. Муҳоҷирони дигар ба ҳисоби миёна дар муддати 7,53

моҳ истода буданд. Агар фарз кунем, ки онҳо метавонистанд ба ҷои 6,65 моҳ дар муддати 7,53 моҳ истанд ва агар онҳо метавонистанд даромади ҳамон сатҳро дар муддати ҳамин вақт гирифта метавонистанд, пас ин муҳоҷирати кӯтоҳкардашуда ба тақрибан 11 фоизи гумкунии даромад оварда мерасонад.[56] Ба ҳар ҳол, дар миқёси гумкуниҳо гуногунҷинсӣ эҳтимолан мушоҳида карда мешавад ва баъзе хонаводаҳо шояд аз ин бисёртар зарар диданд.

Ҷадвали 8.14. Сабабҳои бозгашт аз хориҷа дар муддати 6 моҳи охир (бо фоизҳо)

Гурӯҳи синну солӣ	Бо сабаби вазъи оилавӣ	Мӯҳлати иҷозатнома ба охир расид	Бо сабабҳо иоилавӣ	Рухсатии доимӣ дар кори мавсимӣ	Маблағи кифояро кор кардам	Тарзи ҳаёт қимат мебошад	Гумкунии кор / кор ёфта натаваонистам	Рухсатии маҷбурии пардохт нашуда	Муфлис	Дигар	n[1]
Ҳама	**28.9**	**25.6**	**11.3**	**8.7**	**2.1**	**1.0**	**18.0**	**1.7**	**0.9**	**1.9**	**448**
15 – 19	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	13^
20 – 24	41.4	26.3	8.3	4.6	0.8	2.6	11.6	0.0	2.0	2.4	100
25 – 29	33.1	26.0	7.5	10.8	1.0	1.0	21.7	2.3	0.0	1.9	106
30 – 34	22.3	18.7	15.6	8.9	7.9	0.0	18.0	3.0	2.9	2.8	66
35 – 39	33.3	35.1	7.4	9.6	0.0	0.0	13.0	0.0	0.0	1.6	49
40 – 44	14.5	15.7	16.0	9.2	5.6	2.2	28.8	6.2	0.0	1.8	44
45 – 49	25.0	31.2	15.9	9.3	0.0	0.0	16.7	0.0	0.0	2.0	38
50+	19.5	19.1	24.6	9.4	0.0	0.0	24.8	2.7	0.0	0.0	32

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Ин маълумот танҳо барои онҳое, ки оид ба баргаштани худ аз хориҷа дар давоми шаш моҳи охир маълумот додаанд, оварда шудааст.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

8.10 Муҳоҷират, маблағҳои интиқолӣ ва ғизо

Ҳангоми баҳогузории таъсири муҳоҷират ва маблағҳои интиқолӣ ба нишондиҳандаҳои камбизоатӣ ва ғизо таҳлили хеле амиқ лозим аст, меъёрҳои муқаррарии муқоисаи ҳисоби миёна баъзе фаҳмиши муҳимияти потенсиалии муҳоҷират ва маблағҳои интиқолиро пешкаш менамояд. **Ҷадвали 8.15** нишондиҳандаҳои камбизоатӣ, ғизо ва истеъмолотро дар бар мегирад, ки аз рӯи мавҷудияти муҳоҷири меҳнатӣ дар хонавода фарқ мекунанд. Мо Т-меъёрҳоро дар асоси интихобкунандаи дубора бо мақсади муқоисакунии нишондиҳандаҳои миёнаи камбизоатӣ, истеъмолот ва ғизо байни хонаводаҳое, ки муҳоҷирони меҳнатӣ доранд ва муҳочирони меҳнатӣ надоранд истифода мебарем. Фарзияи сифрӣ аз он иборат мебошад, ки фарқият байни нишондиҳандаҳои миёна ба нол баробар мебошад. Мо фарқияти аз ҷиҳати оморӣ муҳимро дар нишондиҳандаҳои миёнаи камбизоатӣ, истеъмолот ва ғизо дар байни хонаводаҳое, ки муҳоҷири меҳнатӣ доранд ва

[56] [illegible]

муҳоҷири меҳнатӣ надоранд, намебинем, ба истисноси ҳиссаи занҳое, ки сабзавотро истеъмол мекунанд. Ҳиссаи занҳое, ки сабзавотро дар хонаводаҳои пештара истеъмол карда буданд, 78,7 фоиз ташкил намуд, ки ин 4,5 фоиз зиёд аст назар ба 74,2 фоизи занҳои синну соли репродуктивӣ дар хонаводаҳои бе муҳоҷир. Таҳлили ба ин монанд дар **ҷадвали 8.16** нишон дода шудааст: маблағҳои интиқолие, ки аз тарафи хонаводаҳо гирифта шудаанд ё нашудаанд, набудани фарқиятҳои аз ҷиҳати оморӣ муҳимро дар ҳисобҳои миёнаи ин нишондиҳандаҳо нишон медиҳад.

Ҷадвали 8.15. Муҳоҷират, камбизоатӣ ва ғизо

Нишондиҳандаи ташаббуси "Озуқаворӣ ба хотири оянда"	Хонаводаҳое, ки муҳоҷирони меҳнатӣ доранд	Хонаводаҳое, ки муҳоҷирони меҳнатӣ надоранд	Фарқият	P-қимматҳо
Панҳншавии камбизоатӣ: шахсони воқей				
Камбизоатӣ – миллӣ	48.3%	47.2%	1.1%	0.712
Камбизоатӣ - қатъӣ	35.3%	32.4%	2.9%	0.328
Камбизоатӣ - $1.90	33.5%	30.3%	3.2%	0.259
Камбизоатӣ - $1.25	9.9%	10.7%	-0.8%	0.639
Паҳншавии камбизоатӣ: хонаводаҳо				
Камбизоатӣ – миллӣ	43.2%	42.9%	0.4%	0.887
Камбизоатӣ - қатъӣ	31.1%	29.4%	1.7%	0.468
Камбизоатӣ - $1.90	29.3%	27.7%	1.6%	0.469
Камбизоатӣ - $1.25	8.4%	9.6%	-1.2%	0.318
Ғизои кӯдакон ва аз тарафи кӯдакон истеъмол карда шудани маҳсулоти хурокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш				
Истеъмоли вояи ҷоизи ҳадди ақал	5.7%	5.4%	0.3%	0.888
Истеъмоли маҳсулоти ширӣ	48.7%	48.8%	-0.1%	0.975
Истеъмоли меваҳо	10.5%	9.4%	1.1%	0.703
Истеъмоли сабзавот	3.0%	2.0%	1.0%	0.557
Нишондиҳандаҳои антропометрии кӯдакон (дар синну соли то 5 сола)				
Кӯдакони лоғар	8.6%	9.6%	-1.0%	0.517
Кӯдакони қадпаст	28.8%	29.6%	-0.8%	0.744
Кӯдакони камвазн	16.0%	16.0%	0.0%	0.996
Ғизо ва аз тарафи занон истеъмол шудани маҳсулоти хурокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш				
Нишондиҳандаи гуногунии вояи ғизои занҳо	3.83	3.69	0.14	0.313
Ҳиссаи заноне, ки гуногунии ҳадди ақали вояи ғизоро мегиранд	33.0%	28.7%	4.3%	0.150
Истеъмоли маҳсулоти ширӣ	55.2%	54.2%	1.0%	0.694
Истеъмоли меваҳо	20.7%	21.5%	-0.8%	0.751
Истеъмоли сабзавот	78.7%	74.2%	4.5%**	0.046**

** ҳангоми сатҳи дурустии маълумот 95% будан, фарқияти аз ҷиҳати оморӣ муҳими байни хонаводаҳоеро, ки маблағҳои интиқолӣ гирифтанд ва нагирифтанд, нишон медиҳад

Ҷадвали 8.16. Маблағҳои интиқолӣ, камбизоатӣ ва ғизо

Нишондиҳандаи "Озуқаворӣ ба хотири оянда"	Хонаводаҳое, ки маблағҳои интиқолӣ мегиранд	Хонаводаҳое, ки маблағҳои интиқолӣ намегиранд	Фарқият	Р-қимматҳо
Паҳншавии камбизоатӣ: шахсони воқей				
Камбизоатӣ – миллӣ	47.4%	47.7%	-0.3%	0.920
Камбизоатӣ - қатъӣ	34.2%	33.1%	1.1%	0.702
Камбизоатӣ - $1.90	31.8%	31.3%	0.4%	0.878
Камбизоатӣ - $1.25	9.9%	10.7	-0.7%	0.737
Паҳншавии камбизоатӣ: хонаводаҳо				
Камбизоатӣ – миллӣ	41.9%	43.7%	-1.8%	0.475
Камбизоатӣ - қатъӣ	29.7%	30.2%	-0.4%	0.888
Камбизоатӣ - $1.90	27.7%	28.6%	-0.9%	0.776
Камбизоатӣ - $1.25	8.9%	9.4%	-0.5%	0.809
Ғизои кӯдакон ва аз тарафи кӯдакон истеъмол шудани маҳсулоти хурокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш				
Истеъмоли вояи ҷоизи ҳадди ақал	4.0%	6.6%	-2.6%	0.115
Истеъмоли маҳсулоти ширӣ	46.0%	50.9%	-4.8%	0.131
Истеъмоли меваҳо	9.0%	10.5%	-1.5%	0.506
Истеъмоли сабзавот	2.2%	2.6%	-0.4%	0.748
Нишондиҳандаҳои антропометрии кӯдакон (синну соли то 5 сола)				
Кӯдакони лоғар	8.8%	9.5%	-0.7%	0.665
Кӯдакони қадпаст	29.9%	28.8%	1.0%	0.688
Кӯдакони камвазн	15.8%	16.1%	-0.3%	0.882
Ғизо ва аз тарафи занон истеъмол шудани маҳсулоти хурокаи серғизо аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш				
Нишондиҳандаи гуногунии вояи ғизои занҳо	3.81	3.69	0.13	0.411
Ҳиссаи заноне, ки гуногунии ҳадди ақали вояи ғизоро мегиранд	33.3%	28.2%	5.2%	0.114
Истеъмоли маҳсулоти ширӣ	54.3%	54.7%	-0.4%	0.888
Истеъмоли меваҳо	20.9%	21.4%	-0.5%	0.901
Истеъмоли сабзавот	78.1%	74.4%	3.7%	0.102

** ҳангоми сатҳи дурустии маълумот 95% будан, фарқияти аз ҷиҳати оморӣ муҳими байни хонаводаҳоеро, ки маблағҳои интиқолӣ гирифтанд ва нагирифтанд, нишон медиҳад

9. Кишоварзӣ

Дар боби мазкур бозёфтҳо вобаста ба истеҳсолоти кишоварзӣ дар Минтақаи амал, аз ҷумла иштирок дар фаъолияти кишоварзӣ, хусусиятҳои заминҳои наздиҳавлигӣ, сохтори зироаткорӣ, механизатсия, дорой (актив)-ҳои кишоварзӣ, соҳибикунии ҳайвоноти хоҷагии қишлоқ ва истеҳсоли шир пешкаш шудаанд.

9.1 Иштироки хонавода дар фаъолияти кишоварзӣ

Ҷадвали 9.1 иштирокро дар истеҳсолоти кишоварзӣ ва зироаткорӣ дар Минтақаи амал шарҳ медиҳад. Фаъолияти кишоварзӣ дар Минтақаи амал хеле зиёд паҳн гаштааст: ҳам дар шаҳр ва ҳам дар деҳот, ки 73,5 ва 85,3 фоизи хонаводаҳо оид ба парвариши ҳадди ақал як зироати кишоварзӣ дар соли гузашта хабар додаанд. Соҳибикунии замин дар шаҳр (0,07 га) назар ба деҳот (0,12 га) хеле кам дида мешавад. Хонаводаҳое, ки ба ҳайати он мардҳо ва занон дохил мешаванд, нишондиҳандаҳои боз ҳам баландтари иштирок дар фаъолияти кишоварзиро (84,3%) ва бисёртар заминро (0,12 га) доранд назар ба хонаводаҳое, ки ба ҳайати онҳо танҳо занҳо дохиланд, ки танҳо 76,8 фоиз дар фаъолияти кишоварзӣ иштирок мекунанд ва ба ҳисоби миёна 0,10 га замин доранд. Хонаводаҳои калон бо эҳтимолияти баландтари иштирок дар фаъолияти кишоварзӣ, ҳамчунин бо соҳибикунии заминҳои калонтар фикран монанд карда мешаванд, вале фарқият байни хонаводаҳои калон ва миёна аз ҷиҳати оморӣ на он қадар калон мебошад. Хонаводаҳое, ки дараҷаи маълумоташон олӣ аст, нисбат ба хонаводаҳое, ки дараҷаи маълумоташон паст аст, нишондиҳандаи боз ҳам баландтари иштирокро дар фаъолияти кишоварзӣ (86,4%) доранд.

Ҷадвали 9.1. Иштироки хонаводаҳо дар фаъолияти кишоварзӣ дар минтақаи амал

	Ҳиссаи хонаводаҳое, ки дилхоҳ зироати кишоварзиро дар соли гузашта парвариш карда буданд[a]	Заминдории миёна (га)[b]	n
Ҳамагӣ	**83.8**	**0.12**	**1996**
Шаҳр[a]	73.5	0.07	178
Деҳот[a]	85.3	0.12	1818
Ҳайати гендерии хонаводаҳо[a]			
Мардҳо ва занҳо	84.3	0.12	1853
Танҳо занҳо	76.8	0.10	141
Ҳаҷми хонаводаҳо			
Хурд (1-5 аъзо)	76.6	0.10	549
Миёна (6-10 аъзо)	85.6	0.12	1043
Калон (11+ аъзо)	89.4	0.16	404
Дараҷаи маълумоти хонавода[a]			
Асосӣ / ибтидоӣ/ маълумот надорад	75.4	0.10	101
Миёна	83.4	0.11	1382
Олӣ	86.4	0.12	513
Вазъи камбизоатӣ (истеъмол ба ҳар сари аҳолӣ дар як рӯз)[a]			
Аз хатти камбизоатӣ боло бо $1.90	83.0	0.12	1413
Аз хати камбизоатӣ поён бо $1.90	85.8	0.10	583

[1] Шумораи мушоҳидаҳо (п) дар ин ҷо ба шумораи хонаводаҳое, ки ба ҳар як зеркатегория дохил мешаванд, тааллуқ доранд. Хонаводаҳое, ки заминҳои кишоварзӣ надоранд, аз баҳодиҳӣ истисно карда шуданд.

[a-b] Индекси болоӣ дар сарлавҳаи сутун ба санҷиши муҳимият, (p <0,05), ки барои монандкунӣ байни нишондиҳандаҳо дар сарлавҳа ва ҳар яке аз тағирёбандаҳо дар сатр гузаронида шуда буданд, нишон медиҳад

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

9.2 Хусусиятҳои заминҳои кишоварзӣ

Ҷадвали 9.2 намуд, вазъи обёрикунӣ ва вазъи ҳуқуқии заминҳои кишоварзиро инъикос менамояд. Мо мебинем, ки аксарияти қитъаҳо заминҳои наздиҳавлигӣ мебошанд, вале деҳқонон ҳамчунин замини президентӣ ва хоҷагиҳои инфиродиро истифода мебаранд. Соли 2009 Тоҷикистон дар доираи барномаи ислоҳоти аграрӣ хоҷагиҳои деҳқонии коллективии бесамари худро ба хоҷагиҳои деҳқонии инфиродӣ мубаддал намуд. Аммо худи раванди таҷдидсозии ин хоҷагиҳои деҳқонӣ хеле суст буд ва якчанд сол лозим шуд, ки ин раванд натиҷаҳои худро диҳад: танҳо 14 хоҷагиҳои деҳқонӣ дар интихобкунанда ҳамчун хоҷагиҳои деҳқонии коллективӣ шарҳ дода шуданд. Дачаҳо дар интихобкунандаи

мо амалан мавҷуд нестанд. Аксарияти мутлақи қитъаҳо (88,1%) обёрӣ мешавад ва зиёда аз 95 фоизи қитъаҳои замин ҳуҷҷатгузории юридикӣро барои ҳуқуқи моликият доранд.

Ҷадвали 9.2. Хусусиятҳои қитъаҳои замин

	Обёришаванда (%)	n[1]	Ҳуҷҷатгузории юридикӣ барои ҳуқуқи моликият (%)	n[1]
Ҳамаи қитъаҳо	**88.1**	**2363**	**95.0**	**2358**
Қитъаҳои наздиҳавлигӣ	86.5	1646	94.3	1647
Заминҳои президентӣ	93.3	493	96.6	510
Хоҷагиҳои деҳқонии инфиродӣ	89.2	209	97.0	195

Эзоҳ: Ҳамаи нишондиҳандаҳои баҳогузорӣ бо иштирок дар фаъолияти кишоварзӣ вобаста шудаанд. Дачаҳо (n = 1) ва хоҷагиҳои деҳқонии коллективӣ (n = 14) бо сабаби мушоҳидаҳои нокифоя хориҷ карда шудаанд.

[1] Маълумоти ҷамъбастии мушоҳидаҳо аз сабаби набудани ҳисоб андаке фарқ мекунанд. Миқдори мушоҳидаҳо (n) худ миқдори қитъаҳое мебошанд, ки ба ҳар як категория дохил мешаванд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

9.3. Нишондиҳандаҳои парвариши зироатҳо ва хароҷот барои парвариши зироатҳои маъмули кишоварзӣ ва категорияҳои зироатҳои кишоварзӣ 136

Ҷадвали 9.3 нишондиҳандаҳои парвариши зироатҳо ва хароҷоти солонаро барои зироатҳои маъмули кишоварзӣ ва категорияҳои зироатҳои кишоварзиро инъикос менамояд. Зироати аз ҳама маъмули парваришшуда ин картошка мебошад, ки аз тарафи 39,8 фоизи хонаводаҳо парвариш карда мешавад, баъдан помидор (25,3%), гандум (22,0%), ҷуворимакка барои хӯроки ҳайвонот (15,9%), беда (7,3%) ва пахта (4,3%) меистанд. Ин рақамҳо ба сатри поёни ҷадвали 9.3 мувофиқ мебошанд, ки парвариши зироатҳоро аз рӯи категория инъикос менамояд. Категорияҳои аз ҳама маъмул ин ғалладонагиҳо / зироатҳои оҳорӣ ва сабзавот / меваҳо мебошанд. Категорияи якум асосан аз картошка ва гандум иборат буд ва категорияи охирон аз помидорҳо иборат буд.

Агар дар масъалаи ҳудуд сухан ронем, 4,3 фоизи хонаводаҳое, ки пахта парвариш карда буданд, онро ба ҳисоби миёна дар 1,50 га қитъаҳои замин парвариш мекунанд. Бо вуҷуди ин, зироатҳои дигари аз ҳама маъмул дар миқёси хеле кам парвариш карда мешаванд. Масоҳати миёнаи ғалладонагиҳо 0,08 гектарро ташкил медиҳад, масоҳати миёнаи зироатҳо барои хуроки ҳайвонот 0,1 гектарро ташкил медиҳанд. Ба истиснои беда, мо мебинем, ки нуриҳоро одатан дар ҳамаи категорияҳои зироатҳои кишоварзӣ истифода мебаранд. Пору асосан барои парвариши картошка ва помидор истифода мешавад. Пестисидҳо ва гербисидҳо бисёртар барои парвариши пахта истифода мешаванд (31 фоизи деҳқонон доир ба ин қайд карданд). Тақрибан 17,1 ва мувофиқан 13,9 фоизи хонаводаҳо пестисидҳоро барои парвариши картошка ва помидор истифода мебаранд.

Ҷадвали 9.3. Нишондиҳандаҳои парвариши зироат ва хароҷоти солона барои парвариши зироатҳои маъмули кишоварзӣ ва категорияҳои зироатҳои кишоварзӣ

	Хонаводаҳое, ки зироат парвариш мекунанд (%)	Ҳисоби медианнии зироатҳои кишоварзӣга)	Ҳосили миёна (кг / га)	Нишондиҳандаи миёнаи истифодаи нуриҳои химиёвӣ (кг/га)	Истифодаи миёнаи пору (кг / га)	Хонаводаҳое, ки пестисид ё гербисидҳоро истифода мебаранд (%)	n[1]
Зироатҳои аз ҳама маъмули кишоварзӣ							
Картошка	39.8	0.05	4167	167	1333	17.1	700
Гандум	22.0	0.10	2500	308	0	8.8	357
Помидор	25.3	0.05	3000	167	714	13.9	420
Ҷуворимакка барои хӯроки ҳайвонот	15.9	0.10	2857	333	0	11.9	272
Беда	7.3	0.08	1875	0	0	2.7	142
Пахта	4.3	1.50	2500	208	0	31.0	73
Категорияҳои зироатҳо							
Ғалладонагиҳо / зироатҳои оҳорӣ	57.8	0.08	3333	250	667	15.5	994
Сабзавот/ мева	32.8	0.05	3000	200	625	19.0	556
Донагӣ / лубиё / лубиёгиҳо	2.4	0.08	1500	63	0	15.8	45
Зироатҳои равғандор	1.7	0.13	1875	71	0	2.8	32
Зироатҳо барои хуроки ҳайвонот	22.3	0.10	2667	188	0	9.3	398
Пахта	4.3	1.50	2500	208	0	31.0	73
Дигар/намедонам	4.6	0.06	333	0	0	11.8	71

Эзоҳ: нишондиҳандаҳои баҳогузории зироатҳо бо парвариши ҳамин зироати аниқ вобаста шудаанд. Медианаҳо пастшавии таъсири партофтҳоро нишон медиҳад.

1 Маълумоти ҷамъбастии мушоҳидаҳо аз сабаби набудани ҳисоб андаке фарқ мекунанд. Миқдори мушоҳидаҳо (n) хонаводаҳоеро, ки ҳар як зироатро ё категорияи зироатро парвариш мекунанд, нишон медиҳад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015

9.4. Истифодаи техникаи кишоварзӣ

Нишондиҳандаҳои истифодаи техника барои фаъолияти гуногуни кишоварзӣ дар **ҷадвали 9.4** оварда шудаанд. Техника одатан барои тайёркунии замин истифода мешавад ва истифодаи техника барои мақсадҳои дигар вобаста аз зироат тағйир меёбад. Истифодаи техника бисёртар дар байни истеҳсолкунандагони пахта мушоҳида мешавад. 89,7 фоизи онҳо техникаро барои тайёркунии замин истифода мебаранд, 81,7 фоиз техникаро барои шинондан ва 72,6 фоиз онро барои пошидани нуриҳо истифода мебаранд. Агар доир ба масъалаи истифодаи пестисидҳо сухан ронем, 27,2 фоизи пахтакорон техникаро истифода

мебаранд. Онҳо техникаро бо мақсади ҳосилғундорӣ (9,9%) ва ғаллакубӣ (26,4%) истифода мебаранд. Техника ҳамчунин хеле маъмул дар истеҳсоли гандум ва ҷуворимакка барои хуроки ҳайвонот истифода мешавад. Ин зироатҳо ва пахта назар ба зироатҳои дигар асосан дар ҳаҷми калон парвариш карда мешаванд ва ҳамин тавр истифодаи техника барои мақсадҳои гуногун эҳтимолан тарзи аз ҳама камхарҷ мебошад.

Ҷадвали 9.4. Истифодаи техникаи кишоварзӣ дар хонавода

	Фоизи хонавода, ки техникаро барои … истифода мебаранд						
	Тайёркунии замин	Шинондан	Истифодаи нуриҳо	Истифодаи пестисидҳо	Ҳосилғундорӣ	Ғаллакӯбӣ	n[1]
Зироатҳои аз ҳама маъмули кишоварзӣ							
Картошка	37.8	5.5	2.8	2.2	2.2	2.6	700
Гандум	87.1	42.1	6.8	4.7	15.8	42.4	357
Помидор	36.5	5.1	2.8	2.1	2.2	2.7	420
Ҷуворимакка барои хуроки ҳайвонот	84.3	19.7	3.4	5.8	5.7	11.1	272
Беда	53.9	12.2	2.1	0.7	2.8	6.1	142
Пахта	89.7	81.7	72.6	27.2	9.9	26.4	73
Категорияҳои зироатҳои кишоварзӣ							
Ғалладонагиҳо / зироатҳои оҳорӣ	56.9	19.9	4.7	3.7	8.0	18.8	994
Сабзавот/ мева	41.2	7.7	3.6	4.3	3.1	4.0	556
Донагӣ / лубиё / лубиёгиҳо	55.8	8.1	0.0	3.9	1.9	1.9	45
Зироатҳои равғандор	56.4	13.0	3.4	0.0	12.3	9.6	32
Зироатҳо барои хуроки ҳайвонот	75.5	17.8	3.1	4.4	5.0	9.7	398
Пахта	89.7	81.7	72.6	27.2	9.9	26.4	73
Дигар/намедонам	43.6	9.5	3.2	5.2	3.1	4.0	71

Эзоҳ: нишондиҳандаҳои баҳогузории ҳосил аз парвариши ин зироати аниқ вобастагӣ дорад

[1] Маълумоти ҷамъбастии мушоҳидаҳо аз сабаби набудани ҳисоб андаке фарқ мекунанд. Миқдори мушоҳидаҳо (n) хонаводаҳоеро, ки истифодабарии техникаро барои ҳар як зироат қайд кардаанд, нишон медиҳад.

Маълумоти ҷамъбастии назорат аз сабаби набудани ҳисоб андаке фарқ мекунанд. Миқдори мушоҳидаҳо (n) худ хонаводаҳоеро дарбар мегирад, ки оид ба истифодаи техника барои ҳар як зироат қайд карданд.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

9.5 Дорой (актив)-ҳои кишоварзии хонавода

Бо вуҷуди он, ки истифодаи техника дар минтақаи амал нисбатан васеъ паҳн гаштааст, доштани дорой (актив)-ҳои кишоварзӣ дар сатҳи нисбатан паст қарор дорад (нигаред ба **ҷадвали 9.5)**. Танҳо 4,0 фоизи хонаводаҳо трактор доранд. 17,3 фоизи хонаводаҳо техникае доранд, ки барои шинондани растаниҳо истифода мебаранд. Доштани дорой (актив)-ҳои кишоварзӣ ҳамчунин хеле дар сатҳи паст қарор дорад. Ин нишондиҳандаҳои нисбатан пасти доштани дорой (актив)-ҳо дар якҷоягӣ бо нишондиҳандаи баланди истифодаи техника дар ҷадвали 9.4. оварда шудаанд. Ин маълумот нишон медиҳад, ки бозорҳои иҷораи техника мавҷуд ҳаст. Нишондиҳандаи доштани трактор дар байни хонаводаҳои калон назар ба хонаводаҳои хурд ду маротиба баландтар мебошад. Илова бар ин, нишондиҳандаи мазкур дар байни хонаводаҳое, ки маълумоти олӣ доранд, назар ба хонаводаҳое, ки дараҷаи маълумоташон аз миёна паст аст, се маротиба зиёдтар мебошад.

Ҷадвали 9.5. Доштани дорої (актив)-ҳои кишоварзї аз тарафи хонаводаҳо

	Фоизи хонаводаҳое, ки ... доранд						
	Трактор[a]	Сипори аробакашї [b]	Сипори механикї [c]	Техника барои шинондан [d]	Ғаллакўб аки дастї[e]	Ядак [f]	n[l]
Ҳамагї	**4.0**	**0.8**	**1.8**	**17.3**	**12.2**	**1.8**	**1681**
Ҳаҷми хонаводаҳо [adf]							
Хурд (1-5 аъзо)	1.3	0.2	0.8	15.3	10.4	0.4	427
Миёна (6-10 аъзо)	3.6	0.9	1.8	18.0	12.7	2.0	889
Калон (11+ аъзо)	8.8	1.1	3.1	18.1	13.3	3.3	365
Дараҷаи маълумот[c]							
Асосї/ибтидої/ маълумот надорад	1.2	0.0	2.5	19.2	10.5	1.2	77
Миёна/асосї	3.9	0.7	1.8	17.7	11.3	1.7	1161
Олї	4.9	1.0	1.8	15.8	15.0	2.2	443
Вазъи камбизоатї (истеъмол ба ҳар сари аҳолї дар як рўз)[d]							
Аз хатти камбизоатї боло бо $1.90	4.3	1.0	2.1	14.0	11.6	2.0	1171
Аз хатти камбизоатї поён бо $1.90	3.5	0.3	1.1	25.3	13.9	1.4	510
	Насоси обии механикї[g]	**Насоси обии барқї[h]**	**Техникаи механикї барои коркарди ашёи хом[i]**	**Насоси инсектисидї [j]**	**Гармхона [k]**	**Анбор[l]**	**n**
Ҳамагї	**2.4**	**4.5**	**1.0**	**3.1**	**2.8**	**1.4**	**1681**
Ҳаҷми хонавода[kl]							
Хурд (1-5 аъзо)	2.0	4.5	1.1	1.9	1.5	1.3	427
Миёна (6-10 аъзо)	2.5	4.0	1.0	2.9	2.2	0.9	889
Калон (11+ аъзо)	2.7	5.6	1.0	5.2	5.8	2.6	365
Дараҷаи маълумоти хонавода							
Асосї/ибтидої/ маълумот надорад	0.0	1.1	0.0	0.0	2.4	2.6	77
Миёна/асосї	2.3	4.1	0.9	2.8	2.4	1.1	1161
Олї	3.0	6.0	1.5	4.3	3.8	1.9	443
Вазъи камбизоатї (истеъмол ба ҳар сари аҳолї дар як рўз)[h]							
Аз хатти камбизоатї боло бо $1.90	2.8	5.2	0.9	3.3	3.0	1.3	1171
Аз хатти камбизоатї поён бо $1.90	1.4	2.8	1.4	2.6	2.0	1.4	510

Эзоҳ: Ҳамаи нишондиҳандаҳо бо иштирок дар фаъолияти кишоварзї вобаста ҳастнад.

[l] Маълумоти ҷамъбастии мушоҳидаҳо аз сабаби набудани ҳисоб андаке фарқ мекунанд. Миқдори мушоҳидаҳо (n) хонаводаҳоеро, ки ба ҳар як зергурўҳ дохил мешаванд,, нишон медиҳад.

[a-l] Индекси болої дар сарлавҳаи сутун ба санҷиши муҳимият, (p <0,05), ки барои монандкунї байни нишондиҳандаҳо дар сарлавҳа ва ҳар яке аз тағирёбандаҳо дар сатр гузаронида шуда буданд, нишон медиҳад

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

9.6 Соҳибии ҳайвоноти кишоварзӣ

Доштани ҳайвоноти кишоварзи аз тарафи хонаводаҳо аз рӯи намудҳои ҳайвонот дар **ҷадвали 9.6** оварда шудааст. Доштани чорвои хонагӣ хеле паҳн гаштааст (72,0 фоизи хонаводаҳо инро қайд карданд, ки на камтар аз як намуди чорво доранд). Дар деҳот фоизи доштани чорво баландтар мебошад: 76,3 фоизи хонаводаҳо ҳадди ақал як намуди чорво доранд. Чорводорӣ то ҳол дар минтақаи шаҳрӣ маъмул мебошад. Бо вуҷуди ин, зиёда аз 43,1 фоиз хонаводаҳо ҳадди ақал як намуди чорвои хонагиро доранд. Чорвои калони шохдор ва паррандагон намуди аз ҳама маъмули чорводорӣ мебошанд, вале хонаводаҳо ҳамчунин асп, хар, гусфанд ва буз доранд. Хонаводаҳои калон миқдори аз ҳама зиёди чорворо доранд, ки ба миқдори бисёри аъзоёни хонавода мувофиқ меояд, ки онҳоро бояд хуронд, инчунин барои нигоҳубини чорво қувваи кории зиёдтар лозим аст. Хонаводаҳое, ки дараҷаи баланди маълумотро доро ҳастанд, ҳамчунин одатан чорвои бисёр доранд ва бисёртар чорвои калони шохдор, гусфанд / буз ва паррандагонро афзалтар медонанд.

Ҷадвали 9.6. Соҳибии ҳайвоноти кишоварзӣ аз тарафи хонаводаҳо

	Хонаводаҳое, ки чорво доранд (%)[a]	Саршумори миёнаи ҳайвонот, ки хонаводаҳо доранд				
		Чорвои калони шохдор[b]	Аспҳо/ харҳо [c]	Гусфандҳо/ бузҳо[d]	Парранд агон[e]	n[1]
Ҳамагӣ	**72.0**	**1.5**	**0.1**	**1.0**	**1.4**	**1996**
Шаҳр[abcde]	43.1	0.6	0.0	0.1	0.9	178
Деҳот[abcde]	76.3	1.6	0.2	1.1	1.5	1818
Ҳайати гендерии хонаводаҳо						
Мардҳо ва занҳо	74.1	1.5	0.1	1.0	1.5	1853
Танҳо занҳо	45.6	0.7	0.1	0.1	0.8	141
Ҳаҷми хонаводаҳо [abc]						
Хурд (1-5 аъзо)	56.1	1.0	0.1	0.7	1.2	549
Миёна (6-10 аъзо)	76.9	1.6	0.1	0.9	1.5	1043
Калон (11+ аъзо)	82.2	2.0	0.2	1.5	1.6	404
Дараҷаи маълумоти хонавода [abd]						
Асосӣ/ибтидоӣ/ маълумот надорад	54.2	0.8	0.1	0.3	1.1	101
Миёна/асосӣ	71.4	1.4	0.1	0.8	1.4	1382
Олӣ	77.1	1.9	0.1	1.6	1.6	513
Вазъи камбизоатӣ (истеъмол ба ҳар сари аҳолӣ дар як рӯз)[e]						
Аз хатти камбизоатӣ боло бо $1.90	72.6	1.5	0.1	1.0	1.5	1413
Аз хатти камбизоатӣ поён бо $1.90	70.5	1.3	0.1	1.0	1.1	583

[1] Маълумоти ҷамъбастии мушоҳидаҳо аз сабаби набудани ҳисоб андаке фарқ мекунанд. Миқдори мушоҳидаҳо (n) хонаводаҳоеро, ки ба ҳар як зергурӯҳ дохил мешаванд,, нишон медиҳад.

[a-e] Индекси болоӣ дар сарлавҳаи сутун ба санҷиши муҳимият, (p <0,05), ки барои монандкунӣ байни нишондиҳандаҳо дар сарлавҳа ва ҳар яке аз тағирёбандаҳо дар сатр гузаронида шуда буданд, нишон медиҳад

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои тадқиқоти мобайнии IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

9.7 Истеҳсоли шир аз тарафи хонаводаҳо

Ҷадвали 9.7 истеҳсоли ширро аз тарафи хонавода ва истеҳсоли ҳарҳафтаинаи ширро аз тарафи хонаводаҳо қайд мекунад. Мо дар бораи истеҳсоли шир танҳо аз чорвои калони шохдор маълумот медиҳем, чунки истеҳсоли шир аз буз ва гусфандҳо хеле паст буд (<1% истеҳсоли шир дар интихобкунанда ва ҳаҷми истеҳсол на он қадар калон буд). 39,9 фоизи хонаводаҳо оид ба истеҳсоли шир аз чорвои калони шохдор хабар доданд. Паҳншавии истеҳсоли шир дар деҳот (42,4 фоизи хонаводаҳо) назар ба шаҳр (23,8 фоизи хонаводаҳо) баландтар мебошад. Бо вуҷуди ин, истеҳсоли ҳарҳафтаинаи шир аз тарафи хонаводаҳо ба истеҳсоли шир дар шаҳр монанд аст, шояд ки ҳатто баланд бошад. Новобаста ба ин, аҳолии шаҳр чорво камтар дорад (ҷадвали 9.6). Фарз кардан мумкин аст, ки аҳолии шаҳр ҳайвонотро махсусан барои истеҳсоли шир нигоҳубин намоянд ё аз сабаби доштани дастрасии хубтар ба нигоҳубини байторӣ ё омилҳои дигари истеҳсолот. Паҳншавии истеҳсоли шир дар байни хонаводаҳои маълумотдор ва калонҳаҷм ба монанди истеҳсоли ҳарҳафтаинаи шир хеле баланд мебошад. Коэффисиентҳои коррелятсияи дусатҳа байни истеҳсоли шир ва истеъмоли шир калон (p <0,05) калон мебошанд ва барои истеъмоли шир аз тарафи занҳо (0,46) ва кӯдакон (0,37) мусбӣ мебошанд.

Ҷадвали 9.7. Истеҳсоли шир аз тарафи хонаводаҳо

	Фоизи хонаводаҳое, ки шир истеҳсол мекунанд [a]	n[c]	Истеҳсоли ҳарҳафтаинаи шир (л)[b]	n[c]
Ҳамагӣ	**39.9**	**1996**	**15.6**	**849**
Шаҳр [a]	23.8	178	17.0	42
Деҳот [a]	42.4	1818	15.4	807
Ҳаҷми хонавода [ab]				
Хурд (1-5 аъзо)	22.3	549	13.4	133
Миёна (6-10 аъзо)	43.4	1043	15.6	477
Калон (11+ аъзо)	56.9	404	16.8	239
Дараҷаи маълумоти хонаводаҳо[ab]				
Асосӣ/ибтидой/ маълумот надорад	29.2	101	14.4	32
Миёна	38.1	1382	14.8	563
Олӣ	47.1	513	17.5	254
Вазъи камбизоатӣ (истеъмол ба ҳар сари аҳолӣ дар як рӯз)[b]				
Аз хатти камбизоатӣ боло бо $1.90	41.4	1413	16.1	623
Аз хатти камбизоатӣ поён бо $1.90	36.3	583	14.1	226

Эзоҳ: нишондиҳандаҳои баҳогузории истеҳсоли шир аз истеҳсоли шир дар хонавода вобастагӣ дорад.

[a-e] Индекси болой дар сарлавҳаи сутун ба санҷиши муҳимият, (p <0,05), ки барои монандкунӣ байни нишондиҳандаҳо дар сарлавҳа ва ҳар яке аз ивазкунандаҳо дар сатр гузаронида шуда буданд, нишон медиҳад.

[c] Маълумоти ҷамъбастии мушоҳидаҳо аз сабаби набудани ҳисоб андаке фарқ мекунанд. Миқдори мушоҳидаҳо (n) хонаводаҳоеро, ки ба ҳар як зергурӯҳ дохил мешаванд,, нишон медиҳад.

Сарчашма: Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнӣ IFPRI, Тоҷикистон, 2015.

10. Хулосаҳо

Дар ҳисоботи мазкур натиҷаҳои маълумотҳои мобайнии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Минтақаи амал дар Тоҷикистон пешкаш карда шудааст. Маълумотҳои мобайнии нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар минтақаи амал дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мобайнӣ, дар асоси маълумотҳои аҳолӣ, РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда» ва маълумотҳои дуюмдараҷа ба даст оварда шудаанд. Мусоҳибаҳое, ки дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти мобайнӣ гузаронида шудаанд, 2000 хонаводаҳоро аз 100 минтақаҳои баҳисобгирии стандартии Минтақаи амал дар бар гирифтааст. Хонаводаҳои мазкур дар 99 ҷамъиятҳои алоҳидаи дувоздаҳ ноҳияҳои вилояти Хатлон зиндагонӣ мекунанд. Соҳаи кишоварзӣ дар аксарияти ин ҷамъиятҳо намуди асосии фаъолияти иқтисодӣ ба ҳисоб меравад.

Ба монанди маълумотҳои базавӣ, нишондиҳандаҳои мобайнии ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» нишон медиҳанд, ки сифати манзили зист дар минтақаҳои амал нисбатан паст ҳастанд ва аксарияти хонаводаҳо ба оби қубурӣ (водопровод) дастрасӣ надоранд. Бо вуҷуди он, ки қариб ҳамаи хонаҳо ба шабакаи марказии барқ пайваст ҳастанд, таъминоти қувваи барқ дар моҳҳои зимистон дар Минтақаи амал ҳоло ҳам маҳдуд аст. Дар қариб 40 фоизи ҳамаи хонаводаҳо як ё якчанд аъзоёни хонавода дар хориҷи кишвар кор кардагӣ ҳастанд ва вобастагӣ аз маблағҳои интиқолӣ дар хонаводаҳо маъмул мебошад. Бӯҳрони иқтисодӣ дар Россия дар натиҷаи пастшавии нархи ашёи хом ва захираҳои энергетикӣ (нафт), инчунин таҳримҳои иқтисодии ғарб ба камшавии талабот ба қувваи кории муҳоҷирон оварда расониданд. Илова бар он, пастшавии қурби асъори рубли русӣ ва ташдиди қоидаҳои танзими бозори меҳнат дар Россия боз ҳам талаботро ба қувваи кории муҳоҷирони меҳнатӣ кам гардонд. Натиҷаҳои тадқиқот нишон медиҳанд, ки аксарияти муҳоҷирони меҳнатӣ аз минтақаи амал аз сабаби набудани имконияти бо кор таъминшавӣ ва пастшавии музди меҳнат дар Россия ба кишвари худ баргаштанд.

Дар натиҷа вуруди маблағҳои интиқолӣ аз Россия ба иқтисодиёти Тоҷикистон якбора кам шуд. Новобаста аз он, ки таъсири манфии камшавии маблағҳои интиқолӣ ба рушди умумии иқтисодӣ мӯътадил менамояд, таъсири манфии он ба некӯаҳволии хонаводаҳо назаррас мебошад. Камшавии ногаҳонии вуруди маблағҳои интиқолӣ ба даромади хонаводаҳо, махсусан дар байни хонаводаҳои камбизоат таъсири манфӣ расонд. Мувофиқи маълумотҳои тадқиқоти «Слушая Таджикистан»-и Бонки ҷаҳонӣ, даромади миёнаи воқеӣ дар байни хонаводаҳои ду квинтилҳои камбизоаттарин дар марҳилаи

моҳҳои май то июли 2015 сол ба 23 фоиз кам гардид[57]. Ин ба суръати паст кардани сатҳи камбизоатӣ дар мамлакат ба таври манфӣ таъсир расонданаш мумкин аст.

Маълумотҳои тадқиқот дар асоси аҳолӣ дар соли 2015 аломатҳои пешакии таъсири манфии бӯҳронҳои берунаро ба некӯаҳволии хонаводаҳо ва вазъи камбизоатӣ дар Минтақаи амал нишон медиҳад. Дар қариб нисфи ҳамаи хонаводаҳо ақалан як нафар аз аъзоёни оила дар хориҷи кишвар кор мекунад. Ҳамин тавр, аҷиб нест, ки камшавии ногаҳонии ҳаҷми маблағҳои интиқолӣ эҳтимолан ба некӯаҳволии хонаводаҳо, пастшавии сатҳи камбизоатӣ ва беҳтаршавии ғизо таъсири назаррас расонад.

Оид ба вазъияти иқтисодии хонаводаҳо, вусъатёбии камбизоатӣ дар сатҳи 10,4 фоиз ҳудуди байналхалқии камбизоатӣ, ки $1,25 ташкил медиҳад, 33,0 фоиз дар доираи ҳудуди нави камбизоатӣ, ки $1,90-ро ташкил медиҳаду аз тарафи Бонки ҷаҳонӣ муқарар карда шудааст, 47,6 фоиз мувофиқи ҳудуди миллии камбизоатӣ дар Тоҷикистон ва 33,5 фоиз дар доираи ҳудуди миллии камбизоатии дараҷаи охирон мушоҳида карда шудааст. Квинтили аз ҳама пасттарин 6,9 фоизи истеъмолоти умумиро ташкил дод ва фарқияти камбизоатӣ ҳангоми ҳудуди камбизоатӣ $ 1,25 будан, дар интихобкунандаи хонаводаҳо ба 2,7 фоиз баробар аст. Натиҷаҳои мазкур аз ҷиҳати оморӣ аз натиҷаҳои тадқиқоти базавӣ фарқият надоранд. Бо вуҷуди он, ки натиҷаҳо аз сабаби гуногунии интихобкунандаи аҳолӣ қиёспазир нестанд, нишондиҳандаҳои мазкурро бо натиҷаҳои баҳодиҳии камбизоатӣ, ки аз тарафи Агентии омори Тоҷикистон дар вилояти Хатлон соли 2014 гузаронида шудааст[58], муқоиса кардан имконпазир аст. Ба ғайр аз тафовут дар хусусияти аҳолӣ[59], инчунин фарқияти ночиз метавонад аз сабаби омилҳои мавсимӣ, камшавии якбораи вуруди маблағҳои интиқолӣ дар семоҳаи чоруми соли 2014 ва семоҳаи якуми соли 2015 инчунин ташдиди сиёсати макроиқтисодӣ дар нимсолаи дуюми соли 2014, ҷой дошта бошад.

Вусъатёбии гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид дар минтақаи амал 14,1 фоизро ташкил медиҳад, ки аз ҷиҳати оморӣ нисбат ба натиҷаҳои тадқиқоти базавӣ фарқият надорад. Натиҷаҳои тадқиқоти мобайни нишон медиҳанд, ки 29,3 фоизи кӯдакони то 5 сола қадпаст ҳастанд (қадашон барои синну соли мазкур паст аст), ки ин нисбат ба нишондиҳандаҳои тадқиқоти базавӣ ба 1,4 банди фоизӣ пасттар аст. Бо вуҷуди он ин фарқият аз ҷиҳати

[57] Бонки ҷаҳонӣ. (2015). Сустшавии мӯътадили суръати рушди иқтисодӣ дар якҷоягӣ бо пастшавии якбораи қобилияти харидории аҳолӣ. Навсозии вазъи иқтисодии № 2 (тирамоҳи соли 2015). Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

[58] Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. 2014. *Ченкунии сатҳи камбизоатӣ дар Тоҷикистон: қайдҳои методологӣ.* Душанбе.

[59] Баҳодиҳии камбизоатӣ, ки аз тарафи Агентии омор гузаронида шудааст, ба тамоми вилояти Хатлон тааллуқ дорад, дар он вақте, ки Тадқиқоти мобайнии аҳолӣ танҳо ба Минтақаи амал, ки танҳо 12 ноҳияҳои деҳотии вилоятро дар бар мегирад, тааллуқ дорад. Илова бар ин, интихобкунандаи мо ба ҷамъияти деҳот нигаронида шудааст.

оморӣ аҳамият надорад. Қариб 9,2 фоизи кӯдакони то 5 сола лоғар буданд (вазнашон бо қад номувофиқ аст) ва 16,0 фоиз камвазнӣ доранд. Ин нишондиҳандаҳо, ки пурра ба нишондиҳандаҳо дар байни писарчаҳо равона карда шудаанд, нисбати нишондиҳандаҳои тадқиқоти базавӣ андаке баландтар ҳастанд. Натиҷаҳо дар байни духтарчаҳо фарқиятҳои аз ҷиҳати омори назаррас надоранд.

Танҳо 5,5 фоизи кӯдакони аз 6 то 23 моҳа ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизоро истеъмол кардаанд. 69,2 фоизи кӯдакони то 6 моҳа танҳо бо шири сина ғизо мегирифтанд, ки нисбат ба нишондиҳандаҳои тадқиқоти базивӣ ниҳоят дараҷа баланд аст. Ғизогирии занҳо низ дар ҳисоботи мазкур ҷолиб буд ва нишондиҳандаи миёнаи гуногунии вояи ғизои занҳо (НГВҒЗ) дар 3,74 барои онҳое, ки аз рӯи интихобкунанда дар Минтақаи амал зиндагонӣ мекунанд, ҳисоб карда шуд.

Оид ба нишондиҳандаҳои антропометрӣ, қариб 60 фоизи занҳо дорои индекси вазни бадан (ИВБ), ки мӯътадил ба ҳисоб меравад, мебошанд. Бо вуҷуди ин, занҳо бисёртар вазни зиёдатӣ (35,7%) ё фарбеҳӣ (12,6%) доштанд, на ин ки камвазнӣ (5,5%). Ҳангоми дар якҷоягӣ дида баромадани ғизои занҳо бо ИВБ, қайд кардан мумкин аст, ки аксарияти занҳо мисли пештара аз камғизоӣ азият мекашанд, ки ин ба бад шудани вазъи саломатӣ оварда мерасонад. Нисбат ба натиҷаҳои тадқиқоти базавӣ сатҳи камғизоии занҳо андаке баланд шудааст.

Барномаи «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Тоҷикистон мақсади худро ба се маҳсулоти хӯрокае, ки аз моддаҳои ғизоӣ бой аст, дар занҷири афзоиши арзиш равона кардааст: меваҳо, сабзавот ва маҳсулоти ширӣ. Умуман, қариб 88% занҳои аз 15 то 49 сола ақалан яке аз маҳсулоти мақсаднокро, ки аз моддаҳои ғизоӣ бой аст, истеъмол кардаанд. Оид ба маҳсулоти муайяни хӯрокае, ки аз моддаҳои ғизоӣ бой аст, дар занҷири мақсадноки афзоиши арзиш гуфтан мумкин аст, ки 21,2, 75,9 ва 54,5 фоизи занҳои синну соли гурӯҳи дар боло қайдшуда мева, сабзавот ва мувофиқан маҳсулоти ширӣ истеъмол кардаанд. Ин нишондиҳандаҳо, одатан дар ҳамаи гурӯҳҳои синнусолӣ бетағйир ҳастанд ва бо дараҷаи маълумот вобастагии мусбӣ доранд. Дар истеъмоли маҳсулоти мақсадноки хӯрока дар байни ҳайати гендерии хонавода ва байни хонаводаҳое, ки гуруснагӣ надоранд ё аз гуруснагии ночиз ва гуруснагии таҳаммулпазиру шадид азият мекашанд, фарқияти назаррас вуҷуд дорад.

Тахминан нисфи (53%) кӯдакони 6-23 моҳа ақалан яке аз маҳсулоти мақсадноки хӯрокаро, ки аз моддаҳои ғизоӣ бой аст, аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол кардаанд. Бо вуҷуди ин қисми ками (аз 10% камтар) ин кӯдакон меваю сабзавотро дар давоми рӯз як рӯз пеш аз мусоҳиба истеъмол кардаанд. Фарқият дар истеъмоли маҳсулоти хӯрокаи аз моддаҳои ғизоӣ бой дар байни писарчаҳою духтарчаҳо ночиз аст. Истеъмоли ин маҳсулот бо синну соли кӯдакон зич алоқаманд аст. Илова бар ин, кӯдакони хонаводаҳое, ки дар он гуруснагӣ

нест ё гуруснагии ночиз ҳукмфармо аст, эҳтимолан ин маҳсулоти хӯрокаи аз моддаҳои ғизоӣ бойро аз занҷири афзоиши арзиш истеъмол мекунанд.

Компонентҳои индекси WEAI нишон медиҳанд, ки қариб 84 фоизи занҳо аз Минтақаи амал шахсан ё дар якҷоягӣ даромаду хароҷотро назорат мекунанд, қариб 45 фоизи онҳо ҳангоми қабули қарори истеҳсолӣ дар соҳаи кишоварзӣ иштирок мекунанд ва қариб 50 фоизи онҳо дар гурӯҳҳои иқтисодӣ ё иҷтимоӣ аъзо ҳастанд. Бо вуҷуди ин, танҳо 24,4 фоизи занҳо ба дороӣ (актив)-ҳо ҳуқуқи соҳибӣ доранд, 17,8 фоиз дар харид, фурӯш ё ба дигар кас гузаронидани дороӣ (актив)-ҳо иштирок мекунанд ва 11,2 фоиз ба қарз дастрасӣ доранд ва оид ба гирифтани қарз қарор қабул мекунанд. Маълум аст, ки дараҷаи маълумот ҳамчун воситае, ки барои баланд бардоштани ҳуқуқу имкониятҳо ва вазъи иқтисодии занҳо таъсир мерасонад, нақши аниқро мебозад; дар хонаводаҳое, ки дар он занҳо ҳуқуқу имкониятҳои зиёдтаре доранд, одатан дараҷаи маълумоти аъзоёни калонсоли хонавода нисбатан баланд аст.

Дар ҳисобот инчунин таҳлилҳое, ки ба мамлакати муайян (Тоҷикистон) тааллуқ доранд, пешкаш карда шудааст. Баъзе аз хулосаҳои калидӣ чунинанд: нишондиҳандаҳои ғизои занҳо ва кӯдакон аз афташ бо муҳоҷират ва маблағҳои интиқолӣ вобастагии мусбӣ доранд. Қариб 40 фоизи хонаводаҳо оид ба гирифтани маблағҳои интиқолӣ маълумот медиҳанд ва маблағҳои интиқолӣ қариб 70 фоизи даромади хонаводаро ташкил мекунанд. Зиёда аз 60 фоизи маблағҳои интиқолӣ барои хароҷоти ғизо истифода бурда шудаанд. Таҳлили оддии нишондиҳандаҳои миёнаи камбизоатӣ, истеъмолот ва нишондиҳандаҳои ғизо дар байни хонаводаҳое, ки муҳоҷир доранд ва хонаводаҳое, ки муҳоҷир надоранд, ба истиснои ҳиссаи занҳое, ки сабзавот истеъмол мекунанд, фарқиятҳои аз ҷиҳати оморӣ назаррасро муайян накардааст. Ҳиссаи занҳои синну соли репродуктивӣ, ки дар хонаводаҳои муҳоҷирдор сабзавот истеъмол мекунанд, нисбат ба хонаводаҳое, ки муҳоҷир надоранд ба 4,5 банди фоизӣ баландтар аст.

Натиҷаҳои тадқиқот нишон медиҳад, ки қариб 40 фоизи муҳоҷирони байналхалқӣ моҳҳои охир то саршавии тадқиқот аз хориҷа баргаштаанд. Қариб нисфи муҳоҷирон аз сабаби ба охир расидани мӯҳлати иҷозатномаи барои кор (литсензия), аз даст додани кор ва тиҷорат баргаштанд. Ин шояд аз сабаби таназзулёбии иқтисодиёт ва ташдиди меъёрҳои меҳнатӣ барои муҳоҷирони Россия бошад. Натиҷаҳои тадқиқоти мобайнӣ баъзе аломатҳои пешакии таъсири манфии камшавии ногаҳонии вуруди интиқоли маблағҳоро ба некӯаҳволии хонаводаҳо нишон медиҳад. Натиҷаҳои тадқиқоте, ки чанде пеш аз тарафи Бонки ҷаҳонӣ гузаронида шуда буд, ин натиҷаҳоро тасдиқ мекунанд ва нишон медиҳанд,

ки некӯаҳволии хонаводаҳо дар Тоҷикистон ва тезтар аз ҳама дар байни хонаводаҳои камбизоат бад шуда истодааст.[60]

Кишоварзӣ дар бозори меҳнати Тоҷикистон бартарӣ дорад, ки он 45 фоизи шуғлмандии умумиро ташкил медиҳад[61]. Ин инчунин дар Минтақаи амал сарчашмаи муҳими шуғлмандӣ мебошад, ки қариб 84 фоизи хонаводаҳо дар бораи парвариши ақалан як маҳсулоти кишоварзӣ дар соли гузашта хабар доданд. Хонаводаҳое, ки ба ҳайати он танҳо занҳо (77%) дохил мешаванд, нисбат ба хонаводаҳое, ки ба ҳайати он ҳам марду ҳам занҳо (84%) дохил мешаванд, шояд дар соҳаи кишоварзӣ нисбатан иштироки пасттар доранд. Қисми зиёди заминҳои кишоварзӣ обёрӣ карда мешаванд ва зиёда аз 95 фоизи қитъаҳои замин шаҳодатномаи ҳуқуқӣ доранд. Бо вуҷуди он, ки заминҳои наздиҳавлигӣ ва заминҳои президентӣ намудҳои маъмули замин ҳастанд, дар интихобкунанда инчунин онҳое ҷой доштанд, ки дар хоҷагиҳои инфиродӣ ва хоҷагиҳои деҳқонии коллективӣ бо истеҳсолот машғул ҳастанд.

Ба зироатҳое, ки бештар парвариш карда мешаванд, ғалладонагиҳо (қариб 58% хонаводаҳо), сабзавоту меваҳо (33%) ва зироатҳои хӯроки чорво (22%) дохил мешаванд. Нишондиҳандаҳои захираҳои истеҳсолот (нуриҳои минералӣ ва заҳрхимикатҳо) ва истифодаи техника вобаста ба ҳосил ва ҳаҷми хоҷагии деҳқонӣ хеле тағйир меёбад. Масалан, қариб 85 то 90 фоизи истеҳсолкунандагони пахта, гандум ва зироатҳои хӯроки чорво барои тайёркунии замин техникаҳои кишоварзиро истифода мебаранд. Лекин қисми на он қадар зиёди хонаводаҳо барои ғунучини ҳосил техникаро истифода мебаранд. Бо вуҷуди он, ки истифодаи техникаи кишоварзӣ дар Минтақаи амал падидаи маъмул аст, сатҳи соҳибикунии чунии дорои (актив)-ҳо хеле паст мебошад.

Қариб 72 фоизи хонаводаҳо ақалан як намуди чорво доранд. Натиҷаҳои тадқиқот дар бораи он шаҳодат медиҳанд, ки дар соҳибии чорвои хонагӣ дар байни хонаводаҳое, ки ба ҳайати он ҳам мардҳо ва ҳам занҳо дохил мешаванд (74% чорвои хонагӣ доранд) ва хонаводаҳое, ки ба ҳайати он танҳо занҳо дохил мешаванд (46%) тафовути назаррас вуҷуд дорад. Қариб 40 фоизи хонаводаҳои пурсидашуда шир истеҳсол мекунанд. Дар байни паҳншавии истеҳсоли шир ва маълумотҳои тақсимшудаи стандартии мо оид ба ҳаҷми хонавода, дараҷаи маълумот ва вазъи камбизоатӣ алоқамандии зич вуҷуд дорад.

Тадқиқоти мобайнии аҳолӣ, ки соли 2015 дар Тоҷикистон гузаронида шуд, аз инфраструктура ва сохтори интихобкунанда, ки дар чаҳорчӯбаи тадқиқоти базавии

[60] Бонки ҷаҳонӣ. (2015). Сустшавии мӯътадили суръати рушди иқтисодӣ дар якҷоягӣ бо пастшавии якбораи қобилияти харидории аҳолӣ. Навсозии вазъи иқтисодии № 2 (тирамоҳи соли 2015). Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

[61] Ibid. p. 4.

РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар соли 2013 тартиб дода шуда буд, ҷиҳатҳои мусбиашро қабул кард. IFPRI бо мақсади тартиб додани маълумотҳои панелӣ, кӯшиш кард, ки интихобкунандаи тадқиқоти базавиро аз нав барқарор созад. Бо вуҷуди он, гурӯҳи IFPRI ба маълумоти шахсии тадқиқоти базавӣ дастрасӣ надошт ва ба ҳуҷҷатҳои маъмурии дохилии «Зеркало» барои муқоиса кардани хонаводаҳои ҳар ду тадқиқот такя кард. Хонаводаҳои намерасидагӣ ба хонаводаҳои нав аз кластерҳои мувофиқ иваз карда шуданд.

Қисми зиёди саволномае, ки барои тадқиқоти мобайнӣ истифода бурда шуд, аз тадқиқоти мобайнии РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИИ «Озуқаворӣ ба хотири оянда» гирифта шуд. Барои соли 2015, IFPRI се модули нав оид ба масъалаҳои иштирок дар барномаи ёрирасон, муҳоҷират ва маблағҳои интиқолӣ, инчунин кишоварзӣ дохил карда шуд.

Ин модулҳо аз тадқиқотҳое асос ёфтаанд, ки на чандон пеш аз тарафи ташкилотҳои байналхалқӣ дар мамлакат гузаронида шуда буданд, аз ҷумла тадқиқоти сатҳи зиндагонӣ дар Тоҷикистон ва тадқиқоти истеъмолот, муҳоҷират, маҳорат ва ба кор дохилшавӣ дар Тоҷикистон, ки аз тарафи Бонки ҷаҳонӣ гузаронида шуданд. Дар рафти сафари кории аввалини худ дар моҳи октябри соли 2014, гурӯҳи IFPRI бо USAID ва ташкилотҳои байналхалқие, ки дар шаҳри Душанбе қарор доранд, оид ба тартиб додани саволнома машварат гузаронд.

Бозёфтҳое, ки дар ин ҳисобот оварда шудаанд, бояд барои ченкунии тағйироҳо аз рӯи нишондиҳандаҳои «Озуқаворӣ ба хотири оянда» бо мурури вақт дар Минтақаҳои амал бо диққати махсус истифода бурда шаванд. Қайд кардан муҳим аст, ки тадқиқот барои хулосабарорӣ нисбати хусусиятнокӣ ё сабабноки тарҳрезӣ нашудааст.

Рӯйхати адабиёти истифодашуда

Аббат, Е. А. ва Н. Ҷайн. (2016 с.). *Нигоҳ доштани қобилияти корӣ: тадқиқоти 10-солаи таъсири таҳия ва татбиққунии GPS-системаи осонкардашудаи бақайдгирии заминҳо барои деҳқонон* (*Staying the course: a 10 year study of impacts of development and implementation of a GPS-based simplified land registration system on farmers in Tajikistan).* Ҳуҷҷате, ки дар конфронси Бонки ҷаҳонӣ оид ба захираҳои замин ва камбизоатӣ дар соли 2016 пешкаш шудааст. 14-18 марти соли 2016 дар Вашингтон, Колумбия.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2012). *Минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон*. Душанбе: Агентии омор.

Алкир, С., Марапит, Х., Мейнзен-Дик Р., Петермэн, А., Кисумбинг А., Сеймур, Г., ва Ваз, А. (2013). *Дастурамали таълимӣ оид ба Индекси васеъшавии ҳуқуқу имкониятҳои занҳо дар соҳаи кишоварзӣ* (*Instructional Guide on the Women's Empowerment in Agriculture Index).* Пажӯҳишгоҳи байналмиллалии омӯзиши сиёсати озуқаворӣ (IFPRI). (2013). Гирифта шудааст аз http://www.ifpri.org/publication/womens-empowerment-agriculture-index.

Алкир, С., Марапит, Х., Мейнзен-Дик Р., Петермэн, А., Кисумбинг А., Сеймур, Г., ва Ваз, А. (2013). Индекси васеъшавии ҳуқуқу имкониятҳои занҳо дар соҳаи кишоварзӣ. *(The Women's Empowerment in Agriculture Index). Глобальное развитие*, 52 (C), 71-91.

Баллард, Т ., Коутс, J ., Свиндал, А . ва М. Дейчлер (2011). *Дараҷаи камбизоатии хонаводаҳо: нишондиҳандаи муайянкунӣ ва дастурамал оид ба ченкунӣ (Household Hunger Scale: Indicator Definition and Measurement Guide*). Вашингтон, округи Колумбия: Лоиҳаи II оид ба расонидани кӯмаки техникӣ дар соҳаи озуқаворӣ ва ғизо, FHI 360.

Блек, R.E. ва дигарон. (2008) Камғизоии модару кӯдак: таъсири глобалӣ ва минтақавӣ ва таъсири он ба саломатӣ (*Maternal and Child Undernutrition: Global and Regional Exposures and Health Consequences*). Лансет. 371 (9608): 243-260.

Бонки марказии Федератсияи Руссия. (2016 с.). Интиқоли берунмарзии шахсони воқеӣ. Базаи маълумотӣ. Москва, Федератсияи Руссия. (*Cross-boder transfers of individuals. Database*.) http://www.cbr.ru/Eng/statistics/?PrtId=svs.

Дарнтон-Хилл, И. ва дигарон. (2005) норасоии микроэлементҳо ва ҷанбаҳои гендерӣ: хароҷотҳои иҷтимою иқтисодӣ. *Маҷаллаи амрикоии ғизогири клиникӣ* (Micronutrient deficiencies and gender: social and economic costs. *American Journal of Clinical Nutrition*), май 2005 с., 81 (Иловаҳо): 1198S-1205S.

Дитон, А. (2008). Таҳлили натиҷаҳои пурсиши хонаводаҳо: усули микроиқтисодӣ дар сиёсати рушд (*The Analysis of Household Surveys: A microeconomic approach to development policy*.). Балтимор: газетаи Донишгоҳи Ҷон Хопкинс.

Дитон, А. ва С. Заиди. (2002). "Дастурамал оид ба коркарди унсурҳои истеъмолот барои таҳлили некӯаҳволӣ" ("Guidelines for constructing consumption aggregates for welfare analysis), рабочий документ No. 135. Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

Дейтхлер, М., Баллард, Т., Свиндал, А. ва Коутс, Дж. (2011). Қайдҳои техникии FANTA № 12: Ҷорӣ намудани ченакҳои оддии гуруснагии хонаводаҳо барои истифодабарӣ дар мамлакатҳои гуногун (*Introducing a Simple Measure of Household Hunger for Cross-Cultural Use*). Вашингтони, округи Колумбия: USAID .

РОБИТАИ МУТАҚОБИЛАИИ "Озуқаворӣ ба хотири оянда". (2014). Ҳисобот оид ба вазъияти ибтидой дар минтақаи амали «Озуқаворӣ ба хотири оянда» дар Тоҷикистон (*Feed the Future Tajikistan Zone of Influence Baseline Report.*). Роквил, MD: Вестат.

Фостер, Ҷ., Суман С., Локшин М. ва Саджая, З. (2013). Усули ягона барои ченкунии камбизоатӣ ва нобаробарӣ: назария ва амалия (*A Unified Approach to Measuring Poverty and Inequality: Theory and Practice.*). Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.115-118.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикситон. (2012). "Ҳисобот дар бораи натиҷаҳои ислоҳоти соҳаи кишоварзӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон" (*Report on the Results of the Agrarian Reform of the Republic of Tajikistan*). Душанбе:. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2012). Барномаи ислоҳоти соҳаи кишоварзӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2020 (*The Agriculture Reform Programme of the Republic of Tajikistan for 2012-2020*). Душанбе. Аз 11 декабри соли 2015 дар http://moa.tj/wp-content/Program_Taj_Rus_Eng_ready.pdf.

Грош, М.Е. ва Муньос, Дж. (1996). Маводи дарсӣ барои банақшагирӣ ва гузаронидани пурсиш оид ба ченкунии сатҳи зиндагонӣ (*A manual for planning and implementing the living standards measurement study survey.*). Гурӯҳи тадқиқотӣ оид ба ченкунии сатҳи зиндагонӣ. Ҳуҷҷати №126. Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

Грош М. ва Глевве, Р. (1995). Дастурамал оид ба тадқиқоти ченкунии сатҳи зиндагонӣ ва маҷмӯаи маълумот (*A Guide to Living Standards Measurement Study Surveys and Their Data Sets.*). гурӯҳ оид ба гузаронидани тадқиқоти сатҳи зиндагонӣ, ҳуҷҷати №120. Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

Хотон, Ҷ. ва Хандкер, С. (2009). *Феҳрист оид ба камбизоатӣ ва нобаробарӣ*. Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

Каплински, Р. ва Моррис, М. *Маълумотнома барои таҳлили занҷири афзоиши арзиш (Handbook for Value Chain Analysis).* Оттава, Канада: Маркази байналмиллалӣ оид ба гузаронидани тадқиқотҳо дар соҳаи рушд.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (АО), Вазорати тандурустӣ [Тоҷикистон] (ВТ) ва Корпоратсияи молиявии байналмиллалӣ (IFC). (2013). Тадқиқот дар соҳаи демография ва тандурустӣ дар Тоҷикистон, 2012 сол (*Tajikistan Demographic and*

Health Survey 2012). Душанбе, Тоҷикистон ва Калвертон, Мэриленд, ИМА: АС, Вазорати тандурустӣ, ва Корпоратсияи молиявии байналмиллалӣ (IFC).

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2015). Аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар 1 январи соли 2015 (Population of *the Republic of Tajikistan on January 1, 2015 Yearbook*.). Нашрияи солона. Руссия, дар 8 декабри соли 2015 дар http://stat.tj/ru/img/65a709121baf8a64bf15d33f398aafde_1435736807.pdf.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2015). "Кор аз рӯи намуди фаъолиятҳои иқтисодӣ." *("Employment by economic activity.")* Дар ҳолати 1 октябри соли 2015 дар http://www.stat.tj/en/database/real-sector.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2015). "Тақсимоти заминҳои кишоварзӣ 2011-2014." *("Allocation of Agricultural Land 2011-2014.")* Дар ҳолати 1 октябри соли 2015 дар http://www.stat.tj/en/database/real-sector.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2015). "Тоҷикистон дар рақамҳо 2015". ("Tajikistan in figures 2015.") Дар ҳолати 11 декабри соли 2015 http://stat.tj/ru/img/695c206e2b1ce86f333f33fdc268a469_1439617140.pdf.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. (2015). "Вазъияти иҷтимоӣ-иқтисодии Тоҷикистон дар соли 2015" ("Socio-economic position of Tajikistan in 2015.") дар ҳолати 15 марти соли 2016 http://stat.tj/ru/img/3c8b737e693be8769270f0f588a0a0e5_1455852583.pdf.

Фонди кӯдакони СММ (ЮНИСЕФ). (2013). Ташаббуси глобалӣ оид ба гузаронидани тадқиқоти кӯдаконе, ки ба мактаб намераванд, дар Тоҷикистон (*Global Initiative on Out-of-School Children Tajikistan Country Study*.). Душанбе: ЮНИСЕФ.

Гурӯҳи рушди СММ (ПРООН). (2003). *Нишондиҳандаҳое, ки барои мониторинги Мақсадҳои рушди ҳазорсола, истифода бурда мешаванд: мафҳум, асосноккунӣ, консепсия ва сарчашмаҳо (Indicators for monitoring the Millennium Development Goals: definitions, rationale, concepts and sources).* Нью-Йорк: Созмони Миллали Муттаҳид.

Донишгоҳи Оксфорд. (2013). Методи Алкир Фостер: методи OPHI барои андозагирии гуногунҷанба. Ташаббуси рушди инсонӣ ва паст кардани камбизоатӣ, Оксфорд (OPHI).(*Alkire Foster Method: OPHI's method for multidimensional measurement*. Oxford Poverty & Human Development Initiative (OPHI). Гирифта шудааст аз http://www.ophi.org.uk/research/multidimensional-poverty/alkire-foster-method.

USAID . (2013). Маълумотномаи нишондиҳандаҳои Озуқаворӣ ба хотири оянда: Мафҳум (*Feed the Future Indicator Handbook: Definition Sheets*) (октябри соли 2014 навсозӣ карда шудааст).

USAID . (2014). Томи 11: Дастурамал оид ба гузаронидани тадқиқоти якуми мобайнии нишондиҳандаҳо дар сатҳи аҳолии минтақаи амали «Озуқаворӣ ба хотири оянда» (*Volume*

11: Guidance on the First Interim Assessment of the Feed the Future Zone of Influence Population-Level Indicators) (октябри 2014).

Виктория, С.Г. ва дигарон. (2008). Камғизоии модарӣ кӯдак: Таъсирот ба саломатии калнсолон ва сармояи инсонӣ. *Лансет*. 371 (9608): 340-357.

Уэббер, С.М. ва Лабасте, Р. (2010). *Ташаккули рақобатпазири дар соҳаи кишоварзии Африка: Дастурамал оид ба консепсия ва замимаҳои занҷири афзоиши арзиш. (Building Competitiveness in Africa's Agriculture : A Guide to Value Chain Concepts and Applications.)* Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ. https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/2401

СҶБ ва ЮНИСЕФ. (2006). *Стандартҳои қадронии кӯдакон ва муайянкунии камғизоии вазнини шадиди навзодон ва кӯдакон, СҶБ (WHO Child Growth Standards and the Identification of Severe Acute Malnutrition in Infants and Children.)*. Созмони ҷаҳонии беҳдошт ва Фонди кӯдакони Созмони миллали муттаҳид.

WHO/UNICEF/USAID/AED/FANTA 2/UC DAVIS/IFPRI/UNICEF. (2010). *Нишондиҳандаҳое, ки барои тадқиқот истифода мешаванд*

Бонки ҷаҳонӣ. (2013). Тоҷикистон – Фаъолгардии рушд дар вилояти Хатлон. (*Tajikistan - Reinvigorating Growth in the Khatlon Oblast.*) Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

Бонки ҷаҳонӣ. (2015). Нишондиҳандаҳои рушди ҷаҳонӣ (*World Development Indicators*). Вашингтон, округи Колумбия: Бонки ҷаҳонӣ.

Бонки ҷаҳонӣ. (2015). Сустшавии мӯътадили рушди иқтисодӣ дар якҷоягӣ бо якбора паст гардидани қобилияти харидории хонаводаҳо (*A moderate slowdown in economic growth coupled with a sharp decline in household purchasing power*). Навсозии иқтисодии вазъи № 2, тирамоҳи 2015. Вашингтон, округи Колумбия, Бонки ҷаҳонӣ.

Барномаи озуқавории ҷаҳонӣ. (2015). Системаи мониторинги бехатарии озуқаворӣ дар Тоҷикистон (*Tajikistan Food Security Monitoring System*), № 15, июни соли 2015. Душанбе, Тоҷикистон.

Чжанг, Л.С. (1999). Қайдҳо оид ба стратификатсия ҳангоми таҳлили маълумотҳои бинарии тадқиқот (*A note on post-stratification when analyzing binary survey data subject to nonresponse.*). *Маҷаллаи омори расмӣ*, 15 (2): 329-334.

Замимаи I. Маълумот ва рақамҳои иловагӣ

AI.I. Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

Ҳаҷми санҷиданашудаи интихобкунанда, баҳодиҳии аниқ, аз стандарт дуршавӣ, интервалҳои боваринок, таъсири дизайн ва фоизи онҳое, ки барои нишондиҳандаҳои мобайнии ташаббуси "Озуқаворӣ ба хотири фардо" дар минтақаи амал ҷавоб надодаанд.

Нишондиҳандаи "Озуқаворӣ ба хотири оянда"	Нишондиҳандаҳои баҳогузорӣ					n
	Нишондиҳанда	СО	95% ДИ	Таъсири дизайн	*Фоизи ҷвобн адодагон* [1]	
Хароҷотҳои ҳаррӯза ба ҳар сари аҳолӣ (ба сифати прокси нисбати даромад) дар соҳаҳое, ки аз Ҳукумати ИМА кӯмак мегиранд						
Ҳамаи хонаводаҳо	4.42	8.93	4.00-4.85	1.03	0.0	2000
Мардҳо ва занҳо	4.34	8.86	3.86-4.83	1.28	0.0	1857
Танҳо занҳо	5.35	9.77	3.90-6.81	0.70	0.0	141
Танҳо мардҳо	^	^	^	^	^	2
Вусъати камбизоатӣ: Фоизи одамоне, ки ба маблағи камтар аз $ 1,25 / як рӯз зиндагӣ мекунанд						
Ҳамаи хонаводаҳо	10.4	30.5	7.1-13.7	42.69	0.0	15725
Мардҳо ва занҳо	10.3	30.5	7.0-13.7	40.80	0.0	15130
Танҳо занҳо	11.8	32.3	5.5-18.1	5.05	0.0	592
Танҳо мардҳо	^	^	^	^	0.0	3
Амиқии камбизоатӣ: Фоизи миёнаи норасой нисбат ба хатти камбизоатӣ бо $ 1,25 / рӯз						
Ҳамаи хонаводаҳо	2.7	10.0	1.6-3.7	37.10	0.0	15725
Мардҳо ва занҳо	2.6	9.7	1.6-3.6	37.99	0.0	15130
Танҳо занҳо	3.8	14.9	1.2-6.4	4.02	0.0	592
Танҳо мардҳо	^	^	^	^	0.0	3
Фоизи занҳое, ки ба нишондиҳандаҳои индекси васеъкунии ҳуқуқ ва имкониятҳои занҳо дар соҳаи кишоварзӣ мувофиқат мекунанд[2]						
Саҳмгузорӣ дар қабули қарорҳои истеҳсолӣ	44.3	2.0	40.5-48.2	3.05	3.4	1932
Мухторият дар истеҳсолот	м/н	м/н	м/н	м/н	м/н	
Доштани дороӣ (актив)-ҳо	24.4	1.3	21.8-27.0	1.85	2.4	1952
Харид, фурӯш ва супоридани дороӣ (актив)-ҳо	17.8	1.4	15.0-20.6	2.26	18.1	1638
Дастрасӣ ба қарз ва қабули қарор оид ба қарз	11.2	0.8	9.7-12.7	1.17	2.4	1952
Назорат аз болои истифодаи даромад	83.7	1.4	81.1-86.4	2.61	2.4	1952
Аъзои гурӯҳ	48.2	2.8	42.7-53.8	6.02	5.8	1885
Даромад дар назди ҷамъият	м/н	м/н	м/н	м/н	м/н	
Сарбории корӣ	1.1	0.3	0.7-1.7	1.18	4.7	1906
Вақти холигӣ	41.9	2.0	37.9-45.8	3.21	2.4	1952

A1.1. Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

Ҳаҷми санҷиданашудаи интихобкунанда, баҳодиҳии аниқ, аз стандарт дуршавӣ, интервалҳои боваринок, таъсири дизайн ва фоизи онҳое, ки барои нишондиҳандаҳои мобайнии ташаббуси "Озуқаворӣ ба хотири фардо" дар минтақаи амал ҷавоб надодаанд.

Нишондиҳандаи "Озуқаворӣ ба хотири оянда"	Нишондиҳандаҳои баҳодиҳӣ					n
	Нишондиҳанда	СО	95% ДИ	Таъсири дизайн	*Фоизи ҷавобнадодагон*[1]	
Вусъати хонаводаҳои ба гуруснагии таҳаммулпазир ё шадид гирифтор						
Ҳамаи хонаводаҳо	14.1	34.8	12.0-16.2	1.85	0.0	2000
Мардҳо ва занҳо	13.8	34.5	11.5-16.1	2.11	0.0	1857
Танҳо занҳо	18.8	39.2	11.7-25.8	1.15	0.0	141
Танҳо мардҳо	^	^	^	^	^	2
Гуногунии ғизои занҳо: миқдори миёнаи гурӯҳҳои маҳсулоти хурока, ки аз тарафи занҳои синну соли репродуктивӣ истеъмол карда мешаванд						
Ҳамаи занҳои 15-49 сола	3.7	1.9	3.6-3.9	4.73	25.1	3198
Вусъати додани танҳо шири сина дар байни кӯдакони то 6 моҳа						
Ҳамаи кӯдакон	69.2	46.3	62.1-76.3	1.30	0.0	219
Писарон	70.3	45.9	59.8-80.8	1.39	0.0	106
Духтарон	68.1	46.8	58.9-77.4	1.10	0.0	113
Вусъати кӯдакони 6-23 моҳа, ки ҳадди ақали ҷоизи вояи ғизоро истеъмол карда буданд						
Ҳамаи кӯдакон	5.5	22.8	3.6-7.4	1.24	0.0	697
Писарон	5.6	22.9	3.2-7.9	0.96	0.0	357
Духтарон	5.4	22.6	2.7-8.1	1.25	0.0	340
Вусъати занҳои синну соли репродуктивӣ, ки маҳсулоти хурокаи серғизоро аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш истеъмол мекунанд, (МХСЗАА)						
МХСЗАА 1 меваҳо: Ҳамаи занҳои 15-49 сола	21.2	40.9	18.7-23.7	3.05	25.1	3198
МХСЗАА 2 сабзавот: Ҳамаи занҳои 15-49 сола	75.9	42.8	73.3-78.4	2.83	25.1	3198
МХСЗАА 3 маҳсулоти ширӣ: Ҳамаи занҳои 15-49 сола	54.5	49.8	51.6-57.5	2.86	25.1	3198
Вусъати занҳои синну соли репродуктивӣ, ки ақалан як маҳсулоти хурокаи серғизоро аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш истеъмол мекунанд.						
Ҳамаи занҳои 15-49 сола	87.7	32.9	85.8-89.6	2.65	25.1	3198
Вусъати кӯдакони 6-23 моҳа, ки маҳсулоти хурокаи серғизоро аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш истеъмол мекунанд						
МХСЗАА 1 меваҳо: ҳамаи кӯдакон	9.8	29.8	7.0-12.7	1.59	0.0	697
МХСЗАА 2 сабзавот: ҳамаи кӯдакон	2.4	15.4	1.3-3.5	0.90	0.0	697
МХСЗАА 3 маҳсулоти ширӣ: ҳамаи кӯдакон	48.8	50.0	44.0-53.5	1.59	0.0	697

A1.1. Нишондиҳандаҳои Тадқиқоти мобайнии «Озуқаворӣ ба хотири оянда»

Ҳаҷми санҷиданашудаи интихобкунанда, баҳодиҳии аниқ, аз стандарт дуршавӣ, интервалҳои боваринок, таъсири дизайн ва фоизи онҳое, ки барои нишондиҳандаҳои мобайнии ташаббуси "Озуқаворӣ ба хотири фардо" дар минтақаи амал ҷавоб надодаанд.

Нишондиҳандаи "Озуқаворӣ ба хотири оянда"	Нишондиҳандаҳои баҳогузорӣ					n
	Нишондиҳанда	СО	95% ДИ	Таъсири дизайн	*Фоизи ҷавобна додагон* [1]	
Вусъати кӯдакони 6-23 моҳа, ки ақалан як маҳсулоти хурокаи серғизоро аз занҷири мақсадноки афзоиши арзиш истеъмол мекунанд						
Ҳамаи кӯдакон	52.5	50.0	47.9-57.2	1.52	0.0	697
Писарон	54.8	49.8	48.6-61.1	1.41	0.0	357
Духтарон	50.2	50.1	44.4-55.9	1.14	0.0	340
Вусъати занҳои камвазн						
Ҳамаи занҳои 15-49 сола, ки ҳомиладор нестанд	5.5	0.46	4.59-6.41	1.20	26.9	2904
Вусъати қадпастӣ дар байни кӯдакони то 5 сола						
Ҳамаи кӯдакон	29.3	1.39	26.6-32.0	1.53	32.8	1632
Писарон	29.8	1.84	26.2-33.4	1.32	33.7	816
Духтарон	28.8	1.81	25.3-32.3	1.30	31.8	816
Вусъати лоғарии кӯдакони то 5 сола						
Ҳамаи кӯдакон	9.2	0.86	7.5-10.9	1.50	30.9	1678
Писарон	10.7	1.41	7.9-13.5	1.76	31.3	845
Духтарон	7.6	0.97	5.7-9.5	1.12	30.4	833
Вусъати камвазнӣ дар байни кӯдакони то 5 сола						
Ҳамаи кӯдакон	16.0	1.42	13.2-18.8	2.67	26.9	1774
Писарон	19.5	1.71	16.1-22.8	1.68	26.8	901
Духтарон	12.5	1.55	9.4-15.5	1.92	27.1	873

Сарчашма (ҳо): Тадқиқоти мобайнии "Озуқаворӣ ба хотири оянда" дар Тоҷикистон, 2015 сол.

м / н – маълумот нест.

^ Натиҷаҳо аз ҷиҳати оморӣ кофӣ нестанд, п <30.

[1] Фоизҳои ҷавобнадодагон барои ҳар як нишондиҳанда бо ёрии фарқият байни миқдори ҳолатҳои комилҳуқуқ ва миқдори мушоҳидаҳо, ки барои таҳлил дастрас мебошанду ба миқдори ҳолатҳои мақбул тақсим шудаанд, гирифта шудаанд.

[2] Нишондиҳандаи пурраи WEAI-ро наметавон ҳисоб кард, чунки маълумоти мобайнӣ танҳо нисбати занҳо ҷамъ карда шуда буданд ва нишондиҳандаи мухторият соҳит карда шуд. Дар доираи тадқиқоти мобайнии дуюм (2017) миқдори пурраи маълумотҳо нисбати занон ва мардон ҷамъ карда мешавад ва маълумоти пурра оид ба WEAI пешкаш карда мешавад.

Замимаи 2. Методология

A2.1 Интихобкунанда ва санҷиш

Интихобкунанда

Интихобкунандаи хонаводаҳои тадқиқоти мобайни нақшаи интихобкунандаи думарҳилагии страти фикатсионии кластериро риоя мекард. Дар доираи марҳилаи якум 99 минтақаи барӯйхатгирӣ (МБ) аз 12 ноҳияҳои вилояти Хатлон бо воситаи интихобкунандаи эҳтимолияташ мутаносибан ба андоза (ЭМА) интихоб карда шуда буданд. Дар доираи марҳилаи дуюм 2000 хонавода барои пурсиш интихоб карда шуданд, ки онҳодар асоси интихобкунандаи тасодуффӣ аз рӯйхати пурраи хонаводаҳое, ки ҳангоми барӯйхатгирии хонаводаҳо маълум карда шуда буданд, аз 21 феврал то 17 марти соли 2015 интихоб карда шуданд.

Санҷиш

Маълумотҳое, ки барои санҷиши натиҷаҳои тадқиқот лозим буданд, дар давоми тамоми раванди таҳияи интихобкунанда ҷамъ карда шуданд. Онҳо чунинанд: (1) нишондиҳандаи андозаи МБ (ки дар инҷо андоза ҳамҷун шумораи аҳолӣ ё миқдори хонаводаҳо муайян карда шудааст), ки барои интихоби МБ истифода бурда шудааст, (2) нишондиҳандаи андозаи страта, ки аз он МБ интихоб карда шудааст, (3) нишондиҳандаи андозаи МБ ҳангоми барӯйхатгирӣ, ва (4) сатҳи иштироки мусоҳибон аз хонавода, яъне мардон ва занон. Санҷиш барои хонаводаҳо, занҳо, мардҳо ва кӯдаконе, ки ба интихобкунанда дохиланд, ҳисоб карда шудааст.

Санҷишҳои ҳисобӣ дар асоси интихобкунандаи эҳтимолии алоҳида барои ҳар як марҳилаи таҳияи интихобкунанда ва барои ҳар як кластер муайян карда шудааст.
Мо дорем:

P_{1ht} – марҳилаи якуми интихоби эхтимолии кластери i дар стратаи *h*.

P_{2ht} – марҳилаи дуюми интихоби эхтимолии дар дохили кластери i (интихоби хонаводаҳо).

Эхтимолияти интихоби кластери i дар интихобкунанда чунин аст:

$$P_{1ht} = \frac{m_h \times N_{ht}}{N_h}$$

Эхтимолияти интихоби хонавода ҳангоми марҳилаи дуюм дар кластери *i* чунин аст:

$$P_{2hi} = \frac{n_{hi}}{L_{hi}}$$

Ки дар инҷо:

m_h – шумораи кластерҳое, ки дар стратаи *h* интихоб карда шудаанд.

N_{hi}= шумораи умумии аҳолӣ дар гурӯҳи муайянкарда шуда, барои интихоби кластери *i* дар стратаи *h*.

N_h – шумораи умумии аҳолӣ дар гурӯҳи муайянкарда шудаи стратаи *h*.

n_{hi} – миқдори хонаводаҳо дар интихобкунанда, ки барои интихоби кластери *I* дар стратаи *h* муайян карда шудаанд.

L_{hi} – миқдори хонаводаҳо, ки дар рӯйхати хонаводаҳои барои интихоби кластери *I* дар стратаи *h* номбар карда шудаанд.

Эхтимолияти умумии интихоби ҳар як хонавода дар кластери *I* стратаи *h* - ин натиҷаи интихоби эҳтимолӣ дар ду марҳила мебошад:

$$P_{hi} = P_{1hi} \times P_{2hi} = \frac{m_h \times N_{hi}}{N_h} \times \frac{n_{hi}}{L_{hi}}$$

Санҷишҳои ҳисобӣ барои ҳар як хонавода дар кластери *I* стратаи *h* – ин тағйирёбандаи мутақобилаи эхтимолияти умумии интихобӣ мебошад:

$$W_{hi} = \frac{1}{p_{hi}} = \frac{N_h \times L_{hi}}{m_h \times N_{hi} \times n_{hi}}$$

Санҷиши интихобкунанда бо санҷиши ҳисобӣ бо назардошти ислоҳ барои набудани ҷавоб дар ҳар як кластерҳои интихобшуда муайян карда шудааст. Ҳиссаи ҷавобдодагон ҳангоми тадқиқот дар сатҳи кластер ҳамҷун таносуби шумораи ҷавобдодагон ба шумораи қобили қабул ҳисоб карда шудааст, ки онҳо хонавода е шахси алоҳиба буда метавонад (зан, кӯдак ва ё WEAI).

A2.2 Вусъатёбии камбизоатӣ ва усулҳое, ки аз баҳисобгирии хароҷотҳо асос ёфтааст

Сарчашмаи маълумот

Корҳои саҳроӣ барои тадқиқоти мобайнӣ, ки дар моҳҳои феврал-марти соли 2015 гузаронида шуд, ба сифати сарчашмаи маълумотҳо барои нишондиҳандаҳои ташаббуси «Озуқаворӣ ба хотири оянда» истифода бурда шуданд.

Омодакунии маълумотҳо

Маълумотҳое, ки аз таҳлил истисно карда шуданд:

- Хароҷотҳои калони гоҳ-гоҳ сарфшаванда, ба монанди хароҷот барои тӯю дигар маъракаҳо, тӯҳфаҳо барои тӯй, бистарикунонӣ дар беморхона ва талафот дар бозиҳои қиморӣ.
- Молҳои истифодаи дарозмуддат истисно карда шуданд, зеро ҳисоб кардани нархи баъзе молҳое, ки дар вақтҳои гуногун харидорӣ карда шуда буданд, имконнопазир аст. Олоти тадқиқот танҳо маълумотро нисбати молҳои начандон пеш харидашуда қайд кард. Молҳои истифодаи дарозмуддат инчунин аз таҳлили маълумотҳои тадқиқоти базавӣ истисно карда шуда буданд.
- Хароҷот барои манзил ба таҳлил дароварда нашуданд. Қисми зиёди хонаводаҳо дар Тоҷикистон заминро ба иҷора мегиранд ё ба иҷора медиҳанд. Илова бар он, бозори назарраси амволи ғайриманқул вуҷуд надорад, ки ин ҳисоби нархро дар ин ҳолат мураккаб менамояд.

Ҳисоббарорӣ:

- Набудани маълумот ва ҷавобҳои «Намедонам» одатан барои саволҳои бинарӣ дар қимати сифрии «Не» ва барои ҷавобҳои рақамии «0» қайд карда шудаанд. Нисбати маълумотҳои намерасидагӣ ва қиматҳои «намедонам» барои санаи таваллуд ва синну сол баъзе истисноҳо ба амал оварда шуданд, ки мафҳумро якбора тағйир дод.
- Маълумотҳо барои маҳсулоти хӯрока дар хонаводаҳо, ки дар он нархи бозорӣ дар ҳол дастрас набуд, ҳисоб карда шуданд. Аксарияти маҳсулоти хӯрока аз бозор бо нарх ва ба миқдори муайян барои ҳар як хонавода харида шуда

буданд. Маҳсулоти хӯрока, ки бо дигар роҳ ба даст оварда шуда буданд (масалан, аз ҳисоби истеҳсолоти дохилӣ) оид ба нарх маълумот надоштанд. Илова бар он, аз сабаби хатогии саволдиҳанда маълумот оид ба нархи молҳои харидашуда низ мавҷуд набуданд. Дар ин ҳолатҳо, нархи молу маҳсулоти алоҳида бо роҳи истифодаи қиматҳои миёна дар интихобкунанда ҳисоб карда шуданд. Азбаски шумораи мушоҳидаҳо дар сатҳи деҳот барои ба сифати нишондиҳандаҳои боэътимод баромад кардан хеле кам буд, қиматҳои миёна дар сатҳи ноҳияҳо муттаҳид карда шуданд. Дар он ҳолатҳое, ки маълумоти сатҳи ноҳиявӣ кофӣ набуданд, одатан нисбати молҳои нисбатан камтар харидоришаванда қиматҳои миёнаи тамоми интихобкунанда барои ҳисоби маълумот истифода бурда шуданд.

- Дар раванди тозакунии маълумот партофтҳо ба қайд гирифта шуданд. Дар рафти таҳлил, муқаррар карда шуд, ки бо вуҷуди он таъсири партофтҳо эҳтимолан ночиз ҳастанд. Бинобар ин партофтҳои мушоҳидаҳо ба нишондиҳандаҳои миёнаи истеъмолот дохил карда шуданд.
- Баҳодиҳии бозор бари муайянкунии миқдории нархҳо гузаронида нашудаанд. Маълумот оид ба нархҳо пурра аз интихобкунанда гирифта шуд.
- Чунончӣ нархҳои бозорӣ ва тамоюли истеъмолот аз рӯи вилоятҳои кишвар ва аз рӯи мавсимҳои гуногуни сол фарқ мекунанд, барои муайян кардани ҳамаи воҳидҳои нарх бо як нархи ягона ва қиёспазир, одатан индекси нархии Пааше (Paasche Price Index) ё Ласпейрес (Laspeyres Price Index) истифода бурда мешавад. Бо вуҷуди он, дар баҳодиҳии мазкур нархҳои номиналӣ барои маълумотҳоро аз рӯи вилоятҳои кишвар ё мурури вақт қиёспазир кардан, ислоҳ карда нашудаанд. Марҳилаи вақт, ки дар давоми он корҳои саҳроӣ гузаронида шуданд, кофӣ набуд, ба ҳар ҳол гузаронидани муқоиса вақтӣ без даровардани ислоҳот имконпазир буд. Ҳамин тавр, минтақаҳои ҷуғрофии тадқиқот ихчам ва то дараҷаи кофӣ ба ҳам монанд буданд, ки зарурияти даровардани ислоҳотро бартараф гардонд.

Мубодилаи асъор бо истифодаи ИНИ ва БҚХ

- Маълумотҳои ҳармоҳаи индекси нархҳои истеъмолӣ (ИНИ) аз базаи аълумотҳое, ки аз тарафи Агентии омори Тоҷикистон нашр гардидааст, гирифта шудааст. ИНИ дар охири моҳи феврали соли 2015 (дар миёни корҳои саҳроӣ) 245,35 (ба моҳи декабри соли 2003 индексатсия шуда = 100) ташкил дод. Нишондиҳандаи миёнаи ИНИ барои соли 2015, бо истифодаи мушоҳидаҳои моҳона бо роҳи тақсимоти ҳар як ИНИ ба ИНИ-и барои ҳамин моҳи соли 2004 (масалан, моҳи июни соли 2005 ба моҳи июни соли 2004) ва истифодаи нишодиҳандаи миёнаи дувоздаҳ касрҳои ба даст овардашуда, муайян карда шудааст. Ин ба 107.10 оварда расонид.

- Омили мубодилаи баробарии қобилияти харидорӣ (БҚХ) барои соли 2005 0.93 буда, он барои хароҷотҳои истеъмолии инфиродии хонавода аз Ҷадвали 1 нашрияи Бонки ҷаҳонии «Баробарии қобилияти харидорӣ ва хароҷотҳои ҳақиқии ҷаҳонӣ», ки соли 2008 аз чоп баромад, гирифта шудааст.
- Бо воситаи формулаи зерин, ки дар он 111.65 ин мубодилаи доллари ИМА барои соли 2005 ба доллари ИМА соли 2010 (2005 = 100) мебошад, хисоб мекнунем:

$$\frac{\text{2005 сомони номиналӣ}}{\text{Марти соли 2015 сомони номиналӣ}} * \frac{1}{\text{2005 омили мубодилаи ПҚХ}} * 111.65$$

Ҳадди камбизоатӣ

- Ҳадафи USAID ва дигар шарикон метавонанд барои гирифтани маълумоти алтернативӣ оид ба ҳудуди камбизоатӣ дархост кунанд. Илова бар ҳадди ниҳоии байналхалқӣ, ки $ 1,25-ро дар як рӯз бар ҳар сари аҳолӣ мувофиқи паритети қобилияти харидории соли 2005, маълумот оид ба ҳудудҳои алтернативии камбизоатиро дар қисми 4.2.2 ва 4.2.3 дохил кардан мумкин аст.

- Моҳи октябри соли 2015 Бонки ҷаҳонӣ ҳудуди камбизоатиро дар ҳаҷми $ 1,90 муқаррар кард, то ки хатти камбизоатии $ 1,25-ро иваз кунад, ки ин ҳақиқати ҳозираро дар сабади истеъмолии ҷаҳонӣ инъикос мекунад. Хатти камбизоатии $ 1.90, ки дар ҳисоботи мазкур оварда шудааст, ба сифати тасдиқоти ҳадди навтарини камбизоатии байналхалқӣ баромад мекунад.

- Ҳадди миллии камбизоатӣ ва ҳадди миллии камбизоатии ниҳоӣ мувофиқи *қайдҳои методологӣ: андозагирии камбизоатӣ дар Тоҷикистон, Агентии миллии омор дар Тоҷикистон* мутобиқ карда шудааст. Дар нашрияи мазкур ҳадди миллии камбизоатӣ ба андозаи 5,217 сомонӣ дар як рӯз бар ҳар сари аҳолӣ ва ҳадди ниҳоии камбизоатӣ ба андозаи 4,152 сомонӣ дар як рӯз бар ҳар сари аҳолӣ муқаррар карда шудааст. Бо истифода аз маълумотҳои моҳона ва семоҳаи индекси нархҳои истеъмолӣ ва ислоҳот бо назардошти таваррум дар ду моҳи соли 2015, нишондиҳандаҳое, ки дар таҳлил истифода бурда шуданд, мувофиқан 5,383 ва 4,192 сомониро ташкил доданд.

Тарозуҳо

- Тарозуҳои интихобкунанда, ки дар доираи баҳодиҳии базавӣ истифода бурда шуда буданд, нигоҳ дошта шуданд. Нишондиҳандаҳои миёнавазн барои шарҳи нишондиҳандаҳо дар сатҳи хонаводаҳо дар ҳамаи ҳисобот истифода бурда

шудаанд. Онҳо аз методологияе, ки дар Қисми А2.1. Замима шарҳ дода шудаанд, асос ёфтаанд. Дар интихобкунандаи хонаводаҳо 20 қиматҳои ягонаи тарозуҳои хонаводаҳо истифода бурда шуданд, ки онҳо тақсимотро байни маҳалҳои деҳот / шаҳр инъикос мекарданд.

A2.3 *Меъёрҳои ба даст овардани нишондиҳандаҳои мувофиқат ба васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳи занҳо дар соҳаи кишоварзӣ*

Дар ҷадвали дар поён овардашуда панҷ ҷанбаҳои васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занҳо дар соҳаи кишоварзӣ, нишондиҳандаҳи мувофиқи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо, саволҳои тадқиқот, ки барои ба даст овардани маълумот истифода шудаанду барои муайян кардани мувофиқат ё номувофиқӣ аз рӯи ҳар як нишондиҳандаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳо муҳим ҳастанд, инчунин чӣ гуна меъёрҳои мувофиқат барои ҳар як нишондиҳандаи васеъ намудани ҳуқуқу имкониятҳои занҳо дар соҳаи кишоварзӣ муайян карда мешавад, оварда шудааст.

Соҳа	Номгӯи нишондиҳанда	Саволҳои тадқиқот	Яққоякунии меъёрҳои мувофиқат	Меъёрҳои номувофиқат
Истеҳсолот	Саҳм дар қабули қарорҳо оид ба истеҳсолот	G2.02 A-C, F То чи андоза Шумо ҳиссаи худро гузоштед дар қабули қарор оид ба: Парвариши зироати истеъмолии кишоварзӣ, парвариши зироатии молии кишоварзӣ, чорводорӣ, моҳипарварӣ; G5.02 A-D Ба фикри Шумо оиди ин чанбахои хонавода (агар хохиш дошта бошед) то кадом андоза қарори шахсии худро кабул карда метавонед: истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, кадом намуди захираҳоро барои истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ ба даст овардан, кадом намуди зироатҳоро парвариш кардан барои истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, кӣ в акай ҳосилро ба бозор мебарорад, чорводорӣ.	Ақалан бояд дар қабули қарор ягон ҳиссагузорӣ кард ё қобилияти баровардани қарори худ дошта бошад, ҳадди ақал дар ду соҳаи қабули қарор	Набудани мувофиқат агар шахси воқеӣ дар қабули қарор иштирок мекунад, АММО саҳми худро умуман намегузорад; ё ӯ қарор қабул намекунад ва боварӣ надорад, ки аз ӯҳдаи қабули қарор баромада метавонад.
Захираҳо	Соҳибикунии дороӣ (актив)-ҳо	G3.02 A-N Ба акидаи Шумо ки соҳиби қисми зиёди ДОРОЙ [АКТИВ]-ҳо ба хисоб меравад? Заминҳои кишоварзӣ, чорвои калони шохдор, чорвои хурд, чӯҷаҳо ва ғ.; ҳавз барои парвариши моҳӣ / таҷҳизот; таҷҳизоти кишоварзӣ (механизиронӣ нашуда); таҷҳизоти кишоварзӣ (механизиронӣ шуда), таҷҳизоти истеҳсолии ғайрикишоварзӣ, хона; молҳои калони истифодаи дарозмуддат; молҳои хурди истифодаи дарозмуддат; телефони мобилӣ;	Бояд ақалан соҳиби як дороӣ (актив) бошад, лекин соҳиби як дороӣ (актив)-и хурд не (мурғ, таҷҳизоти механизиронӣ нашуда ё молҳои истеъмолии хурди истифдаи дарозмуддат)	Набудани мувофиқат, агар хонавода соҳиби ягон дороӣ (актив) набошад ё соҳиби танҳо як дороӣ (актив)-и хурд бошад ё агар хонавода соҳиби ягон намуди дороӣ (актив) бошаду ЛЕКИН худаш соҳиби қисми зиёди актив набошад

Соҳа	Номгӯи нишондиҳанда	Саволҳои тадқиқот	Яққоякунии меъёрҳои мувофиқат	Меъёрҳои номувофиқат
		заминҳои ғайрикишоварзӣ (ҳама гуна); нақлиёт		
	Харидан, фурӯхтан ё ба каси дигар додани дороӣ (актив)-ҳо	G3.03-G3.05 A-G Ба фикри Шумо кӣ бисёртар оиди фурухтан, додан, ба иҷора додан / ба гарав гузоштани [ДОРОЙ] қарор қабул карда метавонад? G3.06 A-G Кӣ бисёртар барои қабули қарор оиди хариди [ДОРОЙ] –и нав мусоидат мекунад? Заминҳои кишоварзӣ, чорвои калони шохдор, чорвои хурд, мурғҳо ва ғ.; ҳавз барои парвариши моҳӣ; таҷҳизоти кишоварзӣ (механизиронӣ нашуда); таҷҳизоти кишоварзӣ (механизиронӣ шуда).	Бояд қобилияти қабули қарор оид ба фурӯш, ба каси дигар додан ё иҷора додани ақалан як дороӣ (актив)-ро дошта бошад, лекин ба истиснои мурғҳо ва таҷҳизоти кишоварзии механизиронӣ нашуда	Набудани мувофиқат, агар хонавода соҳиби ягон дороӣ (актив) набошад ё соҳиби танҳо як дороӣ (актив)-и хурд бошад ё агар хонавода соҳиби ягон намуди дороӣ (актив) бошаду ЛЕКИН худаш дар қабули қарор оид ба ин (иваз кардан ё харид) иштирок накунад

Соҳа	Номгӯи нишондиҳанда	Саволҳои тадқиқот	Яққоякунии меъёрҳои мувофиқат	Меъёрҳои номувофиқат
	Дастрасӣ ва қабули қарор оид ба қарз (кредит)-ҳо	G3.08-G3.09 A-E Кӣ оиди аз [САРЧАШМА] гирифтани карз / пулро / дорӣ (актив)-и ба қарз гирифташударо барои чӣ истифода бурдан қарор қабул кардааст? Ташкилотҳои ғайридавлатӣ (НПО); қарздиҳандаи ғайрирасмӣ; қарздиҳандаи расмӣ (бонк); дӯстон ё хешовандон; ROSCA (гурӯҳи сармоягузорӣ / қарзӣ)	Бояд оид ба қарз гирифтани маблағ ё оид ба чӣ тавр истифода бурдани қарзе, ки ақалан аз як сарчашма гирифта шудааст, қарор қабул кунад	Набудани мувофиқат, агар хонавода қарз надошта бошад Ё аз сарчашмаи қарз истифода бурда бошаду лекин зан дар қабули ҲЕҶ ГУНА қарор оид ба ин масъала иштирок накарда бошад
Даромад	Назорат ба истифодаи даромадҳо	G2.03 A-F То чи андоза Шумо дар қабули қарор оиди истифода бурдани даромад аз зироати истеҳсолӣ, зироати молӣ, чорводорӣ, фаъолияти ғайрикишоварзӣ, музди меҳнат ва маош, мҳипарварӣ ҳиссаи худро гузоштед? G5.02 E-G Ба фикри Шумо оиди ин чанбахои хонавода (агар хохиш дошта бошед) то кадом андоза қарори шахсии худро кабул карда метавонед: нисбати маош ё музди меҳнати шахсиатон, ки дар натиҷаи ба кор даромадан ба даст меоред; хароҷотҳои ночизи хонавода	Дар қабули қарор оид ба даромадҳо, на ин ки дар хароҷоти хурди хонавода саҳми худро гузошт	Набудани мувофиқат, агар дар фаъолият иштирок кунаду лекин дар қабули қарор ягон саҳмгузорӣ накунад ё оид ба қарор нисбати даромади ба даст овардашуда саҳми ночиз гузорад

Соҳа	Номгӯи нишондиҳанда	Саволҳои тадқиқот	Яққоякунии меъёрҳои мувофиқат	Меъёрҳои номувофиқат
Роҳбарӣ	Аъзои гурӯҳ	G4.05 A-K Оё Шумо аъзои ягон гурӯҳ ҳастед: гурӯҳи кишоварзӣ / чорводорӣ / моҳипарварӣ / гурӯҳи бозорӣ; истифодабарандагони об, истифодабарандагони ҷангал, гурӯҳи молиявии хурд ё қарзӣ; гурӯҳ оид ба расонидани ёрии ҳамдигарӣ ё гурӯҳи суғуртавӣ (аз ҷумла ҷомеаи дафн); ассотсиатсияҳои савдо ё тиҷоратӣ; шаҳрвандӣ / хайрия; мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ; гурӯҳи динӣ; дигар гурӯҳҳои занона, дигар гурӯҳҳо.	Бояд аъзои фаъоли ақалан як гурӯҳ бошад	Набудани мувофиқат, агар аъзои фаъоли гурӯҳ набошад ё агар дар бораи мавҷудияти ягон гурӯҳ дар ҷамъият маълумот надошта бошад, ё дар ҷамъият ягон гурӯҳ фаъолият накунад

Соҳа	Номгӯи нишондиҳанда	Саволҳои тадқиқот	Яққоякунии меъёрҳои мувофиқат	Меъёрҳои номувофиқат
	Баромади ҷамъиятӣ (оммавӣ)	G4.01 - G4.03 Оё Шумо ҳангоми сухан рондан дар байни омма оидӣ ёри додан ба халли мушкилоти инфраструктураи чамъяити худ (ба монанди сохтани чох, рох) худро озоду барохат хис мекунед? Барои таъминоти дурусти пардохти маош барои корхои чамъиятӣ ё дигар барномахои монанди ин? Оиди эътироз баён кардан нисбати рафтори носазои шахсони соҳибмартаба ва ё кормандони хукумати?	Ҳангоми баромад ақалан дар як ҷамъомади ҷамъиятӣ худро бароҳат/озод ҳис кунад.	Набудани мувофиқат, агар зан ҳангоми баромади оммавӣ худро умуман бароҳат/озод ҳис накунад
Вақт	Сарбории корӣ нагрузка	G6 зиёда аз 10,5 соат дар 24 соати гузашта кор кардааст.	Миқдори умумии ҷамъи соатҳои корӣ бояд аз 10,5 соат камтар бошад	Набудани мувофиқат, агар зан зиёда аз 10,5 соат дар як шабонарӯз кор кунад
	Истироҳат / вақти холигӣ	G6.02 Шумо ба қаноатмандии худ нисбати мавҷудияти вақти холигӣ барои истироҳат ва фароғат, ба монанди ба хонаи ҳамсояҳо рафтан, тамошои телевизор, гӯш кардани радио, тамошои филмҳо ва машғулияти варзишӣ чӣ гуна баҳо медиҳед?	Сатҳи қаноатмандӣ бояд ақалан аз рӯи ҷадвали 10 хола ба 5 хол баробар бошад	Набудани мувофиқат, агар зан қаноатманд набошад (<5)

Замимаи 3. Олотҳои тадқиқот

MODULE A. HOUSEHOLD IDENTIFICATION COVER SHEET

HOUSEHOLD IDENTIFICATION		
A.01	Household ID number	
A.02	Cluster Number	
A.03	Village	
A.03a	Jamoat	
A.03b	Type - Urban…1 Rural…..2	
A.04	County 1	
A.05	District 3	
A.06	Region 2	
A.07	Type of Household	

GPS INFORMATION		
A.08a	Longitude	° . ‘
A.08b	Latitude	° . ‘
A.08c	Altitude (m)	

RESPONDENT INFORMATION		
A.09a	Primary Respondent Name and ID	
A.09b	_____	
A.10 A.10	Secondary Respondent Name and ID _____	

INTERVIEW DETAILS		
A.11a	Name/code of enumerator	
A.11b	_____	
A.12	Is this the first or second visit? ___ First ___ Second Date of first visit	/ /
A.13	Date of second visit	/ /
A.14	Reason for second visit _____	
A.15	Final outcome of interview	
A.16a	Name/code of supervisor	
A.16b	_____	
A.17	Date of data entry	/ /
A.18	Language of Interview (1 = Tajik, 2 = Uzbek)	
A.19	What is your telephone number?	/ /
A.20	Have you obtained consent from all household members? ___ Yes ___ No	

INSTRUCTIONS

A.07. HOUSEHOLD TYPE

1 = Male and female adult - household contains at least one male and one female adult ≥ 18 years old
2 = Female adult only - household contains at least one female adult and no male adults ≥ 18 years old
3 = Male adult only - household contains at least one male adult and no female adults ≥ 18 years old
4 = Child only - household contains no adults ≥ 18 years old

A.15. OUTCOME OF INTERVIEW

1 = Complete
2 = Incomplete
3 = Absent
4 = Refused
5 = Could not locate

A.09 & A.10. RESPONDENTS

The **primary and secondary respondents** are those who self-identify as the primary male and female (or female only) members responsible for the decision making, both social and economic, within the household. In Male and Female Adult Households, they are usually the husband and wife; however they can also be other household members as long as they are aged 18 and over. Household head may be identified as an older individual as a sign of respect and might not have all information about the younger members of the family. Therefore, make sure that someone else more knowledgeable should facilitate

	filling in the missing information (especially don't know). In Female Adult Only households, there will only be a primary respondent -- the principal female decision-maker aged 18 or older. Primary and secondary respondents do not need to be noted for Male Adult Only and Child Only Households, and Module G WEAI should not be applied in Male Adult Only and Child Only Households.

MODULE B. INFORMED CONSENT

Informed Consent: *It is necessary to introduce the household to the survey and obtain the consent of all prospective respondents to participate. If a prospective respondent (e.g., a woman of reproductive age) is not present at the beginning of the interview, be sure to return to this page and obtain consent before interviewing him or her. Ask to speak with a responsible adult in the household.*

READ THE PARAGRAPH ON THE NEXT PAGE

Ask the following consent questions of all prospective respondents. As applicable, have the person check and sign the consent box below.

1. Who is the main male adult (18 years or older) decision-maker in the household? [NAME], do you agree to participate in the survey?
2. Who is the main female adult decision-maker in the household? [NAME], do you agree to participate in the survey? Are you under 50 years old? If so, do you agree to be weighed and measured? Do you have children under 5 years of age? If so, do you also agree to have your children weighed and measured?
3. Are there other females 15 to 49 years old in the household? [NAME], do you agree to participate in of the survey and be weighed and measured? Do you have children under 5 years of age? If so, do you also agree to have your children weighed and measured?
4. Are there any mothers or caregivers of children under five in the household with whom I have not yet spoken? [NAME], do you agree to participate in the survey, be weighed and measured, and have the children weighed and measured?

MODULE B. INFORMED CONSENT SIGNATURE PAGE

Thank you for the opportunity to speak with you. We are a research team from ZERKALO. We are conducting a survey called "Feed the Future Tajikistan Interim Assessment" to learn about agriculture, food security, food consumption, nutrition and wellbeing of households in this area. Your household has been selected to participate in an interview that includes questions on topics such as your family background, dwelling characteristics, household expenditures and assets, food consumption and nutrition of women and children. The survey includes questions about the household generally, and questions about individuals within your household, if applicable. These questions in total will take approximately 3-4 hours to complete and your participation is entirely voluntary. It is possible that you may feel tired as the interview proceeds. You can refuse to participate. If you agree to participate, you can choose to stop at any time or to skip any questions you do not want to answer. Your answers will be completely confidential; we will not share information that identifies you with anyone. After entering the questionnaire into a data base, we will destroy all information such as your name which will link these responses to you. Finally, we may possibly record audio from this interview with your consent. The sole purpose of audio recording is to perform quality control and check the accuracy of the enumerator's work. After Zerkalo completes its review, audio records will be immediately deleted.

If in the future you have any questions regarding survey and the interview, or concerns or complaints we welcome you to contact ZERKALO, by calling 935721016. ZERKALO's address is Pulodi 28, Dushanbe. You can also contact the Institutional Review Board of International Food Policy Research Institute, by emailing ifpri-irb@cgiar.org, or by calling +1-202-862-5693.

Name	Consent to interview (check one)		Signature or mark	Consent to audio recording (check one)		Signature or mark
	Yes	No		Yes	No	

MODULE B. INFORMED CONSENT DUPLICATE SIGNATURE PAGE

Duplicate to leave with the household

Thank you for the opportunity to speak with you. We are a research team from ZERKALO. We are conducting a survey called "Feed the Future Tajikistan Interim Assessment" to learn about agriculture, food security, food consumption, nutrition and wellbeing of households in this area. Your household has been selected to participate in an interview that includes questions on topics such as your family background, dwelling characteristics, household expenditures and assets, food consumption and nutrition of women and children. The survey includes questions about the household generally, and questions about individuals within your household, if applicable. These questions in total will take approximately 3-4 hours to complete and your participation is entirely voluntary. It is possible that you may feel tired as the interview proceeds. You can refuse to participate. If you agree to participate, you can choose to stop at any time or to skip any questions you do not want to answer. Your answers will be completely confidential; we will not share information that identifies you with anyone. After entering the questionnaire into a data base, we will destroy all information such as your name which will link these responses to you. Finally, we may possibly record audio from this interview with your consent. The sole purpose of audio recording is to perform quality control and check the accuracy of the enumerator's work. After Zerkalo completes its review, audio records will be immediately deleted.

If in the future you have any questions regarding survey and the interview, or concerns or complaints we welcome you to contact ZERKALO, by calling 935721016. ZERKALO's address is Pulodi 28, Dushanbe. You can also contact the Institutional Review Board of International Food Policy Research Institute, by emailing ifpri-irb@cgiar.org, or by calling +1-202-862-5693.

Name	Consent to interview (check one)		Signature or mark	Consent to audio recording (check one)		Signature or mark
	Yes	No		Yes	No	

MODULE C. HOUSEHOLD ROSTER AND DEMOGRAPHICS

Enumerator: Ask these questions about all household members. Ask the primary or secondary respondent, whoever is most knowledgeable about the age, completed education, and other characteristics of household members.

First, we would like to ask you about each member of your household. Let me tell you a little bit about what we mean by household. For our purposes today, members of a household are adults or children that have been living and eating together for at least 6 months of the last 12 months preceding interview. Therefore, the member of the household is defined on the basis of usual place of residence. There are exceptions to this rule as described below:

- Infant who are less than 6 months old and
- Newly married who have been living together for less than 6 months
- Students and seasonal workers who have not been living or as part of another household, and other persons living together for less than 6 months but who are expected to live in the household permanently (for a long duration)
- Servant (domestic help), farm workers and other such individuals who live and take meals with the household are to be identified as household members, even though they may not have blood relationship with household head.

Please do *not* include:

- anyone who died recently, even if he or she lived here more than 6 months in last 12 months, nor anyone who left the household less than 6 months ago with the intention of being away from the household for a longer period of time such as household member living and working in city or other country or permanently (this includes either leaving through marriage, or servants, lodgers, and agricultural laborers have left.)

People who live in same dwelling, but do not share food expenses or eat meals together are not members of the same household. For example, if two brothers each having his own family in the same house, but maintain separate food budgets, they would be constituted as two separate households. The following are example of a household:

- A household consisting of man and his wife/wives and children, father/mother, nephew, and other relatives or non-relatives
- A household consisting of a single person and a household consisting of a couple or several couple with or without children

Please list the names of everyone considered to be a member of this household, starting with the main male **(or female, if no adult male)** decision maker: **LIST THE NAMES OF ALL HOUSEHOLD MEMBERS. THEN ASK:** Does anyone else live here even if they are not at home now? These may include children in school or household members at work. **IF 'YES,' COMPLETE THE LISTING. THEN, COLLECT THE REMAINING COLUMNS OF INFORMATION FOR EACH MEMBER, ONE PERSON AT A TIME.**

MODULE C. HOUSEHOLD ROSTER AND DEMOGRAPHICS

ID CODE	Name of household member? *Start with primary respondent, continue with the secondary respondent, if applicable, and other members*	What is [NAME's] sex? 1 = Male 2 = Female	What is [NAME's] relationship to the primary respondent? *See codes*	What is [NAME's] age? (in years)* *If < 6, skip C.05–C.08 >>C.09*	Can [NAME] read and write? *See codes*	Is [NAME] currently attending school? 1 = Yes *>> C.08* 2 = No 98 =Don't know 99=Refused to respond	*(deleted)*	What is the highest grade of education completed by [NAME]? *See codes*	In the past 12 months, how many months was this person absent? *0 = Always present* *12 = Always absent* *If between 1 and 12>> C.09b*	Did the person leave permanently? 1 = Yes 2 = No	IS THIS A HOUSEHOLD MEMBER? *DO NOT ASK*
	C.01 [NAME]	**C.02**	**C.03**	**C.04**	**C.05**	**C.06**	**~~C.07~~**	**C.08**	**C.09a**	**C.09b**	**C.09c**
01											
02											
03											
04											
05											
06											
07											
08											
09											
10											

CODES

C.03 Relationship to primary respondent

1 = Primary respondent
2 = Spouse/partner
3 = Son/daughter
4 = Son/daughter-in-law
5 = Grandson/granddaughter
6 = Mother/father
7 = Brother/sister
8 = Nephew/niece
9 = Nephew/niece-in-law
10 = Cousin of primary respondent
11 = Brother/sister-in-law
12 = Mother/father-in-law
13 = Cousin-in-law
14 = Other relative
15 = Servant/maid
16 = Laborer
17 = Other relationship

C.05 Literacy

1 = Cannot read and write
2 = Can sign/write only
3 = Can read only
4 = Can read and write

C.08 Education Level

1 = None
2 = Primary (Grades 1-4)
3 = Basic (Grades 5-8/9)
4 = Secondary general (Grades 9-10/11)
5 = Secondary special
6 = Secondary technical
7 = Tertiary/olim nopurra (4 Year Degree)
8 = Higher education (2 Year Degree)
9 = Graduate school/aspirantura
10 = Adult continuing education only (no formal education)
11 = Madrassa/religious only (no formal education)
98 = Don't know/no response/not applicable

*Note, it is not necessary to collect age in months for children under 6 years of age. All children under 6 years of age will be screened and their age in months will be determined in Module I to identify those to whom the child feeding and anthropometry modules apply. All children identified as under 6 years of age in the household roster are screened to ensure those under 60 months are accurately captured for anthropometry and anemia, if applicable.

MODULE C. HOUSEHOLD ROSTER AND DEMOGRAPHICS

HOUSEHOLD CHANGES SINCE BASELINE SURVEY			
C.10	Did you participate in the baseline survey with Feed the Future in Winter 2012-2013?	1 = Yes, 2 = No >> *Module D* 98 = Don't Know >> *Module D*	
	How many household members have…… since the last survey?		
C.11a	…become deceased…		
C.11b	…left the household for marriage…		
C.11c	…entered the household through marriage…		
C.11d	…left the household to live in a new house…		
C.11e	…left the household for long term labor migration or education and have not returned…		
C.11f	…entered the household through adoption…		
C.12	How many rooms have been added to your house since the first survey?		

MODULE D. DWELLING CHARACTERISTICS

Enumerator: *Ask the person primarily responsible for food preparation and put the appropriate response code in the response box*

		Response	Response codes
D.01	What is the main rooftop material (outer covering):		**D.01: Type of roof** Slate 1 Metal sheeting 2 Thatch 3 Tiles 4 Mud 5 Bitumised concrete slab 6 Other (specify) _____ 7
D.02	What is the main flooring material:		**D.02: Type of floor** Parquet 1 Painted wood 2 Linoleum 3 Concrete 4 Alabaster surface 5 Clay/eatern floor 6 Other (specify) _____ 7
D.03	What is the main material for the exterior walls:		**D.03: Type of walls** Baked bricks 1 Adobe 2 Stone 3 Brick earth 4 Concrete 5 Mud 6 Wood, logs 7 Tin 8 Other (specify) _____ 9
D.04	How many rooms are there in this dwelling? (Do not count bathrooms, hallways, garage, toilet, cellar, kitchen)		
D.05	What is the main type of toilets your household uses?		**D.05: Type of toilet** Flush, shared 1 Flush, private 2 Ventilated improved pit latrine (VIP) . 3 Pit latrine 4 Community toilet 5 Pan / bucket 6 No toilet 7 Other 8
D.06a	What is the main source of drinking water for your household?		**D.06a and D.06b: Water source** Piped into dwelling 1 Piped into plot/yard 2 Public tap (someone else's private tap) 3 Tube well/borehole 4 Protected dug well 5 Protected spring 6 Rain water collection 7 Unprotected dug well/springs 8 River/ponds/streams 9 Tankers-truck/vendor 10 Bottled water 11 Other (specify) 12
D.06b	What is the main source of water for purposes of bathing, washing, cooking, kitchen garden, etc.?		
D.07a	What is the main source of electricity?		**D.07a and D.07b: Electricity** None 0 Electric grid 1 Solar 2 Private Generator 3 Public or shared generator 4 Other 5
D.07b	What is the secondary source of electricity?		
D.08a	What is the main source of cooking fuel for your household?		**D.08a and D.08b: Cooking fuel** Electricity 1 Piped gas (biogas) 2 Kerosene 3 Charcoal 4 Firewood 5 Animal dung 6 Agricultural crop residue 7 Liquid balloon propane gas (biogas)..... 8 Other 9
D.08b	What is the secondary source of cooking fuel for your household?		

MODULE E. HOUSEHOLD CONSUMPTION EXPENDITURE

Enumerator: Ask these questions about all household members. *Ask whoever is most knowledgeable able about the food the household members have eaten in the past week, as well as any non-food items that household members have bought. The same respondent should be asked questions in E1-E7.*

ITEM CODE	Did your household consume [ITEM] during the last 7 days? *Include food both eaten and communally in the household and separately by individual household members, both inside and outside the home* *Read each item* *Record response for each item then go on to the next item before completing questions E1.02- E1.07* 1 = Yes 2 = No			Please identify the total amount of [ITEM] consumed by your household in the last 7 days.	Identify the total amount and cost of [ITEM] purchased by your household members in the last 7 days. *If none was purchased >> E1.06*		How much of [ITEM} was purchased specifically for Navruz or other holidays by your household in the last 7 days?	How much of the [ITEM] that was purchased was actually consumed by your household in the last 7 days?	How much of [ITEM] consumed during the last 7 days was obtained from the following sources ? *Record the amount in the unit for the item*				Estimate the total cost of [ITEM] in E1.06 as per current prices
E1.01			**E1.02**	**E1.03**	**E1.04a**	**E1.04b**	**E1.04c**	**E1.05**	**E1.06a**	**E1.06b**	**E1.06c**	**E1.06d**	**E1.07**
ID	FOOD PRODUCTS	UNIT	CODE	AMOUNT	AMOUNT	SOMONI	AMOUNT	AMOUNT	1. Produced in the household	2. Received as a gift or humanitarian aid	3. Received as part of salary/ business	4. Taken from Stocks	SOMONI
851	Bread	KG											
852	Nan (bread)	KG											
853	Flour [62]	KG											
854	Wheat	KG											
855	Cereals	KG											
856	Rice	KG											
857	Macaroni products	KG											
858	Dried Beans, pulses (beans, peas, lentils, etc.)	KG											

[62] Only record the amounts of flour and wheat consumed that were not used to produce bread or naan.

MODULE E1. FOOD CONSUMPTION OVER THE PAST 7 DAYS (continued)

ITEM CODE	Did your household consume [ITEM] during the last 7 days? *Include food both eaten and communally in the household and separately by individual household members, both inside and outside the home* *Read each item* *Record response for each item then go on to the next item before completing questions E1.02- 07* 1 = Yes 2 = No			Please identify the total amount of [ITEM] consumed by your household in the last 7 days.	Identify the total amount and cost of [ITEM] purchased by your household members in the last 7 days. *If none was purchased >> E1.06*		How much of [ITEM} was purchased specifically for Navruz or other holidays by your household in the last 7 days?	How much of the [ITEM] that was purchased was actually consumed by your household in the last 7 days?	How much of [ITEM] consumed during the last 7 days was obtained from the following sources ? *Record the amount in the unit for the item*				Estimate the total cost of [ITEM] in E1.06 as per current prices
E1.01			**E1.02**	**E1.03**	**E1.04a**	**E1.04b**	**E1.04c**	**E1.05**	**E1.06a**	**E1.06b**	**E1.06c**	**E1.06d**	**E1.07**
ID	FOOD PRODUCTS	UNIT	CODE	AMOUNT	AMOUNT	SOMONI	AMOUNT	AMOUNT	1. Produced in the household	2. Received as a gift or humanitarian aid	3. Received as part of salary/ business	4. Taken from Stocks	SOMONI
859	Other grain products (e.g., maize, oats, barley)	KG											
860	Onions	KG											
861	Garlic	KG											
862	Potatoes	KG											
863	Tomatoes	KG											
864	Carrots	KG											
865	Cabbage	KG											
866	Cauliflower	KG											
867	Cucumber	KG											
868	Mushrooms (fresh, salted, dried, etc.)	KG											
869	Preserved vegetables	KG											
870	Other Vegetables	KG											
871	Apples	KG											
872	Oranges	KG											
873	Grapes	KG											

MODULE E1. FOOD CONSUMPTION OVER THE PAST 7 DAYS (continued)

ITEM CODE	Did your household consume [ITEM] during the last 7 days? *Include food both eaten and communally in the household and separately by individual household members, both inside and outside the home* *Read each item* *Record response for each item then go on to the next item before completing questions E1.02- 07* 1 = Yes 2 = No			Please identify the total amount of [ITEM] consumed by your household in the last 7 days.	Identify the total amount and cost of [ITEM] purchased by your household members in the last 7 days. *If none was purchased >> E1.06*		How much of [ITEM} was purchased specifically for Navruz or other holidays by your household in the last 7 days?	How much of the [ITEM] that was purchased was actually consumed by your household in the last 7 days?	How much of [ITEM] consumed during the last 7 days was obtained from the following sources ? *Record the amount in the unit for the item*				Estimate the total cost of [ITEM] in E1.06 as per current prices
E1.01			**E1.02**	**E1.03**	**E1.04a**	**E1.04b**	**E1.04c**	**E1.05**	**E1.06a**	**E1.06b**	**E1.06c**	**E1.06d**	**E1.07**
ID	FOOD PRODUCTS	UNIT	CODE	AMOUNT	AMOUNT	SOMONI	AMOUNT	AMOUNT	1. Produced in the household	2. Received as a gift or humanitarian aid	3. Received as part of salary/ business	4. Taken from Stocks	SOMONI
874	Watermelon, melon	KG											
875	Pumpkin	KG											
876	Other fresh fruit	KG											
877	Dried fruits	KG											
878	Preserved fruits	KG											
879	Dried nuts	KG											
880	Beef	KG											
881	Chicken	KG											
882	Lamb	KG											
883	Boar (wild)	KG											
884	Sausages	KG											
885	Canned meat	KG											
886	Other meat products	KG											
887	Fish fresh	KG											
888	Fish canned	KG											
889	Fish salted	KG											
890	Eggs	P											

MODULE E1. FOOD CONSUMPTION OVER THE PAST 7 DAYS (continued)

ITEM CODE	Did your household consume [ITEM] during the last 7 days? *Include food both eaten and communally in the household and separately by individual household members, both inside and outside the home* *Read each item* *Record response for each item then go on to the next item before completing questions E1.02- 07* 1 = Yes 2 = No			Please identify the total amount of [ITEM] consumed by your household in the last 7 days.	Identify the total amount and cost of [ITEM] purchased by your household members in the last 7 days. *If none was purchased >> E1.06*		How much of [ITEM} was purchased specifically for Navruz or other holidays by your household in the last 7 days?	How much of the [ITEM] that was purchased was actually consumed by your household in the last 7 days?	How much of [ITEM] consumed during the last 7 days was obtained from the following sources ? *Record the amount in the unit for the item*				Estimate the total cost of [ITEM] in E1.06 as per current prices
E1.01			**E1.02**	**E1.03**	**E1.04a**	**E1.04b**	**E1.04c**	**E1.05**	**E1.06a**	**E1.06b**	**E1.06c**	**E1.06d**	**E1.07**
ID	FOOD PRODUCTS	UNIT	CODE	AMOUNT	AMOUNT	SOMONI	AMOUNT	AMOUNT	1. Produced in the household	2. Received as a gift or humanitarian aid	3. Received as part of salary/ business	4. Taken from Stocks	SOMONI
891	Fresh milk	L											
892	Cheese	KG											
893	Dried milk	KG											
894	Other dairy products	L											
895	Butter	KG											
896	Vegetable oil	L											
897	Ghee	KG											
898	Animal fat	KG											
899	Soft Drinks (Coke, etc.)	L											
900	Mineral water	L											
901	Fruit juice	L											
902	Coffee	KG											
903	Tea	KG											
904	Salt	KG											
905	Sugar	KG											
906	Sweets, Eastern sweets	KG											
907	Jam	KG											

MODULE E1. FOOD CONSUMPTION OVER THE PAST 7 DAYS (continued)

ITEM CODE	Did your household consume [ITEM] during the last 7 days? *Include food both eaten and communally in the household and separately by individual household members, both inside and outside the home* *Read each item* *Record response for each item then go on to the next item before completing questions E1.02- 07* 1 = Yes 2 = No			Please identify the total amount of [ITEM] consumed by your household in the last 7 days.	Identify the total amount and cost of [ITEM] purchased by your household members in the last 7 days. *If none was purchased >> E1.06*		How much of [ITEM} was purchased specifically for Navruz or other holidays by your household in the last 7 days?	How much of the [ITEM] that was purchased was actually consumed by your household in the last 7 days?	How much of [ITEM] consumed during the last 7 days was obtained from the following sources ? *Record the amount in the unit for the item*				Estimate the total cost of [ITEM] in E1.06 as per current prices
E1.01	**E1.02**	**E1.03**	**E1.04a**	**E1.04b**	**E1.04c**	**E1.05**	**E1.06a**	**E1.06b**	**E1.06c**	**E1.06d**	**E1.07**		
ID	FOOD PRODUCTS	UNIT	CODE	AMOUNT	AMOUNT	SOMONI	AMOUNT	AMOUNT	1. Produced in the household	2. Received as a gift or humanitarian aid	3. Received as part of salary/ business	4. Taken from Stocks	SOMONI
908	Ice cream	KG											
909	Chocolate	KG											
910	Pastries	KG											
911	Beer	L											
912	Wine	L											
913	Alcoholic drinks	L											
914	Meals consumed outside home												
915	Non-alcoholic drinks consumed outside home												
916	Alcoholic drinks consumed outside home												

MODULE E1. FOOD CONSUMPTION OVER THE PAST 7 DAYS (continued)

	QUESTION	RESPONSE CATEGORIES
E1.08	Over the past one week (7 days), did any people who are not members of your household eat any meals in your household?	YES ..... 1 NO 2→ SKIP TO E1.12
E1.09	Over the past one week (7 days), how many people who are not members of your household ate meals in your household?	
E1.10	Over the past one week (7 days), what was the total number of days in which any meal was shared with people who are not members of your household?	
E1.11	Over the past one week (7 days), what was the total number of meals that were shared with people who are not members of your household?	
E1.12	Over the past one week (7 days), did your household purchase pet food for family pets like a cat or a dog?	YES ..... 1 NO 2→ GO TO E1.14
E1.13	How much did you spend on pet food last week?	SOMONI: _____
E1.14	Over the past one week (7 days), were there any other expenditures on pets?	YES ..... 1 NO 2→ GO TO MODULE E2
E1.15	How much did you spend on other purchases for pets last week?	SOMONI: _____

MODULE E2. NONFOOD EXPENDITURES OVER THE PAST 30 DAYS

E2.01		E2.02	E2.03
CODE	In the following questions, I want to ask about all purchases made for your household, regardless of which person made them.	Have the members of your household bought any [ITEM] in the last 30 days? Please exclude from your answer any [ITEM] purchased for processing or resale in a household enterprise. Yes = 1 No = 2 >> *[NEXT ITEM]*	How much did your household spend in the last 30 days? SOMONI
1	Cosmetics and personal care products (soap, shampoo, toothpaste, toilet paper, cosmetics, etc.)		
2	Personal care services (hairdressing salons, barbers, beauty shops, etc.)		
3	Household supplies & cleaning products (soap, washing powder, detergents, cleaning products, garbage bags, paper napkins, aluminum foil, matches, candles, lamp wicks, etc.)		
4	Articles for cleaning (brooms, scrubbing brushes, dust pans, sponges, floorcloths, etc.)		
5	Domestic services (paid staff in private service such as child care, babysitting, cooks, cleaners, drivers, gardeners, etc.)		
6	Laundry and dry cleaning from outside		
7	Fuels and lubricants for personal vehicles (diesel, gas/petrol, alcohol and two-stroke mixtures; lubricants, brake and transmission fluids, etc.)		
8	Passenger transport by road (bus, minibus, taxi, etc.) or railway (EXCLUDE expenses to travel to school and health care facilities)		
9	Internet (connection costs or paid to internet cafes) and postal service expenses		
10	[DELETED]		
11	Entertainment (cinema, theaters, opera houses, concert halls, circuses, amusement parks, sports events, gym or fitness center admission, etc.)		
12	Cigarettes, tobacco, cigars		
13	Newspapers and magazines		
14	Charcoal/cooking fuel/kerosene/paraffin		

MODULE E3. NONFOOD EXPENDITURES OVER THE PAST SIX MONTHS

E3.01		E3.02	E3.03
CODE	In the following questions, I want to ask about all purchases made for your household, regardless of which person made them.	Have the members of your household bought any [ITEM] in the last 6 months? Please exclude from your answer any [ITEM] purchased for processing or resale in a household enterprise. Please exclude expenses related to large ceremonies (weddings, funerals) or gifts, which will be captured in the next section. Yes = 1 No = 2 >> *[NEXT ITEM]*	How much did your household spend in the last 6 months? SOMONI
	CLOTHING, FOOTWEAR		
15	Women's clothing		
16	Men's clothing		
17	Children's clothing		
18	Women's footwear		
19	Men's footwear		
20	Children's footwear		
21	Tailoring expenses		
22	Cloth and sewing/knitting supplies (thread, zippers, lining, etc.)		
	HOUSEHOLD ARTICLES		
23	Dishes (crockery, cutlery, glassware)		
24	Household linens (sheets, towels, blankets, tablecloths, etc.)		
25	Non-electric kitchen utensils and articles (stewpots, frying pans, containers, waste bins, baskets, etc.)		
26	Household hand tools (hammers, screwdrivers, spanners, pliers) and accessories (hinges, handles, locks, curtain rails, etc.)		
27	Small electrical accessories (power sockets, switches, electric bulbs, wiring flex, torches, hand-lamps, electric batteries for general use, etc.)		
	BOOKS, FILM, HOBBIES, SERVICES		
28	Books and stationery including dictionaries, encyclopedias, etc. (EXCLUDE text books and all school supplies)		
29	Films, cameras and film developing		
30	Sports and hobby equipment, toys of all kinds, and their repair. (Includes musical instruments, video games, cassettes and CD's, gardening plants and supplies for ornamental gardens and balconies, etc.)		
31	Services (Fees for legal and notary services, accounting fees, payment for ID certificates, birth certificates, photocopies, etc.)		
32	Charges for bank services or money transfer (money orders, etc.)		

MODULE E4. NON-FOOD EXPENDITURES OVER THE PAST 12 MONTHS

E4.01		E4.02	E4.03
CODE	In the following questions, I want to ask about all purchases made for your household, regardless of which person made them.	Have the members of your household bought any [ITEM] in the last **12 months**? Please exclude from your answer any [ITEM] purchased for processing or resale in a household enterprise. Yes = 1 No = 2 >> *[NEXT ITEM]*	How much did your household spend in the last **12 months**? SOMONI
33	Services for maintenance and repair of personal vehicles, and accessories and spare parts.		
34	Services for maintenance and repair of dwelling (carpentry, plumbers, electricians, painters, decorators, etc.)		
35	Home improvements (additions, renovations, to home)		
36	Electric items and appliances (radio, walkman, clock, coffee maker, blender, mixer, etc.)		
37	Other personal effects (jewelry, glasses, watches, umbrellas, etc.)		
38	Personal effects for travel (suitcases, travel bags, hand-bags, etc.)		
39	Excursion, holiday (including travel expenses and lodging, EXCLUDE school excursions)		
40	Air or sea travel (excluding for holiday/excursion above)		
41	Payment for part-time courses (computer, language, professional) EXCLUDE expenditures for private tutoring reported in the Education Module.		
42	Insurance (for dwelling, vehicle or personal)		
43	Other taxes (vehicle tax, radio and TV, etc.)		
44	Marriage gifts (traditional)		
45	Costs for ceremonies (marriage, birth, funeral, etc.)		
46	Gambling losses		
47	Other (specify __)		

MODULE E4. NONFOOD EXPENDITURES OVER THE PAST 12 MONTHS (continued)

E4.04	How much did your household spend on the education in the past academic year (2013-14) in total on the following items: *If no expense, add 0 >> [NEXT ITEM]*	
CODE		SOMONI
48	School fee and tuition	
49	School uniform (just for pupils)	
50	Text books and other instructional materials	
51	Educational supplies (pens, note books, etc.)	
52	Meals and/or lodging	
53	School building repair. Purchase of educational equipment, and other similar expenses	
54	Parents/teacher association fees	
55	Transport to and from school	
E4.05	Over the last 12 months did your household spend money on the following items: *If no expense, add 0 >> [NEXT ITEM]*	
CODE		SOMONI
56	Hospitalization or overnight stay in any hospital – total cost for treatment	
57	Travel to and from medical facility for any overnight stay(s) or hospitalization	
58	Food cost during overnight stay(s) at the medical facility or hospitalization (if not already included above)	
59	Overnight(s) stay at the traditional healer's or faith healer dwelling – total cost for treatment	
60	Travel costs to the traditional healer's or faith healer's dwelling for overnight stay (s)	
61	Food costs to the traditional healer's or faith healer's dwelling for overnight stay (s)	
62	Preventative health care, pre-natal visits, check-ups, etc.	
63	Non-prescription medicine – panadol, fansidar, cough syrup, etc.	
64	Prescription medicine	
65	Other medical expenses including, consultation, tests, outpatient feed	
E4.06	Over the last 12 months did your household spend money on the following utility items: *If no expense, add 0 >> [NEXT ITEM]*	
CODE		SOMONI
66	Electricity	
67	Gas	
68	Water	
69	Heating	
70	Telephone (including mobile and home)	

MODULE E5. HOUSING EXPENDITURES

Do you own or are purchasing this house, is it provided to you by an employer, do you use it for free, or do you rent this house?	If you sold this dwelling today, how much would you receive for it?	How many years ago was this house built? How old is it?	If you rented this dwelling today, how much rent would you receive?		How much do you pay to rent/use this dwelling? *If E5.01 = 1 >> Module E6*	
E5.01	**E5.02**	**E5.03**	**E5.04a**	**E5.04b**	**E5.05a**	**E5.05b**
	SOMONI	YEARS	SOMONI	UNIT	SOMONI	UNIT
E5.01 OWN 1 >> *E5.02* BEING PURCHASED 2 >> *E5.02* EMPLOYER PROVIDES..3 >> *Module E6* FREE, AUTHORIZED 4 >> *Module E6* FREE, NOT AUTHORIZED..5 >> *Module E6* RENTED 6 >> *E5.05* Don't know/nonresponse/NA 98 >> *Module E6*	**E5.02/03** Don't know/nonresponse/NA 98.		**E5.04B/05B** DAY 1 WEEK 2 MONTH 3 YEAR 4 Don't know/nonresponse/NA 98			

MODULE E6. DURABLE GOODS EXPENDITURES

	E6.01	E6.02	E6.03	E6.04
How many of the following items does your household own and use? *(Put "0" if not owned or not used)*		*Put "0" if not owned or not used >> move to next item*	In what year was it purchased? If more than one, the newest one.	If you could sell this item today, how much could you sell it for?
		NUMBER	YEAR	SOMONI
Gas oven	101			
Electric oven	102			
Gas Hob	103			
Electric Hob	104			
Electric stove	105			
Electric water heater	106			
Outdoor metal stove /broshooka (heating & cooking)	107			
Kerosene stove	108			
Wood stove	109			
Tandor/Earthen stove (bricks, grass, dung, sand)	110			
Sandalee	111			
Generator	112			
Radiator electric	113			
Refrigerator	114			
Freezer	115			
Washing machine	116			
Electric iron	117			
Vacuum cleaner	118			
Air Conditioner	119			
Electric fan	120			
Electric room heater	121			
Electric lamp	122			
Kerosene lamp	123			
Electric Water Boiler	124			
Gas Water Boiler	125			
Microwave oven	126			
Electrical Sewing/knitting machine	127			
Color television	128			
TV black & white	129			
Radio	130			
Stereo	131			
Video player	132			
Computer	133			
Satellite dish	134			
Tape player/CD player	135			
Video camera	136			
Motorcycle/scooter	137			
Car	138			
Truck	139			
Bicycle	140			

MODULE F. HOUSEHOLD HUNGER SCALE

No.	Question	Response	Response code
F.01	In the past [4 weeks/30 days] was there ever no food to eat of any kind in your house because of lack of resources to get food?		1 = Yes 2 = No *>> F.03*
F.02	How often did this happen in the past [4 weeks/30 days]?		1 = Rarely (1-2 times) 2 = Sometimes (3-10 times) 3 = Often (more than 10 times)
F.03	In the past [4 weeks/30 days] did you or any household member go to sleep at night hungry because there was not enough food?		1 = Yes 2 = No *>> F.05*
F.04	How often did this happen in the past [4 weeks/30 days]?		1 = Rarely (1-2 times) 2 = Sometimes (3-10 times) 3 = Often (more than10 times)
F.05	In the past [4 weeks/30 days] did you or any household member go a whole day and night without eating anything at all because there was not enough food?		*1 = Yes* *2 = No >> end of module*
F.06	How often did this happen in the past [4 weeks/30 days]?		1 = Rarely (1-2 times) 2 = Sometimes (3-10 times) 3 = Often (more than 10 times)

MODULE G. WOMEN'S EMPOWERMENT IN AGRICULTURE INDEX

NOTE: *The information in Module G1 can be captured in different ways; however there must be a way to a) identify the proper individual within the household to be asked the survey, b) link this individual from the module to the household roster, c) code the outcome of the interview, especially if the individual is not available, to distinguish this from missing data, d) record who else in the household was present during the interview. This instrument must be adapted for country context including translations into local languages when appropriate.*

Please select most economically active women, not necessarily the oldest woman. For 2015, only women need to respond to this module.

Enumerator: This questionnaire should be administered separately to the primary and secondary respondents identified in the household roster (Section C) of the household level questionnaire. You should complete this coversheet for each individual identified in the "selection section" even if the individual is not available to be interviewed for reporting purposes.

Please double check to ensure:

- *You have gained informed consent for the individual in the household questionnaire;*
- *You have sought to interview the individual in private or where other members of the household cannot overhear or contribute answers.*
- *Do not attempt to make responses between the primary and secondary respondent the same—it is ok for them to be different.*

MODULE G1. INDIVIDUAL IDENTIFICATION

	Code		Code
G1.01. Household Identification:		**G1.05.** Ability to be interviewed? *(Module G only)*	
G1.02. Name of respondent currently being interviewed (ID Code from roster in Section C Household Roster): **Surname, First name:**		**G1.06.** Ability to be interviewed alone: *(Module G only)*	
G1.03. Sex of respondent**:** 2 = Female	2	**G1.05** Able to be interviewed… .....1 Absent 2 Refused 3 Could not locate 4	**G1.06** Alone …1 With adult females present .....…2 With adult males present .....…3 With adults mixed sex present .....4 With children present …5 With adults mixed sex and children present …6
G1.04. Type of household Male and female adult.....1 Female adult only 2			

G1.07	Are you currently married or living together with a man as if married?	YES, CURRENTLY MARRIED 1 >> *Module G2* YES, LIVING WITH A MA…..2 >> *Module G2* NO, NOT IN UNION……3
G1.08	Have you ever been married?	YES, FORMERLY MARRIED 1 NO 3 >> *Go to Module G2*
G1.09	What is your marital status now: are you widowed, divorced, or separated?	WIDOWED 1 DIVORCED 2 SEPARATED 3

MODULE G2. ROLE IN HOUSEHOLD DECISION-MAKING AROUND PRODUCTION AND INCOME GENERATION

"Now I'd like to ask you some questions about your participation in certain types of work activities."

		Did you (singular) participate in [ACTIVITY] in the past 12 months (that is during the last [one/two] cropping seasons)? Yes .....1 No .....2 >> *next activity*	How much input did you have in making decisions about [ACTIVITY]?	How much input did you have in decisions on the use of income generated from [ACTIVITY]
Activity Code	**Activity Description**	**G2.01**	**G2.02**	**G2.03**
A	Food crop farming: crops that are grown primarily for household food consumption			
B	Cash crop farming: crops that are grown primary for sale in the market			
C	Livestock raising			
D	Non-farm economic activities: Small business, self-employment, buy-and-sell			
E	Wage and salary employment: in-kind or monetary work both agriculture and other wage work			
F	Fishing or fishpond culture			
			G2.02/G2.03: Input into decision making No input 1 Input into very few decisions 2 Input into some decisions 3 Input into most or all decisions 4	

MODULE G3. ACCESS TO PRODUCTIVE CAPITAL AND CREDIT

"Now I'd like to ask you about your household's ownership of a number of items that could be used to generate income."

		Does anyone in your household currently have any [ITEM]? Yes ..... 1 No..... 2 >> *Next Item*	How many of [ITEM] does your household currently have?	Who would you say owns most of the [ITEM]? *Identify all applicable codes*	Who would you say can decide whether to sell [ITEM] most of the time? *Identify all applicable codes*	Who would you say can decide whether to give away [ITEM] most of the time? (e.g. as an inheritance) *Identify all applicable codes*	Who would you say can decide to mortgage or rent out [ITEM] most of the time? *Identify all applicable codes*	Who contributes most to decisions regarding a new purchase of [ITEM]? *Identify all applicable codes*
	Productive Capital	**G3.01a**	**G3.01b**	**G3.02**	**G3.03**	**G3.04**	**G3.05**	**G3.06**
A	Agricultural land (pieces/plots)							
B	Large livestock (oxen, cattle)							
C	Small livestock (goats, pigs, sheep)							
D	Chickens, Ducks, Turkeys, Pigeons							
E	Fish pond or fishing equipment							
F	Farm equipment (non-mechanized)							
G	Farm equipment (mechanized)							
H	Nonfarm business equipment							
I	House (and other structures)							
J	Large consumer durables (fridge, TV, sofa)							
K	Small consumer durables (radio, cookware)							
L	Cell phone							
M	Other land not used for agricultural purposes (pieces, residential or commercial land)							
N	Means of transportation (bicycle, motorcycle, car)							

G3.02-G3.06: Decision-making and control over productive capital

Self 1
Partner/Spouse 2
Other household member 3
Other non-household member 4
Not applicable 5

MODULE G3. ACCESS TO PRODUCTIVE CAPITAL AND CREDIT

"Next I'd like to ask about your household's experience with borrowing money or other items in the past 12 months."

		Has anyone in your household taken any loans or borrowed cash/in-kind from [SOURCE] in the past 12 months?	Who made the decision to borrow from [SOURCE]? *Identify all applicable codes*	Who makes the decision about what to do with the money/ item borrow from [SOURCE]? *Identify all applicable codes*
Lending source names		**G3.07**	**G3.08**	**G3.09**
A	Non-governmental organization (NGO)			
B	Informal lender			
C	Formal lender (bank/financial institution)			
D	Friends or relatives			
E	Group based micro-finance or lending including Finka, Humo, Imkoniyat			
		G3.07 Taken loans Yes, cash 1 Yes, in-kind 2 Yes, cash and in-kind 3 No 4 *>> next source* Don't know 98 *>> next source*	**G3.08/G3.09: Decision-making and control over credit** Self 1 Partner/Spouse 2 Other household member 3 Other non-household member 4	

MODULE G4. INDIVIDUAL LEADERSHIP AND INFLUENCE IN THE COMMUNITY

"Now I have a few questions about how comfortable you feel speaking up in public when the community needs to make important decisions."

Q No.	Question	Response	Response codes
~~G4.01~~	[DELETED]		
~~G4.02~~			
~~G4.03~~			

MODULE G4. GROUP MEMBERSHIP AND INFLUENCE IN THE GROUP

		Is there a [GROUP] in your community? Yes 1 No 2 >> next group Do not know 3 >> next group Refused to respond 99 >> next group	Are you an active member of this [GROUP]? Yes ..... 1 No 2
	Group Categories	**G4.04**	**G4.05**
A	Agricultural / livestock/ fisheries producer's group (including marketing groups)		
B	Water users' group		
C	Forest users' group		
D	Credit or microfinance group (including SACCOs/Merry –go-round/VSLAs (Finka, Humo, Imkoniyat)		
E	Mutual help or insurance group (including burial societies)		
F	Trade and business association		
G	Civic groups (improving community) or charitable group (helping others)		
H	Local government		
I	Place of worship/mosque		
J	Other women's group (only if it does not fit into one of the other categories)		
K	Other (specify)		

MODULE G5. DECISION MAKING

"Now I have some questions about making decisions about various aspects of household life."

		When decisions are made regarding [ACTIVITY], who is it that normally takes the decision?	To what extent do you feel you can make your own personal decisions regarding these aspects of household life if you want(ed) to?
	Activity	**G5.01**	**G5.02**
A	Getting inputs for agricultural production	SELF = 1 *>> [NEXT ACTIVITY]* SPOUSE/PARTNER = 2 *>> G5.02* OTHER HH MEMBER = 3 *>> G5.02* OTHER NON-HH MEMBER = 4 *>> G5.02* NOT APPLICABLE = 5 *>> [NEXT ACTIVITY]*	NOT AT ALL 1 SMALL EXTENT 2 MEDIUM EXTENT 3 TO A HIGH EXTENT 4
B	The types of crops to grow	SELF = 1 *>> [NEXT ACTIVITY]* SPOUSE/PARTNER = 2 *>> G5.02* OTHER HH MEMBER = 3 *>> G5.02* OTHER NON-HH MEMBER = 4 *>> G5.02* NOT APPLICABLE = 5 *>> [NEXT ACTIVITY]*	NOT AT ALL 1 SMALL EXTENT 2 MEDIUM EXTENT 3 TO A HIGH EXTENT 4
C	Taking crops to the market (or not)	SELF = 1 *>> [NEXT ACTIVITY]* SPOUSE/PARTNER = 2 *>> G5.02* OTHER HH MEMBER = 3 *>> G5.02* OTHER NON-HH MEMBER = 4 *>> G5.02* NOT APPLICABLE = 5 *>> [NEXT ACTIVITY]*	NOT AT ALL 1 SMALL EXTENT 2 MEDIUM EXTENT 3 TO A HIGH EXTENT 4
D	Livestock raising	SELF = 1 *>> [NEXT ACTIVITY]* SPOUSE/PARTNER = 2 *>> G5.02* OTHER HH MEMBER = 3 *>> G5.02* OTHER NON-HH MEMBER = 4 *>> G5.02* NOT APPLICABLE = 5 *>> [NEXT ACTIVITY]*	NOT AT ALL 1 SMALL EXTENT 2 MEDIUM EXTENT 3 TO A HIGH EXTENT 4
E	Your own (singular) wage or salary employment	SELF = 1 *>> [NEXT ACTIVITY]* SPOUSE/PARTNER = 2 *>> G5.02* OTHER HH MEMBER = 3 *>> G5.02* OTHER NON-HH MEMBER = 4 *>> G5.02* NOT APPLICABLE = 5 *>> [NEXT ACTIVITY]*	NOT AT ALL 1 SMALL EXTENT 2 MEDIUM EXTENT 3 TO A HIGH EXTENT 4
F	Major household expenditures (such as a large appliance for the house like refrigerator)	SELF = 1 *>> [NEXT ACTIVITY]* SPOUSE/PARTNER = 2 *>> G5.02* OTHER HH MEMBER = 3 *>> G5.02* OTHER NON-HH MEMBER = 4 *>> G5.02* NOT APPLICABLE = 5 *>> [NEXT ACTIVITY]*	NOT AT ALL 1 SMALL EXTENT 2 MEDIUM EXTENT 3 TO A HIGH EXTENT 4
G	Minor household expenditures (such as food for daily consumption or other household needs)	SELF = 1 *>> [NEXT ACTIVITY]* SPOUSE/PARTNER = 2 *>> G5.02* OTHER HH MEMBER = 3 *>> G5.02* OTHER NON-HH MEMBER = 4 *>> G5.02* NOT APPLICABLE = 5 *>> MODULE G6*	NOT AT ALL 1 SMALL EXTENT 2 MEDIUM EXTENT 3 TO A HIGH EXTENT 4

MODULE G6. TIME ALLOCATION

Enumerator: ***G6.01:*** *Please record a log of the activities for the individual in the last complete 24 hours (starting yesterday morning at 4 am, finishing 3:59 am of the current day). The time intervals are marked in 15 min intervals and one to two activities can be marked for each time period by drawing a line through that activity. If two activities are marked, they should be distinguished with a P for the primary activity and S for the secondary activity written next to the lines. Please administer using the protocol in the enumeration manual.*

"Now I'd like to ask you about how you spent your time during the past 24 hours. This will be a detailed accounting. We'll begin from yesterday morning at 4am, and continue through to 4am of this morning."

| | | Night | | | | | | | | Morning | | | | | | | |

MODULE G6. TIME ALLOCATION (continued)

| | | |

MODULE G6. SATISFACTION WITH TIME ALLOCATION

	QUESTION	RESPONSE OPTIONS/INSTRUCTIONS
G6.02	In the past 24 hours, did you work, either at home or outside the home, more than usual, about the same amount as usual, or less than usual?	MORE THAN USUAL……1 ABOUT THE SAME AS USUAL……2 LESS THAN USUAL……3
G6.03	Next, I am going to ask you a question about how satisfied you are with the time you have to yourself to do things you enjoy. Please give your opinion on a scale of 1 to 10. 1 means you are not satisfied and 10 means you are very satisfied. If you are neither satisfied nor dissatisfied, this would be in the middle, or 5, on the scale. How satisfied are you with your available time for leisure activities like visiting neighbors, watching TV, listening to the radio, seeing movies or doing sports?	Satistfaction Rating: [ ][ ]

MODULE H. WOMEN'S ANTHROPOMETRY, ANEMIA, AND DIETARY DIVERSITY

Enumerator Instructions: Ask these questions of each woman of reproductive age (15-49 years) in the household. Check to see if EACH women has given consent to be interviewed in Module B. If a woman has not yet given consent, return to Module B and gain her consent before proceeding. You should carry duplicate copies of this module in case there are more than 5 women of reproductive age in the household.

No.	Question	Response codes	Woman 1	Woman 2	Woman 3	Woman 4
H.01a_code	*Woman's id code from the household roster*		__ __	__ __	__ __	__ __
H.01_Name	*Woman's Name from the Household Roster*		_____	_____	_____	_____
H.01b	Is this women currently at home and has she consented to be interviewed/weighed/measured?	Yes……1 No……..2 Not at home…..3				
H.02	In what month and year were you born?	*If month is not known, enter '98'* *If year is not known, enter '9998'*	__ __ Month _____ Year	__ __ Month _____ Year	__ __ Month _____ Year	__ __ Month _____ Year
H.03	Please tell me how old you are. What was your age at your last birthday? *Record age in completed years*	*If respondent cannot remember how old she is, enter '98' and ask question H.04.* *If respondent knows her age >> H.05*	__ __	__ __	__ __	__ __
H.04	Are you between the ages of 15 and 49 years old?	1 = Yes 2 = No *>> end module* 98 = Don't know *>> end module*				
H.05	*Check H02, H03 and H04 (if applicable): is the respondent between the ages of 15 and 49 years? If the information in H02, H03, and H04 conflicts, determine which is most accurate.*	1 = Yes 2 = No *>> end module*				

MODULE H. WOMEN'S ANTHROPOMETRY, ANEMIA, AND DIETARY DIVERSITY (continued)

No.	Question	Response codes	Woman 1	Woman 2	Woman 3	Woman 4	Woman 5
	WOMEN'S NUTRITIONAL STATUS						
H.06	Are you currently pregnant?	1 = Yes >> *H14* 2 = No 98=Don't know					
H.07	Weight in kilograms? *Weigh the woman*		__ __ __ . __ Kg	__ __ __ . __ Kg	__ __ __ . __ Kg	__ __ __ . __ Kg	__ __ __ . __ Kg
H.08	Height in centimeters? *Measure the woman*		__ __ __ . __ Cm	__ __ __ . __ Cm	__ __ __ . __ Cm	__ __ __ . __ Cm	__ __ __ . __ Cm

MODULE H. WOMEN'S ANTHROPOMETRY, ANEMIA, AND DIETARY DIVERSITY (continued)

No.	Question	Response codes	Woman 1	Woman 2	Woman 3	Woman 4	Woman 5
	WOMEN'S DIETARY DIVERSITY						
	Write foods not captured by the categories below here:						
H.14	Food made from grains, such as bread, rice, noodles, porridge, or other grain food	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.15	Pumpkin, carrots, squash that are yellow or orange inside or other local yellow/ orange foods	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.16	Potatoes or any other foods made from roots	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.17	Any dark green leafy vegetables such as cabbage, lettuce	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.17A	Any other vegetables	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.18	Vitamin A-rich fruits such as tomatoes, apricots, watermelon?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.18A	Any other fruits	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.19	Liver, kidney, heart, or other organ meats from domesticated animals such as beef, boar, lamb, goat, chicken, or duck	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.19A	Any meat from domesticated animals, such as beef, boar, lamb, goat, chicken, or duck?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					

MODULE H. WOMEN'S ANTHROPOMETRY, ANEMIA, AND DIETARY DIVERSITY (continued)

No.	Question	Response codes	Woman 1	Woman 2	Woman 3	Woman 4	Woman 5
	WOMEN'S DIETARY DIVERSITY						
H.20	Any liver, kidney, heart, or other organ meats from wild animals such as wild birds, rabbits, and boars?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.20A	Any flesh from wild animals, such as wild birds, rabbits, and boars?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.21	Eggs	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.22	Fresh or dried fish, any other seafood	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.23	Any foods made from beans, peas, lentils?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.23A	Any foods made from nuts or seeds?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.24	Milk, Cheese, yogurt, or other milk products	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.25	Any oil, fats, or butter, or foods made with any of these	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.26	Any sugary foods such as chocolates, sweets, candies, pastries, cakes, or biscuits	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
H.27	Condiments for flavor, such as chilies, spices, herbs, or fish powder or salt?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING

Enumerator Instructions: Ask these questions of the primary caregiver of each child aged 0–59 months in the household. Check to see if EACH caregiver has given consent to be interviewed in Module B. If a caregiver has not yet given consent, return to Module B and gain caregiver consent before proceeding. You should carry duplicate copies of this module in case there are more than 5 children 0-59 months old in the household.

"In order to learn more about child nutrition in our country, we would like to measure your child(ren)'s growth – their height and their weight – and we'd also like to learn more about what kinds of foods they eat."

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
I.01	*Caregiver's id code from the household roster*						
I.02	*Child's ID code from the household roster*						
I.03	What is [child's name]'s sex?	1 = Male 2 = Female					
I.04	I would like to ask you some question about [child's name]. In what month and year was [child's name] born? What is [his/her] birthday? *If the respondent does not know the exact birthdate ask:* Does [child's name] have a health/vaccination card with the birth date recorded? *If the health/vaccination card is shown and the respondent confirms the information is correct, record the date of birth as documented on the card.*		____ Day ____ Month _____ Year	____ Day ____ Month _____ Year	____ Day ____ Month _____ Year	____ Day ____ Month _____ Year	____ Day ____ Month _____ Year

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING (continued)

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
~~I.05~~	[DELETED]						
I.06	How many months old is [child's name]? *Record age in completed months*		_____ Months	_____ Months	_____ Months	_____ Months	_____ Months
I.07	*Check I.04, I.05, and I.06 to verify consistency* *A) Is the year recorded in I.04 consistent with the age in years recorded in I.05?* *B) Are year and month of birth recorded in I04 consistent with age in months recorded in I.06?* *If the answer to A or B is 'no,' resolve any inconsistencies. If the birthdate was recorded on a health card, this may be used as the correct data source.*	1 = Yes 2 = No 1 = Yes 2 = No					
I.08	*Check I06. Is the child under 60 months? Note for all children.*	1 = Yes 2 = No *>> end module if no child is under 60 months* 98 = Don't know *>> end module*					
	"Now I would like to assess your child for a condition called "edema," which occurs when too much fluid is retained by the body. It can be related to nutrition. To perform the test, I need to gently press my thumbs on [NAME]'s feet."						

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING (continued)

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
I.09	Does child have edema? *Observe swelling on the feet*	1 = Yes 2 = No					
I.10	WEIGHT IN KILOGRAMS: WEIGH THE CHILD		_ _ . _ Kg	_ _ . _ Kg	_ _ . _ Kg	_ _ . _ Kg	_ _ . _ Kg
	STUNTING						
I.11	CHILDREN UNDER 24 MONTHS SHOULD BE MEASURED LYING DOWN; CHILDREN 24 MONTHS OR OLDER SHOULD BE MEASURED STANDING UP. HEIGHT IN CENTIMETERS: MEASURE THE CHILD		_ _ _ . _ cm	_ _ _ . _ cm	_ _ _ . _ cm	_ _ _ . _ cm	_ _ _ . _ cm
	EXCLUSIVE BREASTFEEDING AND MINIMUM ACCEPTABLE DIET						
I.12	*(Deleted)*						
I.13	Has [child's name] ever been breastfed? *If I05 < 2 then* *Skip to next*	1 = Yes 2 = No >> *skip to I18* 98 = Don't Know >> *skip to I18*					
I.14	Was [child's name] breastfed yesterday during the day or at night?	1 = Yes >> *skip to I19* 2 = No 98 = Don't Know					

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING (continued)

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
I.15	Sometimes babies are fed breast milk in different ways, for example by spoon, cup, or bottle. This can happen when the mother cannot always be with her baby. Sometimes babies are breastfed by another woman or given breast milk from another woman by spoon, cup, bottle, or some other way. This can happen if a mother cannot breastfeed her own baby. • Child was breastfed by someone other than the mother. • Child was given breast milk expressed by the mother and fed by spoon, cup, or some other way. • Child was given breast milk expressed by someone other than the mother (and fed by spoon, cup, etc.). Did [child's name] consume breast milk in any of these ways yesterday during the day or at night?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.16	Now I would like to ask you about some medicines and vitamins that are sometimes given to infants. Was [child's name] given any vitamin drops or other medicines as drops yesterday during the day or at night?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.17	Was [child's name] given rehydron yesterday during the day or at night?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
	Read the questions below. Read the list of liquids one by one and mark yes or no, accordingly. **"Next I would like to ask you about some liquids that [child's name] may have had yesterday during the day or at night."** Did [child's name] have any [item from list]?: *Read the list of liquids starting with 'plain water.'*						

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING (continued)

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
I.18	Plain water?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.19	Infant formula such as Baby, Malyutka	1 = Yes 2 = No >> *skip to I21* 98 = Don't Know>> *skip to I21*					
I.20	How many times yesterday during the day or at night did [child's name] consume any formula?	98 = Don't know	_____ Times	_____ Times	_____ Times	_____ Times	_____ Times
I.21	Did [child's name] have any milk such as tinned, powdered, or fresh animal milk?	1 = Yes 2 = No >> *skip to I23* 98 = Don't Know >> *skip to I23*					
I.22	How many times yesterday during the day or at night did [child's name] consume any milk?	98 = Don't know	_____ Times	_____ Times	_____ Times	_____ Times	_____ Times
I.23	Did [child's name] have any juice or juice drinks?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.24	Clear broth?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING (continued)

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
I.25	Yogurt?	1 = Yes 2 = No >> *skip to I27* 98 = Don't Know>> *skip to I27*					
I.26	How many times yesterday during the day or at night did [child's name] consume any yogurt?	98 = Don't know	_____ Times	_____ Times	_____ Times	_____ Times	_____ Times
I.27	Did [child's name] have any porridge?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.28	Any other liquids such as Manka, Прикормка?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.29	Any other liquids?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING (continued)

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
	Please describe everything that [child's name] ate yesterday during the day or night, whether at home or outside the home. A) Think about when [child's name] first woke up yesterday. Did [child's name] eat anything at that time? IF YES: Please tell me everything [child's name] ate at that time. PROBE: Anything else? UNTIL RESPONDENT SAYS NOTHING ELSE. THEN CONTINUE TO PART B). IF NO, CONTINUE TO PART B). B) What did [child's name] do after that? Did [child's name] eat anything at that time? IF YES: Please tell me everything [child's name] ate at that time. PROBE: Anything else? UNTIL RESPONDENT SAYS NOTHING ELSE. REPEAT QUESTION B UNTIL THE RESPONDENT SAYS THE CHILD WENT TO SLEEP UNTIL THE NEXT DAY. IF RESPONDENT MENTIONS MIXED DISHES LIKE A PORRIDGE, SAUCE, OR STEW, PROBE: C) What ingredients were in that [mixed dish]? PROBE: Anything else? UNTIL RESPONDENT SAYS NOTHING ELSE AS THE RESPONDENT RECALLS FOODS, UNDERLINE THE CORRESPONDING FOOD AND ENTER '1' IN THE RESPONSE BOX NEXT TO THE FOOD GROUP. IF THE FOOD IS NOT LISTED IN ANY OF THE FOOD GROUPS BELOW, WRITE THE FOOD IN THE BOX LABELED 'OTHER FOODS.' IF FOODS ARE USED IN SMALL AMOUNTS FOR SEASONING OR AS A CONDIMENT, INCLUDE THEM UNDER THE CONDIMENTS FOOD GROUP. ONCE THE RESPONDENT FINISHES RECALLING FOODS EATEN, READ EACH FOOD GROUP WHERE '1' WAS NOT ENTERED IN THE RESPONSE BOX, ASK THE FOLLOWING QUESTION AND ENTER '1' IF RESPONDENT SAYS YES, '0' IF NO, AND '9' IF DON'T KNOW: Yesterday, during the day or night, did [child's name] drink/eat any [food group items]?						
	OTHER FOODS: PLEASE WRITE DOWN OTHER FOODS (TO THE RIGHT OF THIS BOX) THAT RESPONDENT MENTIONED BUT ARE NOT IN THE LIST BELOW. THIS WILL ALLOW THE SURVEY SUPERVISOR OR OTHER KNOWLEDGEABLE INDIVIDUAL TO CLASSIFY THE FOOD LATER.						
I.30	Food made from grains, such as bread, rice, noodles, porridge, or other grain food?	1 = Yes 2 = No 98= Don't Know					

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING (continued)

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
I.31	Pumpkin, carrots, squash that are yellow or orange inside or other yellow/orange foods such as pepper?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.32	Potatoes, or any other foods made from roots?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.33	Any dark green leafy vegetables such as cabbage, lettuce?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.33A	Any other vegetables?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.34	Vitamin A-rich fruits such as tomatoes, apricots, watermelon?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.34A	Any other fruits?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.35	Liver, kidney, heart, or other organ meats from domesticated animals such as beef, boar, lamb, goat, chicken, or duck?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.35A	Any meat, such as beef, boar, lamb, goat, chicken, or duck?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.36	Any liver, kidney, heart, or other organ meats from wild animals such as **birds, rabbits, or boars?**	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.36A	Any flesh from wild animals, such as **birds, rabbits, or boars?**	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.37	Eggs?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.38	Fresh or dried fish or seafood?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.39	Any foods made from beans, peas, lentils?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.39A	Any foods made from nuts or seeds?	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					

MODULE I. CHILD ANTHROPOMETRY, INFANT AND YOUNG CHILD FEEDING (continued)

No.	Question	Response codes	Child 1	Child 2	Child 3	Child 4	Child 5
I.40	Milk, Cheese, yogurt, or other milk products	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.41	Any oil, fats, or butter, or foods made with any of these	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.42	Any sugary foods such as chocolates, sweets, candies, pastries, cakes, or biscuits	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
I.43	Condiments for flavor, such as chilies, spices, herbs, or fish powder or **salt?**	1 = Yes 2 = No 98 = Don't Know					
	Check I.30-I.43	If all 'no' >> *go to I44* If at least one 'yes' or all 'DK' >> I45					
I.44	Did [child's name] eat any solid, semi-solid, or soft foods yesterday during the day or at night?	1 = Yes >> *go to I44a* 2 = No >> *next child* 98 = Don't Know >> *next child*					
I.44a	What kind of solid, semi-solid, or soft foods did [child's name] eat?						
I.45	How many times did [child's name] eat solid, semi-solid, or soft foods other than liquids yesterday during the day or at night?	98 = Don't Know	_____ Times	_____ Times	_____ Times	_____ Times	_____ Times

MODULE J. PARTICIPATION WITH AID PROGRAMS

		Code	Project #1	Project #2	Project #3	Project #4
J.01	Do you know of any international aid projects being implemented in your jamoat / village?		1 = Yes 2 = No >> *Mod. K*			
J.02	List all international aid projects that are being implemented in this jamoat/village.		1	2	3	4
J.03	What is the project's sphere of focus?	1 = Agriculture 2 = Education 3 = Health 4 =Poverty alleviation/income-generating activities 5 = Water 6 = Other infrastructure 7 = Finance/credit 8 = Forestry 9 = Other (specify) 98 = Don't know >> *Go to next project*				
J.04	How did you hear about this project?	1 = Through family 2 = Through friend 3 = Through government 4 = Other (specify)				
J.05	Is your household benefiting directly from this project?	1 = Yes 2 = No >> *Go to J07*				
J.06	What kinds of benefits are your household receiving from this project?	1 = Seed/seedlings/saplings 2 = Other physical materials/equipment 3 = Education/training 4 = Nutrition supplements 5 = Vaccinations for livestock 6 = Finance 7 = Other				
J.07	Why is your household not participating?	1 = Household is not eligible 2 = Not informed in time 3 = Not interested in participating 4 = Restricted from participation 5 = Too complicated to participate 6 = Other reason 7 = No reason				

MODULE K. MIGRATION AND REMITTANCES

List all household members aged 15-65, including those who have been away for more than 6 months in the past 12 months.
Questions should be directed to the individual household member, and not the household head if that person is available.

	MIGRATION HISTORY					INTERNAL MIGRATION			
	Is the person answering the question or someone else is answering for this person?	In the past 12 months, how many months was [Name] away outside Tajikistan?	In the past 12 months, how many months was [Name] away inside Tajikistan?	In what year did [Name] migrate for the first time?	What was [Name]'s main occupation before migrating for the first time?	In what city did/does [Name] mostly stay while he/she was away in the past 12 months? *If K.03 = 0 >> K.10*		Last time [Name] left, how much did it cost for [Name] to go to [City/Province]? *List 9999 if respondent does not know.*	What was the main reason [Name] chose to migrate inside Tajikistan?
	K.01	**K.02**	**K.03**	**K.04**	**K.05**	**K.06**	**K.07**	**K.08**	**K.09**
List all household members age 15-65 *Only if C.09c = 1*	1 = Self 2 = Someone else			*If K.02 & K.03 = 0>> Skip to next HH Member*	Occupation	City code	Province code	Somoni	1 = Looking for work 2 = Starting new job 3 = Starting new business 4 = Job transfer 5 = Education 6 = Training 7 = Family reasons 8 = Natural disaster 9 = Easier lifestyle 10 = Conflict 11 = Health treatment 98 = Don't know 99 = Other (specify)

MODULE K. MIGRATION AND REMITTANCES (continued)

	INTERNATIONAL MIGRATION											
	In what country and city did/does [Name] mostly stay while he/she was away in the past 12 months?	RUSSIA ONLY If Russia, which city / province?		Last time [Name] left, how much did it cost for [Name] to go to there?	What was the main reason [Name] chose to migrate outside Tajikistan?	What was your main occupation during this migration episode?	What was the total (net) income earned by [Name] while migrating, in the past 12 months?	What is the total value of all remittances in cash or in kind that [Name] sent during the last 12 months?	If [Name] stayed back instead of migrating, what would have been the total income during those months?	Have you returned from abroad in the past 6 months?	If yes, why (select the most appropriate)	Do you plan to migrate abroad again this year?
	K.10	**K.11**	**K.12**	**K.13**	**K.14**	**K.15**	**K.16**	**K.17**	**K.18**	**K.19**	**K.20**	**K.21**
List all household members age 15-65 *Only if C.09c = 1*	Country code *If K.02 = 0 >> skip to next HH member*	City or province code		Somoni	1 = Looking for work 2 = Starting new job 3 = Starting new business 4 = Job transfer 5 = Education 6 = Training 7 = Family reasons 8 = Natural disaster 9 = Easier lifestyle 10 = Conflict 11 = Health treatment 98 = Don't know 99 = Other (specify)	Occupation	Somoni	Somoni	Somoni	1 = Yes 2 = No >> *K.22*	1 = Regular leave for seasonal work 2 = Lost job / couldn't find job 3 = Forced unpaid leave 4 = Bankruptcy 5 = Expensive living cost 6 = Made enough money 7 = Family reasons 8 = Health reasons 9 = Permit expired 99 = Other	1 = Yes 2 = No 98 = Don't know

MODULE K. MIGRATION AND REMITTANCES (continued)

K.22	In the past 12 months, did the household received remittances from a family member that left more than 6 months ago or someone who is not the member of the household?	1 = Yes 2 = No >> K.24	
K.23	If yes, what was the amount of such remittances in the past 12 months*? Calculate the total remittance received and confirm.*	_____ Somoni	
K.24	In the past 12 months, approximately how many % of total household income was from remittances and migration incomes?	_____% If K.23 = 0 >> *skip to next module.*	
K.25	Who primarily controls the use of remittances? (Select from 4 choices)	1 = Household head 2 = Spouse 3 = Household head and spouse 4 = Household members other than household head or spouse	
K.26a	Please give the totals of remittances received in each of the quarter	a. January – March (lean season)	
K.26b		b. April – June	
K.26c		c. July – September	
K.26d		d. October - December	
K.27a	Please give approximate breakdown (%) of the use of all remittances received in the past 12 months	a. Food	
K.27b		b. Non-food, non-durable goods	
K.27c		c. Durable consumption goods (cars, refrigerators, furniture etc)	
K.27d		d. Productive assets (tractors, livestock, farmland etc)	
K.27e		e. Education	
K.27f		f. Health	
K.27g		g. Saving	
K.27h		h. Payment of debt / loans	
K.27i		i. Other (specify)	
K.27j		j. Contents of other	

MODULE L. AGRICULTURE

PLOT NO.	Do you own/ borrow/ lend this plot?	What type of plot?	What is the area of the plot?	What kind of land is this?	Is this plot irrigated ?	What is the quality of the land?	How far is the plot to your home?	How did your household acquire this land?	What legal documents or ownership rights do you have for this plot of land?	Why don't you have any documents?
	1 = Own/use 2 = Rent/borrow 3 = Rent out/lend 8 = Household did not farm any land last year or rent out any plots. 100 = Finished entering plots. *If 8 or 100 >> skip to L30*	1 = Household plot 2 = Presidential land 3 = Individual dehkan 4 = Collective dehkan 5 = Dacha 6 = Other (specify)	hectare	1 = Annual cropland 2 = Tree cropland 3 = Pasture *>> L.7* 4 = Forest *>> L.7* 5 = Pond *>> L.7* 6 = Other (specify)	1 = Yes 2 = No	1 = Above average 2 = Average 3 = Below average	Km	*If L.2 = 2 >> L.13* 1 = State-allocated 2 = Presidential land 3 = Inherited 4 = Other (specify)	1 = Certificate 2 = Act (sealed document) 3 = Sales receipt 4 = No document 5 = Other (specify) *If = 4 >> L.11, else >> L.12*	1 = It is not necessary 2 = Do not know how to receive it 3 = Cannot afford fee for the documents 4 = In process of receiving it 5 = Other
L.01	**L.02**	**L.03**	**L.04**	**L.05**	**L.06**	**L.07**	**L.08**	**L.09**	**L.10**	**L.11**
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										

MODULE L. AGRICULTURE (continued)

PLOT NO.	In whose name is the legal title or ownership registered?	Who makes decisions about the use of this plot?	If you were to sell this plot of land today, how much could you sell it for?	If you were to rent out this plot of land today, how much could you rent it out for one year?	From whom are you renting the land / renting out the land?	If this plot was rented out, what was received paid for during the last autumn harvest?			
	Household ID codes *If L.2 = 2 >> L.13*	Household ID codes	*Only if L.3 = 1,5 & L.2 != 2, else >> L.15* Somoni	*Only if L.3 = 2,3,4* Somoni	*If L.2 = 1 >> L.18* 1 = Jamoat 2 = Raion hukumat 3 = Collective dehkan 4 = Private organization 5 = Relative or friend 6 = Other household 7 = Other (specify)	Cash (somoni)	In-Kind (Somoni)	Share of Output (%)	Estimated value of share in L.17c (Somoni)
	L.12	**L.13**	**L.14**	**L.15**	**L.16**	**L.17a**	**L.17b**	**L.17c**	**L.17d**
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									

MODULE L. AGRICULTURE (continued)

	LAND USAGE *If L.5 = 3,4,5,6 or L.2 = 3 >> Skip this question and go to [NEXT PLOT]*		PERENNIALS *(Only if L.5 = 2, else >> L.21)*			
PLOT NO.	Have you left this plot empty during a major cropping season this year?	What was the reason?	What is your main perennial crop?	Number of trees?	Number of producing trees?	List all additional perennial trees you grown on this plot.
	1 = Yes 2 = No *>> L.20a*	1 = Lack of water 2 = Lack of labor 3 = Left fallow 4 = Other (specify)	Perennial code list		*After L.20 >> [NEXT PLOT]*	Perennial Code list + "no additional tree crops"
	L.18	**L.19**	**L.20a**	**L.20b**	**L.20c**	**L.20d**
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						

MODULE L. AGRICULTURE (continued)

		MAIN CROPPING SEASON (ONLY IF L.5 = 1)																
		Main Crop													Secondary Crop			
PLOT NO.	When is your main cropping season?	What was your main crop on this plot	What percentage of this plot did the crop occupy?	What was the harvest in kg?	Qty. of chemical fertilizer for this crop?	Qty. of manure /organic fertilizer for this crop?	Qty. of pesticides/herbicides used?	Did you use machinery for …… 1 = Yes 2= No 98 = Don't Know/Refused							What was your secondary crop grown on this plot in the main cropping season? *If L.21b = 100% >> L.23*	What percentage of this plot did the crop occupy?	What other crops did you grow during your main crop season?	Did you have another cropping season on this plot?
	1=Spring 2=Summer 3=Fall 4=Winter	Code	%	KG	KG	KG		Unit? KG or L	Land preparation	Planting	Fertilizer	Pesticide	Harvesting	Threshing	Code	%	Crop list (Select all)	1 = Yes 2 = No >> *[NEXT PLOT] or L.29*
	L.21	**L.21a**	**L.21b**	**L.21c**	**L.21d**	**L.21e**	**L.21f**	**L.21g**	**L.21h**	**L.21i**	**L.21j**	**L.21k**	**L.21l**	**L.21m**	**L.22a**	**L.22b**	**L.22c**	**L.23**
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		

MODULE L. AGRICULTURE (continued)

		2nd CROPPING SEASON																
		Main Crop													Secondary Crop			
PLOT NO.	When is your main cropping season?	What was your main crop on this plot	What percentage of this plot did the crop occupy?	What was the harvest in kg?	Qty of chemical fertilizer for this crop?	Qty of manure/ organic fertilizer for this crop?	Qty of pesticides/herbicides used?		Did you use machinery for …… 1 = Yes 2= No 98 = Don't Know/Refused						What was your secondary crop grown on this plot in the main cropping season? *If L.24b = 100% >> L.26*	What percentage of this plot did the crop occupy?	What other crops did you grow during your 2nd crop season?	Did you have another cropping season on this plot?
	1=Spring 2=Summer 3=Fall 4=Winter	Code	%	KG	KG	KG		Unit? KG or L	Land preparation	Planting	Fertilizer	Pesticide	Harvesting	Threshing	Code	%	Crop list (Select all)	1 = Yes 2 = No >> *[NEXT PLOT] or L.29*
	L.24	**L.24a**	**L.24b**	**L.24c**	**L.24d**	**L.24e**	**L.24f**	**L.24g**	**L.24h**	**L.24i**	**L.24j**	**L.24k**	**L.24l**	**L.24m**	**L.25a**	**L.25b**	**L.25c**	**L.26**
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		

MODULE L. AGRICULTURE (continued)

		3rd CROPPING SEASON															
		Main Crop													Secondary Crop		
PLOT NO.	When is your main cropping season?	What was your main crop on this plot	What percentage of this plot did the crop occupy?	What was the harvest in kg?	Qty of chemical fertilizer for this crop?	Qty of manure/organic fertilizer for this crop?	Qty of pesticides/herbicides used?		Did you use machinery for …… 1 = Yes 2= No 98 = Don't Know/Refused						What was your secondary crop grown on this plot in the main cropping season? *If L.27b = 100% >> L.29*	What percentage of this plot did the crop occupy?	What other crops did you grow during your 3rd crop season?
	1=Spring 2=Summer 3=Fall 4=Winter	Code	%	KG	KG	KG		Unit? KG or L	Land preparation	Planting	Fertilizer	Pesticide	Harvesting	Threshing	Code	%	Crop list (Select all)
	L.27	**L.27a**	**L.27b**	**L.27c**	**L.27d**	**L.27e**	**L.27f**	**L.27g**	**L.27h**	**L.27i**	**L.27j**	**L.27k**	**L.27l**	**L.27m**	**L.28a**	**L.28b**	**L.28c**
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	

MODULE L. AGRICULTURE (continued)

	Does your household own any [ITEM]?		How many [ITEM] does your household own?	What is the current total value of [ITEM]?	Does your household own any [ITEM] jointly with another household?	What share of these [ITEM] belongs to your household?	What were your earnings from renting [ITEM] outside of the household? In the past 12 months
	First ask L.27 for all items, then ask L.30-L.34 for each item before going to the next item	1 = Yes 2 = No	Qty. *If 0 >> skip to [NEXT ITEM]*	Somoni	1 = Yes 2 = No If 2 *>> skip to L.34*	%	Somoni
Code	**ITEM**	**L.29**	**L.30**	**L.31**	**L.32**	**L.33**	**L.34**
1	Tractor						
2	Animal drawn plow						
3	Mechanical plow						
4	Aggregator, disk, etc.						
5	Planting machine						
6	Trailer						
7	Motorized thresher						
8	Hand thresher						
9	Mechanical water pump						
10	Mill						
11	Milking machine						
12	Machine to process livestock feed						
13	Motorized insecticide pump						
14	Electric water pump						
15	Electric churn						
16	Greenhouses						
17	Sheds						

MODULE L. AGRICULTURE (continued)

	Did your household raise any [ANIMAL] in the past year?		How many [ANIMAL] does your household currently own?	Does the animal produce milk?	If yes, how much during past 7 days?
	Ask L.33 for all livestock before going on to L.34-L.37	1 = Yes 2 = No	Number of Animals *If 0 >> skip to next*	1 = Yes 2 = No *If 2 >> skip to next*	Liters
	ANIMAL NAME	**L.35**	**L.36**	**L.37**	**L.38**
1	Dairy cattle				
2	Beef cattle				
3	Pigs				
4	Sheep				
5	Goats				
6	Poultry				
7	Horses				
8	Donkeys/Mules				
9	Beehives				
10	Rabbits				
11	Fish				
12	Other (specify) _____				

МОДУЛ А. ВАРАҚАИ МУАЙЯНКУНИИ ХОНАВОДА

МАЪЛУМОТИ ХОНАВОДА		
A.01	Рамзи муайянкунандаи хонавода	
A.02	Рақами кластер	
A.03	Деҳа	
A.04	Давлат **Тоҷикистон**	
A.05	Ноҳия	
A.06	Вилоят **Хатлон**	
A.07	Навъи хонавода: **варианты**	
НИШОНДИҲАНДАИ GPS		
A.08a	ТӮЛ (ШАРҚ):	° . ‘
A.08b	АРЗ (ШИМОЛ):	° . ‘
A.08c	Баландӣ (м)	
МАЪЛУМОТ ОИД БА МУСОҲИБ		
A.09a	Номи ҷавобдиҳандаи асосӣ ва ID	
A.09b	_____	
A.10a	Номи ҷавобдиҳандаи эҳтиётӣ ва ID	
A.10b	_____	

МАЪЛУМОТИ МУСОҲИБА		
A.11a	Ном/рамзи саволдиҳанда	
A.11b	_____	
A.12	Санаи ташрифи якум	/ /
A.13	Санаи ташрифи дуюм	/ /
A.14	Сабаби ташрифи дуюм	
	_____	
A.15	Натиҷаи хотимавии мусоҳиба	
A.16a	Ном/рамзи назоратчӣ/супервайзер:	
A.16b	_____	
A.17	Санаи ворид кардани маълумот	/ /
A.18	Забони мусоҳиба (1 = Тоҷикӣ, 2 = Ӯзбекӣ)	

ДАСТУРАМАЛ

A.07. НАВЪИ ХОНАВОДА

1 = Мард ва зани калонсол – хонавода аҳалан аз як мард ва як зани болиг (аз 18 боло) иборат аст

2 = Фақат зани калонсол – хонавода аҳалан аз як зани болиг (аз 18 боло), бе марди калонсолиборат аст

3 = Фақат марди калонсол – хонавода аҳалан аз як марди болиг (аз 18 боло), бе зани калонсол иборат аст

4 = Фақат кӯдакон – хонавода ягон калонсолу болиги аз 18 болонадорад

A.15. НАТИҶАИ ХОТИМАВИИ МУСОҲИБА

1 = Пурра

2 = Нопурра

3 = Хозир набудан

4 = Рад карданд

5 = Пайдо карда нашуд

A.09 & A.10.МУСОҲИБОН

Мусоҳиби асосӣ ва эҳтиёти - хамон мардон ё занхое (ва ё фақат зан) мебошанд, ки дар хонавода, оиди масъалахои иктисодӣ ва иҷтимои хочаги қарор қабул карда метавонанд. Дар оилахое, ки Мард ва Зани калонсол доранд, ин шахсон одатан зану шавҳармебошанд, валекин аъзои дигари хонавода, ки 18 сола ва ё калонсолтар мебошад, мусоҳиби асосӣ ва эҳтиёти шуда метонанд. Сардорихонаводаметавонадшахсикалонсолебошад, кидарборaиаъзоёни ҷавони хонавода ахборот надоштабошад. Азин сабаб, аниқ кунед, шояд дархонавода шахсе бошад, ки дар бораи аъзоёни хонавода бисёртар медонад, то ки пур кардани ахборотхои намерасидаро (хусусан, барои «Намедонам») ба шумо осон мекунад. Дар хона водаҳое, ки Танхо Зани Калонсол доранд, мусоҳиби асосӣ бояд зане шавад, ки 18 солаёболо хаст ва вазифаи қабул карданиқарорхородорад. Барои хонаводае,ки Фақат Марди Калонсол ва Фақат Кӯдакон дошта бошанд, мусоҳиби асоси ва эҳтиётиро нишондодан лозим нест, ва Модули GWEAI – ро бароиин навъи хонаводаҳо пуркардан лозим нест.

МОДУЛ В. ВАРАҚАИ РОЗИГӢ

Розигӣ: *Хонаводаро бо мақсадҳои пурсиш шинос карда, розигии иштирок кардани ҳамаи аъзоёнро дар ин пурсиш гиред. Агар мусоҳиб (масалан зани болиғ) дар оғози мусоҳиба ҳозир набошад, Шумо бояд пеш аз бо он шахс сӯҳбат кардан ба ин саҳифа баргашта розигияшро гиред. Шахси масъули калонсоли хонаводаро барои мусоҳиба таклиф кунед.*

ХОНЕД ДАСТУРАМАЛРО ДАР САХИФАИ ДИГАР

Ҳамаи саволҳои дар поён овардашударо ба мусоҳибони эҳтимоли хонед. Дар поён, вобаста аз имконият (агар, айни замон ҳозир бошанд) мусоҳибон розигии худро қайд кунанд.

5. Дар хонаводаи шумо марди калонсоле (аз 18 боло), ки қарорхоро қабул мекунад, кист? [НОМ], оё Шумо барои иштирок дар ин тадқиқот розӣ ҳастед?
6. Дар хонаводаи шумо зани калонсоле, кӣ вазифаи баровардани қарорҳоро дорад, кист? [НОМ], оё Шумо барои иштирок дар ин тадқиқот розӣ ҳастед? Шумо аз 50 сола ҷавонтаред? Агар Ҳа, Шумо иҷозат медиҳед кӣ вазну қадатонро чен кунем? Шумо кӯдакони то 5 сола доред? Агар Ҳа, Шумо иҷозат медиҳед, кӣ вазну қадашонро чен кунем?
7. Дар хонаводаи шумо боз дигар занхо ҳастанд ки аз 15 то 49 сола мебошанд? «НОМ», шумо розӣ ҳастед, ки дар ин пурсиш иштирок кунед ва мо вазну қади шуморо чен кунем? Шумо кӯдакони то 5 сола доред? Агар Ҳа, Шумо иҷозат медиҳед, кӣ вазну қади кӯдакатонро низ чен кунем?
8. Дар хочагии шумо ягон модар ва ё зани тифли аз 5 сола поён дошта ҳаст, ки ман бо онхо сухбат накардаам? «НОМ», оё Шумо розӣ ҳастед барои иштирок дар ин тадқиқот, барои чен карданӣ вазну қад ва вазну қади кӯдакатон?

МОДУЛ В. НУСХАИ ДУЮМИ САҲИФАИ ИМЗОИ РОЗИГӢ

Ташаккур барои имконияти сӯҳбат бо мо. Мо гурӯҳи тадқиқотчиёни ташкилоти «Зеркало» мебошем. Мо тадқиқотеро бо номи «Озуқаворӣ ба хотири ояндаи Точикистон - Давраи миёнаи Тадқиқоти аҳолӣ» – ро гузаронида истодаем. Ин тадқиқот оиди омӯзиши кишоварзӣ, бехатарӣ ва истеъмоли озуқа, ғизонокӣ ва беҳбудии хонаводаҳоро дар ин минтақа ба нақша гирифта истодааст. Хонаводаи Шумо барои дар ин пурсиш иштирок кардан интихоб шудааст, ки мавзӯъҳои ба монанди хонавода ва аҳли хонаводаи Шумо, шароити зист, харақотҳо ва амволи хонавода, маҳсулот ва истеъмоли хӯрока ва ҳамчунин гизои зану кӯдаконро дар бар мегирад. Саволҳои пурсиш умуман ба хонаводаи шумо дахл дорад, ва ҳангоми мутобиқ будан, аъзоёни чудогонаи хонаводаи шуморо низ дар бар мегирад. Ин саволҳо, барои анҷом додани пурсиш тахминан 3-4 соатӣ вакти шуморо мегирад, ва иштироки шумо дар ин мусоҳиба ихтиёри аст. Агар шумо барои иштирок кардан рози бошед, шумо метонед мусоҳибаро хар соате тамом кардан, ё саволе ки ба он ҷавоб дода нахохед рад кардан. Хамаи ҷавобхои шумо комилан махфй мемонад; мо маълумотро дар бораи шумо ба ягон кас намедихем/ пешниход намекунем. Баъди ба базаи компютери ворид кардани ин маълумот, мо хама маълумотро дар бораи шахсияти шумо несту нобуд мекунем.

Барои боз ҳам хуб гузаштани мусоҳиба ва назорати сифати кори ман мехостам, ки ин мусоҳибаро бо иҷозати Шумо сабт кунам, то ин ки кори манро тафтиш кардан мумкин бошад ва роҳбарони ман тавонанд, ки ба кори ман баҳо диҳанд. Баъди ба анҷом расонидани тадқиқот ин сабтҳо нест карда мешаванд.

Шумо оид ба тадқиқот ё он чизе, ки ман гуфтам, ягон савол доред? Агар дар оянда ягон савол оиди тадқиқот ва пурсиш пайдо шавад, ё мушкилӣ ё шикоят дошта бошед, метавонед ба ҶДММ «Z-Таҳлил ва Машварат» ба рақами 935721016 ва ё ба суроғаи шаҳри Душанбе, кӯчаи Пулоди 28 муроҷиат кунед. Мо як нусхаи ин варақаро ба Шумо мегузорем, то ки Шумо дар бораи ин тадқиқот маълумот дошта бошед.
Шумо инчунин метавонед Шӯрои Назорати Институтсионалӣ Институти байналмилалии Тадқиқоти Сиёсати Ғизо (IFPRI) бо email ifpri-irb@cgiar.org ё бо рақамҳои +1-202-862-5693 дар тамос шавед. Ин нусхаест, ки саволдиҳанда дар дасти худ нигоҳ медорад.

Ному насаб	Розигии иштирок дар пурсиш (дар як катак қайд гузоред)		Имзо ё қайдҳо	Розигӣ ба сабти овоз (дар як катак қайд гузоред)		Имзо ё қайдҳо
	ҲА	НЕ		ҲА	НЕ	ҲА

МОДУЛ В. НУСХАИ ДУЮМИ САҲИФАИ ИМЗОИ РОЗИГӢ

Нусхаи дуюм ба соҳиби хонавода мемонад

Ташаккур барои имконияти сӯҳбат бо мо. Мо гурӯҳи тадқиқотчиёни ташкилоти «Зеркало» мебошем. Мо тадқиқотеро бо номи «Озуқаворӣ ба хотири ояндаи Точикистон - Давраи миёнаи Тадқиқоти аҳолӣ» – ро гузаронида истодаем. Ин тадқиқот оиди омӯзиши кишоварзӣ, бехатарӣ ва истеъмоли озуқа, ғизонокӣ ва беҳбудии хонаводаҳоро дар ин минтақа ба нақша гирифта истодааст. Хонаводаи Шумо барои дар ин пурсиш иштирок кардан интихоб шудааст, ки мавзӯъҳои ба монанди хонавода ва аҳли хонаводаи Шумо, шароити зист, хараҷотҳо ва амволи хонавода, маҳсулот ва истеъмоли хӯрока ва ҳамчунин гизои зану кӯдаконро дар бар мегирад. Саволҳои пурсиш умуман ба хонаводаи шумо дахл дорад, ва ҳангоми мутобиқ будан, аъзоёни чудогонаи хонаводаи шуморо низ дар бар мегирад. Ин саволҳо, барои анҷом додани пурсиш тахминан 3-4 соатӣ вакти шуморо мегирад, ва иштироки шумо дар ин мусоҳиба ихтиёри аст. Агар шумо барои иштирок кардан рози бошед, шумо метонед мусоҳибаро хар соате тамом кардан, ё саволе ки ба он ҷавоб дода нахохед рад кардан. Хамаи ҷавобхои шумо комилан махфй мемонад; мо маълумотро дар бораи шумо ба ягон кас намедихем/ пешниход намекунем. Баъди ба базаи компютери ворид кардани ин маълумот, мо хама маълумотро дар бораи шахсияти шумо несту нобуд мекунем.

Барои боз ҳам хуб гузаштани мусоҳиба ва назорати сифати кори ман мехостам, ки ин мусоҳибаро бо иҷозати Шумо сабт кунам, то ин ки кори манро тафтиш кардан мумкин бошад ва роҳбарони ман тавонанд, ки ба кори ман баҳо диҳанд. Баъди ба анҷом расонидани тадқиқот ин сабтҳо нест карда мешаванд.

Шумо оид ба тадқиқот ё он чизе, ки ман гуфтам, ягон савол доред? Агар дар оянда ягон савол оиди тадқиқот ва пурсиш пайдо шавад, ё мушкилӣ ё шикоят дошта бошед, метавонед ба ҶДММ «Z-Таҳлил ва Машварат» ба рақами 935721016 ва ё ба суроғаи шаҳри Душанбе, кӯчаи Пулоди 28 муроҷиат кунед. Мо як нусхаи ин варақаро ба Шумо мегузорем, то ки Шумо дар бораи ин тадқиқот маълумот дошта бошед.
Шумо инчунин метавонед Шӯрои Назорати Институтсионалӣ Институти байналмилалии Тадқиқоти Сиёсати Ғизо (IFPRI) бо email ifpri-irb@cgiar.org ё бо рақамҳои +1-202-862-5693 дар тамос шавед. Ин нусхаест, ки саволдиҳанда дар дасти худ нигоҳ медорад.

Ному насаб	Розигии иштирок дар пурсиш (дар як катак қайд гузоред)		Имзо ё қайдҳо	Розигӣ ба сабти овоз (дар як катак қайд гузоред)		Имзо ё қайдҳо
	ҲА	НЕ		ҲА	НЕ	ҲА

МОДУЛ С. РӮЙХАТИ ХОНАВОДА ВА МАЪЛУМОТИ ДЕМОГРАФӢ

Саволдиҳанда: Ин саволҳоро нисбати хамаи аъзоёни хонавода пурсед. Аз мусоҳиби асосӣ ё эҳтиётӣ ва ё шахсоне пурсед, ки дар бораи аъзоёни оила маълумоти бештар доранд, ба монанди синну сол, маълумотнокӣ ва дигар хусусиятҳо.

Аввалан, мо мехостем шуморо дар бораи хамаи аъзоени хонаводаатон пурсем. Рухсат дихед, ба шумо гӯям, ки мо хонавода гуфта, чиро дар назар дорем. Барои мо, хонавода ин калонсолон ва кӯдаконе мебошанд, ки дар 12 моҳи охир ақаллан 6 моҳ якчоя зиндагӣ дошта аз як дег хӯрок мехуранд. Хамин тавр, аъзоени хонавода дар асоси манзили мукаррарии истикоматии онхо муайян карда мешаванд. Истиснои ин коида дар поён оварда шудааст.

- Кӯдаконинавтаваллудшудаито 6 моха
- нав хонадороне, ки камтар аз 6 моҳ бо ҳам зиндагони мекунанд
- донишчуён ва коргарони мавсимии ин хонавода, ки айни замон дар хона хузур надоранд, ва дигар шахсоне, ки дар хонаводаи шумо камтар аз 6 моҳ зиндагони доранд, вале нияти дар ин чо доимӣ ва ё ба мухлати дуру дароз истикомат карданро доранд.
- Пешхизматхо, коргарони кишоварзӣ ва шахсони дигар хам, ки дар ин манзил истикомат мекунанд ва бо Шумо хӯрок мехуранд аъзои хонаводаи Шумо ба шумор мераванд, гарчанде, ки ба сардори хонавода ягон хешигари надоранд

Илтимос, ба хисоб *нагиред*

- шахси ба наздикӣ вафот кардаро, бигзор, ки он кас дар муддати 12 моҳи охир аз 6 моҳ зиед дар оилаи шумо зиндагӣ карда бошад, ва ҳамчунин шахсеро, ки хонаводаи шуморо камтар аз 6 моҳ пеш тарк кардааст ва нияти дуру дароз дар чои дигар истикомат карданро дорад ва ё тамоман кучидааст (занхое ки баъди ба шавҳар баромада кучида рафтанд, пешхизматхо, иҷорашинхо, богбон, ки ба дигар чои истикомат рафтанд) ба назар нагиред.

Шахсоне, ки дар як манзил истикомат мекунанду барои хароҷоти хӯрока сахме надоранд ва ё дар ин чо хамрох хӯрок намехуранд, аъзои хонавода хисобида намешаванд. Мисол, агар ду бародар дар як манзил истикомат кунанду барои хӯрока буча ва хароҷоти чудогона дошта бошанд, онхо ду хонавода ба хисоб мераванд. . Мисолхои як хонавода будан чунин аст:

- хонавода иборат аст аз шавҳару зан/занхо ва фарзандон, падар/модар, чиян ва дигар хешону хеш набудагон
- хонавода иборат аст аз як одам ва хонавода иборат аст аз як ё зиёда чуфти зану шавҳар бо фарзандон ва ё бе фарзандон

Илтимос хамаи аъзоени хонаводаро дар рӯйхати аъзоёни хонавода, ки дар поён оварда шудааст рӯйхат кунед, аз марди асоси кӣ вазифаи қабул кардани қарорхо дорад сар кунед**(ё зан, агар марди калонсол набошад)**: **РӮЙХАТИ ХАМАИ АЪЗОЕНРО НАВИСЕД. БАЪД ПУРСЕД:**Ягон каси дигар дар ин хонавода зиндагӣ мекунад, ки холо дар хона хозир нест? Бо ин савол шумо метонед дар бораи кӯдаконе, ки дар мактабанд ё ягон шахсе ки дар чои кораш аст, маълумот гиред.**АГАР ҶАВОБ ‘ХА,’ БОШАД РӮЙХАТРО ДАВОМ ДОДА, МАЪЛУМОТ ДАР БОРАИ АЪЗОЕНИ БОКИМОНДАИ ХОНАВОДАРО БА ЧАДВАЛ ДАРОРЕД.**

МОДУЛ С. РӮЙХАТИ ХОНАВОДА ВА МАЪЛУМОТИ ДЕМОГРАФӢ

РАМЗИ ID	Номи аъзои хонавода? Аз мусоҳиби асосӣ сар карда ба мусоҳиби эҳтиёти гузаред ва баъд аъзоёни дигари хонаводаро қайд кунед	Ҷинси [НОМ] –ро қайд кунед? 1 = Мард 2 = Зан	[НОМ] ба мусоҳиби асосӣ чи гуна муносибати хешу таборӣ дорад?	[НОМ] чанд сола аст? (соли пурра)* *Агар < 6, С.05 то С.08 –ро напурсед*	[НОМ] хонда ва навишта метавонад?	Айни замон [НОМ] дар ягон ҷо таҳсил мекунад? 1 = Ҳа >> *С.08* 2 = Не 98=Намедонад 99=ЧДММ	*(deleted)*	Дараҷаи баландтарин и маълумоти [НОМ]?	ар давоми 12 моҳи охир [НОМ] чанд моҳ дар хонавода зиндагӣ накард? 0 = не отсуствовал 12= Весь год отсуствовал *Агар дар байни 0 ва 6 моҳ бошад >> С.09b* *Дар дигар ҳолат С.09c*	Ин шахс пурра ин хонаводаро тарк кард? 1= Ха 2 = Не	*ИН ШАХС АЪЗОИ ХОНАВОДА АСТ?* *Напурсида Қайд Кунед*
	С.01 [НОМ]	**С.02**	**С.03**	**С.04**	**С.05**	**С.06**	**~~С.07~~**	**С.08**	**С.09a**	**С.09b**	**С.09c**
01											
02											
03											
04											
05											
06											
07											
08											
09											
10											

РАМЗҲО

С.03: Хешигари ба мусоҳиби асосӣ/ сардори хонавода

1 = Мусоҳиби асоси
2 = Ҳамсар/шарик
3 = Писар/духтар
4 = Домод/келин
5 = Набера
6 = Волидон
7 = Додар/хохар
8 = Чиян
9 = Чияни ҳамсар
10 = Писар-амак/амма/таго/хола
11 = Додар/хохар-арус
12 = Волидони ҳамсар
13 = Писар-амак/амма/таго /холаи ҳамсар
14 = Дигар хешон
15 = Хизматчи
16 = Ёрдамчи
17 = Дигар хешигари

С.05: Саводноки

1 = Хондану навишта наметавонад

2 = Фақат имзо монда метавонад

3 = Фақат хонда метавонад

4 = Хондану навишта метавонад

С.08: Дараҷаи маълумотноки

1 = Маълумот надорад
2 = Ибтидоӣ (Синф 1-4)
3 = Асосӣ (Синфи 5-8/9)
4 = Миёнаи умумӣ (Синфи 9-10/11)
5 = Миёнаи махсус
6 = Миёнаи техники
7 = Олии нопурра
8 = Оли
9 = Унвони илмӣ / аспирантура
10 = Маълумоти ғайри расмӣ
11 = Маълумотнокии динӣ (маълумоти ғайрирасмӣ)
98 = ЧДММ

*Қайд бояд кард, ки синну соли кӯдакони то 6 соларо бо моҳ сабт кардан шарт нест. Синну соли хамаи кӯдакони то 6 сола бо моҳҳояш дар Модули I аниқ карда мешавад, бо мақсади муайян кардани кӯдаконе, ки каду вазни онхо чен карда мешавад. Ҳамаи кӯдакони то 6 солаи дар рӯйхати хонавода номбаршуда барои таъмини аниқи ахбороти кӯдаконе, ки синну соли то 6 моха доранду барои санҷишхои каду вазн мувофиқанд истифода бурда мешавад.

МОДУЛ С. РӮЙХАТИ ХОНАВОДА ВА МАЪЛУМОТИ ДЕМОГРАФӢ

ТАҒЙИРОТИ АЗ ДАВРАИ БАЗАВИИ ТАДҚИҚОТ ИН ҶОНИБ ДАР ХОНАВОДА БА АМАЛОМАДА		
C.10	Оё Шумо соли 2012-1013 дар давраи базавии тадқиқоти “Озуқаворӣ ба хотири оянда” иштирок кардаед?	1 = Ҳа, 2 = Не >> *Модули D* 98 = Намедонам >> *Модули D*
	Аз давраи пурсиши охирон ин ҷониб то чӣ андоза аъзоёни хонавода ...?	
C.11a	Аз давраи пурсиши охирон ин ҷониб ягон аъзоёни хонаводаи Шумо фавтидааст?	
C.11b	Аз давраи пурсиши охирон ин ҷониб ягон аъзоёни хонаводаи аз хонавода ба шавҳар баромада рафт…	
C.11c	Аз давраи пурсиши охирон ин ҷониб ягон аъзоёни хонаводаи аъзоёни хонавода…ба хонавода шавҳар кард	
C.11d	Аз давраи пурсиши охирон ин ҷониб ягон аъзоёни хонаводаи аъзоёни хонавода…барои зиндагӣ кардан ба	
C.11e	Аз давраи пурсиши охирон ин ҷониб ягон аъзоёни хонаводаи аъзоёни хонавода…аз хонавода ба муҳоҷират	а ҳоло ҳам барнагаштааст…
C.11f	…ба хонавода фарзандхонд шуда омадааст…	
C.12	Аз давраи пурсиши якум ин ҷониб ба хонаи Шумо чанд ҳуҷраҳои нав ҳамроҳ карда шуд?	

МОДУЛ D. ШАРОИТИ ЗИСТ

Саволдиҳанда: *Бо шахси масъуле, ки бо пухтани хӯрокаи хонавода машғул аст, сухбат кунед ва рамзи даркориро дар сутуни "Ҷавоб " гузоред*

		Ҷавоб	Рамзхои ҷавоб
D.01	*МУШОХИДА КУНЕД (НАПУРСЕД):* Масолехи боми хона (кабати беруни):		**D.01: Намуди шифт** Шифер .....1 Тунука.....2 Хас/пахол .....3 Череписа/сафолак .....4 Гил .....5 Тахтаи бетони бо битум .....6 Дигар (аниқ кунед) _____.7
D.02	*МУШОХИДАКУНЕД (НАПУРСЕД):* Масолехи фарши хона:		**D.02: Намуди фарш** Паркет .....1 Фарши тахтагин .....2 Линолеум .....3 Бетон .....4 Фарши алибастри .....5 Фарши лоин.....6 Дигар (аниқ кунед) _____7
D.03	*МУШОХИДА КУНЕД (НАПУРСЕД):* Девори хона:		**D.03: Намуди деворхо** Хишти пухта .....1 Хишти хом/ похса.....2 Санг .....3 Хишти гилин .....4 Бетон (блоки семент) .....5 Лой/ гил .....6 Тахта, болор .....7 Тунука .....8 Дигар (аниқ кунед) _____....9
D.04	Дар ин манзили истикомати чандто хона /ҳуҷра хаст? (Хаммом, коридор, гараж, туалет, тагхона, ошхонаро хисоб накунед)		
D.05	Хочатхонае, ки хонаводаи шумо истифода мебарад, чигуна аст?		**D.05: Намуди хочатхона** Бо об шусташаванда, умуми.....1 Бо об шусташаванда, шахси.....2 Оддии махаллии хавокашдор...3 Оддии махалли .....4 Оддии ҷамъиятӣ.....5 Тагора / сатил.....6 Хочатхона нест/ сахр.о .....7 Дигар 8
D.06a	Манбаи асосии оби нушокии хонаводаи Шумо кадом аст?		**D.06a ва D.06b: Манбаи об** Бо кубур дар дохили хавли/хона .....1 Бо кубур дар бог/замини хавли....2 Кубури ҷамъиятӣ ва ё шахси дигар .....3 Чох/скважина /бо кубур .....4 Чохӣ/скважинаи махсус .....5 Аз чашмаи махсус .....6 Оби борон .....7 Чох ё чашмаӣ вайрона .....8 Оби дарё/хавз/чуй .....9 Мошини обкаш .....10 Об дар зарф (харида шуда).....11 Дигар (аниқ кунед) 12
D.06b	Барои истифодаи умуми ба монанди шустушу, хӯрокпазӣ ва дигархо обро аз кучо мегиред?		
D.07a	Манбаи асосии неруи барқи хонавода кадом аст?		**D.07a ва D.07b: Манбаи нерӯи барқ** Надорад.....0 Шабакаи ягонаи баландшиддат ....1 Батареяи Офтоби .....2 Генератори шахси .....3 Генератори умумӣ/ ҷамъияти ...4 Дигар 5
D.07b	Манбаи иловагии неруи барқи хонавода кадом аст?		
D.08a	Манбаи асосии сузишвории хонавода барои хӯрокпази кадом аст?		**D.08a ва D.08b: Сузишвори барои пухту паз** Неруи барқ .....1 Гази моеъ ё табиӣ (биогаз).....2 Керосин.....3 Ангишт .....4 Хезум.....5 Тапак.....6 Гузапоя.....7 Гази моеи пропан дар балон (биогаз).....8 Дигар.....9
D.08b	Манбаи иловагии сузишвории хонавода барои хӯрокпази кадом аст?		

МОДУЛ Е1. ИСТЕЪМОЛИ ХӮРОКА/ ХАРОҶОТ БАРОИ ХӮРОКВОРӢ ДАР МУДДАТИ 7 РӮЗИ ОХИР

Саволдиҳанда: Ин саволҳоро дар бораи хамаи аъзоёни хонавода пурсед.*Пурсед кадом аъзои хонавода маълумоти бештар дошта бошад дар бораи хӯрду хӯроки хонавода дар давоми хафт рӯзи охир ва дар бораи хариди дигар лавозимоти ғайри хӯрока. Хамин аъзо бояд ба хамаи саволҳои Е.1-Е.7 ҷавоб дихад.*

РАҚАМИ МАҲСУЛОТ	Оё хонаводаи Шумо дар 7 рӯзи охир [ХӮРОКА] истеъмол кард? *Инчунин хӯрокае, ки ҳам дар якҷоягӣ дар хонавода ва ҳам аз тарафи аъзои алоҳидаи хонавода дар дохили хонавода ва берун аз он истеъмол карда шудааст, дохил кунед.* *Ҳар як хӯрокаро хонед ҷавобҳоро барои хар як намуд хӯрока нависед ва баъд пеш аз пур кардани ҷавоби Е1.02 – Е1.07 ба хӯрокаи дигар гузаред* Ҳа = 1 Не = 2 >> *[МАҲСУЛОТИ ОЯНДА]*		Лутфан, микдори умумии [ХӮРОКА] -и аз ҷониби аъзоёни оилаи Шумо дар 7 рӯзи охир истеъмол шударо нишон диҳед?	Микдор ва арзиши умумии [ХӮРОКА]-и аъзоёни хонаводаатон дар 7 рӯзи охир харидаро, номбар кунед. *Агар нахаридед >> Е1.06а*		Дар давоми 7 рӯзи охирон хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-ро барои ҷашни Навруз ё дигар ид харидорӣ кард?	Дар 7 рӯзи охирин хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-и харид карда шударо истеъмол намуд?	Чанд миқдори [ХӮРОКА]-е, ки дар 7 рӯзи охир истеъмол шуд, аз сарчашмаҳои зерин гирифта шуда буд? *Миқдорро бо воҳиди ченаки хӯрока нависед*				Ба арзишии умумий (ХӮРОКА)и дар Е1.06 номбаршуда аз рӯи нархи ҳозираи бозор баҳо дихед
Е1.01			**Е1.02**	**Е1.03**	**Е1.04a**	**Е1.04b**	**Е1.04c**	**Е1.05**	**Е1.06a**	**Е1.06b**	**Е1.06c**	**Е1.06d**	**Е1.07**
РАМЗ	МАҲСУЛОТИ ХӮРОКВОРӢ	Вохиди ченак	Рамзи ҷавоб	Миқдор	Миқдор	Сомонӣ	Миқдор	Миқдор	1. Дар хоҷагий истеҳсол карда шуда буд	2. Ҳамчун туҳфа/ёрӣ	3. Ҳамчун музди меҳнат/бизнес	4. Аз захираҳо и хонавода	Сомонӣ
851	Нон ва маҳсулоти нонӣ	кг											
852	Нон	кг											
853	Орд[63]	кг											
854	Гандум[1]	кг											
855	Ғаллагиҳо (крупа)	кг											
856	Биринҷ	кг											
857	Маҳсулотҳои макаронӣ	кг											
858	Лубиёи хушк (лӯбиё, нахут, мош ва ғ.)	кг											

[63]Танҳо миқдори орд ва гандуми истеъмолшудаеро нависед, ки барои истеҳсоли хлеб ё нон истифода нашудааст.

МОДУЛ E1. ИСТЕЪМОЛИ ХӮРОКА/ ХАРОҶОТ БАРОИ ХӮРОКВОРӢ ДАР МУДДАТИ 7 РӮЗИ ОХИР

РАКАМИ МАҲСУЛОТ	Оё хонаводаи Шумо дар 7 рӯзи охир [ХӮРОКА] истеъмол кард? *Инчунин хӯрокае, ки ҳам дар якҷоягӣ дар хонавода ва ҳам аз тарафи аъзои алоҳидаи хонавода дар дохили хонавода ва берун аз он истеъмол карда шудааст, дохил кунед.* *Ҳар як хӯрокаро хонед ҷавобҳоро барои хар як намуд хӯрока нависед ва баъд пеш аз пур кардани ҷавоби 2- 6 ба хӯрокаи дигар гузаред* Ҳа = 1 Не = 2 >> *[МАҲСУЛОТИ ОЯНДА]*	Лутфан, микдори умумии [ХӮРОКА] -и аз ҷониби аъзоёни оилаи Шумо дар 7 рӯзи охир истеъмол шударо нишон диҳед?	Микдор ва арзиши умумии [ХӮРОКА]-и аъзоёни хонаводаатон дар 7 рӯзи охир харидаро, номбар кунед. *Агар нахаридед >> E1.06a*	Дар давоми 7 рӯзи охирон хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-ро барои ҷашни Навруз ё дигар ид харидорӣ кард?	Дар 7 рӯзи охирин хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-и харид карда шударо истеъмол намуд?	Чанд миқдори [ХӮРОКА]-е, ки дар 7 рӯзи охир истеъмол шуд, аз сарчашмаҳои зерин гирифта шуда буд? *Миқдорро бо воҳиди ченаки хӯрока нависед*	Ба арзишии умумий (ХӮРОКА)и дар E1.06 номбаршуда аз рӯи нархи ҳозираи бозор баҳо дихед
E1.01			**E1.02**	**E1.03**	**E1.04a**	**E1.04b**	**E1.04c**	**E1.05**	**E1.06a**	**E1.06b**	**E1.06c**	**E1.06d**	**E1.07**
РАМЗ	МАҲСУЛОТИ ХӮРОКВОРӢ	ВОХИДИ ЧЕНАК	РАМЗИ ҶАВОБ	МИҚДОР	МИҚДОР	СОМОНӢ	МИҚДОР	МИҚДОР	1. Дар хоҷагий истеҳсол карда шуда буд	2. Ҳамчун туҳфа/ёрӣ	3. Ҳамчун музди меҳнат/бизнес	4. Аз захираҳои хонавода	СОМОНӢ
859	Растаниҳои дигари хӯшадор (ҷуворимакка, ҷав.)	кг											
860	Пиёз	кг											
861	Сирпиёз (чиснок)	кг											
862	Картошка	кг											
863	Помидор	кг											
864	Сабзӣ	кг											
865	Карам	кг											
866	Гулкарам	кг											
867	Бодиринг	кг											
868	Замбуруғ (тоза, намакин, хушк ва ғ.)	кг											
869	Сабзавоти консервонидашуда	кг											
870	Дигар сабзавот	кг											
871	Себ	кг											
872	Меваи ситрусӣ	кг											
873	Ангур	кг											

МОДУЛ Е1. ИСТЕЪМОЛИ ХӮРОКА/ ХАРОҶОТ БАРОИ ХӮРОКВОРӢ ДАР МУДДАТИ 7 РӮЗИ ОХИР

РАКАМИ МАҲСУЛОТ	Оё хонаводаи Шумо дар 7 рӯзи охир [ХӮРОКА] истеъмол кард? *Инчунин хӯрокае, ки ҳам дар якҷоягӣ дар хонавода ва ҳам аз тарафи аъзои алоҳидаи хонавода дар дохили хонавода ва берун аз он истеъмол карда шудааст, дохил кунед.* *Ҳар як хӯрокаро хонед* *ҷавобҳоро барои хар як намуд хӯрока нависед ва баъд пеш аз пур кардани ҷавоби 2- 6 ба хӯрокаи дигар гузаред* Ҳа = 1 Не = 2 >> *[МАҲСУЛОТИ ОЯНДА]*			Лутфан, микдори умумии [ХӮРОКА] -и аз ҷониби аъзоёни оилаи Шумо дар 7 рӯзи охир истеъмол шударо нишон диҳед?	Микдор ва арзиши умумии [ХӮРОКА]-и аъзоёни хонаводаатон дар 7 рӯзи охир харидаро, номбар кунед. *Агар нахаридед >> Е1.06а*		Дар давоми 7 рӯзи охирон хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-ро барои ҷашни Навруз ё дигар ид харидорӣ кард?	Дар 7 рӯзи охирин хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-и харид карда шударо истеъмол намуд?	Чанд миқдори [ХӮРОКА]-е, ки дар 7 рӯзи охир истеъмол шуд, аз сарчашмаҳои зерин гирифта шуда буд? *Миқдорро бо воҳиди ченаки хӯрока нависед*				Ба арзишии умумий (ХӮРОКА)и дар Е1.06 номбаршуда аз рӯи нархи ҳозираи бозор баҳо дихед
Е1.01			**Е1.02**	**Е1.03**	**Е1.04a**	**Е1.04b**	**Е1.04c**	**Е1.05**	**Е1.06a**	**Е1.06b**	**Е1.06c**	**Е1.06d**	**Е1.07**
РАМЗ	МАҲСУЛОТИ ХӮРОКВОРӢ	ВОХИДИ ЧЕНАК	РАМЗИ ҶАВОБ	МИҚДОР	МИҚДОР	СОМОНӢ	МИҚДОР	МИҚДОР	1. Дар хоҷагий истеҳсол карда шуда буд	2. Ҳамчун туҳфа/ёрӣ	3. Ҳамчун музди меҳнат/бизнес	4. Аз захираҳои хонавода	СОМОНӢ
874	Тарбуз, харбуза	кг											
875	Каду	кг											
876	Дигар меваҳои тару тоза	кг											
877	Хушкмева	кг											
878	Меваҷот консервонидашуда	кг											
879	Чормағзи хушк	кг											
880	Гӯшти гов	кг											
881	Мурғ (парранда)	кг											
882	Гӯшти гӯсфанд	кг											
883	Гӯшти хукӣ ёбой	кг											
884	Колбаса (ҳасиб)	кг											
885	Консерваҳои гӯштӣ	кг											
886	Маҳсулоти дигари гӯштӣ	кг											
887	Моҳии тару тоза	кг											
888	Моҳии консервагӣ	кг											
889	Моҳии намакин (шӯр)	кг											
890	Тухм	дона											

МОДУЛ E1. ИСТЕЪМОЛИ ХӮРОКА/ ХАРОҶОТ БАРОИ ХӮРОКВОРӢ ДАР МУДДАТИ 7 РӮЗИ ОХИР

РАҚАМИ МАҲСУЛОТ	Оё хонаводаи Шумо дар 7 рӯзи охир [ХӮРОКА] истеъмол кард? *Инчунин хӯрокае, ки ҳам дар якҷоягӣ дар хонавода ва ҳам аз тарафи аъзои алоҳидаи хонавода дар дохили хонавода ва берун аз он истеъмол карда шудааст, дохил кунед.* *Ҳар як хӯрокаро хонед ҷавобҳоро барои хар як намуд хӯрока нависед ва баъд пеш аз пур кардани ҷавоби 2- 6 ба хӯрокаи дигар гузаред* Ҳа = 1 Не = 2 >> *[МАҲСУЛОТИ ОЯНДА]*			Лутфан, микдори умумии [ХӮРОКА] -и аз ҷониби аъзоёни оилаи Шумо дар 7 рӯзи охир истеъмол шударо нишон диҳед?	Микдор ва арзиши умумии [ХӮРОКА]-и аъзоёни хонаводаатон дар 7 рӯзи охир харидаро, номбар кунед. *Агар нахаридед >> E1.06a*		Дар давоми 7 рӯзи охирон хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-ро барои ҷашни Навруз ё дигар ид харидорӣ кард?	Дар 7 рӯзи охирин хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-и харид карда шударо истеъмол намуд?	Чанд миқдори [ХӮРОКА]-е, ки дар 7 рӯзи охир истеъмол шуд, аз сарчашмаҳои зерин гирифта шуда буд? *Миқдорро бо воҳиди ченаки хӯрока нависед*				Ба арзишии умумий (ХӮРОКА)и дар E1.06 номбаршуда аз рӯи нархи ҳозираи бозор баҳо дихед
E1.01			**E1.02**	**E1.03**	**E1.04a**	**E1.04b**	**E1.04c**	**E1.05**	**E1.06a**	**E1.06b**	**E1.06c**	**E1.06d**	**E1.07**
РАМЗ	МАҲСУЛОТИ ХӮРОКВОРӢ	ВОХИДИ ЧЕНАК	РАМЗИ ҶАВОБ	МИҚДОР	МИҚДОР	СОМОНӢ	МИҚДОР	МИҚДОР	1. Дар хоҷагий истеҳсол карда шуда буд	2. Ҳамчун туҳфа/ёрӣ	3. Ҳамчун музди меҳнат/бизнес	4. Аз захираҳои хонавода	СОМОНӢ
891	Шир	л											
892	Панир	кг											
893	Шири хушк	л											
894	Дигар маҳсулоти ширӣ	л											
895	Равғани маска	кг											
896	Равғани растанӣ	л											
897	Равғани зард/хазар	кг											
898	Равғани хайвонот	кг											
899	Нӯшокиҳо (кока-кола ва ғ.)	л											
900	Оби минералӣ	л											
901	Шарбати мева (сок)	л											
902	Қаҳва	кг											
903	Чой	кг											
904	Намак	кг											
905	Шакар	кг											
906	Конфет, ширириҳои шарқ	кг											
907	Мураббо	кг											

МОДУЛ E1. ИСТЕЪМОЛИ ХӮРОКА/ ХАРОҶОТ БАРОИ ХӮРОКВОРӢ ДАР МУДДАТИ 7 РӮЗИ ОХИР

РАҚАМИ МАҲСУЛОТ	Оё хонаводаи Шумо дар 7 рӯзи охир [ХӮРОКА] истеъмол кард? *Инчунин хӯрокае, ки ҳам дар якҷоягӣ дар хонавода ва ҳам аз тарафи аъзои алоҳидаи хонавода дар дохили хонавода ва берун аз он истеъмол карда шудааст, дохил кунед.* *Ҳар як хӯрокаро хонед ҷавобҳоро барои хар як намуд хӯрока нависед ва баъд пеш аз пур кардани ҷавоби 2- 6 ба хӯрокаи дигар гузаред* Ҳа = 1 Не = 2 >> *[МАҲСУЛОТИ ОЯНДА]*			Лутфан, микдори умумии [ХӮРОКА] - и аз ҷониби аъзоёни оилаи Шумо дар 7 рӯзи охир истеъмол шударо нишон диҳед?	Микдор ва арзиши умумии [ХӮРОКА]-и аъзоёни хонаводаатон дар 7 рӯзи охир харидаро, номбар кунед. *Агар нахаридед >> E1.06a*		Дар давоми 7 рӯзи охирон хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-ро барои ҷашни Навруз ё дигар ид харидорӣ кард?	Дар 7 рӯзи охирин хонаводаи Шумо кадом миқдорӣ (ХӮРОКА)-и харид карда шударо истеъмол намуд?	Чанд миқдори [ХӮРОКА]-е, ки дар 7 рӯзи охир истеъмол шуд, аз сарчашмаҳои зерин гирифта шуда буд? *Миқдорро бо воҳиди ченаки хӯрока нависед*				Ба арзишии умумий (ХӮРОКА)и дар E1.06 номбаршуда аз рӯи нархи ҳозираи бозор баҳо дихед
E1.01	**E1.02**	**E1.03**	**E1.04a**	**E1.04b**	**E1.04c**	**E1.05**	**E1.06a**	**E1.06b**	**E1.06c**	**E1.06d**	**E1.07**		
РАМЗ	МАҲСУЛОТИ ХӮРОКВОРӢ	ВОХИДИ ЧЕНАК	РАМЗИ ҶАВОБ	МИҚДОР	МИҚДОР	СОМОНӢ	МИҚДОР	МИҚДОР	1. Дар хоҷагиӣ истеҳсол карда шуда буд	2. Ҳамчун туҳфа/ёрӣ	3. Ҳамчун музди меҳнат/бизнес	4. Аз захираҳои хонавода	СОМОНӢ
908	Яхмос	кг											
909	Шоколад	кг											
910	Маҳсулоти қаннодӣ (торт, пирожнӣ, рулет, кулчаи қандӣ ва ғ.)	кг											
911	Пиво	л											
912	Шароб	л											
913	Нӯшокиҳои спиртӣ	л											
914	Хӯрокхурӣ дар қаҳвахонаҳо, ошхонаҳо, тарабхонаҳо ва ғ.												
915	Нӯшокиҳои ғайриспиртӣ, ки берун аз хона истеъмол карда мешаванд												
916	Нӯшокиҳои спиртие, ки берун аз хона истеъмол карда мешаванд												

МОДУЛ Е1. ИСТЕЪМОЛИ МАХСУЛОТИ ХӮРОКА ДАР 7 РӮЗИ ОХИР

№	САВОЛ	ВАРИАНТИ ҶАВОБХО
E1.08	Оё дар як ҳафтаи охир (7 рӯз) ягон нафар, ки аъзои хонавода ба хисоб намеравад, ягон намуди хӯрокро дар хонаводаи шумо хурдааст?	ХА ..... 1 НЕ .....2→ *ГУЗАРИШ БА E1.12*
E1.09	Дар як ҳафтаи охир (7 рӯз) чанд нафар одамон, ки аъзои хонаводаи шумо ба хисоб намераванд, аз хонаводаи Шумо хӯрок хурдаанд?	
E1.10	Дар давоми як ҳафтаи охир (7 рӯз) шумораи рӯзхо, ки дар он хӯрок бо шахсони аъзои хонавода набуда, хурда шуд, ба чанд баробар аст?	
E1.11	Дар давоми як ҳафтаи охир (7 рӯз) микдори хӯроки бо одамоне, ки аъзои хонавода ба хисоб намераванд, хурдашуда чи кадар аст?	
E1.12	Оё дар давоми як ҳафтаи охир (7 рӯз) хонаводаи шумо барои хайвоноти ромшудаи хонагӣ (ба монанди гурба ё саг) хӯрок харидааст?	ХА ... .1 НЕ.....2→ *ГУЗАРИШ БА E1.14*
E1.13	Шумо барои хӯроки хайвоноти ромшудаи хонаги ҳафтаи гузашта чанд пул сарф кардед?	СОМОНӢ _____
E1.14	Дар давоми як ҳафтаи охир (7 рӯз) оё барои хайвоноти ромшудаи хонаги ягон хароҷоти дигар ба амал оварда шуд?	ХА ..... 1 НЕ .....2→ *ГУЗАРИШ БА МОДУЛИ E2*
E1.15	Барои дигар хароҷотхои хайвоноти ромшудаи хонаги ҳафтаи гузашта чанд пул сарф кардед?	СОМОНӢ _____

МОДУЛ E2. ХАРАЧОТИ МОЛҲОИ ҒАЙРИ ХӮРОКА ДАР ДАВОМИ 30 РӮЗИ ОХИР

E2.01		E2.02	E2.03
РАМЗ	Дар саволҳои минбаъда ман мехоҳам дар бораи хариди хонаводаи Шумо кардаги пурсам, новобаста аз он, ки кадом аъзои хонавода онро харид кардааст	Аз хонаводаи Шумо касе ягон чиз аз рӯйхати зер дар **30 рӯзи охир** харид кард? Хохишмандам аз ҷавобатон [МАҲСУЛОТИ] барои коркард ё хариду фурӯш дар корхонаи хурди оилави ба дастомадаро хорич кунед. Ҳа = 1 Не = 2 >> *[МАҲСУЛОТИ ОЯНДА]*	Хонаводаи Шумо дар **30 рӯзи охир** чанд пул хароҷот кард? СОМОНӢ
1	Косметика ва лавозимоти зарурии шахсӣ (собун, шампун, хамираи дандон, қоғази ташноб ва ғайра.)		
2	Хизматрасонии инфиродӣ (шахси) (толори хусн, сартарошхона ва ғайра.)		
3	Молҳо барои хона ва маҳсулоти тозакунӣ (собун, хокаи ҷомашӯй, қоғазхалта барои партов, дастпоккуни қоғазин, фолгаи алюминӣ, гугирд, шамъ, пилта ва ғайра.)		
4	Васоитахои рубучин (чоруб, шетка, хокандози ахлот, исфанч (губка), латтаи фаршшӯй ва ғайра.)		
5	Хизматрасони дар хона (музди хизматрасонии сектори хусуси масалан, доя, ошпаз, фаррош, ронанда, богбон ва ғайра)		
6	Ҷомашӯйхона ва хушкашӯйхона (химчистка)		
7	Сӯзишворӣ ва равганхои молидани барои мошини шахсӣ (солярка, бензин, омехтахои спиртӣ ва зуд тайёркунанда; равганхои молиданӣ, моеъхои тормозӣ ва гидровликӣ ва ғайра.)		
8	Наклиёти мусофирбари заминӣ (автобус, маршрутка, таксӣ ва ғайра.) ва рохи охан (хароҷоти рох то мактаб ва муассисаи тиббиро ДОХИЛ накунед).		
9	Интернет (пардохт барои пайваст кардан ё ба интернет-кахвахона) ва хароҷоти пучта (почта).		
10	[DELETED]		
11	Вактхушию тамошо (кино, театр, опера ва толорхои консертӣ, сирк, богхои истирохатӣ, мусобиқахои варзишӣ, пардохт барои толорхои варзишӣ ё фитнес-клубхо ва ғайра.)		
12	Сигарет, папирос, тамоку ва нос		
13	Рӯзнома ва маҷаллаҳо		
14	Ангишт/сӯзишвори барои хӯрокпазӣ/кееросин/парафин		

МОДУЛ Е3. ХАРОҶОТИ МОЛҲОИ ҒАЙРИХӮРОКА ДАР ДАВОМИ 6 МОҲИ ГУЗАШТА

Е3.01		Е3.02	Е3.03
РАМ3	Дар саволҳои минбаъда ман мехоҳам дар бораи хариди хонаводаи Шумо кардаги пурсам, новобаста аз он, ки кадом аъзои хонавода онро харид кардааст.	Аз хонаводаи Шумо касе ягон чиз аз рӯйхати зерин дар 6 моҳи охир харид кард? Хохишмандам аз ҷавобатон [МАҲСУЛОТИ] барои коркард ё хариду фурӯш дар корхонаи хурди оилави ба дастомадаро хорич кунед. *[Хароҷотҳоеро, ки бо гузаронидани маъракаҳои калон (тӯй, маросими дафнъ) вобастагӣ дорад, ба назар нагиред, барои он ки ин дар модули навбати ба назар гирифта шудааст]* Ҳа = 1 Не = 2 >> *[МАҲСУЛОТИ ОЯНДА]*	Хонаводаи Шумо дар 6 моҳи охир чанд пул хароҷот кард? СОМОНӢ
	ЛИБОС, ПОЙАФЗОЛ		
15	Либоси занона		
16	Либоси мардона		
17	Либос барои бачахо (ғайримактабӣ)		
18	Пойафзоли занона		
19	Пойафзоли мардона		
20	Пойафзол барои бачахо		
21	Хароҷот барои духти либос, таъмири пойафзол		
22	Газвор ва лавозимоти дузандаги /лавозимоти бофандагӣ (ришта, занчирак/молния, астар ва ғайра)		
	МОЛҲО БАРОИ ХОНА		
23	Зарф (гилӣ, хомчинӣ, зарфхои керамикӣ ва шишагӣ, корд, чангол (вилка), кошук		
24	Ҷойпуши хонагӣ (простин), сачок, рӯйпӯш, дастархон ва ғайра.)		
25	Лавозимоти ғайрибарқии ошхона (дегча (каструл), тоба (сковород), контейнер, сабади партов, сабад ва ғайра.)		
26	Асбобу анҷоми дастии хона (болга, винтобак (отвёртка), калиди гайкатобӣ, амбури пахннул ва аксесуархо (ошику машуки дар, дастаи дар, кулф, парда ва ғайра.)		
27	Лавозимоти хурдхачми барқӣ (васлаки барқӣ (розетка), пайвасттагйирдиханда (переключател), лампочкаи барқӣ, сими барқгузар, чарог, лампаи дастӣ, батарейкаи барқии истифодаи умумӣ ва ғайра.)		
	КИТОБХО, ФИЛМҲО, ХОББӢ, ХИЗМАТРАСОНИ		
28	Китобхо ва лавозимотхои хатнависӣ, аз чумла лугатхо, энсиклопедия ва ғайра. (Китобхои дарсӣ ва лавозимоти мактабиро ДОХИЛ накунед).		
29	Филмҳо, камера ва баровардани навор		
30	Асбобу анҷом ва тачхизотӣ варзишӣ, шуғли дӯстдошта (хоббӣ), хамаи намудхои бозичахо ва таъмири онхо (аз чумла, асбобхои мусикӣ, видеобозихо, касетахо ва дискхо, асбобхои богдорӣ ва лавозимот барои оришу зиннат додани богхо ва балканхо ва ғайра.)		
31	Хизматрасонӣ (Пардохт барои хизмати нотариалӣ ва хукукӣ, амалиёти молиявӣ, хуччатхои идентификатсионӣ (хаммонанд), шаходатномаи таваллуд, суратнусха ва ғайра.)		
32	Пардохт барои хизмати бонк ва интиколи пул (варакаи пардохт ва ғайра.)		

МОДУЛ Е4. ХАРАЧОТИ МОЛҲОИ ҒАЙРИ ХӮРОКА ДАР ДАВОМИ 12 МОҲИ ГУЗАШТА

Е4.01		Е4.02	Е4.03
РАМЗ	Дар саволҳои минбаъда ман мехоҳам дар бораи хариди хонаводаи Шумо кардаги пурсам, новобаста аз он, ки кадом аъзои хонавода онро харид кардааст.	Аз хонаводаи Шумо касе ягон чиз аз рӯйхати зер дар 12 моҳи охир харид кард? Хохишмандам аз ҷавобатон [МАҲСУЛОТИ] барои коркард ё хариду фурӯш дар корхонаи хурди оилави ба дастомадаро хорич кунед. Ҳа = 1 Не = 2 >> *[МАҲСУЛОТИ ОЯНДА]*	Хонаводаи Шумо дар 12 моҳи охир чанд пул хароҷот кард? СОМОНӢ
33	Хизматрасони оид ба таъмин ва таъмири наклиёти автомобилии шахсӣ, қисмхои эҳтиётӣ ва лавозимот.		
34	Хизматрасони оид ба таъмин ва таъмири хонаи истикоматӣ (дуредгар, сантехник, корманди барқ, рангмол, ороишгарони хона ва ғайра.).		
35	Таъмириасосӣ ва сохтмони манзил		
36	Лавозимоти барқӣ (радио, аудиоплейр, соат кахвачушонак, омехтакунанда, миксер ва ғайра.)		
37	Дигар лавозимоти шахсӣ (чавохирот, айнак, соати дастӣ, чатр ва ғайра.)		
38	Лавозимоти шахсии сафарӣ (чомадон, сумкаи сафарӣ, сумкаи дастӣ, ва ғайра.)		
39	Экскурсия, рухсатӣ (аз чумла хароҷоти рох ва истикомат). Экскурсияи мактабиро САРФИ НАЗАР кунед.		
40	Сафархо тавассути хаво ва бахр (ба гайр аз хароҷот барои рухсатӣ/экскурсияхои зикршуда)		
41	Пардохт барои курсхо (компьютерӣ, забономузӣ, такмили ихтисос) хароҷоти муаллими хонагиро, ки дар модули МАОРИФ нишон дода шудааст, ХОРИЧ КУНЕД.		
42	Сугурта (манзил, наклиёт ё амволи шахси)		
43	Андозхои дигар (барои наклиёт, радио ва ТВ ва ғайра.)		
44	Тухфахоӣ (анъанави)-и туёна		
45	Хароҷоти маъракахо (туй, рӯзи таваллуд, маросими азо ва ғайра.)		
46	Бой додани пул дар кимор		
47	Хароҷоти дигар (аниқ кунед____)		

МОДУЛ Е4. ХАРАЧОТИ МОЛҲОИ ҒАЙРИ ХӮРОКА ДАР ДАВОМИ 12 МОҲИ ГУЗАШТА

Е4.04	Хонаводаи шумо, барои таълим дар соли хониши 2013 – 2014, барои мақсадхои зерин хамаги чи кадар хароҷот кард? *Агар хароҷот накарда бошад, он гоҳ 0 нависед ва гузаред ба [МАҚСАДИ ДИГАР]*	
РАМЗ		СОМОНӢ
48	Пули мактаб ва пули тахсил /дарсхои иловаги	
49	Либоси мактабӣ (танхо барои хонандагони мактаб)	
50	Китобхои дарсӣ ва дигар маводхои таълими	
51	Лавозимоти таълимӣ (китоб, дафтар, ручка, калам ва ғайра)	
52	Арзиши хобгох ва хӯроки мактаби	
53	Таъмири бинои мактаб, хариди асбобу анҷом ва дигар хароҷотхои ба инхо монанд/дастгирихо	
54	Маблаг барои кумитаи падару модарон ва муаллимон	
55	Рохпули барои ба мактаб рафтану омадан	
Е4.05	Оё дар давоми 12 моҳи охир хонаводаи шумо барои мақсадҳои зерин хароҷот кардааст? *Агар хароҷот накарда бошад, он гоҳ 0 нависед ва гузаредба [МАҚСАДИДИГАР]*	
РАМЗ		СОМОНӢ
56	Дар ягон дармонгох хоб рафтан – хароҷоти умумии табобат	
57	Хароҷоти рахпули барои ба дармонгох рафтану омадан дар вакти табобат	
58	Хароҷот барои хӯрока дар вакти дар табобати беморхона будан (агар дар боло ба хисоб нагирифтед)	
59	Табобат дар назди табибони халқӣ ё мулло. хароҷоти умумии табобат	
60	Хароҷоти рахпули барои гирифтани табобат дар назди табиби халқӣ ё мулло	
61	Хароҷот барои хӯрока, ки ҳангоми табобатдар назди табиби халқӣ ё мулло будед	
62	Хизмати тибби барои пешгирии касалихо (на барои табобат), санҷиши саломатӣ, санҷиши пеш аз таваллуд кардан, назорати тиббӣ ва ғайра	
63	Дорухое ки бе рецепт (дорухат) харидан мумкин- Панадол, Фансидар, Сиропи Сулфа ва ғайра	
64	Доруҳои бо рецепт (дорухат) харидашуда	
65	Дигар харачотхо барои табобати беморӣ, чарохат ва ҳамчунин санҷишхои тиббӣ, маслихатӣ ва хизмати амбулаторӣ	
Е4.06	Оё дар давоми 12 моҳи охир хонаводаи шумо барои мақсадҳои зерин хароҷот кардааст? *Агар хароҷот накарда бошад, он гоҳ 0 нависед ва гузаред ба [МАҚСАДИ ДИГАР]*	
РАМЗ		СОМОНӢ
66	Қувваи барқ/ свет	
67	Газ	
68	Об	
69	Гармкуни	
70	Телефон (мобилӣ, хонагӣ) – хароҷоти тамоми аъзоёни оила дар якҷоягӣ	

МОДУЛ E5. ХАРАЧОТ БАРОИ МАНЗИЛ/ ХОНА

Шумо соҳиб ва ё харидори ин хона ҳастед, ё ин хонаро аз чои коратон ба ихтиёри шумо гузоштан, шумо дар ин хона бепул истикомат мекунед, ё шумо ин хонаро ба иҷора гирифтед?	Агар шумо ин амволро хамин рӯз фурӯшед, чанд пул фурухтаниед?	Ин хона чанд сол пеш сохта шудааст? Ва он чанд сола аст?	Агар шумо ин хонаро ба иҷора супоред, чанд пул иҷора доданиед?		Шумо барои иҷора ва ё истифодаи ин хона чанд пул медиҳед? *Агар E5.01 рамзи 1 бошад >> ба Модули E6*	
E5.01	**E5.02**	**E5.03**	**E5.04a**	**E5.04b**	**E5.05a**	**E5.05b**
	СОМОНӢ	СОЛ	СОМОНӢ	ВОҲИД	СОМОНӢ	ВОҲИД
E6.01 ШАХСӢ/ХУСУСИ…… ..... 1 *>> E5.02* ХАРИДОР/ МИСОЛ ИПОТЕКА……. ……. .....2 *>> E5.02* КОРХОНА БА ИХТИЁРИ МАН ДОД …….....3 *>> E6* БЕПУЛ, РАСМИ РУХСАТДОДА/ХУСУСИ НОКАРДА …….....4 *>> E6* БЕПУЛ, ҒАЙРИРАСМИ РУХСАТДОДА/СОҲИБАШ ДИГАР ШАХС…….5 *>> E6* ИҶОРА …… …….. .....6 *>> E5.05* ЧДММ ……..98 *>> E6*	**E6.02/03** ЧДММ……..98.		**E6.04B/05B** РӮЗ.....1 ҲАФТА.....2 МОХ.....3 СОЛ.....4			

МОДУЛ Е6. ХАРАЧОТ БАРОИ МОЛҲОИ ИСТИФОДААШОН ДАРОЗМУДДАТ

	Е6.01	Е6.02	Е6.03	Е6.04
Аз ҷизҳои дар поён нишондодашуда хонаводаи Шумо кадомҳояшро дорад ва истифода мебарад? *("0" гузоред, агар надошта бошад ё истифода набарад)*		*"0" гузоред, агар надошта бошад ё истифода набарад*	Дар кадом сол харидед? *Агар аз як то зиёд бошад аз хама навашро номбар кунед*	Агар Шумо ин номгӯи ашъёро имрӯз мефурухтед, чи қадар маблағ ба даст меовардед?
		МИҚДОР	СОЛ	СОМОНӢ
Плитаи газии калон	101			
Плитаи барқии калон	102			
Плитаи газии яккомфоркадор (плитаи майда)	103			
Плитаи барқии яккомфоркадор (плитаи майда)	104			
Бухории барқӣ (Печкаи барқи) /Духовка	105			
Обгармкунаки барқи /Термекс	106			
Бухориӣ (печкаи) оханӣ (барои гармкунӣ ва хӯрокпази)	107			
Бухориӣ (печкаи) керосини	108			
Бухориӣ (печкаи) бо ангишт ва хезум гармкунанда (чугунӣ)	109			
Тандур/бухори (печкаи)- и гилӣ (хишт, алаф, тапак, қум)	110			
Сандали	111			
Генератор	112			
Радиатори барқӣ	113			
Яхдон (холодилник)	114			
Сармодон (морозильник)	115			
Мошинаи ҷомашӯӣ	116			
Дарзмоли барқӣ (утюк)	117			
Чангкашак (пылесос)	118			
Кондитсионер	119			
Вентилятори барқӣ	120			
Гармкунандаи барқии бино (общее оттопление)	121			
Лампаи барқи	122			
Лампаи керосини	123			
Обгармкунаки барқӣ (колонка)	124			
Обгармкунаки газӣ (колонка)	125			
Бухории микромавчӣ (Микроволновая печь)	126			
Мошинаи барқии дузандагӣ/бофандаги	127			
Телевизори ранга	128			
Телевизори сиёху сафед	129			
Радио	130			
Системаи стерео	131			
Видеопроигривател	132			
Компютер	133			
Антеннаи радифи спутникӣ (як навъи антенна)	134			
Магнитофон/CD плейер	135			
Камераи видеои	136			
Мотосикл/моторолле	137			
Мошин (сабукрав)	138			
Мошини боркаш	139			
Велосипед	140			

МОДУЛ F. МЕЪЁР/НИШОНДИҲАНДАИ НОРАСОИИ ҒИЗО ДАР ХОНАВОДА

No.	Савол	Ҷавоб	Рамзи ҷавоб
F.01	Дар давоми 4 ҳафта (30-рӯзи гузашта) дар оилаи Шумо аз сабаби набудани захираи хӯрока танқисии хӯрока (нахурдани хӯрока) вучуд дошт?		1= Ҳа 2 = Не *>> F.03*
F.02	Фосилаи танқисии хӯрок дар давоми 4 ҳафта, яъне 30 рӯз чи гуна буд?		1 = Кам-кам (1-2 бор) 2 = Баъзан (3-10 бор) 3 =Тез-тез (беш аз 10 бор)
F.03	Дар давоми 4 ҳафта (30-рӯзи гузашта) оё Шумо ё ягон аъзои оилаатон бо сабаби нарасидани хӯрока шабе гурусна хобида будед?		1 = Ҳа 2 = Не *>> F.05*
F.04	Фосилаи рух додани ин холат дар давоми 4 ҳафта, яъне 30 рӯз чигуна буд?		1 = Кам-кам (1-2 бор) 2 = Баъзан (3-10 бор) 3 = Тез-тез (беш аз 10 бор)
F.05	Дар давоми 4 ҳафта (30-рӯзи гузашта) оё Шумо ё ягон аъзои оилаатон, бо сабаби камбудии хӯрока як шабонарӯз гуруснагиро аз сар гузаронида будед?		1 = Ҳа 2 = Не *>> анҷоми модул*
F.06	Фосилаи рух додани ин холат дар давоми 4 ҳафта, яъне 30 рӯз чигуна буд?		1 = Кам-кам (1-2 бор) 2 = Баъзан (3-10 бор) 3 =Тез-тез (беш аз 10 бор)

МОДУЛ G. САЛОХИЯТИ ЗАНХО ДАР ИНДЕКСИ КИШОВАРЗИ

ЭЗОХ: *Маълумоти дар модули G овардашуда метавонад пахлухои гуногунро дар бар гирад; ба ҳар ҳол бояд, ки масъалахои зерин албатта дар бар гирифта шуда бошад a) аз байни хонавода муайян кардани шахси мувофиқ барои пурсиш, b) мувофиқат кардани мусоҳиби ин бахш бо хайати дар рӯйхати хонавода омада, c) рамзгузори кардани натичаи пурсиш, махсусан агар шахси мувофиқ дастнорас бошад, барои сабаби вазъияти набудани ахборотро шарҳ додан d) қайд кардани боз он шахсоне, ки дар хонавода дар давоми пурсиш хузур доштанд. Ин мавод бояд барои давлати муносиб мувофиқ карда шавад бо назардошти тарчума ба забони махали ҳангоми пайдо шудани зарурият*

Лутфан занҳои аз ҷиҳати иқтисоди фаъолро интихоб кунед, интихоби занҳои калонсол ҳатмӣ нест. Дар тадқиқоти соли 2015 барои ин модул танҳо занҳо бояд интихоб карда шаванд.

Саволдиҳанда: Ин саволнома бояд алохида барои мусоҳибони асосӣ ва эҳтиётӣ, ки дар рӯйхати хонавода (Қисми C) муайян карда шудааст, дароварда шавад. Ин варакаи интихобиро барои хар як мусоҳиби интихобшуда бояд барои мақсадҳои ҳисоботдиҳӣ пур кард, ҳатто агар шахси интихобшуда барои мусоҳиба хозир шуда натавонист.

Илтимос дубора тафтиш кунед барои бовари хосил кардан:

- *Шумо маълумоти розигидихиро аз шахс дар саволномаи хонавода гирифтед;*
- *Шумо харакат кардед, ки пурсишро алохида ва ё дар чое, ки дигар аъзои хонавода гуш карда ё хамрох шуда натавонад гузаронед*
- *Харакат накунед, ки ҷавоби мусоҳиби асосӣ ва эҳтиёти якхела шавад – хуб мешавад агар ҷавоби онхо гуногун шавад.*

МОДУЛ G1. МУАЙЯНКУНИИ ШАХС

	Рамз		Рамз
G1.01. Муайянкунии хонавода:		**G1.05.** Имконияти гузаронидани мусоҳиба *[Танҳо барои модули G]*	
G1.02. Номи мусоҳибе, ки айни хол пурсиш карда шуда истодааст (Рамзи ID аз рӯйхате, ки дар Қисми С – рӯйхати хонавода оварда шудааст): Насаб,ном:……		**G1.06.** Имконияти гузаронидани мусоҳиба бе иштироки дигар шахсон: *[Танҳо барои модули G]*	
G1.03. Ҷинси мусоҳиб: 2 = Зан	2	**G1.05** Ба анҷом расонида шуд..1 Хузур надошт.....2 Ҷавоб надод.....3 Ёфта нашуд.....4	**G1.06** Танхо.....1 Боиштирокизаниболиг.....2 Бо иштироки марди болиг.....3 Бо иштироки болигони ҷинсашон гуногун.....4 Бо иштироки кӯдакон.....5 Бо иштироки болигони ҷинсашон гуногун ва кӯдакон.....6
G1.04. Намуди хонавода Мард ва зани болиғ..... 1 Танҳо зани болиғ..... 2			

G1.07	Оё Шумо холо шавҳар кардаед ё бо марде хамчун зану шавҳар зиндагӣ мекунед?	Ха, холо оиладорам 1 >> *Зермодули G2* Ха, бо марде зиндагӣ мекунам 2 >> *Зермодули G2* Не, ягон муносибат надорам 3
G1.08	Оё шумо ягон маротиба шавҳар кардаед?	Ха, пештар оиладор будам 1 Не 3 >> *Зермодули G2*
G1.09	Вазъи иҷтимоии шумо чист: бевазан, чудошуда ё мачбуран чудошуда?	Бевазан 1 Чудошуда 2 Мачбуран чудошуда 3

МОДУЛ G2: НАКШ ДАР ҚАБУЛИ ҚАРОР ДАР ХОНАВОДА ОИДИ ТАШКИЛИ ИСТЕХСОЛОТ ВА ДАРОМАД

“Холо манн мехоҳам ба шумо якчанд савол оид ба иштироки шумо дар фаъолияти кори махсус савол дихам.”

		Оё шахсан Шумо дар [ФАЪОЛИЯТИ] дар 12 моҳи охир (яъне дар давоми мавсими кишту чамъоварии хосили охир иштирок кардаед? Ҳа .....1 Не.....2 *>> фаъолияти оянда*	То чи андоза Шумо дар қабули қарор оиди [ФАЪОЛИЯТ] ҳиссаи худро гузоштед?	То чи андоза Шумо дар қабули қарор оиди истифода бурдани даромад аз [ФАЪОЛИЯТ] ҳиссаи худро гузоштед?
Рамзи фаъолият	Тасвири фаъолият	**G2.01**	**G2.02**	**G2.03**
A	Парвариши махсулоти кишоварзӣ, ки барои истеъмоли хонаводаи худ (хамчун озӯқавори) истехсол мешавад			
B	Парвариши махсулоти кишоварзӣ, ки барои фурӯш истехсол мешавад			
C	Чорводори			
D	Фаъолияти ғайрикишоварзии иктисоди: бизнеси хурд, соҳибкорӣ/ худмашғул, хариду фурӯш			
E	Шуғли кори бар ивази маош: кор бар ивази маблаги пулӣ ва ё моли чи дар сохаи кишоварзӣ ва чи дигар кори кироя			
F	Мохидорӣ ва ё хавзи мохипарвари			
			G2.02/G2.03: Сахм дар қабули қарор Ягон ҳиссагузори нест .....1 Ҳиссагузории ночиз дар қабули қарор.....2 Ҳиссагузори дар баъзе қарорхо.....3 Ҳиссагузори дар бештар ё хамаи қарорхо 4 Ягон қарор қабул нашудааст 5	

МОДУЛ G3: ДАСТРАСИ БА САРМОЯ ВА ҚАРЗИ ИСТЕХСОЛӢ

		Оё ягон нафар дар хонаводаи Шумо айни хол[МОЛ] дорад? Ха ..... 1 Не..... 2 >> *моли дигар*	Айни хол хонавода и Шумо чанд микдор [МОЛ] дорад? *Воҳиди ченак*	Ба акидаи Шумо ки соҳиби қисми зиёди [МОЛ] ба хисоб меравад? *Хамаи рамзхои мувофиқро муайян кунед*	Ба фикри Шумо ки оиди фурухтани қисми зиёди [МОЛ] қарор қабул карда метавонад? *Хамаи рамзхои мувофиқро муайян кунед*	Ба фикри Шумо ки оиди тухфа кардани [МОЛ] бисёрӣ вакт /одатан қарор қабул карда метавонад? *Хамаи рамзхои мувофиқро муайян кунед*	Ба фикри Шумо ки оиди ба гарав ё иҷора додани [МОЛ] бисёрӣ вакт қарор қабул карда метавонад? *Хамаи рамзхои мувофиқро муайян кунед*	Ки бисёртар барои қабули қарор оиди хариди [МОЛ] – нав мусоидат мекунад? *Хамаи рамзхои мувофиқро муайян кунед*
Сармояи истехсоли		**G3.01a**	**G3.01b**	**G3.02**	**G3.03**	**G3.04**	**G3.05**	**G3.06**
A	Замини кишоварзӣ (порча/қисм)							
B	Чорвои калон(говмеш, чорвои калони шохдор)							
C	Чорвои майда (бузхо, хукхо, гусфанд)							
D	Чучахо, мургобӣ, мурги марчон, кабутар							
E	Хавз барои парвариши мохӣ ва асбобхои мохидори							
F	Тачхизоти кишоварзӣ (механизонида нашуда)							
G	Тачхизоти кишоварзӣ (механизонида)							
H	Тачхизоти ғайрикишоварзи барои бизнес							
I	Хона (ва дигар сохторхо)							
J	Асбобхои калони истифодаашон дарозмуддат (яхдон, телевизор, диван)							
K	Асбобхои хурди истифодаашон дуру дароз (радио, асбоби ошхона)							
L	Телефони мобили							
M	Дигар замин, ки барои мақсадхои кишоварзи истифода намешавад (порчахо, замини истикоматӣ ва ё саноати)							
N	Воситахои наклиётӣ (велосипед, мотосикл, мошин)							
				G3.02-G3.06: Қабули қарор ва назорати сармояи истехсоли Худам.....1 Шарик/Ҳамсар.....2 Аъзои дигари хонавода.....3 Дигар шахс, ки аъзои хонавода нест.....4 Дахл надорад.....5				

МОДУЛ G3: ДАСТРАСИ БА САРМОЯ ВА КАРЗ

“Холо мехоҳам дар бораи тачрибаи карзгирии пул ё ягон чиз аз тарафи аъзои хонавода дар 12 моҳи охир пурсам.”

		Оё ягон нафар аз хонаводаи Шумо карзи пулию (накда) моли аз [САРЧАШМА] дар 12 моҳи охир гирифтааст?	Ки оиди аз [САРЧАШМА] гирифтани карз қарор қабул кардааст? *Хамаи рамзхои мувофиқро муайян кунед*	Ки оиди чи кор кардан бо маблаги пулӣ ва ашёи бо карз гирифташуда аз [САРЧАШМА] қарор қабул мекунад? *Хамаи рамзхои мувофиқро муайян кунед*
Номи сарчашмахои карзгири		**G3.07**	**G3.08**	**G3.09**
A	Ташкилоти ғайридавлатӣ(НПО)			
B	Карздихандаи ғайрирасми			
C	Карздихандаи расмӣ (банк/ташкилоти молияви)			
D	Дустон ва хешовандон			
E	Гурухи ташкилоти хурди молиявӣ ё карздихӣ, мисоли Финка, Хумо, «Имконият»			
		G3.07 Карзхои гирифташуда Ха, пули накд 1 Ха, шакли моли 2 Ха, пулию моли 3 Не 4 *>> Манбаи дигар* Намедонам……98 *>> Манбаи дигар*	**G3.08/G3.09: Қабули қарор ва назорати карз** Худам……1 Шарик/Ҳамсар……2 Аъзои дигари хонавода……3 Дигар шахс, ки аъзои хонавода нест……4 Дахл надорад……5	

~~MODULE G4. INDIVIDUAL LEADERSHIP AND INFLUENCE IN THE COMMUNITY~~

~~"Now I have a few questions about how comfortable you feel speaking up in public when the community needs to make important decisions."~~

No.		Ҷавоб	Рамзхои ҷавоб
~~G4.01~~	[DELETED]		
~~G4.02~~			
~~G4.03~~			

МОДУЛ G4: АЪЗОГИ БА ГУРУХ ВА НУФУЗ ДАР ГУРУХ

		Оё дар чамъияти Шумо [ГУРУХ] хаст? Ха.....1 Не .....2 *>> дигар гурух* Намедонад...3 *>> дигар гурух* ЧДММ.....99 *>> дигар гурух*	Оё Шумо аъзои фаъоли ин [ГУРУХ] хастед? Ха 1 Не 2
	Категорияи гуруххо	**G4.04**	**G4.05**
A	Гурухи истехсолкунандагони махсулоти кишоварзи/ чорводори/ мохидори/ (хамчунин гуруххои маркетинги (истехсолу хариду фуруш))		
B	Гурухи истифодабарандагони об		
C	Гурухи истифодабарандагони чангал		
D	Гурухи карзи ва ё молияи хурд (инчунин SACCOs/Merry –go-round/VSLAs (Имконият, Финка, Хумо))		
E	Ёрии хамдигари ва ё гурухи сугуртави (аз чумла чамъиятхои гузаронидани дафъ)		
F	Ассотсиатсияи савдо ва тичорат/бизнес		
G	Гурухи шахрванди (бехтаркунии чамъият) ё гурухи хайрияви (ёри ба шахсони дигар)		
H	Макомоти ичроияи махалли		
I	Ибодат дар масҷид		
J	Дигар гуруххои занона (танхо агар ин бо дигар категорияхо мувофикат накунад)		
K	Дигар (муайян кунед)		

МОДУЛ G5: КАБУЛИ КАРОР

“Холо ман мехоҳам, якчанд саволро дар бораи қабули қарори дар бораи ҷиҳатҳои гуногуни ҳайати оилавӣ дихам.”

		Вакте, ки нисбати [ФАЪОЛИЯТ] қарор қабул карда мешавад, ки одатан ин қарорро қабул мекунад?	Ба фикри Шумо оиди ин чанбахои хонавода (агар хохиш дошта бошед) то кадом андоза қарори шахсии худро кабул карда метавонед?
	Фаъолият	**G5.01**	**G5.02**
A	Гирифтани воситаҳо (олотхо) - и истехсоли барои махсулоти кишоварзи	Худам = 1 **>>** *[Фаъолияти Дигар]* Ҳамсар/шарик = 2 *>> G5.02* Дигар аъзои хонавода = 3 *>> G5.02* Шахсе, ки аъзои хонавода нест = 4 *>> G5.02* Мувофиқ нест = 5 **>>** *[ФАЪОЛИЯТИ ДИГАР]*	Умуман не 1 Кам 2 Миёна 3 Зиёд 4
B	Намуди зироат барои парвариш	Худам = 1 **>>** *[Фаъолияти Дигар]* Ҳамсар/шарик = 2 *>> G5.02* Дигар аъзои хонавода = 3 *>> G5.02* Шахсе, ки аъзои хонавода нест = 4 *>> G5.02* Мувофиқ нест = 5 **>>** *[ФАЪОЛИЯТИ ДИГАР]*	Умуман не 1 Кам 2 Миёна 3 Зиёд 4
C	Баровардани (ё набаровардани) махсулот ба бозор	Худам = 1 **>>** *[Фаъолияти Дигар]* Ҳамсар/шарик = 2 *>> G5.02* Дигар аъзои хонавода = 3 *>> G5.02* Шахсе, ки аъзои хонавода нест = 4 *>> G5.02* Мувофиқ нест = 5 **>>** *[ФАЪОЛИЯТИ ДИГАР]*	Умуман не 1 Кам 2 Миёна 3 Зиёд 4
D	Парвариши чорво	Худам = 1 **>>** *[Фаъолияти Дигар]* Ҳамсар/шарик = 2 *>> G5.02* Дигар аъзои хонавода = 3 *>> G5.02* Шахсе, ки аъзои хонавода нест = 4 *>> G5.02* Мувофиқ нест = 5 **>>** *[ФАЪОЛИЯТИ ДИГАР]*	Умуман не 1 Кам 2 Миёна 3 Зиёд 4
E	Маош ё музди мехнати шахсий (танхо) шумо	Худам = 1 **>>** *[Фаъолияти Дигар]* Ҳамсар/шарик = 2 *>> G5.02* Дигар аъзои хонавода = 3 *>> G5.02* Шахсе, ки аъзои хонавода нест = 4 *>> G5.02* Мувофиқ нест = 5 **>>** *[ФАЪОЛИЯТИ ДИГАР]*	Умуман не 1 Кам 2 Миёна 3 Зиёд 4
F	Хароҷоти калони хонавода (ба монанди тачхизоти калон барои хона мисли яхдон)	Худам = 1 **>>** *[Фаъолияти Дигар]* Ҳамсар/шарик = 2 *>> G5.02* Дигар аъзои хонавода = 3 *>> G5.02* Шахсе, ки аъзои хонавода нест = 4 *>> G5.02* Мувофиқ нест = 5 **>>** *[ФАЪОЛИЯТИ ДИГАР]*	Умуман не 1 Кам 2 Миёна 3 Зиёд 4
G	Хароҷоти хурди хонавода (ба монанди махсулоти хӯрока барои истеъмоли рӯзмарра ё дигар эхтиёчоти хонавода)	Худам = 1 **>>** *[Фаъолияти Дигар]* Ҳамсар/шарик = 2 *>> G5.02* Дигар аъзои хонавода = 3 *>> G5.02* Шахсе, ки аъзои хонавода нест = 4 *>> G5.02* Мувофиқ нест = 5 **>>** *[ФАЪОЛИЯТИ ДИГАР]*	Умуман не 1 Кам 2 Миёна 3 Зиёд 4

МОДУЛ G6. ТАКСИМОТӢ ВАКТ

*Саволдиханада: **G6.01**: Лутфан фаъолияти шахсро дар давоми 24 соати пурраи гузашта қайд кунед (аз рӯзи гузашта соати 4 сахар сар карда то соати 3:59-и имрӯз). Мухлатӣ вакт барои хар 15 дакика чудо карда шудааст ва барои хар як фосила аз як то ду фаъолият бо гузоштани аломати тире (-) қайд карда мешавад. Агар якбора 2 фаъолият ичро шуда бошад, он гох онхо бояд аниқ карда шаванд бо воситаи рамзи «1» барои фаъолияти аввалиндарача ва «2» барои фаъолияти дуюминдарача (дар пахлуи аломатӣ (-). Лутфан, аз Дастур барои саволдиҳанда истифода намоед.*

"Ҳоло ман мехоҳам дар бораи чи гунна дар 24 соати гузашта вакти худро сарф карданатон савол дихам. Ин хисобу китоби муфассал аст. Мо аз соати 4 сахари дирӯз сар карда то 4 сахари имрӯз савол медихем. "

| | | Шаб | | | | | | | | Сахар | | | | | | | |

МОДУЛ G6. ТАКСИМОТӢ ВАКТ

								Бегох					Шаб																																				
	Фаъолият	16				17				18				19				20				21				22				23				24				1				2				3			
A	Хоб рафтан ва истирохат кардан																																																
B	Хурдан ва нушидан																																																
C	Ба худ нигохубин кардан																																																
D	Мактаб (инчунин чойи кор)																																																
E	Хамчун коргари кироя кор кардан																																																
F	Бизнеси шахсии худ																																																
G	Кишоварзи/чорводори/мохидори																																																
J	Харидкуни/гирифтани хизматрасони (хамчунин гирифтани хизматрасонии тибби)																																																
K	Бофандаги, дузандаги, нигохубини текстиль																																																
L	Пухту паз																																																
M	Корхои хонаги (хамчунин таъмини хезум ва об)																																																
N	Нигохубини кудакон/калонсолон/пирон																																																
P	Сафаркуни ва вакти ба кор/хондан рафта омадан																																																
Q	Тамошои телевизор/гуш кардани радио/хондани китоб																																																
T	Машкхои варзиши																																																
U	Фаъолияти чамъияти ва машгулияти дустдошта																																																
W	Фаъолияти дини																																																
X	Дигар кайд кунед																																																

МОДУЛ G6. КАНОАТМАНДИ АЗ ТАКСИМОТӢ ВАКТ

	САВОЛ	ВАРИАНТИ ҶАВОБ/ДАСТУРАМАЛ
G6.02	Дар давоми 24 соати охир оё Шумо дар хона ё берун аз он зиёдтар аз харрӯза, мисли харрӯза ё камтар аз харрӯза кор кардед?	Зиёдтар аз харрӯза ……..1 Мисли пештара……..…2 Аз харрӯза камтар ……...3
G6.03	Акнун, ман мехоҳам дар бораи каноатмандии шумо бо вакте, ки шумо барои худатон сарф мекунед, савол дихам. лутфан фикру акидаи худро аз руи ҷадвали 1 то 10 иброз кунед. 1 маънои шумо каноатманд нестед ва 10 шумо хеле каноатманд ҳастедро дорад. Агар шумо каноатманд нестед ё хеле каноатмандед, он гох ҷавоби шумо раками миёна ё 5 мебошад. То чи андоза Шумо аз дастрасиӣ вакт барои дилхушӣ, ба монанди хабаргирии хамсояхо, тамошои телевизор, гуш кардани радио, тамошои филм ё машқи варзиши каноатманд ҳастед?	Сатҳи каноатманди: [ ][ ]

МОДУЛ Н. ҚАДУ БАСТИ ЗАНҲО ВА ГУНОГУНИИ ҒИЗОЙ

Дастурамал барои саволдиҳанда: Саволҳоро аз хар як зани аз 15 то 49 солаи хонавода пурсед. Тафтиш кунед, ки оё занхо барои дар сухбат иштирок кардан розигии худашонро дар Модули В додааанд. Агар розигии зан гирифта нашуда бошад, пас ба Модули В баргашта, пеш аз сухбатро давом додан, розигияшонро гиред. Агар дар хонавода зиеда аз 5 зани синну соли репродуктивӣ (15-49 сола) бошанд, шумо бояд нусхаи иловагии ин бахшро дошта бошед.

	Саволҳо	Рамзи ҷавобхо	Зан 1	Зан 2	Зан 3	Зан 4
H.01a_code	*Рамзи зан аз рӯйхати хонавода*		__ __	__ __	__ __	__ __
H.01_Name	*Номи зан аз рӯйхати хонавода*		_____	_____	_____	_____
H.01b	*[НОМ] рози хастед барои гузаронидани интервью?*	1 = Ха 2 = Не 3 = Дар хона нест				
H.02	Моҳ ва соли таваллуд?	*Агар моҳ маълум нест, 98-ро гузоред* *Агар сол маълум нест, '9998' гузоред*	__ __ Мох _____ Сол	__ __ Мох _____ Сол	__ __ Мох _____ Сол	__ __ Мох _____ Сол
H.03	Шумо чанд солаед? Дар охирин чашни рӯзи таваллудатон чанд сола будед? *Синну солатонро бо солхои пурра нависед.*	*Агар мусоҳиб синну солашро дар ёд надорад '98'ро гузоред ва саволи Н.04-ро пурсед.* *Агар мусоҳиб синну солашро донад >> Н.05*	__ __ Сол	__ __ Сол	__ __ Сол	__ __ Сол
H.04	Синну соли шумо дар байни 15 ва 49 аст?	1 = Ха 2 = Не *>> анҷоми модул* 98 = Намедонам *>> анҷоми модул*				
H.05	*Н.02, Н.03 ва Н.04- ро санҷед (агар мутобиқ ояд):* *Мусоҳиб синну солаш байни 15-49 соласт?* *Агар ҷавобхо дар Н.02, Н.03, ва Н.04 номутобиқ бошанд, ҷавоби дурустро муайян кунед.*	1 = Ха 2 = Не *>> анҷоми модул*				

МОДУЛ Н. ҚАДУ БАСТИ ЗАНҲО ВА ГУНОГУНИИ ҒИЗОЙ

	Саволҳо	Рамзи ҷавобхо	Зан 1	Зан 2	Зан 3	Зан 4	Зан 5
	ВАЗЪИ ҒИЗОГИРИИ ЗАН						
Н.06	Шумо хозир хомиладоред?	1 = Ха *>> ба Н.14 гузаред* 2 =Не 98=Намедонам					
Н.07	Вазн бо килограмм: *Вазнро бар кашед/ чен кунед*		__ __ __ . __ Кг	__ __ __ . __ Кг	__ __ __ . __ Кг	__ __ __ . __ Кг	__ __ __ . __ Кг
Н.08	Кад бо сантиметр: *Кадро чен кунед*		__ __ __ . __ См	__ __ __ . __ См	__ __ __ . __ См	__ __ __ . __ См	__ __ __ . __ См

МОДУЛ Н. ҚАДУ БАСТИ ЗАНҲО ВА ГУНОГУНИИ ҒИЗОЙ

	Саволҳо	Рамзи ҷавобҳо	Зан 1	Зан 2	Зан 3	Зан 4	Зан 5
	ГУНОГУНИИ ҒИЗОИ ЗАН (ДИРӮЗ ХӮРОКЕ, КИ ХӮРДЕД)						
	Ғизои хурдагиро дар ин ҷо нависед:						
Н.14	Ғизохое ки аз галладона тайер шудаанд, мисли нон, биринч, макарон, шула ё дигар гизои аз галладона тайёршуда	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.15	Каду, сабзӣ, тарак (навъи каду), дигар намуд зироати рангаш зард/норанч (занчабили булгори)	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.16	Картошка ё ягон хӯроки аз бехмевахо тайер шудаги	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.17	Ягон намуди сабзавоти баргӣ (карам, салат)	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.17А	Ягон намуди сабзавоти дигар	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.18	Меваҳое, ки аз витамини А бой аст, ба монанди помидор, зардолу, тарбуз?	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.18А	Ягон меваи дигар?	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.19	Чигар, гурда, дил ё ягон узви гушти хайвоноти хонаги ба монанди гушти гов, хуки ёбой, бара, буз, мург ё мургоби?	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.19А	Гушти ҳайвоноти хонагӣ ба монанди гушти гов, хуки ёбой, барра, буз, мурғ ё мурғобӣ?	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					

МОДУЛ Н. ҚАДУ БАСТИ ЗАНҲО ВА ГУНОГУНИИ ҒИЗОЙ

	Саволҳо	Рамзи ҷавобҳо	Зан 1	Зан 2	Зан 3	Зан 4	Зан 5
	ГУНОГУНИИ ҒИЗОИ ЗАН						
Н.20	Ҷигар, гурда, дил ё дигар узвҳои гӯштии ҳайвонотӣ ваҳшӣ ба монанди парандаи ваҳшӣ, харгӯш, хуки ёбой?	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.20А	Гушти ҳайвонӣ ваҳшӣ ба монанди парандаи ваҳшӣ, харгӯш, хуки ёбой?	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.21	Тухмхо	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.22	Мохии тару тоза ё хушк, ва дигар гизои бахри	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.23	Ягон намуди хӯрок, ки аз нахуд, мош, лубиё тайёр шудааст?	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.23А	Ягон намуди хӯрок, ки аз чормагз ё донагихо тайёр шудааст?	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.24	Шир, Панир, чургот ё ягон махсулоти шири	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.25	Ягон равган, думба ё гизохое ки аз онхо тайер шудаанд	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.26	Ягон гизои ширин, шоколад, кандхо, кулчахои кандин, пирожнӣ ё бисквит	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					
Н.27	Хуришхо (приправа) барои мазаю хушбӯй ба монанди тундию тезӣ/занчабил, кетчуп/чилӣ, кабуди ба монанди ва ё ин ки намак	1 = Ха 2 = Не 98 = Намедонам					

МОДУЛ I. ҚАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

Дастурамал барои саволдиҳанда: Ин саволҳоро аз соҳибони кӯдаконе ки синну солаш аз 0-59 моҳа (то 5 сола) ҳастанд, пурсед. Тафтиш кунед, ки соҳибони хар кӯдак розигии худашонро барои мусоҳиба дар Модули В доданд. Дар акси хол, ба Модули В баргашта, пеш аз мусоҳибаро давом додан, розигияшонро гиред. Агар дар хонавода зиёда аз 5 кӯдакони солашон 0-59 моха бошанд, шумо бояд нусхаи иловаги ин бахшро дошта бошед.

"Барои фахмидани гизои кӯдакон дар дохили кишвар мо мехохем афзоиши кӯдаки шуморо – қад ва вазни онхоро чен кунем, инчунин мо мехохем дар бораи хӯроке, ки онхо истеъмол мекунанд, маълумот гирем."

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
I.01	*Раками соҳиби кӯдак аз рӯйхати хонавода*						
I.02	*Раками кӯдак аз рӯйхати хонавода*						
I.03	Ҷинси [НОМИ КӮДАК} кадом аст?	1 = Мард 2 = Зан					
I.04	Ман мехостам ба шумо якчанд саволҳо дар бораи [НОМИ КӮДАК] дихам: [НОМИ КӮДАК] кадом моҳ ва кадом сол таваллуд шудааст? Рӯзи таваллуди [НОМИ КӮДАК] кай аст? *Агар ҷавобдиҳанда рӯзи таввалудро аниқ надонад, пурсед:* [НОМИ КӮДАК] китобчаи тиббӣ/ваксинагузарони ки дар он рӯзи таваллудаш сабт шудааст, дорад? *Агар китобчаи тиббӣ/ваксинагузарони сабти рӯзи таваллуди кӯдак дошта бошад ва соҳиби кӯдак мегуяд, ки ин маълумот дуруст аст, он гох хамин рӯзи таваллуди кӯдакро нависед.*		____ Рӯз ____ Моҳ _____ Сол	____ Рӯз ____ Моҳ _____ Сол	____ Рӯз ____ Моҳ _____ Сол	____ Рӯз ____ Моҳ _____ Сол	____ Рӯз ____ Моҳ _____ Сол

МОДУЛ I. КАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
~~I.05~~	[DELETED]						
I.06	[НОМИ КӮДАК] чанд моха аст? *Бо моххои пурра нависед*		☐☐ Моҳа	☐☐ Моҳа	☐☐ Моҳа	☐☐ Моҳа	☐☐ Моҳа
I.07	*I.04 ва I.06-ро барои санчидани мутобиқат санҷед* *A) Соли дар I.04 қайдшуда ба синну соли дар I.05 қайд карда мутобиқ ҳастанд?* *B) Моху соли таваллуди дар I.04 овардашуда ба чанд мохагии дар I.06 овардашуда мутобиқат мекунанд?* *Агар мутобиқ набошанд, ғалатро дуруст кунед, барои ғалатро дуруст кардан метонед маълумотро аз китобчаи ваксинагузарони истифода баред*	1 = Ҳа 2 = Не 1 = Ҳа 2 = Не					
I.08	*Санҷед I.06. Синну соли кӯдак аз 60 моха кам аст? Барои ҳамаи кӯдакон қайд кунед.*	1 = Ҳа 2 = Не >> *агар ягон кӯдак аз 60 моҳа хурд набошад, он гоҳ модулро ба анҷом расонед* 98 = Намедонам >> *модулро ба анҷом расонед*					
	«Холо ман мехоҳам холатӣ варамии пои кӯдаки шуморо бахо дихам, ки ин варам ҳангоми чамъшавии барзиёдии об дар организм ба амал меояд ё ин ки аз гизои истеъмолкардааш вобаста аст. Барои ичроиши ин баходихи ман бояд ба пои кӯдак бо ангушти калонам каме зер кунам.»						

МОДУЛ I. КАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
I.09	Кӯдак варам/отёк дорад? *Ба варами пой аҳамият диҳед*	1 = Ҳа 2 = Не					
I.10	Вазн бо килограмм: *Вазнро бар кашед*		_ _ · _ Кг	_ _ · _ Кг	_ _ · _ Кг	_ _ · _ Кг	_ _ · _ Кг
	КАДПАСТӢ/НОРАСОГИИ КАД						
I.11	Кади кӯдакони то 24 моха – ро бояд хобонда чен кунед; кади кӯдакони 24 моха ва аз ин калонро ҳангоми рост истодан чен кунед. Кад бо сантиметр: *Кадро чен кунед*		_ _ _ · _ cm	_ _ _ · _ cm	_ _ _ · _ cm	_ _ _ · _ cm	_ _ _ · _ cm
	СИНАМАКОНӢ ВА ҒИЗОИ КАМТАРИНИ ЛОЗИМА						
I.12	*(Deleted)*						
I.13	Умуман [НОМИ КӮДАК] –ро шири сина макондаед?	1 = Ҳа 2 = Не >> *гузариш ба I18* 98 = Намедонам >> *гузариш ба I18*					
I.14	[НОМИ КӮДАК] дирӯз рӯзона ё шабона шири сина макида буд?	1 = Ҳа >> *гузариш ба I19* 2 = Не 98 = Намедонам					

МОДУЛ I. КАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
I.15	Баъзан кӯдакон шири модарро хар хел мехуранд, масалан мемаканд ё шири ҷушидаи модарашро бо кошук, бо шишаи шири мехуранд. Ин сабаби он аст ки модари кӯдак хама вакт наметонад бо кӯдакаш бошад. Баъзан мешавад ки кӯдак синаи ягон зани дигарро мемакад. Ба кӯдак ягон зани дигар ба у ширро бо кошук, пиёла, ба шиша ё дигар роҳ медиҳад. Ин дар ҳолате, ки модар кӯдаки худро сина дода наметавонад, ба амал меояд. Вакте ки модари кӯдак наметонад кӯдаки худашро маконда. [НОМИ КӮДАК] дирӯз рӯзона ё шабона бо ягон аз ин роххо ширро макидааст?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.16	Акнун ман мехоҳам шуморо дар бораи дорухо ё витаминхое ки ба тифли синамак медиҳанд пурсам. [НОМИ КӮДАК] ягон витаминхоро ё ягон дорухоро дирӯз рӯзона ё шабона қабул кард?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.17	Дирӯз рӯзона ё шабона [НОМИ КӮДАК] регидрон қабул кард?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
	Саволҳои дар поен номбаршударо хонед. Якто бо якто маҳлулҳоро хонда мувофиқан «ҳа» ё «не» - ро қайд кунед. **“Акнун ман мехостам шуморо дар бораи махлулхои обие, ки [НОМИ КӮДАК] метонист дирӯз рӯзона ё шабона қабул кунад, пурсам.”** [НОМИ КӮДАК] ягон махлулхои дар поён номбар шудаги хурдааст? *Ҳамаи махлулхои обиро гуед, аз оби соф сар кунед.*						

МОДУЛ I. КАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
I.18	Оби оддӣ/соф?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.19	Дирӯз [НОМИ КӮДАК] ягон хел Шири сунъи барои тифл [Малютка, Малыш, Baby] хурдааст?	1 = Ҳа 2 = Не *>> гузариш ба I21* 98 = Намедонам *>> гузариш ба I.21*					
I.20	Дирӯз [НОМИ КӮДАК] ин шир/махлулро чанд бор рӯзона ва шабона нушидааст?	98 = Намедонам	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор
I.21	[НОМИ КӮДАК] дирӯз ягон шири чушондагӣ/куттӣ, ё шири тозаи ягон мол, ё шири хушк хурдааст?	1 = Ҳа 2 = Не *>> гузариш ба I23* 98 = Намедонам *>> гузариш ба I.23*					
I.22	Дирӯз [НОМИ КӮДАК] ин ширро чанд бор рӯзона ва шабона нушидааст?	98 = Намедонам	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор
I.23	[НОМИ КӮДАК] ягон шарбат ё нушокии шарбатиро нушидааст?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.24	Оби шурбо/бульон?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					

МОДУЛ I. КАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
I.25	Чургот/ёгурт?	1 = Ҳа 2 = Не *>> гузариш ба I27* 98 = Намедонам*>> гузариш ба I27*					
I.26	Дирӯз [НОМИ КӮДАК] чургот/ ЁГУРТ- ро чанд бор рӯзона ва шабона нушидааст?	98 = Намедонам	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор
I.27	Дирӯз ягон гизои аз махлули оби ба монанди атола?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.28	Дирӯз [НОМИ КӮДАК] шула/КАША ба монанди Прикормка/Манка хурдааст?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.29	Дирӯз ягон махлулхои обии дигар?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					

МОДУЛ I. КАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
	Илтимос, хамаи хӯроке, ки [НОМИ КӮДАК] дирӯз дар хона ё берун аз хона дар давоми рӯзу шаб хурда буд, номбар мекардед. А) Аввал дирӯз вакти [НОМИ КӮДАК] аз хоб хестанашро ба ёд биёред. Он вакт [НОМИ КӮДАК] ягон чиз хурд? *Агар "ха":* Ба ман гуед ки [НОМИ КӮДАК] дар он вакт чихо хурд. *Пурсед*: Боз чи хурд? *Пурсидан гиред то вакте ки мусоҳиб гуяд не ягон чизи дигарро нахурд. Баъд аз он гузаред ба саволи ояндаи В).* *Агар не, ба саволи В гузаред.* В) Баъд аз он [НОМИ КӮДАК] чи кор кард? Дар ин вакт/ҳангом [НОМИ КӮДАК] ягон чиз хурда буд? *Агар ха*: Илтимос ба ман гуед хамаи чизе ки кӯдак хурдааст. *Пурсед:* Боз ягон чиз хурд? *Пурсидан гиред то вакте ки ҷавоб не дигар хеч чизро нахурдааст нашавад.* *Саволи В) -ро пурсидан гиред то вакте ки мусоҳиб гуяд ки кӯдакаш хоб рафтааст то рӯзи оянда.* *Агар мусоҳиб гуяд ки хӯроки омехта/аралашро кӯдакаш хурдааст масалан отала, соус ё гушти дампухта, пурсед:* С) Ин таом аз кадом махсулот тайёр карда шуд? *Пурсед:* Боз кадом махсулот? *Пурсидан гиред то вакте ки мусоҳиб хамаи махсулотро номбар кунад.* *Вакте ки мусоҳиб гизохоро номбар мекунад, гизохоро хат кашида, барои онхо дар сутуни назди хар кадом намуди гизо буда. Рамзи '1' –ро гузоред. Агар намуди гизо дар ягон сутун номгир нашуда бошад, ин гизоро дар сутуни «дигар гизохо» нависед. Агар дар гизо ягон махсулоти кам истифода бурда шудааст мисли туршӣ ё тундӣ, онхоро ба гурухи хуриш/приправа гузоред.* *Вакте ки мусоҳиб номгирии гизохоро тамом мекунад, гизохоеро ки ба онхо рамз гузошта нашуд, бо пурсидани саволи зерин номбар кунед ва ҳангоми аз мусоҳиб ҷавоби «ха» гирифтан бо рамзи «1» қайд кунед, ва агар «не» бо рамзи «2», ва агар намедонам «9» гузоред.* Оё дирӯз [номи кӯдак] дар давоми рӯз ва шаб [номи хӯрокаи қайдшуда] истеъмол кард?						
	Дигар гизохо: гизохое ки мусоҳиб номбар кардаасту вале дар ин рӯйхат нестанд, онхоро аз тарафи рости ин сутун нависед. Баъд супервайзер ва ё дигар шахси мутахассис ин гизохоро ба чоихои мувофиқ мегузаронад.						
I.30	Гизохое ки аз галладона тайер шудаанд, мисли нон, биринч, макарон, шула ё дигар гизои аз галладона тайёршуда?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					

МОДУЛ I. КАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
I.31	Каду, сабзӣ, тарак, ки зард ё орончи аст ё дигар махсулоти зард ба монанди занчабили булгори?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.32	Картошка ё ягон хӯроки аз бехмевахо тайер шудаги ?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.33	Ягон намуди сабзавоти барги ба монанди карам, салат?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.33A	Ягон сабзавоти дигар?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.34	Меваҳое, ки аз витамини А бой аст, ба монанди помидор, зардолу, тарбуз?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.34A	Ягон меваи дигар?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.35	Ҷигар, гурда, дил ё ягон узви гушти ҳайвоноти хонагӣ ба монанди гушти гов, хуки ёбой, барра, буз, мурғ ё мурғобӣ?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.35A	Гушти хайвоноти хонаги ба монанди гушти гов, хуки ёбой, бара, буз, мург ё мургоби?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.36	Ҷигар, гурда, дил ё дигар узвҳои гӯштии ҳайвонотӣ ваҳшӣ ба монанди парандаи ваҳшӣ, харгӯш, хуки ёбой?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.36A	Гушти ҳайвонӣ ваҳшӣ ба монанди парандаи ваҳшӣ, харгӯш, хуки ёбой?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.37	Тухмхо?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.38	Мохии тару тоза ё хушк, ё дигар гизои бахри?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.39	Ягон намуди хӯрок, ки аз нахуд, мош, лубиё тайёр шудааст?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.39A	Ягон намуди хӯрок, ки аз чормагз ё донагихо тайёр шудааст?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					

МОДУЛ I. КАДУ БАСТ ВА ҒИЗОИ НАВЗОДОНУ КӮДАКОН

	Савол	Рамзи ҷавобхо	Кӯдак 1	Кӯдак 2	Кӯдак 3	Кӯдак 4	Кӯдак 5
I.40	Шир, Панир, чургот ё ягон махсулоти шири	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.41	Ягон равган, думба ё гизохое ки аз онхо тайер шудаанд	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.42	Ягон гизои ширин, шоколад, кандхо, кулчахои кандин, пирожнӣ ё бисквит	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
I.43	Хуришхо (приправа) барои мазаю хушбӯй ба монанди тундию тезӣ/занчабил, кетчуп/чилӣ, кабуди ба монанди ва ё ин ки намак?	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам					
	I.30-I.43 - ро санҷед	Агар ҳамааш 'не' бошад *>> гузариш ба I.44* Агар ақалан яктоаш 'ҳа' бошад ё ҳамааш намедонам *>> I.45*					
I.44	Дирӯз [НОМИ КӮДАК] ягон хӯроки сахт, нимсахт ё мулоим хурдааст рӯзона ё шабона?	1 = Ҳа *>> I.44a* 2 = Не 98 = Намедонам					
I.44a	Кадом намуд хӯроки сахт, нимсахт ё мулоим [НОМИ КӮДАК] хурдааст?						
I.45		98 = Намедонам	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор	_____ Бор

МОДУЛ J. ИШТИРОК ДАР БАРНОМАҲО

		Рамз	Лоиҳаи #1	Лоиҳаи #2	Лоиҳаи #3	Лоиҳаи #4
J.01	Оё Шумо дар бораи ягон лоиҳаҳои байналмиллалие, ки дар ҷамоат/деҳаи Шумо амал мекунад, маълумот доред?		1 = Ҳа 2 = Не *>> Модули K*			
J.02	Ҳамаи лоиҳаҳои байналмиллалиеро, ки дар ҷамоат/деҳаи Шумо амал мекунанд, номбар кунед.		1	2	3	4
J.03	Соҳаи таваҷҷӯҳи лоиҳа кадом аст?	1 = Кишоварзӣ 2 = Маориф 3 = Тандурустӣ 4 =Мубориза бар зидди камбизоатӣ 5 = Об 6 = Дигар инфрасохтор 7 = Молия/қарз 8 = Ҷангал 9 = Дигар (муайян кунед) 98 = Намедонам *>> Гузариш ба лоиҳаи дигар*				
J.04	Шумо дар бораи ин лоиҳа аз кӯҷо шунидед?	1 = Аз аъзоёни оила 2 = Аз дӯстон 3 = Аз ҳокимияти иҷроияи маҳаллӣ 4 = Дигар (муайян кунед)				
J.05	Оё хонаводаи Шумо аз ин лоиҳа бевосита фоида мебинад?	1 = Ҳа 2 = Не *>> Гузариш ба лоиҳаи дигар*				
J.06	Хонаводаи Шумо аз ин лоиҳа чӣ гуна фоида дида истодааст?	1 = Тухмӣ/кӯчат/ниҳолҳо 2 = Дигар маводҳо/дастгоҳҳо 3 = Маълумотдиҳӣ/Тренинг 4 = Иловаҳои витаминдор ба хӯрока 5 = Ваксинатсия барои чорво 6 = Маблағ 7 = Дигар				
J.07	Барои чӣ хонаводаи Шумо дар лоиҳа иштирок намекунад?	1 = Хонавода аз рӯи меъёри интихобот мувофиқ нест 2 = Саривақт хабардор нашудааст 3 = Барои иштирок завқ надорад 4 = Иштирок маҳдуд карда шудааст 5 = Иштирок кардан хеле мушкил аст 6 = Дигар сабаб 7 = Бесабаб				

МОДУЛ К. МУҲОҶИРАТ ВА ИНТИҚОЛИ МАБЛАҒҲО

Ҳамаи аъзоёни хонаводаро, ки 15-65 сола ҳастанд, инчунин аъзоёни хонавода, ки зиёда аз 6 моҳ дар 12 моҳи охир дар хона набуданд, номбар кунед.
Савол бояд ба ҳар як аъзои алоҳидаи хонавода дар ҳолати ҳозир будани он шахс дода шавад, на ин ки сардори хонавода.

	ТАЪРИХИ МУҲОҶИРАТ					МУҲОҶИРАТИ ДОХИЛӢ			
	Шахсе, ки ба ин савол ҷавоб дода истодааст, дар бораи худаш ҷавоб медиҳад ё дар бораи шахси дигар?	Дар 12 моҳи охир чанд моҳ [НОМ] аз Тоҷикистон берун буд?	Дар 12 моҳи охир чанд моҳ [НОМ] дар дигар қисмати Тоҷикистон буд?	[НОМ] кадом сол бори аввал ба муҳоҷират рафтааст?	Шуғли асосии [НОМ] пеш аз бори аввал рафтан ба муҳоҷират аз чӣ иборат буд?	Дар 12 моҳи охир вақте [НОМ] дар муҳоҷират буд, ӯ бештар дар кадом шаҳр истодааст? *Агар К.03 = 0 >> К.10*		Вақте, ки [НОМ] бори охир ба муҳоҷират рафт, роҳкиро барои рафтан ба ин [Шаҳр/Ноҳия] чанд пулро ташкил дод? *9999 = Намедонам*	Сабаби асосии рафтани [НОМ] ба муҳоҷирати дохилӣ дар Тоҷикистон дар чист?
	К.01	**К.02**	**К.03**	**К.04**	**К.05**	**К.06**	**К.07**	**К.08**	**К.09**
Ҳамаи аъзоёни хонаводаро, ки 15-65 сола ҳастанд, номбар кунед. *Танҳо агар с.09с = 1*	*1 = Худаш* *2 = Шахси дигар*			*Агар К2 & К3 = 0 >> [Шахси оянда]*		Рамзи шаҳр:	Рамзи ноҳия:	Сомонӣ	1 = Кофтукоби кор 2 = Шурӯъ ба кори нав 3 = Шурӯъ ба бизнеси нав 4 = Интиқол аз ҷойи кор 5 = Хондан 6 = Омӯзиш/Тренинг 7 = Сабабҳои оилавӣ 8 = Офати табиӣ 9 = Тарзи ҳаёти қулайтар 10 = Ҷанҷол 11 = Табобат 98 = Намедонам 99 = Дигар (муайян кунед)

МОДУЛ К. МУҲОҶИРАТ ВА ИНТИҚОЛИ МАБЛАҒҲО

	МУҲОҶИРАТИ БЕРУНӢ											
	Дар 12 моҳи охир вақте [НОМ] дар муҳоҷират буд, ӯ бештар дар кадом давлат ва шаҳр истодааст?	ТАНҲО РУСИЯ Агар Русия бошад, кадом шаҳр/ноҳия?		Вақте, ки [НОМ] бори охир ба муҳоҷират рафт, роҳкиро барои рафтан ба он ҷо чанд пулро ташкил дод?	Сабаби асосии рафтани [НОМ] ба муҳоҷират берун аз Тоҷикистон дар чист?	Шуғли асосии Шумо дар вақти ин муҳоҷират аз чӣ иборат буд?	Дар 12 моҳи охир даромади умумие (тоза), ки [НОМ] дар муҳоҷират кор кардааст, чанд пулро ташкил додаст?	Арзиши умумии ҳамаи интиқолҳои пули нақдӣ ё молу маҳсулоти дигаре, ки [НОМ] дар 12 моҳи охир равон кардааст, ба чанд пул баробар аст?	Агар [НОМ] ба муҳоҷират нарафта, дар хона мемонд, даромади умумӣ дар давоми он моҳҳо чанд пулро ташкил медод?	Оё Шумо 6 моҳи охир аз хориҷи кишвар баргашта ед?	Агар ҳа, барои чӣ (аз ҳама ҷавоби мувофиқро интихоб кунед)	Оё Шумо имсол нақшаи муҳоҷират кардан ба хориҷи кишвар ро доред ?
	К.10	**К.11**	**~~К.12~~**	**К.13**	**К.14**	**К.15**	**К.16**	**К.17**	**К.18**	**К.19**	**К.20**	**К.21**
Ҳамаи аъзоёни хонаводаро, ки 15-65 сола ҳастанд, номбар кунед. *Танҳо агар с.09с = 1*	Рамзи давлат	Рамзи шаҳр ё ноҳия		Сомонӣ	1 =Кофтукоби кор 2= Шурӯъ ба кори нав 3 = Шурӯъ ба бизнеси нав 4=Интиқол аз ҷойи кор 5 = Хондан 6 = Омӯзиш/Тренинг 7 = Сабабҳои оилавӣ 8 = Офати табиӣ 9=Тарзи ҳаёти қулайтар 10 = Ҷанҷол 11 = Табобат 98 = Намедонам 99 = Дигар (муайян кунед)		Сомонӣ	Сомонӣ	Сомонӣ	1 = Ҳа 2 = Не >> *К22*	1 = Сафарбаршавии муқаррарӣ ба кори мавсимӣ 2 = Бекор мондам/кор ёфта натавонистам 3 = Рухсатии пардохтнашавандаи маҷбурӣ 4 = Банкрот шудам 5 = Зисту зиндагии гарон 6 = Пули кофӣ кор кардам 7 = Сабабҳои оилавӣ 8 = Сабабҳои саломатӣ 9 = Мӯҳлати иҷозатнома тамом шуд 99 = Дигар	1 = Ҳа 2 = Не 98 = Намедонам

МОДУЛ К. МУҲОҶИРАТ ВА ИНТИҚОЛИ МАБЛАҒҲО

K.22	Дар 12 моҳи охир оё хонавода аз ягон нафаре, ки аъзои хонавода ба ҳисоб намеравад ва оне, ки аз 6 моҳ зиёд дар хориҷа буд, маблағи интиқолӣ гирифтааст?	1 = Ҳа 2 = Не >>K24	
K.23	Агар ҳа, ин маблағи интиқолӣ дар 12 моҳи охир чанд пулро ташкил дод? *Маблағи умумии интиқолиро, ки қабул карда шудааст, ҳисоб ва тасдиқ кунед.*	_____ Сомонӣ	
K.24	Дар 12 моҳи охир тақрибан чанд фоизи даромади умумии хонаводаро маблағҳои интиқолӣ ва даромад аз муҳоҷират ташкил доданд?	_____% *Агар K.23 = 0 >> Модули L*	
K.25	Кӣ асосан истифодаи маблағҳои интиқолиро назорат мекунад?	1 = Сардори хонавода 2 = Ҳамсар 3 = Сардори хонаводава ҳамсар 4 = Дигар аъзоёни хонавода ғайр аз сардори хонавода ё ҳамсар	
K.26a	Лутфан тақсимоти тахминии қабули маблағҳои интиқолиро дар ҳар як квартал (семоҳа) пешниҳод кунед.	a. Январ – Март (байнимавсимӣ)	
K.26b		b. Апрел – июн	
K.26c		c. Июл – Сентябр	
K.26d		d. Октябр - Декабр	
K.27a	Лутфан тақсимоти тахминиӣ (%) истифодаи ҳамаи маблағҳои интиқолии қабулшударо дар 12 моҳи охир нишон диҳед.	a. Хӯрока	
K.27b		b. Маҳсулоти ғайрихӯрока, молҳои истифодаи кутоҳмуддат	
K.27c		c. Молҳои истифодаи дурудароз (мошини сабукрав, яхдон, мебел ва ғ.)	
K.27d		d. Воситаҳои истеҳсолӣ (тракторҳо, чорво, замини кишт ва ғ.)	
K.27e		e. Маориф	
K.27f		f. Тандурустӣ	
K.27g		g. Пасандоз	
K.27h		h. Пардохти қарз/кредит	
K.27i		i. Дигар (муайян кунед)	
K.27j		j. Маълумот оид ба дигар	

МОДУЛ L. КИШОВАРЗӢ

№ ЗАМИН	Шумо соҳиби ин замин ҳастед ё онро иҷора медиҳед ё иҷора мегиред?	Шумо соҳиби ин замин ҳастед ё онро иҷора медиҳед ё иҷора мегиред?	Масоҳ ати замин чӣ қадар аст?	Ин чӣ гуна замин аст?	Оё ин замин обёриш аванда аст?	Сифати замин чӣ гуна аст?	Замин аз хонаи Шумо чӣ қадар дур аст?	Хонаводаи Шумо ин заминро чӣ гуна гирифтааст?	Шумо барои ин замин кадом намуди ҳуҷҷати ҳуқуқӣ ё ҳуқуқҳои соҳибиро доред?	Барои чи Шумо ҳуҷҷат надоред?
	1 = Соҳиби ин заминаам ё истифода мебарам 2 = Заминро иҷора мегирам 3 = Заминро ба иҷора медиҳам 8 = Хонавода ягон намуд замин дар соли гузашта надошт ва ба иҷора надод *>> L30*	1 = Замини наздиҳавлигӣ 2 = Замини президентӣ 3 = Хоҷагии деҳқонии 4 = Хоҷагии деҳқонии коллективи (пай/хисса) 5 = Дача 6 = Дигар (муайян кунед)	Га	1 = Замини кишти солона 2 = Боғ 3 = Чарогоҳ *>> L.7* 4 = Ҷангал *>> L.7* 5 = Ҳавз>>L.7 6 = Дигар (муайян кунед)	1 = Ҳа 2 = Не	1 = Баландтар аз миёна 2 = Миёна 3 = Пасттар аз миёна	км	*Агар L.2 = 2 >> L.13* 1 = Давлатӣ 2 = Замини президентӣ 3 = Меросӣ 4 = Дигар (муайян кунед)	1 = Сертификат 2 = Акт (ҳуҷҷати печатзадашуда) 3 = Квитансия 4 =Ҳуҷҷат нест 5 = Дигар (муайян кунед) *Агар = 4 >> L.11* *4 набошад ба >> L.12*	1 = Ин зарур нест 2 = медонам ҳуҷатҳоро чих ел гирам 3 = Барои ҳуҷҷат гирифтан маблағи лозими надоам 4 = Ҳуҷҷатҳо тахт шудаистодаанд бояд гирам 5 = Дигар
L.01	**L.02**	**L.03**	**L.04**	**L.05**	**L.06**	**L.07**	**L.08**	**L.09**	**L.10**	**L.11**
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										

МОДУЛ L. КИШОВАРЗӢ

№ ЗАМИН	Ин ҳуҷҷат ба номи кӣ қайд шудааст?	Кӣ оиди истифодаи ин замин қарор қабул мекунад?	Агар шумо ин қисми заминро имрӯз фурухтани шавед, ба чанд пул фурухта метавонед ?	Агар шумо ин заминро ба иҷора додани бошед, он гох дар давоми як сол ба чанд пул ба иҷора медодед?	Шумо заминро аз ки ба иҷора мегиред/ба ки ба иҷора медиҳед?	Дар давоми мавсими гузаштаи ғунучини хосил чи гирифта/пардохта шуд?			
	Агар L.2 = 2 >>бошад L.13 напурсед Рамзи ID хонавода	Рамзи ID хонавода	*Танҳо агар L.3 = 1 ё 5, агар не >> L.16* Сомони	*Танҳо агар L.3 = 2,3, ё 4* Сомони	*Агар L.2 = 1 >>L.18* 1 = Чамоат 2 = Хукумати нохия 3 = Хочагии дехконии коллективи 4 = Ташкилоти хусуси 5 = Хешовандон ё дустон 6 = Хонаводаи дигар 7 = Дигар (муайян кунед)	Пули накд (Сомони)	Ба таври молӣ (Сомони)	Ҳиссаи натича (%)	Арзиши тахминии фоиз дар L.17c (Сомони)
	L.12	**L.13**	**L.14**	**L.15**	**L.16**	**L.17a**	**L.17b**	**L.17c**	**L.17d**
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									

МОДУЛ L. КИШОВАРЗӢ

	ИСТИФОДАИ ЗАМИН *Агар L.5 = 3,4,5,6 ё L.2 = 3 >> Ба замини дигар гузаредр*		ЗИРОАТИ БИСЁРСОЛА *(Танҳо агар L.5 = 2, пурсед агар не >> L.21)*			
№ ЕР	Шумо имсол ин заминро як мавсими кишт дам додед?	Ба кадом сабаб?	Асосан кадом намуди зироатро айни замон Шумо бештар кишт кардаед?	Шумораи умумии дарахтон	Шумораи дарахтони мевадиҳанда	Рӯйхати ҳамаи он дарахтҳои бисёрсолае, ки дар ҳамин замини Шумо шинонда шудааст.
	1 =Ҳа 2 = Не *>> L.20a*	1 = Норасоии об 2 = Норасоии қувваи корӣ 3 = Дам дода шудааст 4 = Дигар (муайян кунед)	ҳамаи он дарахтҳои		Пас аз L.20c *>> [ба сатри дигар]*	ҳамаи он дарахтҳои бисёрсола
	L.18	**L.19**	**L.20a**	**L.20b**	**L.20c**	**L.20d**
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						

МОДУЛ L. КИШОВАРЗӢ

		ЗИРОАТИ АСОСИИ МАВСИМ *(Танҳо агар L.5 = 1)*																
		Зироати асосӣ													Зироати дуюм			
№ ЗАМИН	Мавсими асоси барои кишт кадом аст?	Бештар кадом зироатҳо р кишт кардаед	Барои кишти ин зироат чанд фоизи замин истифода шуд?	Чинд кг маҳсулот гирифтед ?	Чи қадар нуриҳои минерали истифода бурдед?	Чи қадар пору/нурии органики истифода шуд?	Чи қадар пестицид ва гербицид (заҳрхимикатҳо) истифода бурдед?		Оё Шумо барои ... дастгоҳ/техника истифода бурдед? 1=ҳа; 2=не ; 3=Даст кашид/намедонад						Зироати дигар ки дар боқимонда и замин шинондед, ? (мавсими 1) *Агар L.21b 100% бошад >> L.23*	Барои кишти ин зироат чанд фоизи замин истифода шуд?	Кадом намуди зироатҳ ои дигарро Шумо дар мавсим и асосии кишт коштед?	Шумои боз ягон мавсими дигари кишт доштед?
	1 = Баҳор 2 = Тобистон 3 = Тирамоҳ 4 = Зимистон	Рамз	%	кг	кг	кг		Воҳид? Кг ё литр	Тайёркунии замин	Кори дан	Нурӣ додан	Пестицид	Ғунучин кардан	Майда кардан	Рамз	%	Ҳамаи рӯйхати зироатҳ оро муайян кунед	1 = Ҳа 2 = Не >> *[Сатри поён] ё L.29*
	L.21	**L.21a**	**L.21b**	**L.21c**	**L.21d**	**L.21e**	**L.21f**	**L.21g**	**L.21h**	**L.21i**	**L.21j**	**L.21k**	**L.21l**	**L.21m**	**L.22a**	**L.22b**	**L.22c**	**L.23**
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		

.

МОДУЛ L. КИШОВАРЗӢ

		МАВСИМИ ДУЮМИ КИШТ *(Танҳо агар L.5 = 1)*																
		Зироати асосӣ													Зироати дуюм			
№ ЗАМИН	Мавсими дуюми барои кишт кадом аст?	Дар мавсими дуюм бештар кадом зироатҳор кишт кардаед?	Барои кишти ин зироат чанд фоизи замин истифода шуд?	Чинд кг маҳсулот гирифтед?	Чи қадар нуриҳои минерали истифода бурдед?	Чи қадар пору/нури и органики истифода шуд?	Чи қадар пестицид ва гербицид (заҳрхимикатҳо) истифода бурдед?	Оё Шумо барои ... дастгоҳ/техника истифода бурдед? 1=ҳа; 2=не ; 3=Даст кашид/намедонад						Зироати дигар ки дар боқимондаи замин шинондед, ? (мавсими 2) *Агар L.24b 100% бошад >> L.26*	Барои кишти ин зироат чанд фоизи замин истифода шуд?	Кадом намуди зироатҳои дигарро Шумо дар мавсими дуюми кишт мекоред ?	Шумо боз ягон мавсими дигари кишт доштед?
	1=Баҳор 2=Тобистон 3=Тирамоҳ 4= Зимистон	Рамз	%	кг	кг	кг		Воҳид? Кг ё литр	Тайёр кунии замин	Кориданн	Нурӣ додан	Пестисид	Ғунучин кардан	Майда кардан	Рамз	%	Ҳамаи рӯйхати зироатҳоро муайян кунед	1 = Ҳа 2 = Не *>> [Сатри поён] ё L.29*
	L.24	**L.24a**	**L.24b**	**L.24c**	**L.24d**	**L.24e**	**L.24f**	**L.24g**	**L.24h**	**L.24i**	**L.24j**	**L.24k**	**L.24l**	**L.24m**	**L.25a**	**L.25b**	**L.25c**	**L.26**
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		

МОДУЛ L. КИШОВАРЗӢ

		МАВСИМИ СЕЮМИ КИШТ *(Танҳо агар L.5 = 1)*															
		Main Crop													Secondary Crop		
№ ЗАМИН	Мавсими сеюми барои кишт кадом аст?	Дар мавсими сеюм бештар кадом зироатҳор кишт карда ед	Барои кишти ин зироат чанд фоизи замин истифода шуд?	Чинд кг маҳсулот гирифтед?	Чи қадар нуриҳои минерали истифода бурдед?	Чи қадар пору/нурии органики истифода шуд?	Чи қадар пестицид ва гербицид (заҳрхимикатҳо) истифода бурдед?		Оё Шумо барои ... дастгоҳ/техника истифода бурдед? 1=ҳа; 2=не ; 3=Даст кашид/намедонад						Зироати дигарки дар боқимондаи замин шинондед, ? (мавсими 3) *Агар L.27b 100% бошад >> L.29 ё замни* дигар	Барои кишти ин зироат чанд фоизи замин истифода шуд?	Кадом намуди зироатҳои дигарро Шумо дар мавсими сеюми кишт коштед?
	1=Баҳор 2=Тобистон 3=Тирамоҳ 4= Зимистон	Рамз	%	Кг	Кг	Кг		Воҳид? Кг ё литр	Тайёркуни и замин	Коридан	Нурӣ доданн	Пестицид	Ғунучин кардан	Майда кардан	Рамз	%	Ҳамаи рӯйхати зироатҳоро муайян кунед
	L.27	**L.27a**	**L.27b**	**L.27c**	**L.27d**	**L.27e**	**L.27f**	**L.27g**	**L.27h**	**L.27i**	**L.27j**	**L.27k**	**L.27l**	**L.27m**	**L.28a**	**L.28b**	**L.28c**
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	

МОДУЛ L. КИШОВАРЗӢ

	Оё хонаводаи Шумо ягон намуди [АШЁ] дорад?		Хонаводаи Шумо чанд [АШЁ] дорад?	Арзиши ҳозираи [АШЁ] чанд қадар аст?	Оё хонаводаи Шумо дар якҷоягӣ бо хонаводаи дигар ягон [АШЁ] дорад?	Чанд фоизи ин [АШЁ] ба хонаводаи Шумо тааллуқ дорад?	Шумо аз иҷорадиҳии [АШЁ] берун аз хонавода дар давоми 12 моҳи охир чӣ қадар пул кор кардед?
	Аввал саволи L.27-ро барои ҳамаи ашёҳо пурсед, баъд саволи L.30-L.34-ро барои ҳар як ашё пеш аз гузариш ба ашёи оянда, пурсед.	1 = Ҳа 2 = Не	Шумора	Сомонӣ	1 = Ҳа 2 = Не >> *L.34*	%	Сомони
Рамз	Номгӯи ашё	**L.29**	**L.30**	**L.31**	**L.32**	**L.33**	**L.34**
1	Трактор						
2	Сипор (плуг) барои ҳайвон						
3	Сипор (плуг)-и механиқӣ						
4	Аггрегатор, диск ва ғ.						
5	Дастгоҳи кишткунанда						
6	Ядак (Присеп)						
7	Майдакунандаи моторӣ						
8	Майдакунандаи дастӣ						
9	Насоси механиқии об						
10	Осиёб						
11	Дастгоҳи ширдӯшӣ						
12	Дастгоҳ барои тайёр кардани хӯроки чорво						
13	Насоси мотории инсектисид (дорупошак)						
14	Насоси электрикии об						
15	Мешалка (омехтакунак)						
16	Гармхона						
17	Соябон/шипанг						

МОДУЛ L. КИШОВАРЗӢ

	Оё хонаводаи Шумо соли гузашта ягон [ЧОРВО] нигоҳубин кардааст?		Хонаводаи Шумо айни ҳол чанд [ЧОРВО] дорад?	Оё чорво шир медиҳад?	Агар ҳа, он гоҳ чӣ қадар дар давоми 7 рӯзи охир?
	Саволи L.33-ро барои ҳамаи намуди чорво пурсед, пеш аз гузариш ба саволи L.34-L.37	1 = Ҳа 2 = Не	Миқдори чорво *Агар 0 >> сатри дигар*	1 = Ҳа 2 = Не *Агар 2 >> сатри дигар*	Литр
	Номгӯи чорво	**L.35**	**L.36**	**L.37**	**L.38**
1	Гови ҷӯшой				
2	Гови калони шохдор				
3	Хук				
4	Гӯсфанд				
5	Буз				
6	Паррандаи хонагӣ				
7	Асп				
8	Хар				
9	Занбӯри асал				
10	Харгӯш				
11	Моҳӣ				
12	Дигар (муайян кунед) _____				

COMMUNITY SURVEY

Module A

	Interview ID	
1	Name of enumerator	
2	Name of field supervisor	
3	Name of data entry operator	
4	District	
5	Municipality (jamoat)	
6	Village	
7	Position of interviewee	

1 = Community Leader
2 = Deputy community leader
3 = Other government official
4 = Other (specify)

Module B	1	How many people reside in this village?	
	2	How many households live in this village?	
	3	Since 1991, have more people moved into or out of this village?	
		More moved in	1
		More moved out	2
		Similar numbers of people moved in and out	3
		None moved in or out	4
	4	Is the life of the people in this village better or worse than it was ten years ago?	
		Better	1
		Worse	2
		No change	3
	5	Is the life of the people in this village better or worse than it was three years ago?	
		Better	1
		Worse	2
		No change	3
	6	What proportion of households in this village have migrants abroad?	%
	7	How many entire households have emigrated abroad in the last five years?	
Module C	1	What is the material used in this village for most of the roads?	
		Cement/concrete	1
		Asphalt	2
		Gravel	3
		Earth	4
	2	In general, what is the quality of the roads at this village?	
		Excellent	1
		Good	2
		Satisfactory	3
		Unsatisfactory	4
		Bad	5
	3	In what portion of the streets in this village do the streetlights function every night?	
		All	1
		Most	2
		Some	3
		None	4
	4	What is the distance from this village to Dushanbe?	
	5	How many minutes does it take to get to Dushanbe?	
	a	By bus?	Hour and min
	b	By car?	
	c	By marshrutka?	
	6a	Is there a marshrutka to Dushanbe directly from this village?	
		Yes	1
		No	2
	6b	How much does a one-way trip to Dushanbe cost?	
	7	What is the distance from this village to Qurghonteppa?	
	8	How many minutes does it take to get to Qurghonteppa?	
	a	By bus?	
	b	By car?	
	c	By marshrutka?	
	9	How much does a one-way trip to Qurghonteppa cost?	
	10	What is the distance from this village to the raion administration center?	
	11	How many hours does it take to get to the raion administration center?	
	a	By bus?	
	b	By car?	
	c	By marshrutka?	
	12	How much does a one-way ride to the raion administrative center cost?	
	13a	What portion of the houses in this village have access to the electrical grid?	
		All	1
		Most	2
		Some	3
		None	4
	13b	What portion of the houses in this village own private electric generators?	
		All	1
		Most	2
		Some	3
		None	4
	14	Is there centralized water supply in this village?	
		Yes	1
		No	2 >>C16
	15	What portion of the houses in this village have direct access to the water pipe grid?	
		All	1
		Most	2
		Some	3
		None	4
	16	Is the water supply in this village sufficient for all household needs?	
		Always sufficient	1
		Sometimes sufficient	2

Never sufficient 1
Insufficient in the summer 4

17 Is there a centralized sewage system in this village?

Yes 1
No 2

18 Is there centralized garbage collection and disposal in this village?

Yes 1
No 2 >>C20

19 How often is garbage collected at this village?

Daily 1
Every few days 2
Weekly 3
Every few weeks 4
Never 5

20 What portion of the houses in this village have landline telephones?

All 1
Most 2
Some 3
None 4

21 How many television channels (not including satellite TV) are received in this village?

22 How long does it take for newspapers to arrive from Dushanbe to this village?

Same day 1
Next day 2
Within a week 3
Over a week 4
National newspapers do not arrive here 5

23 Is there a public bath in this village?

Yes 1
No 2

24 Is natural gas available in this village?

Yes 1
No 2

Module D

1 What is the major economic activity of the population in this village?

a Most important
b Second most important
c Third most important

Agriculture 1
Mining 2
Manufacturing 3
Energy, gas, and water supply 4
Construction 5
Retail, trade, restaurants and hotels 6
Transport 7
Finance, real estate, insurance 8
Public administration and defense 9
Education 10
Health and social services 11
Other service activities 12
Other 13

2 What part of the male working age population in this village does not have a regular job at this time? %

3 Have any enterprises fully closed in this village in the past two years?

Yes 1
No 2 >>D5
Enterprises did not exist to begin with 3 >>D7

4 How many people had worked at those closed enterprises, in total?

5 Are there any enterprises operating at reduced capacity in this village?

Yes 1
No 2 >>D7

6 How many people in this village are on leave without pay from these enterprises?

7 Are households engaged in independent economic activity in this village?

Yes 1
No 2 >>D9a

8 What part of the households in this village are engaged in this independent economic activity?

All 1
Most 2
Some 3
None 4

9a Do you think that the economy in this village has improved or deteriorated in the past 12 months?

Better 1
Worse 2
No change 3

9b Do you think that the economy in this village has improved or deteriorated in the past 3 years?

Better 1
Worse 2
No change 3

10a In your view, what is the share of MALE adults (>18) in this village that work abroad during the year? [ ] %

10b In your view, what is the share of FEMALE adults (>18) in this village that work abroad during the year? [ ] %

Module E

1 Are there schools in this village?

- Yes 1
- No 2 >>Module F

2 What portion of school-age boys (Class 1-9) in this village attend school? [ ]

- Almost all 1
- More than half, but not all 2
- Half 3
- Less than half 4
- Few 5
- None 6

3 What portion of school-age girls (Class 1-9) in this village attend school? [ ]

- Almost all 1
- More than half, but not all 2
- Half 3
- Less than half 4
- Few 5
- None 6

4 Are all teaching positions at schools in this village filled? [ ]

- Yes 1 >>E6
- No 2

5 What portion of teaching positions are vacant? [ ]

- Almost all 1
- More than half, but not all 2
- Half 3
- Less than half 4
- Few 5
- None 6

6 Do most schools in this village have satisfactory and sufficient ____?

- a Buildings [ ] Yes 1
- b Desks/chairs [ ] No 2
- c Blackboards [ ]
- d Textbooks [ ]
- e Heating fuel [ ]
- f Other school supplies [ ]
- g Water supply [ ]
- h Health and hygiene facilities [ ]
- i Power supply [ ]

7 For how days/weeks/months in this past academic year were schools in this village closed due to _____? (INCLUDE UNIT)

- Agricultural work [ ]
- Bad weather [ ]
- Quarantine [ ]
- Lack of teachers [ ]
- Other [ ]

8 In general, what is the quality of schools in terms of work in this village? [ ]

- Excellent 1
- Good 2
- Satisfactory 3
- Bad 4

9 Have schools in this village improved or worsened in the past two years in terms of _____?

- Buildings [ ] Better 1
- Desks/chairs [ ] Worse 2
- Blackboards [ ] Same 3
- Textbooks [ ]
- Heating fuel [ ]
- Other school supplies [ ]

Module F

1 In general, what is the quality of health services in this village? [ ]

- Excellent 1
- Good 2
- Satisfactory 3
- Bad 4

2 Where do most of the women in this village give birth to their children? [ ]

- Hospital 1
- Maternity home (rodom) 2
- Home 3
- Another place 4

3 Have there been any inoculation campaigns in this village in the past year? [ ]

- Yes 1
- No 2

4 What portion of the children under 12 months have been innoculated in this village?

- Almost all 1
- More than half, but not all 2
- Half 3

		Less than half	4
		Few	5
		None	6
	5a Are there pharmacies in this village?		
		Yes	1
		No	2 >>Q6
	5b Are the most often-used drugs, e.g. antibiotics, available in the local pharmacy in this village?		
		Always available	1
		Sometimes available	2
		Never available	3
	6 Have general health services improved or worsened in the past two years?		
		Better	1
		Worse	2
		No change	3
	7 What is the main source of water for this village?		
		River	1
		Artificial lake	2 >>Module G
		Reservoir, pool	3 >>Module G
		Groundwater	4 >>Module G
	8 Are there any cattlesheds or cowhouses located along the river?		
		Yes	1
		No	2
	9 Do owners of the cattlesheds or cowhouses dispose waste into the river?		
		Yes	1
		No	2
Module G	1 What portion of the population is engaged in agriculture at this village?		
		Almost all	1
		More than half, but not all	2
		Half	3
		Less than half	4
		Few	5
		None	6
	2 What major agricultural crops are grown by people in this village?		
	a	Most important	
	b	Second most important	
	c	Third most important	
	3 What is the amount of agricultural land in this village, in hectares?		
	3a How much of this land is annual cropland?		
	3a1 How much of this land is irrigated annual cropland		
	3b how much of the land is perennial cropland		
	3b1 How much of this land is irrigated perennial cropland		
	3c How much of this land is for pasture?		
	4 What amount of agricultural land is under _____?		
	a	Individual dehkan farming	
	b	Collective dehkan farming	
	c	Household plots	
	d	Presidential plots	
	e	Agricultural enterprises	
	f	Other	
	5 What portion of agricultural produce is produced in irrigated fields in this village?		
		Almost all	1
		More than half, but not all	2
		Half	3
		Less than half	4
		Few	5
		None	6
	6a Do agricultural extension workers from the Ministry of Agriculture advise dehkan farmers and households in this village?		
		Yes	1
		No	2 >>Q7
	6b How often do they visit?		
		More than once a week	1
		Weekly	2
		2-3 times a month	3
		Monthly	4
		Every other month	5
		2-3 times a year	6
		Once a year	7
	7 Which of the following organizations currently exist in this area?		
	a	Collective dehkan farms	1 = Yes 2 = No
	b	Producer cooperatives	
	c	Service cooperatives	
	d	Water user associations	
	e	Mobile milk collector	
	f	Stationary milk collector	
	8 Did rain fall in this village more or less in the past 12 months than in the previous 12 months?		

		More	1
		Less	2
		No change	3
9	How much does a hired man in this village earn in a day by doing _____?		
a		Weeding	
b		Planting/sowing	
c		Irrigating	
d		Harvesting	
10	How much does a hired woman in this village earn in a day by doing _____?		
a		Weeding	
b		Planting/sowing	
c		Irrigating	
d		Harvesting	
11	Is there a system of mutual assistance among dehkan farmers in this village while doing field work?		
		Yes	1
		NO	2
12	How much do you pay for machine services in general (tractors/harvesters/combines)		unit
a		tractor	$200 day
b		a harvester	$300 day
c		a combine	$200 ha

	Module H	1	2	3	4	
		How many [INSTITUTIONS] in [month]?	Is this [INSTITUTION] completely started?	What is the distance from [VILLAGE] to the nearest [INSTITUTION]	How long does it take to get from [VILLAGE] to [INSTITUTION]	
	INSTITUTION	If 0 >> 13	1 = Yes, 2 = No	km	hours	minutes
1	Post office					
2	State telephone service					
3	Militia/Police					
4	Fire brigade					
5	Hospital					
6	Polyclinic					
7	Feldsher Point					
8	First aid/ambulance					
9	Women's consultation					
10	Drugstore/pharmacy					
11	Doctor					
12	Children's doctor					
13	Dentist					
14	Residence care establishment					
15	State daycare					
16	Private daycare					
17	State kindergarten					
18	Private kindergarten					
19	State secondary school					
20	State incomplete secondary school					
21	Private school					
22	State gymnasium					
23	Private gymnasium					
24	Professional-technical school					
25	Institute/university					
26	National government offices					
27	State employment service					
28	State pension/allowance institution					
29	Min. of Agriculture representation					
30	State stores					
31	Private store					
32	Food market/bazaar					
33	Livestock market/bazaar					
34	State bank					
35	Private/commercial bank					
36	Theater/cinema/culture club					
37	Sports club					
38	Swimming pool					
39	Local newspaper					
40	Restaurant					
41	Café					
42	Petrol station					
43	Airport					
44	Railway station					
45	Bus station					

Module I		1		
		What is the current month?		
		What are the prices right now? OBSERVE PRICES		
Code	Item	Is it available	Price	Unit
851	Bread			
852	Non bread			
853	Flour			
854	Wheat			
855	Cereals			
856	Rice			
857	Macaroni products			
858	Dried beans, lentils, pulses, peas			
859	Other grain products (e.g. maize, oats)			
860	Onions			
861	Garlic			
862	Potatoes			
863	Tomatoes			
864	Carrots			
865	Cabbage			
866	Cauliflower			
867	Cucumber			
868	Mushrooms			
869	Preserved vegetables			
870	Other vegetables			
871	Apples			
872	Oranges			
873	Grapes			
874	Watermelon/melon			
875	Pumpkin			
876	Other fresh fruit			
877	Dried fruits			
878	Preserved fruits			
879	Dried nuts			
880	Beef			
881	Chicken			
882	Lamb			
883	Pork			
884	Sausages			
885	Canned meat			
886	Other meat products (Specify)			
887	Fish (fresh)			
888	Fish (canned)			
889	Fish (salted)			
890	Eggs			
891	Fresh milk			
892	Cheese			
893	Powdered milk			
894	Other dairy products (specify)			
895	Butter			
896	Vegetable oil			
897	Ghee			
898	Animal fat			
899	Soft drinks (e.g. Coke)			
900	Mineral water			
901	Fruit juice			

902	Coffee			
903	Tea			
904	Salt			
905	Sugar			
906	Sweets			
907	Jam			
908	Ice cream			
909	Chocolate			
910	Pastries			
911	Imported Beer			
912	Wine			
913	Alcohol drinks (other)			
914	Local beer			
915	Local vodka			
916	Matches			
917	Local cigarettes			
918	Imported cigarettes			
919	Hard soap			
920	Local daily newspaper			
921	Local business fare			
922	Aspirin			
923	Mother's harout			

Module 1. Aid Flows Participation					
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1 = USAID 2 = TAC 3 = Peace Corps 4 = [illegible] 5 = UNICEF 6 = [illegible] 7 = Community 8 = Other (specify) 99 = Don't know	1 = Agriculture 2 = Education 3 = Health 4 = Economic development 5 = Water 6 = Other infrastructure 7 = Financial/credit 8 = Forestry 9 = Other (specify) 99 = Don't know		1 = [illegible] 2 = Other [illegible] 3 = Encouraged/[illegible] 4 = [illegible] 5 = [illegible] 6 = [illegible] 7 = Road/sewer/[illegible] 8 = Other [illegible] 9 = [illegible] 10 = Other (specify) 99 = Don't know	

РАҚАМИ РАМЗИИ МУСОҲИБА

ОЗУҚАВОРӢ БА ХОТИРИ ОЯНДА - ДАВРАИ МИЁНАИ ТАДҚИҚОТИ ХОНАВОДАҲО ТОҶИКИСТОН 2015

САВОЛНОМА БАРОИ РАИСОНИ МАҲАЛЛА

САВОЛДИҲАНДА, РОҲБАР, САНА ВА ВАҚТИ ТАШРИФ

A 1 НОМИ САВОЛДИҲАНДА: _____ РАМЗ: [ ][ ]

A 2 НОМИ РОҲБАР (СУПЕРВИЗОР): _____ РАМЗ: [ ][ ]

A 3 НОМИ ОПЕРАТОРИ ВОРИДКУНӢ: _____ РАМЗ: [ ][ ]

САНА:

РӮЗ		МОҲ		СОЛ			
				2	0	1	5

ВАҚТИ ОҒОЗ:

СОАТ		ДАҚИҚА	

ВАҚТИ АНҶОМ:

СОАТ		ДАҚИҚА	

ҶОЙГИРШАВИИ ҶУҒРОФӢ

A 4 НОҲИЯ: _____ РАМЗ: [ ][ ]

A 5 ҶАМОАТ (МАҲАЛЛА): _____ РАМЗ: [ ][ ]

A 6 ДЕҲА/КӮЧА: _____ РАМЗ: [ ][ ]

GPS КООРДИНАТҲОИ МИНТАҚА

АРЗ (ШИМОЛ): [ ][ ] ° [ ][ ] . [ ][ ][ ][ ] ' БАЛАНДӢ (М): [ ][ ][ ][ ]

ТӮЛ (ШАРҚ): [ ][ ] ° [ ][ ] . [ ][ ][ ][ ] '

A 7 ВАЗИФАИ МУСОҲИБ..... [ ]

1 = Раиси маҳалла 2 = Муовини раиси маҳалла 3 = Дигар корманди давлатӣ 4 = Дигар (муайян кунед)

МОДУЛИ B

B 1 Дар ин деҳа чанд нафар аҳолӣ истиқомат мекунад?

B 2 Дар ин деҳа чанд хонаводаҳо зиндагӣ мекунанд?

B 3 Аз соли 1991 инҷониб аҳолии ин деҳа бо сабаби кучида рафтанд ё ба ин ҷо кучида рафтанд?

1=Бо сабаби кучиданд 3=Кучиданд ва кучиданд ҳоҳанд
2=Ба ин ҷо кучиданд рафтанд 4=Ба ин ҷо кучиданд ва кучиданд ҳоҳанд

B 4 Ҳиссаи аҳолии дар ин деҳа нисбат ба даҳ соли пешин бехтар ё бадтар шуд?

1=Бехтар 2=Бадтар 3=Баробар

B 5 Оё ҳиссаи аҳолӣ дар ин деҳа нисбат ба се соли пешин бехтар ё бадтар шуд?

1=Бехтар 2=Бадтар 3=Баробар

B 6 Чанд фоиз хонаводаҳо ин деҳа дар хориҷа кишвар кӯчидаанд? %

B 7 Чанд хонаводаи дар панҷ соли охир ба хориҷа кӯчиданд рафтаанд?

МОДУЛИ C

C 1 Барои ҷамъ кардан чӣ гуна роҳро дар ин деҳа кадом намуди шаклҳо истифода бурда шудаанд?

1=Сангфарш 2=Асфалт 3=Шағал 4=Хок

C 2 Умуман, сифати роҳро дар ин деҳа чӣ ҳол аст?

1=Хуб 2=Хуб 3=Қаноатбахш 4=Қаноатбахш 5=Ҳеҷ ҳисоб ёфт

C 3 Дар рӯзҳои ҳаҷмаш кӯчидан ин деҳа чаро/фонуси кӯчаҳо дар шаб нур мекунад?

1=Дар ҳамаи ҷойҳо 2=Дар баъзе ҷойҳо 3=Дар ҳеҷ ҷойҳо 4=Дар ин ҳолат ҳеҷ

C 4 Масофа байни ин деҳа то шаҳри Душанбе чанд километр аст? км

C 5 То ба шаҳри Душанбе рафтан чӣ қадар вақт сарф мешавад? дақ: СОҲ:

C 5a Бо воситаи автобус? дақ: СОҲ:

C 5b Бо воситаи мошини сабукрав? дақ: СОҲ:

C 5c Бо воситаи микроавтобус (маршрутка)? дақ: СОҲ:

C 6a Оё аз ин деҳа то ба шаҳри Душанбе микроавтобус (маршрутка) ҳаст? 1=ҲА 2=НЕ

C 6b Роҳкиро ба як тараф то Душанбе чанд пул аст? СОМОНӢ

C 7 Масофа байни ин деҳа то шаҳри Кӯрғонтеппа чанд километр аст? км

C 8 То ба шаҳри Кӯрғонтеппа рафтан чӣ қадар вақт сарф мешавад?

C 8a Бо воситаи автобус? дақ: СОҲ:

C 8b Бо воситаи мошини сабукрав? дақ: СОҲ:

C 8c Бо воситаи микроавтобус (маршрутка)? дақ: СОҲ:

C 9 Роҳкиро ба як тараф то Кӯрғонтеппа чанд пул аст? СОМОНӢ

C 10 Масофа байни ин деҳа то марказ ноҳия ба чанд барабар аст? км

C 11 То ба марказ ноҳия рафтан чанд қадар вақт сарф мешавад? дақ: СОҲ:

C 11a Бо воситаи автобус? дақ: СОҲ:

C 11b Бо воситаи мошини сабукрав? дақ: СОҲ:

C 11c Бо воситаи маршрутка? дақ: СОҲ:

C 12 Роҳкиро ба як тараф то марказ ноҳия чанд пул аст? СОМОНӢ

C 13a Чанд хонаҳои ин деҳа ба хатти барқ дастраси доранд?

1=Ҳамаи 2=Бисёраш 3=Баъзеаш 4=Ҳеҷ, ҳеҷ ҳеҷ

C 13b Чанд хонаҳои ин деҳа генератори электрикиро ҳамаи доранд?

1=Ҳамаи 2=Бисёраш 3=Баъзеаш 4=Ҳеҷ, ҳеҷ ҳеҷ

C 14 Оё дар ин деҳа таъминоти марказонидашудаи об ҳаст? 1=Ҳа 2=Не → C 16

C 15 Чанд хонаҳои ин деҳа ба хатти обгузар дастраси бевосита доранд?

1=Ҳамаи 2=Бисёраш 3=Баъзеаш 4=Ҳеҷ, ҳеҷ ҳеҷ

C 16 Оё таъмини об дар ин деҳа барои ҳаҷми талаботи аҳолии талабот ба хонаҳо нафиҳ аст?

1=Ҳамаи ба нафиҳ аст 2=Бисёраш нафиҳ аст 3=Ҳеҷ ба нафиҳ нест 4=Дар ҳаҷми талабот ба нафиҳ аст

C 17 Оё дар ин деҳа системаи марказонидашудаи канализатсия ҳаҳ ҳаҳ доранд? 1=ҲА 2=НЕ

C 18 Оё дар ин деҳа ҷавононро ба ҳифзи муҳити зисти [illegible] ҷалб кардан [illegible]? [ ] 1=ҲА; 2=НЕ → C20

C 19 То чи миқдор [illegible] дар ин деҳа ҷамъ карда мешавад? [ ]

1=Хеле; 2=Хеле [illegible]; 3=Хеле [illegible]; 4=Хеле [illegible]; 5=Ҳеҷ [illegible]

C 20 Чанд донаҳои ин деҳа телефони ҳамроҳ доранд? [ ] [ ]

1=Ҳамаи; 2=Бисёрии; 3=Баъзеи; 4=Ҳеҷ [illegible]

C 21 Чанд пойҳои [illegible] (бо ҳисоби [illegible]) дар ин деҳа пиёда [illegible] [ ] [illegible]

C 22 Чӣ қадар вақт барои дастрас шудан [illegible] аз шаҳри Душанбе ба ин деҳа сарф мешавад? [ ]

1=Ҳамаи [illegible]; 2=Ҳеҷ [illegible]; 3=Дар [illegible]; 4=Дар [illegible]; 5=[illegible]

C 23 Оё дар ин деҳа ҳаммом ҳаммом [illegible]? [ ] 1=ҲА; 2=НЕ

C 24 Оё дар ин деҳа [illegible] дисперсиаҳо [illegible]? [ ] 1=ҲА; 2=НЕ

МОДУЛИ D

D 1 Фаъолиятҳои асосии иқтисодии аҳолии ин деҳа чиҳо?

	D 1a Номи [illegible]	D 1b Дуюм [illegible]	D 1c Сеюм [illegible]
Кишоварзӣ	1	1	1
Саноати [illegible]	2	2	2
Истеҳсолот	3	3	3
Тиҷорати [illegible]	4	4	4
Сохтмон	5	5	5
Фурӯши [illegible]	6	6	6
Нақлиёт	7	7	7
Маҳалли [illegible]	8	8	8
Идоракунии давлатӣ	9	9	9
Маориф	10	10	10
Хизматрасониҳо [illegible]	11	11	11
Дигар фаъолиятҳо [illegible]	12	12	12
Ҳеҷ [illegible]	13	13	13

D 2 Чанд фоиз [illegible] ба [illegible] дар ин деҳа [illegible] [ ] %

D 3 Оё дар давоми ду соли [illegible] дар ин деҳа ба [illegible] фаъолиятҳо [illegible]? [ ] 1=ҲА; 2=НЕ → D5; 3=ДОРОҲНА НЕСТ → D7

D 4 Дар ин [illegible] фаъолиятҳо [illegible] чанд нафар [illegible] [ ]

D 5 Оё дар ин деҳа [illegible] фаъолиятҳо [illegible] [ ] 1=ҲА; 2=НЕ → D7

D 6 Чанд нафар одамон дар ин деҳа дар [illegible] [illegible] [illegible]

E 5c	Тахтаи сиёҳ		
E 5d	Китобҳои дарсӣ		
E 5e	Шоҳиҳои бозиҳо, ҳаракатӣ		
E 5f	Дигар лавозимоти хонаӣ		
E 5g	Телевизиони ранг		
E 5h	Мусиқиҳои ҳаҷмӣ ва сабкӣ		
E 5i	Компьютер, ноутбук, планшет		

E 7 Оё дар давраи соли гузашта мактабҳои ин деҳа аз сабаби _____ фаъолияташонро чанд рӯз/моҳ/ҳафта қатъ карда буданд?

	Рӯз/моҳ/ҳафта
Норасоии ҳаҷми кор	
Обу ҳаво нобарорӣ	
Ҳаракатҳо	
Набудани сӯзишворӣ	
Дигар_____	

E 8 Умуман, оё ин мактабҳо ба ин деҳа чӣ гуна аст? [ ]

1=Хуб 2=Миёна 3=Камчиҳо 4=Бад

E 9 Ба мактабҳои ин деҳа дар давраи панҷ соли охир аз ҷиҳати беҳтар шудани ё бадтар?

	1=Беҳтар	2=Бадтар	3=Тағйирнашудаанд
Ҳаҷмҳо	☐	☐	☐
Парта/курсӣ	☐	☐	☐
Тахтаи сиёҳ	☐	☐	☐
Китобҳои дарсӣ	☐	☐	☐
Сӯзишворӣ барои гармкунӣ	☐	☐	☐
Дигар лавозимоти хонаӣ	☐	☐	☐

МОДУЛИ F

F 1 Умуман, оё ин амбулатория ба ҳаёти дар ин деҳа чӣ гуна аст? [ ]

1=Хуб 2=Миёна 3=Камчиҳо 4=Бад

F 2 Ба ин ҷойи ҳаҷми ин деҳа кудомин хуруҷ дар кучо таҳвилу вакцинаҳо? [ ]

1=Ҳамаҷониба 2=Таҳвилгоҳ (ҳаҷмӣ) 3=Хаста 4=Дигар ҷо

F 3 Оё дар ин деҳа соли гузашта ягон ҳодисаи эпидемиологӣ гузаронида шуда буд? [ ] 1=Ҳа, 2=Не →F5

F 4 Чанд қисми беморонро то 12 соҳа дар ин деҳа эҳтиёрдорӣ шудаанд? [ ]

1=Ҳамаи [illegible] 3=Нисфи [illegible] 5=Ҳеч
2=Бисёр [illegible] 4=Панҷяки [illegible] 6=Аз [illegible]

F 5 Оё дар деҳаи Шумо доруҳона ҳаст? 1=Ҳа, 2=Не

F 5a Оё доруҳонаҳои ин ноҳия ба фоҳишаҳо, ҳомиладорон ва нобиноёнро, дар доруҳонаи ноҳияи ин деҳа дастрас ҳастанд? [ ]

1=Ҳамаи дастрас ҳастанд 2=Баъзан дастрас ҳастанд 3=Ҳеҷ дастрас нестанд

F 6 Оё хонаҳои расонидани ҳамлаи ҳомиладорӣ ба ҳаёти дар деҳаи ин ҷойи ҳаҷмӣ беҳтар шудаанд ё бадтар? [ ]

1=Беҳтар шудаанд 2=Бадтар шудаанд 3=Тағйирнашудаанд

F 7 Сирриҳоро ба кӣ ба ин деҳа чӣ гуна аст? [ ]

1=Ҳаҳ 2=Обанбори кӯҳӣ → G 3=Обанбоҳо, ҳаҳ → G 4=Обанбоҳо, ҳаҳ → G

F 8 Оё дар лаби дарё ягон ҳаҳ ё ҳавзҳо ҷойгир шудаанд? [ ] 1=Ҳа 2=Не

F 9 Оё сохтмони ҳаҳ ва ҳавзҳо ба партовҳоро ба дарё мепартоянд? [ ] 1=Ҳа 2=Не

Модули G

G 1 Чанд қисми аҳолӣ дар ин деҳа ба фаъолиятҳо кишоварзӣ машғул ҳастанд? [ ]

1=Ҳамаи [illegible] 3=Нисфи [illegible] 5=Ҳеч
2=Бисёр [illegible] 4=Панҷяки [illegible] 6=Аз [illegible]

G 2 Ба ҳисоби миқдори аҳолии ин деҳа ба кишоварзӣ кардани ин ҷойи ҳаҷмӣ чанд нафар мебошанд?

	G 2a	G 2b	G 2c
	Ҳамаи кӯдакон	Духтарҳо	Писарҳо
Ҳамаи	1	1	1
Синфи	2	2	2
Шоҳ	3	3	3
Дигар (бо ҳисоби ҳамаи)_____	4	4	4
Дигар (бо ҳисоби ҳамаи)_____	5	5	5
Дигар (бо ҳисоби ҳамаи)_____	6	6	6

G 3 Масоҳати заминҳо нишоварӣ дар ин деҳа, ба ҳисоби гектар чӣ қадар аст? ГА

a Чи қадари ин заминҳо ништи аҳолаи мебошад? ГА

a1 Чӣ қадари ин заминҳо ништи аҳолаи обӣ аст? ГА

b Чи қадари ин заминҳо аллаҳо бинёҳолаи аст? ГА

b1 Чи қадари ин заминҳо ништи бинёҳолаи обӣ аст? ГА

c Чи қадари ин заминҳо бирҳо чарогоҳ аст? ГА

G 4	Чи қудрат замини кишоварзии ба _____ тааллуқ доред?	
a	Хоҷагии деҳқонии индивидуалӣ	ГА
b	Хоҷаи деҳқонии ноҳиявӣ	ГА
c	Замини ноҳиявӣ	ГА
d	Замини президентӣ	ГА
e	Пирҳонаи кишоварзӣ	ГА
f	Дигар	ГА
G 5	Чанд қисми маҳсулоти кишоварзӣ аз замин ҷамъ оварда шавандаро ба деҳқон рӯёнида мешавад?	

1=Ҳамаи ҳосилро	3=Нисфашро	5=Ҳеҷ
2=Аксари ҳосилро	4=Камтар аз нисфашро	6=Ҳеҷ ҳосилро

G 6a	Оё мутахассисони Вазорати кишоварзӣ ба деҳқонон ва хонаводаҳои ба деҳа маслиҳатро медиҳанд?		1=ҲА 2=НЕ → G7
G 6b	То чӣ андоза тез тез онҳо хабар мегиранд?		

1=Ҳафтае як марта ё бисёр	3=Ҳар ду ҳафтае	5=Камтар аз ду ҳафтае	
2=Ҳар моҳе	4=Ҳар се моҳе	6=Дуҷанд ё бисёр	7=Камтар аз се моҳе

G 7	Шумо ба кадом намудҳои ҳимояи деҳқонӣ ниёз доред?	1=ҲА	2=НЕ
a	Кооперативи деҳқонии истеҳсолӣ	☐	☐
b	Кооперативҳои истеҳсолӣ	☐	☐
c	Кооперативҳои ёрдамӣ	☐	☐
d	Ассоциатсияҳои истифодабарандагони об	☐	☐
e	Ҷамъиятҳои мобилии шир	☐	☐
f	Ҷамъиятҳои синтетикиро ҷамъ	☐	☐
G 8	Оё дар давоми 12 моҳи охир борҳо шумо барои дар ин деҳа ҳисобат ба 12 моҳи соли пешин ҳиссаҳо пул ё кимиёвӣ		

1=Ҳамаро	3=Аксаро	5=Ҳеҷ

G 9	Барои кирояи дар ин деҳа дар як рӯз бар ниёзи ҳифзи корҳо ҳарҷ шударо пул ба даст овардед?	
a	Хишкаи кардан	СОМОН
b	Шиноидан/ноҳтан	СОМОН
c	Обёрӣ	СОМОН
d	Гулчинии ҳосил	СОМОН
G 10	Зани кирояи дар ин деҳа дар як рӯз бар ниёзи ҳифзи корҳо ҳарҷ шударо чанд пул ба даст овардед?	
a	Хишкаи кардан	СОМОН
b	Шиноидан/ноҳтан	СОМОН
c	Обёрӣ	СОМОН
d	Гулчинии ҳосил	СОМОН
G 11	Ҳангоми ҳифзиши корҳои сохтмонӣ оё ягон системаи нӯҳвоии обёрӣ ҳаҷмҳои дар ҳайати деҳконон заҳмат мекунад?	1=ҲА 2=НЕ
G 12	Барои истифодаи ҳисобрасонии техникаҳои кишоварзӣ чанд сомон карҷ мекунед?	

		Сиҳоҳ	Ҳаҷм (Рӯҳ)
a	Трактор		
b	Мошини ҳосилгирӣ		
c	Комбайн		

МОДУЛИ Н - МУАССИСАҲОИ МАҲАЛЛИ						
	МУАССИСА	Н1	Н2	Н3	Н4	
		Дар деҳаи Шумо чанд [МУАССИСАҲО] мавҷуд аст?	Оё ин [МУАССИСА] пурра бо корманҳои таъмин	Масофа байни [ДЕҲА]-и Шумо ва наздиктарин [МУАССИСА] чӣ	Барои расидан ба [ДЕҲА]-и Шумо то ба [МУАССИСА]-и	
			ҲА 1			
			НӢ 2	НМ	Соат	Дақиқа
1	Почта					
2	Хадамоти алоқаи давлатӣ					
3	Мобилӣ					
4	Хадамоти интернетӣ					
5	Беморхона					
6	Поликлиника					
7	Пункти тиббии [ёрии тиббӣ]					
8	Ёрии ҳамшираҳо/ёрии ҳамшираҳо					
9	Маркази таваллуд					
10	Аптека/доруҳона					
11	Дуктур					
12	Дуктури кӯдакон					
13	Дуктури занон					
14	Ҳамшираи					
15	Хизматрасонии давлатии тиббии рӯзона					
16	Хизматрасонии хусусии тиббии рӯзона					
17	Боғи бачагонаи давлатӣ					
18	Боғи бачагонаи хусусӣ					
19	Мактаби миёнаи давлатӣ					
20	Мактаби миёнаи нотиҷоратии давлатӣ					
21	Мактаби хусусӣ					
22	Гимназияи давлатӣ					
23	Гимназияи хусусӣ					
24	Мактаби касбӣ					
25	Донишкада/донишгоҳ					
26	Шӯъбаҳои ҳукумати давлатӣ					
27	Шӯъбаи шуғли аҳолӣ					
28	Шӯъбаи суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа					
29	Намояндагии Вазорати корҳои дохилӣ					
30	Маҳаллаи давлатӣ					
31	Маҳаллаҳои хусусӣ					
32	Маҳалла/бозори ҷӯроқвӣ					
33	Бозори ҷорӣ					
34	Ҷойҳои давлатӣ					
35	Ҷойҳои хусусӣ/тиҷоратӣ					
36	Театр/кино/клуби оилавӣ					
37	Клуби варзиш					
38	Ҳовзи шиноварӣ					
39	Газетаи маҳаллӣ					
40	Тарабхона					
41	Кафе					
42	НФС (нуқтаи суғуртаи суғуртавӣ)					
43	Фурӯшгоҳи қаҳвагӣ/чой					
44	Стансияи ҷои ҷойгиршавӣ					
45	Истгоҳи автобус					

НАРХҲОИ ЯК МАҲСУЛОТ МУҚОИСАДА КУНED				
Рамз	Маҳсулот	1		2
		Ҳоло ҳадди моҳ ast? Февраль Ҳоло нарҳҳо чи ҳел ҳастанд?		
		Оё дастрас ast?	Нарх	Воҳид
851	Хлеб			дона
852	Нон			дона
853	Орд			кг/халта
854	Гандум			кг
855	Галлаҳиҳо			кг
856	Биринҷ			кг
857	Маҳсулотҳои макаронӣ			кг/грам
858	Лубиёи хуш, мева, лубиёгиҳо, ҳакуҷ			кг
859	Дигар маҳсулоти донаҳо (масалан, чуворимаҳо, чаҳи рутӣ)			кг
860	Пиёз			кг
861	Чичиму/ҳаренёз			кг
862	Картошка			кг
863	Помидор			кг
864	Сабзӣ			кг
865	Карам			кг
866	Гулкарам			кг
867	Кӯҳрамо			кг
868	Ҷавдуру, ҳаҷ, ҳорҷ			кг
869	Сабзавоти консервакуда			кг/банка
870	Дигар сабзавот			кг
871	Себ			кг
872	Афелсин			кг
873	Ангур			кг
874	Тарбуз/харбуза			кг/дона
875	Ҳарду			кг/дона
876	Дигар тармеваҳо			кг
877	Хурмоҳо			кг
878	Меваҳои консервакуда			кг/банка
879	Ҳӯмҳо			кг
880	Гӯшти гов			кг
881	Гӯшти мурғ			кг
882	Гӯшти гӯсфанд			кг
883	Гӯшти хуки ёбоӣ			кг
884	Ҳасиёна			кг
885	Гӯшти консервакуда			кг
886	Дигар маҳсулоти гӯшти (дигар дигар навъи гӯшт бошад навиштед)			кг
887	Моҳӣ (тоза)			кг
888	Моҳӣ (консервакуда)			кг/кутӣ
889	Моҳӣ (намакобҳо/дудӣ)			кг/кутӣ
890	Тухм			дона/ҳаҷма
891	Шир			литр
892	Панир			кг
893	Шири хуш			кг
894	Дигар маҳсулоти ширӣ (дигар дигар навъи маҳсулоти ширӣ бошад навиштед)			литр/кг
895	Равғани ҳарӯ (ҳалвӣ)			кг
896	Равғани рӯстанӣ			литр
897	Равғани маска			кг/литр
898	Равғани ҳайвонот			кг
899	Нӯшоҳои ташнаошӣ (масалан Кола)			литр
900	Обе минералӣ			литр
901	Шарбати меваҳо			литр
902	Кофе			кг/грамм
903	Чой			кг/грамм
904	Намак			кг
905	Шакар			кг
906	Ҳанҷ			кг
907	Мурраббо			литр
908	Ямкс			дона
909	Шоколад			кг
910	Кулчаҳо/печенье			кг
911	Обе ҷаҳ/ҳиҳо (горячий)			литр
912	Шаробҳо			литр
913	Нӯшоҳои спиртӣ (Дигар навиштед)			литр
914	Обе ҷаҳ/ҳиҳои мазаллӣ (Ватаки)			литр
915	Арақи мазаллӣ			1/2 литр
916	Гитерҳ			кутӣ
917	Сигори мазаллӣ			ҳаҷма
918	Сигори хориҷӣ			ҳаҷма
919	Кибрит			дона
920	Газетаи ҳаррӯзаи мазаллӣ			дона
921	Рехиҳо барои автобуси мазаллӣ			як тараф
922	Аспирин			10 таблетка
923	Сартарошхонаи мардона			Барои як маротиба

МОДУЛИ 1. ИШТИРОК ДАР БАРНОМА

J1	J2	J3	J4	J5	J6
Лутфан ном [illegible] ки дар [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	Сарчашмаи маблағгузорӣ 1 = [illegible] 2 = FAO (FAO) 3 = [illegible] 4 = Ташкилоти умумиҷаҳонии савдо [WTO] 5 = ЮНИСЕФ (UNICEF) 6 = Ҳукумат 7 = [illegible] 96 = Дигар (лутфан нусхед) 98 = Намедонам	Соҳаи [illegible] 1 = [illegible] 2 = Маориф 3 = Тандурустӣ 4 = [illegible] 5 = СОБ 6 = Дигар [illegible] 7 = [illegible] 8 = [illegible] 9 = Дигар (лутфан нусхед) 98 = Намедонам	Соҳа [illegible] [illegible]?	Ҳадаф [illegible] [illegible]? 1 = [illegible] 2 = Дигар [illegible] 3 = [illegible] 4 = [illegible] 5 = [illegible] 6 = Мобилӣ 7 = [illegible] 8 = [illegible] 9 = [illegible] 10 = Дигар (лутфан нусхед) 98 = Намедонам	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]